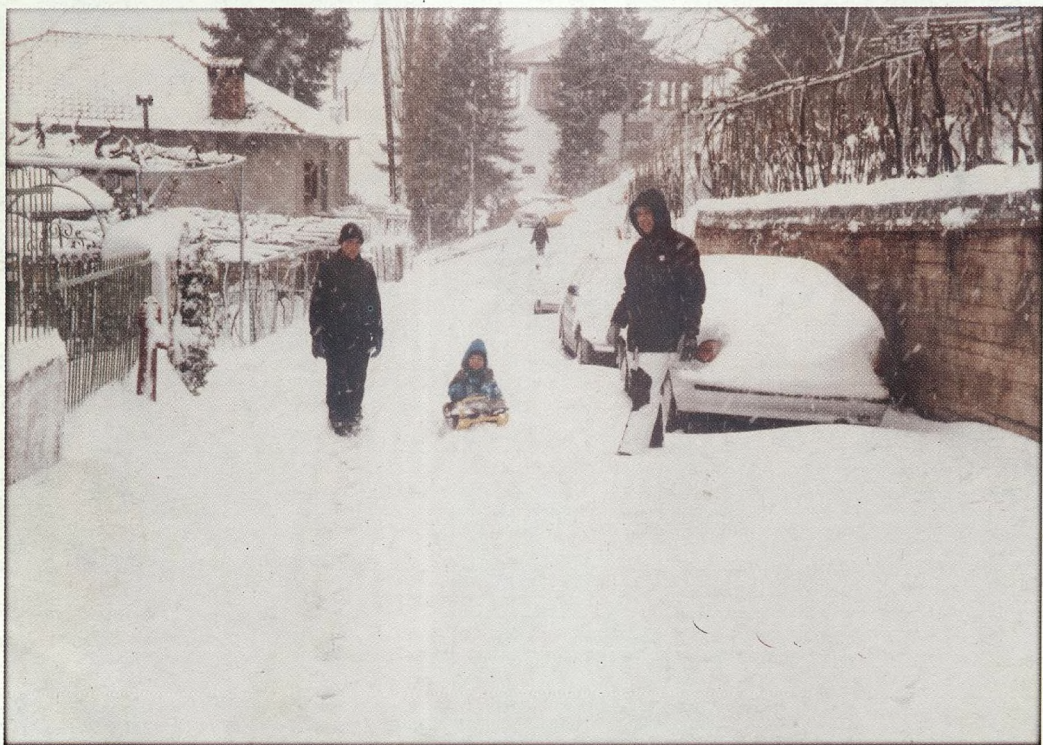

Μικροχωρικά ΓΡΑΜΜΑΤΑ

ΠΕΡΙΟΔΙΚΗ ΕΚΔΟΣΗ ΤΗΣ ΑΔΕΛΦΟΤΗΤΑΣ ΜΙΚΡΟΧΩΡΙΤΩΝ

ΤΕΥΧΟΣ 67 • ΙΟΥΛΙΟΣ - ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΣ 1999 • ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ: ΠΑΝΟΡΜΟΥ 18, Τ.Κ. 11522

ΜΙΚΡΟΧΩΡΙΤΙΚΑ ΓΡΑΜΜΑΤΑ

ΠΕΡΙΟΔΙΚΗ ΕΚΔΟΣΗ

ΤΗΣ ΑΔΕΛΦΟΤΗΤΑΣ ΜΙΚΡΟΧΩΡΙΤΩΝ «Η ΜΕΤΑΜΟΡΦΩΣΗ ΤΟΥ ΣΩΤΗΡΟΣ»
(ΙΔΡΥΘΕΙΣΑ ΕΝ ΚΩΝ/ΠΟΛΕΙ 1885)

Βραβείο Ακαδημίας

Αθηνών (1986)

Κυκλοφορεί ανάμεσα στους Μικροχωρίτες του εσωτερικού και του εξωτερικού,
καθώς και στους φίλους του Μικρού Χωριού Ευρυτανίας
(Σημ.: Τα ενυπόγραφα άρθρα εκφράζουν τη γνώμη του συγγραφέα τους)

ΠΕΡΙΟΔΟΣ Β' ΧΡΟΝΟΣ 26ος
ΑΡΙΘΜΟΣ ΦΥΛΛΟΥ 67
ΙΟΥΛΙΟΣ - ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΣ 1999
ΕΤΗΣΙΑ ΣΥΝΔΡΟΜΗ Δοχ. 1.000
ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΥ \$ 50
ΕΤΑΙΡΕΙΩΝ ΝΠΔΔ Δοχ. 5.000

ΥΠΕΥΘΥΝΟΙ:
1966 - '70 ΜΕΝΙΟΣ ΚΟΥΤΣΟΥΚΗΣ
1971-'77 ΓΙΩΡΓΟΣ ΔΗΜΟΠΟΥΛΟΣ
1978-'92 ΜΕΝΙΟΣ ΚΟΥΤΣΟΥΚΗΣ
1993 - ΑΘ. ΚΕΡΑΝΗΣ τηλ.: 8053996
ΔΗΜ. ΚΡΙΚΟΣ τηλ.: 6467052

ΥΠΕΥΘΥΝΟΙ ΣΥΜΦΩΝΑ ΜΕ ΤΟ ΝΟΜΟ
ΑΘΑΝ. Ι. ΚΕΡΑΝΗΣ
ΤΗΛ.: 80.53.996
ΦΩΤΟΣΤΟΙΧΕΙΟΘΕΣΙΑ - ΕΚΤΥΠΩΣΗ:
ΔΗΜ. ΓΚΑΝΘΡΑΓΑΣ
ΓΕΡΑΝΙΟΥ 7, ΤΗΛ. 5244309

Π ε ρ ι ε χ ό μ ε ν α

1) Ευχές για το νέο έτος.....	1
2) Διαμαρτυρία προς τον ΟΤΕ της Κοινότητας Μικρού Χωριού.....	2
3) Μηνιαίο ημερολόγιο ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΣ - ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΣ 2000.....	3-14
4) Ανακοίνωση - Πρόσκληση Τ/κου Συμβ. Κοινότητας - Αδελφότητας.....	15
5) Συνέλευση Πέμπτη Μικροχωριτών 17 Αυγούστου 1999.....	16-25
6) Επιστολή κ. Κουτσούκη Κλ. προς τον Δήμαρχο Ποταμιάς.....	26
7) Εορταστικές εκδηλώσεις Αγίας Κυριακής.....	27-36
8) Προσκυνητές στην Παναγία και Αη Γιάννη.....	37
9) «Οι ακραίοι φρουροί του χωριού μας» Κλ. Κουτσούκη.....	38-39
10) Ο Χάρτης της Ευρυτανίας.....	40-41
11) Αναμνήσεις (Σταύρου Γεωργούλη).....	42-43
12) Το Χριστουγεννιάτικο καραβάκι (Φάνη Κλεάνθη).....	44-45
13) Συνέδριο (Πτυχές του Εμφυλίου).....	46
14) Εκλογικός κατάλογος (Μικρού Χωριού του 1865).....	47-48-49
15) Δελτίο τύπου Δήμου Ποταμιάς.....	50-51
16) Εμφύλιος Πόλεμος: 50 χρόνια από τη λήξη του (Κλ. Κουτσούκη).....	52-55
17) Πνευματική Γωνιά.....	56-59
18) Οι δραστηριότητες του Αθλ. Ομ. Μικρού Χωριού.....	60
19) Απομνημονεύματα (Δημ. Δερματά).....	61-63
20) Ανάμνηση... (Λεωνίδα Τσέντου).....	64-65
21) Σεισμός: Πώς θα προφυλαχθείτε σωστά.....	66-67
22) Ο λαγός του Νικολού.....	68-70
23) Τα δικά μας βουνά.....	71
24) Αρχαία Ευρυτανία (+Πάνου Βασιλείου).....	72-75
25) Η Ορθοδοξία στη Μαδαγασκάρη (Ν. Νταφύλλη).....	76-80
26) Νέα από την Ευρυτανία.....	81
27) Επιστολές προς την Αδελφότητα.....	82
28) Στρατιωτικό Ημερολόγιο (+Δημ. Πολύζου).....	83-85
29) Βιβλιοπαρουσιάσεις.....	86-87
30) Συνδρομές - Εισφορές - Διάφορες δωρεές.....	88-91
31) Λίγα λόγια γι' αυτούς που έφυγαν.....	92-96

Φωτ. Εξωφ.: Χειμωνιάτικη, με χιόνια, ημέρα.

Το Διοικητικό Συμβούλιο

της Αδελφότητας

και τα ΜΙΚΡΟΧΩΡΙΤΙΚΑ ΓΡΑΜΜΑΤΑ

Εύχονται

σε όλους τους Μικροχωρίτες

και τους φίλους του Μικρού Χωριού

εδώ και στην ξενιτιά

Καλά Χριστούγεννα

Ευτυχισμένο και Χαρούμενο

τον καινούργιο χρόνο 2000

τη νέα χιλιετία.

**ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΝΟΜΟΣ ΕΥΡΥΤΑΝΙΑΣ
ΔΗΜΟΣ ΠΟΤΑΜΙΑΣ
ΔΗΜ/ΚΟ ΔΙΑΜ/ΜΑ ΜΙΚΡΟΥ ΧΩΡΙΟΥ
ΤΚ 36075
ΤΗΛ.-FAX.: 41287**

**Μικρό Χωριό 3 Αυγούστου 1999
Αριθ. Πρωτ.: 70**

**Προς
Διεύθυνσιν ΟΤΕ Καρπενησίου
Καρπενήσι 36100**

Παρακαλούμε όπως μας ενημερώσετε τάχιστα, εγγράφως και υπεύθυνα για τον ακριβή προορισμό χρήσης της κατασκευαζομένης κεραίας όπισθεν του κτηρίου του τηλεφωνικού σας Κέντρου Μικρού Χωριού και εντός του οικοπέδου σας.

Σήμερα διαπιστώσαμε (και κατόπιν εκφρασθέντων ανησυχιών των κατοίκων) ότι στην προ ολίγων ημερών κατασκευασθείσαν τσιμεντένιαν βάση, ανυψώνεται μεταλλικός Πυλώνας για τοποθέτηση κεραίας, εν αγνοία του Δήμου και του Τοπικού Συμβουλίου.

Επίσης παρακαλούμε όπως 1ο) μετά το ως άνω ενημερωτικό σας έγγραφο, υποβάλετε πλήρη σειρά των απαιτούμενων δικαιολογητικών κατασκευής - εγκατάστασης και λειτουργίας, 2ο) Ζητείται η προσωρινή αναστολή των εργασιών μέχρι πλήρους τακτοποιήσεως της εκκρεμότητας αυτής άλλως προβαίνομε σε λήψη ασφαλιστικών μέτρων εντός της αύριον 4 Αυγούστου 1999.

**Ο Πρόεδρος του Τοπικού Συμβουλίου Μικρού Χωριού
ΑΘ. ΚΟΥΤΣΟΥΚΗΣ**

ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΣ

Ο ΗΛΙΟΣ
ΕΙΣ ΤΟΝ
ΥΔΡΟΧΟΟΝ

ωρ. ημ. 9.45 Του Γενάρη το φεγγάρι παρά λίγο μέρα νάναι ωρ. νυκ. 14.15

1	Σ	† ΠΕΡΙΤΟΜΗ 'Ι. Χριστού, Βασιλείου του Μεγάλου
2	Κ	† ΠΡΟ ΦΩΤΩΝ, Σιλβέστρου Ρώμης, Κοσμά Κων/λεως
3	Δ	Γορδίου μ., Μαλαχίου πρ., Θωμαΐδος όσ.
4	Τ	Σύναξις 70 'Αποστόλων, Θεοκτίστου όσ., 'Ονουφρίου όσιου.
5	Τ	Θεοπέμπτου έπ., Θεωνά μ. Συγκλητικής όσ., Ρωμανού όσιου.
6	Π	† ΤΑ ΑΓΙΑ ΘΕΟΦΑΝΕΙΑ
7	Π	† 'Ιωάννου Προδρόμου (Σύναξις), 'Ιουλιανού, Ρωμανού ίερομ.
8	Σ	Γεωργίου Χοζ., 'Αγάθωνος όσ., Κύρου, 'Αττικού Κων/λεως
9	Κ	† ΜΕΤΑ ΤΑ ΦΩΤΑ, Πολυεύκτου μ., Εύστρατίου, Παρθένας
10	Δ	† Γρηγορίου Νύσσης, Μαρκιανού πρ., Δομετιανού Μελ.
11	Τ	Θεοδοσίου Κοινοβ., 'Αγαπίου, Θεοδοσίου όσ.
12	Τ	Τατιανής, Εύθασίας, Πέτρου, Μερτίου μ.
13	Π	'Ερμούλου, Στρατονίκου μ., Μαξίμου όσ.
14	Π	Τών έν Σινά και Ραϊθώ πατέρων, Σάβα Σερβίας
15	Σ	Παύλου Θηβαίου, 'Ιωάννου Καλυβ., Πανσοφίου μ.
16	Κ	† ΙΒ' ΛΟΥΚΑ, Προσκ. άλύσεως άπ. Πέτρου, Πευσίππου μ.
17	Δ	† 'Αντωνίου μεγ., 'Αντωνίου Βερ., Γεωργίου νεομ.
18	Τ	'Αθανασίου και Κυρίλλου 'Αλεξ., Θεοδούλης μ.
19	Τ	Μακαρίου Αιγ., Μακαρίου 'Αλεξ., Μάρκου 'Εφ.
20	Π	† Εύθυμίου Μεγ., Εύσεβίου, Ζαχαρίου νεομ.
21	Π	Μαξίμου όμ., Νεοφύτου, Ζωσίμου όσ., Νεοφύτου μ., 'Αγνης μ.
22	Σ	† Τιμοθέου άπ., 'Αναστασίου Περσ., 'Ιωσήφ όσ.
23	Κ	† ΙΔ' ΛΟΥΚΑ, Κλήμεντος ίερομ., 'Αγαθαγγέλου μ., Διονυσίου όσ.
24	Δ	Βαβύλα ίερομ., Ξένης όσ., Φίλωνος, Νεοφύτου
25	Τ	Γρηγορίου Θεολόγου, Αύξεντίου νεομ.
26	Τ	Ξενοφώντος όσ., Ξενοφώντος 'Αθην., 'Ανανίου μ.
27	Π	† 'Ιωάννου Χρυσσοστόμου (άνακομ.), Μαρκιανής βασ., Κλήμεντος όσ.
28	Π	† 'Εφραίμ Σύρου, Παλλαδίου όσ., Χάριτος μ.
29	Σ	'Ιγνατίου θεοφ. (άνακ.), Δημητρίου νεομ.
30	Κ	† ΙΕ' ΛΟΥΚΑ, Τριών 'Ιεραρχών, 'Ιππολύτου μ., 'Ιουλιού Αιγ.
31	Δ	Κύρου, 'Ιωάννου άναργ., 'Αθανασίας μ., 'Ηλία νεομ.

ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΣ

Ο ΗΛΙΟΣ
ΕΙΣ ΤΟΥΣ
ΙΧΘΕΙΣ

ωρ. ημ. 10.45 Φλεβάρης κουτσοφλέβαρας και του τσαπιού ο μήνας ωρ. νυκ. 13.15

1	Τ	Τρύφωνος μ., Περπέτουας μ., Βασιλείου όμ.
2	Τ	† ΥΠΑΠΑΝΤΗ Ι. ΧΡΙΣΤΟΥ, Άγαθοδώρου μ., Ίορδάνου, Γαβριήλ
3	Π	Συμεών Θεοδόχου, Άννης Προφ., Νικολάου κ.λπ.
4	Π	Ίσιδώρου Πηλουσ., Νικολάου όσ., Ίωσήφ νεομ.
5	Σ	Άγάθης μ., Πολυεύκτου Κων/λεως, Άντωνίου νεομ.
6	Κ	† ΙΣΤ' ΜΑΤΘΑΙΟΥ Βουκόλου Σμύρνης, Φωτίου Κων/λεως
7	Δ	Παρθενίου Λαμψ., Λουκά όσ., Γεωργίου νεομ.
8	Τ	Θεοδώρου στρατ., Ζαχαρίου πρ.
9	Τ	Νικηφόρου μ., Μαρκέλλου ίερομ., Φιλαγρίου έπ., Παγκρατίου
10	Π	† Χαλαλάμπους ίερομ., Ζήνωνος όσ.
11	Π	Βλασίου ίερομ., Θεοδώρας βασ., Γεωργίου νεομ.
12	Σ	Μελετίου Άντιοχ., Χρήστου νεομ.
13	Κ	† ΙΖ' ΜΑΤΘΑΙΟΥ Μαρτινιανού όσ., Άκύλα, Πρισκίλλης άπ.
14	Δ	Αύξεντίου μ., Άβραάμου όσ., Δαμιανού όσιομ. Νικολάου νεομ.
15	Τ	Όνησίμου άπ., Εύσεβίου, Μαΐωρος μ.
16	Τ	Παμφίλου μ., Φλαβιανού πατρ., Ρωμανού όσιομ.
17	Π	† Θεοδώρου Τηρ., Μαρκιανού, Πουλχερίας, Εύξιφίου όσ.
18	Π	Λέοντος Ρώμης, Άγαπητού όμ.
19	Σ	† Φιλοθέης τής Άθηναίας, Αρχίπτου, Φιλήμονος
20	Κ	† ΤΕΛΩΝΟΥ-ΦΑΡΙΣΑΙΟΥ, Λέοντος επ., Άγάθωνος Ρώμης
21	Δ	Τιμοθέου όσ., Εύσταθίου, Ζαχαρίου, Ίωάννου πατρ., Γεωργίου έπ.
22	Τ	Τών έν τοίς Εύγενίου μαρτύρων, Άνθούσης μ.
23	Τ	† Πολυκάρπου ίερομ., Πολυχρονίου μ., Γοργονίας όσ.
24	Π	† Α' και Β' εϋρεσις Τιμίας Κεφαλής Προδρόμου
25	Π	Ταρασίου Κων/λεως, Ρηγίνου, Μαρκέλλου μ., Άλεξάνδρου μ.
26	Σ	Πορφυρίου Γάζης, Φωτεινής μεγαλ., Θεοκλήτου μ., Ίωάννου νεομ.
27	Κ	† ΑΣΩΤΟΥ, Προκοπίου όσ., Γελασίου, Νησιού μ., Ήλία νεομ.
28	Δ	Βασιλείου όμ., Προτερίου ίερομ. Νυμφά άπ., Κυράννης νεομ.,
29	Τ	Κασσιανού όσ.

ΜΑΡΤΙΟΣ

Ο ΗΛΙΟΣ
ΕΙΣ ΤΟΝ
ΚΡΙΟΝ

ωρ. ημ. 11.56 Από Μάρτη καλοκαίρι κι από Αύγουστο χειμώνα ωρ. νυκ. 12.10

1	Τ	Εύδοκίας όσ., Δομνίνης όσ., Άγαπίου, Εύδοκίμου όσ., Χαρισίου μ.
2	Π	Θεοδότου έπ. ΄Ησυχίου, Εύθαλίας μ., Νικολάου Πλανά όσ.
3	Π	Εύτροπίου, Κλεονίκου μ., Βασιλίσκου, Θεοδωρήτου μ.
4	Σ	† ΨΥΧΟΣΑΒΒΑΤΟΝ Γερασίμου όσ., Γρηγορίου έπ., Παύλου, ΄Ιουλιανής μ.
5	Κ	† ΑΠΟΚΡΕΩ Κόνωνος όσιου., Άρχελάου μ., ΄Ιωάννου νεομ.
6	Δ	Τών έν Άμοριώ 42 μαρτύρων
7	Τ	Βασιλέως, Έφραϊμ, Εύγένιου, Καπίτωνος ίερομ. Λαυρεντίου όσ.
8	Τ	Θεοφυλάκτου Νικομ., Έρμου άποστ.
9	Π	† Τών έν Σεβαστεία τεσσαράκοντα μαρτύρων
10	Π	Κοδράτου μ., Άναστασίας πατρικίας, Μιχαήλ νεομ.
11	Σ	Σωφρονίου ΄Ιεροσ., Θαλλού, Τροφίμου μ., Γεωργίου όσ. Θεοδώρας
12	Κ	† ΤΥΡΙΝΗΣ Θεοφάνους όμ., Γρηγορίου Ρ., Συμεών νέου Θεολ.
13	Δ	† ΚΑΘΑΡΑ ΔΕΥΤΕΡΑ , Νικηφόρου Κων/λεως, Ποπλίου, Μαρίου έπ.
14	Τ	Βενεδίκτου όσ., Εύσχίμονος έπ.
15	Τ	Άγαπίου μ., Άριστοπούλου άπ., Μανουήλ, Παρθενίου νεομ.
16	Π	Σαββίνου μ., Χριστοδούλου του έν Πάτμψ, ΄Ιουλιανού μ.
17	Π	† Α΄ ΧΑΙΡΕΤΙΣΜΟΙ , Άλεξίου όσ., Θεοσπηρίκτου όμ.
18	Σ	† Θεοδώρου μεγαλομ. Κυρίλλου ΄Ιεροσ., Τροφίμου, Εύκαρπίωνος μ.
19	Κ	† Α΄ ΝΗΣΤΕΙΩΝ (ΟΡΘΟΔΟΞΙΑΣ) , Χρυσάνθου καί Δαρείας
20	Δ	Τών έν τη Μονή Άγ. Σάββα άναιρεθέντων, Μύρωνος νεομ.
21	Τ	΄Ιακώθου του νέου, όμ., Θωμά Κων/λεως, Μιχαήλ νεομ.
22	Τ	Βασιλείου πρ. Άγκύρας ίερομ., Καλλινίκης, Εύθυμίου μ.
23	Π	Νίκωνος όσιου., Λουκά νεομ.
24	Π	† Β΄ ΧΑΙΡΕΤΙΣΜΟΙ , Ζαχαρίου, Άρτέμονος όσ., Παρθενίου ίερομ.
25	Σ	† ΕΥΑΓΓΕΛΙΣΜΟΣ ΥΠΕΡΑΓΙΑΣ ΘΕΟΤΟΚΟΥ
26	Κ	† Β΄ ΝΗΣΤΕΙΩΝ (ΓΡΗΓΟΡΙΟΥ ΠΑΛΑΜΑ) , Σύναξις άρχαγ. Γαβριήλ
27	Δ	Ματρώνης, Φιλητου, Λυδίας μ., Παύλου έπ., Εύτυχίου όσ.
28	Τ	΄Ιλαρίωνος όσ., ΄Ηρωδίωνος άπ.
29	Τ	Μάρκου έπ., Κυρίλλου, ΄Ιωνά, Βαραχησίου μ., Εύσταθίου όμ.
30	Π	΄Ιωάννου συγγρ., Κλίμακος, Ζαχαρίου ίερομ.
31	Π	† Γ΄ ΧΑΙΡΕΤΙΣΜΟΙ , ΄Υπατίου έπ., Άκακίου όσ., ΄Ιωήλ πρ.

Α Π Ρ Ι Λ Ι Ο Σ

ωρ. ημ. 12.00 Απριλίου - Μάης κοντά 'ναι το θέρος ωρ. νυκ. 11.00

Ο ΗΛΙΟΣ
ΕΙΣ ΤΟΝ
ΤΑΥΡΟΝ

1	Σ	Μαρίας Αίγυπτίας, Γεροντίου, Βασιλείδου μ.
2	Κ	† Γ' ΝΗΣΤΕΙΩΝ (ΣΤΑΥΡΟΠΡΟΣΚΥΝΗΣΕΩΣ), Τίτου όσ., Θεοδώρας
3	Δ	Νικήτα όμ., 'Ιωσήφ ύμνογρ., Παύλου, 'Ιωάννου νεομ.
4	Τ	Γεωργίου όσ., Θεοδούλου, 'Αγαθόποδος, Νικήτα ιερομ.
5	Τ	Κλαυδίου μ., Διδύμου, Διοδώρου μ., Γεωργίου νεομ., Θεοδώρας όσ.
6	Π	Εύτυχίου πατρ., Πλατωνίδος, Γρηγορίου όσ., τών έκ Σαμοθράκης
7	Π	† Δ' ΧΑΙΡΕΤΙΣΜΟΙ, Καλλιοπίου μ., Γεωργίου όσ. έπ. Μυτιλ.
8	Σ	'Αγάθου, Ρούφου, 'Ηρωδίωνος άπ., Κελεστίνου Ρώμης
9	Κ	† Δ' ΝΗΣΤΕΙΩΝ, ΙΩΑΝΝΟΥ ΚΛΙΜΑΚΟΣ, Εύψυχίου μ., Συμεών όσίου
10	Δ	Τερεντίου, Πομπηίου, Μαξίμου μ., Γρηγορίου Ε'
11	Τ	'Αντίπα ιερομ. έπισ. Περγάμου, Τρυφαινης όσ.
12	Τ	† Μέγας Κανών, Βασιλείου όμ., 'Ανθούσης όσ., 'Ακακίου όσ.
13	Π	Μαρτίνου Ρώμης, 'Ελευθερίου, Ζωΐλου, Θεοδοσίου μ.
14	Π	† ΑΚΑΘΙΣΤΟΣ ΥΜΝΟΣ, 'Αριστάρχου, Πούδη, Τροφίμου άπ., Θωμαΐδος μ.
15	Σ	Κρήσκεντος μ., Λεωνίδου έπ., 'Αθηνών ιερομ.
16	Κ	† Ε' ΝΗΣΤΕΙΩΝ, ΜΑΡΙΑΣ ΑΙΓΥΠΤΙΑΣ, Ειρήνης, 'Αγάπης μ.
17	Δ	Συμεών ιερομ., 'Αδριανού μ., 'Αγαπητού Ρ., Μακαρίου Κορ.
18	Τ	'Ιωάννου, Εύθυμιού, 'Αθανασίας όσ., Κοσμά όμ., 'Ιωάννου νεομ.
19	Τ	Παφνουτίου ιερομ., Τρύφωνος πατρ., 'Αγαθαγγέλου, Συμεών όσ.
20	Π	Θεοδώρου όσ., 'Αθανασίου, 'Ιώασαφ όσ., Ζακχαίου άπ.
21	Π	'Ιανουαρίου ιερομ., Μαξίμου, 'Αναστασίου όσ.
22	Σ	† Λαζάρου έγερσις, Θεοδώρου έπ., Ναθαναήλ άπ., Νεάρχου μ.
23	Κ	† ΒΑΪΩΝ, Γεωργίου μεγαλομ., Γλυκερίου μ.
24	Δ	† Μ. Δευτέρα, 'Ιωσήφ Παγκάλου, 'Ελισάβετ όσ., Σάβα μ.
25	Τ	† Μ. Τρίτη, 10 Παρθένων, Μάρκου εύαγγ., Νίκης μ., Μακεδονίου
26	Τ	† Μ. Τετάρτη, Της άλειψάσης τόν Κύριον, Βασιλέως ιερομ., Γλαφύρας μ.
27	Π	† Μ. Πέμπτη, Μυστικός Δείπνος, Συμεών ιερομ., Γεωργίου κλπ. όσ.
28	Π	† Μ. Παρασκευή, Τά 'Αγια Πάθη, Τών έν Κυζίκω 9 μ., Μέμνονος όσ.
29	Σ	† Μ. Σάββατον, 'Η εις ἄδου κάθοδος, 'Ιάσωνος, Σωσιπάτρου άπ.
30	Κ	† ΑΠΟΝ ΠΑΣΧΑ

Μ Α Ϊ Ο Σ

Ο ΗΛΙΟΣ
ΕΙΣ ΤΟΥΣ
ΔΙΔΥΜΟΥΣ

ωρ. ημ. 14.00 Στων αμαρτωλών τη χώρα, το μήνα Μάη βρέχει ωρ. νυκ. 9.50

1	Δ	† Δευτέρα Διακαιν., Γεωργίου Τροπ. μεγαλομ.
2	Τ	† Ἀθανασίου Ἀλεξ., Ραφαήλ, Νικολάου, Ειρήνης μ.
3	Τ	Τιμοθέου Μαύρας μ., Πέτρου Ἀργους, Οίκουμενίου ἐπ.
4	Π	Πελαγίας ὀσιομ., Ἰλαρίου, Ἀθανασίου Κορ., Νικηφόρου ὄσ.
5	Π	† Ζωοδόχου Πηγῆς, Ειρήνης μεγαλομ., Εὐθυμίου ὄσ.
6	Σ	Ἰώβ τοῦ δικαίου, Σεραφεῖμ ὄσ. τοῦ ἐν Δομποῦ.
7	Κ	† ΘΩΜΑ, Ἀκακίου, Κοδράτου μ., τῶν ἐν Σαμοθράκη 5 μ.
8	Δ	† Ἰωάννου Θεολόγου, Ἀρσενίου μεγάλου ὄσ.
9	Τ	Ἡσαΐου πρ., Χριστοφόρου μ., Νικολάου ὀσιομ. τοῦ ἐν Βουνένη
10	Τ	Σίμωνος ἀπ., Λαυρεντίου ὄσ.
11	Π	Μωκίου ἱερομ., Κυρίλλου & Μεθοδίου, Ἀργυροῦ νεομ.
12	Π	Γερμανοῦ Κων/λεως, Ἐπιφανίου Κύπρου, Θεοδώρου ὄσ. Κυθήρων
13	Σ	Γλυκερίας μ., Σεργίου ὄμ., Εὐθυμίου ὄσ.
14	Κ	† ΜΥΡΟΦΟΡΩΝ, Ἰσιδώρου μ., Θεράποντος ἱερομ.
15	Δ	† Ἀχιλλεῖου Λαρ., Παχωμίου ὄσ., Βαρβάρου μ., Τίτου Κρήτης
16	Τ	Θεοδώρου ὄσ., Ἀλεξάνδρου ἀρχιεπ., Νικολάου νεομ. ἐκ Μετσόβου
17	Τ	Ἀνδρονίκου, Ἰουνίας ἀπ., Ἀθανασίου Χριστ. Νεκταρίου, Θεοφάνους ὄσ.
18	Π	Πέτρου, Διονυσίου, Ἀνδρέου, Παύλου μ., Στεφάνου Κων/λεως
19	Π	Πατρικίου ἱερομ., Μενάνδρου μ., Φιλεταίου μ.
20	Σ	Θαλλελαίου, Ἰωσήφ, Νικοστράτου μ., Λυδίας, Φιλίπ.
21	Κ	† ΠΑΡΑΛΥΤΟΥ, Κωνσταντίνου καί Ἐλένης ἰσαποστόλων
22	Δ	Βασιλίσκου μ. Ἰωάννου βασ., Ζαχαρία ἱερομ., Δημητρίου, Παύλου νεομ.
23	Τ	Μιχαήλ ἐπ. Συνάδων, Λουκά νεομ., Μαρίας μυροφ.
24	Τ	† ΜΕΣΟΠΕΝΤΗΚΟΣΤΗΣ, Συμεών, Νικήτα ὄσ.
25	Π	Γ' Εὐρεσις Κεφαλῆς τιμ. Προδρόμου, Κελεστίνου μ.
26	Π	Κάρπου, Ἀλφαίου ἀπ., Συνεσίου ἐπ., Ἀλεξάνδρου νεομ.
27	Σ	Ἑλλαδίου ἱερομ., Θεράποντος ἱερομ., Ἀλυπίου μ. Ἰωάννου ὄμ. Ρώσου
28	Κ	† ΣΑΜΑΡΕΙΤΙΔΟΣ, Εὐτυχοῦς ἱερομ., Ἀνδρέου ὄσ., Βησσαρίωνος ἐπ.
29	Δ	Ἰολβιανοῦ ἱερομ., Θεοδοσίας ὀσιομ., Ἰωάννου, Ἀνδρέου νεομ.
30	Τ	Ἰσαακίου ὄσ., Ναταλίου, Βαρλαάμ ὄσ., Εὐσεβίου, Χριστίνης μ.
31	Τ	Ἀπόδοσις Μεσοπεντηκ. Ἑρμείου μ. Εὐσεβίου, Χαραλάμπους μ.

ΙΟΥΝΙΟΣ

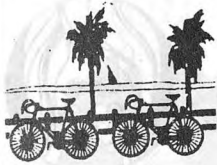

Ο ΗΛΙΟΣ
ΕΙΣ ΤΟΝ
ΚΑΡΚΙΝΟΝ

ωρ. ημ. 15.00 Από το θέρος ως τις ελιές, δεν απολείπουν οι δουλειές ωρ. νυκ. 9.00

1	Π	Ίουστίνου φιλοσ. καί μ., Πύρρου, Χαρίτωνος, Θεσπεσίου μ.
2	Π	Νικηφόρου Κων/λεως, Δημητρίου, Ίωάννου μ., Κων/νου νεομ.
3	Σ	Λουκιλιανού, Παύλης μ., Άθανασίου όσ.
4	Κ	† ΤΥΦΛΟΥ, Μητροφάνους Κων/λεως, Μάρθας, Μαρίας
5	Δ	Δωροθέου Τύρου, Νικάνδρου μ., Μάρκου νεομ.
6	Τ	Ίλαρίωνος νέου, Βησσαρίωνος, Άττάλου όσ.
7	Τ	† Άπόδοσις Πάσχα, Θεοδότου ιερομ., Σεβαστιανής όσ.
8	Π	† ΑΝΑΛΗΨΕΩΣ, Θεοδώρου στρατηλ., Νικάνδρου, Καλλιόπης μ.
9	Π	Κυρίλλου Άλεξ., Πελαγίας μ. καί τών έν Χίω τριών παρθενομαρτύρων
10	Σ	Άλεξάνδρου, Άντωνίνης, Θεοφάνους, Πανσέμης όσ.
11	Κ	† ΠΑΤΕΡΩΝ Α' ΣΥΝΟΔΟΥ, Βαρνάβα, Βαρθολομαίου άπ.
12	Δ	Όνουφρίου, Πέτρου έν Άθω όσίων
13	Τ	Άκυλίνης μ., Άντιπάτρου, Τριφυλλίου έπ.
14	Τ	Έλισσαίου πρ., Μεθοδίου Κων/λεως, Νήφωνος όσ., Κυρίλλου έπ.
15	Π	Άμώς πρ., Άχαικού κ.λπ. άπ., Έρωνύμου, Αύγουστίνου έπ.
16	Π	Τύχωνος έπ. Άμαθοῦντος του θαυματουργού
17	Σ	† ΨΥΧΟΣΑΒΒΑΤΟΝ, Μανουήλ, Ίσαύρου, Βασιλείου μ., Ίωσήφ, όσ.
18	Κ	† ΠΕΝΤΗΚΟΣΤΗΣ, Λεοντίου, Υπατίου, Θεοδούλου μ.
19	Δ	† ΑΓ. ΠΝΕΥΜΑΤΟΣ, Ίούδα άπ., Παΐσιου, Ζήνωνος όσ.,
20	Τ	Μεθοδίου έπισκόπου Πατάρων
21	Τ	Ίουλιανού μ., Νικήτα νεομ.
22	Π	Εύσεβίου ιερομ., Ζήνωνος, Ζηνά μ.
23	Π	Άγριππίνης, Άριστοκλέους, Εύστοχίου, Λολίας μ., Βαρβάρου όσ.
24	Σ	† Γενέθλιον Τιμ. Προδρόμου, Παναγιώτου νεομ.
25	Κ	† Α' ΜΑΤΘΑΙΟΥ (ΑΓ. ΠΑΝΤΩΝ), Φεβρωνίας όσοιμ., Λογίνου μ.
26	Δ	Δαβίδ έν Θεσλίκη όσ., Ίωάννου έπ. Γοθθίας όσ.
27	Τ	Σαμφών ξενοδόχου, Μαρίας, Ίωάννας μυροφ.
28	Τ	Κύρου, Ίωάννου άναργ. (Άνακομ.), Παππίου μ., Συμεών όσ.
29	Π	† Πέτρου καί Παύλου τών άποστόλων
30	Π	† Σύναξις τών 12 Άποστόλων, Μιχαήλ νεομ.

ΙΟΥΛΙΟΣ

Ο ΗΛΙΟΣ
ΕΙΣ ΤΟΝ
ΛΕΟΝΤΑ

ωρ. ημ. 14.00 Τον Ιούλη κι οι γριές κάνουνε Ξετσιπωσιές ωρ. νυκ. 10.00

1	Σ	† Κοσμά, Δαμιανού άναργ., Κωνσταντίνου νεομ.
2	Κ	† Β' ΜΑΤΘΑΙΟΥ, Κατάθεσις έσθήτος Θεοτόκου, Ίουβενάλιου Ίεροσ.
3	Δ	Ύακίνθου, Θεοδότης μ., Άνατολίου Κων/λεως, Γερασίμου όσ.
4	Τ	Άνδρέου Κρήτης, Θεοδώρου Κυρήνης, Λουκίας μ.
5	Τ	Άθνασιού έν Άθω, Λαμπαδοΰ όσ., Κυπριανού ίερομ.
6	Π	Σιωή όσ., Άρχίππου κ.λπ. άποστ., Λουκίας, Έπιμάχου μ.
7	Π	Κυριακής μεγαλομ., Εΰαγγέλου μ., Πολυκάρπου νεομ., Θωμά όσ.
8	Σ	Προκοπίου μεγαλομ., Θεοφάνους, Άναστασιού νεομ.
9	Κ	† Γ' ΜΑΤΘΑΙΟΥ, Παγκρατίου, Μεθοδίου έπ., Μιχαήλ νεομ.
10	Δ	Τών έν Νικοπόλει Άρμενίας 45 μαρτύρων
11	Τ	† Εΰφημίας μεγαλ., Όλγας ίσαπ., Νικοδήμου νεομ., Νεκταρίου
12	Τ	Πρόκλου, Ίλαρίου μ., Βερονίκης
13	Π	Σύναξις άρχ. Γαβριήλ, Στεφάνου, Ήλιοφώτων όσ.
14	Π	Άκύλα άπ., Ίωσήφ όμ., Πέτρου Κρ., Όνησίμου, Νικοδήμου όσ.
15	Σ	Κυρήκου, Ίουλίττης μ., Βλαδιμήρου ίσαπ.
16	Κ	† ΑΓ. ΠΑΤΕΡΩΝ, (Δ' ΣΥΝΟΔΟΥ), Άθηνογένους ίερομ.
17	Δ	† Μαρίνης μεγαλομάρτυρος
18	Τ	Αίμιλιανού μ., Ίωάννου Χαλκ., Στεφάνου Κων/λεως
19	Τ	Μακρίνης, Δίου όσ., Θεοδώρου Έδέσσης
20	Π	† Ήλιού τοΰ προφήτου
21	Π	Συμεών, Ίωάννου όσ., Παρθενίου όσίων
22	Σ	Μαρίας Μαγδαληνης, Μαρκέλλης όσιοπαρθ.
23	Κ	† Ε' ΜΑΤΘΑΙΟΥ, Φωκά, Άπολλωνίου ίερομ., Ίεζεκιήλ πρ.,
24	Δ	Χριστίνης μεγαλ., Άθνασιού, Θεοφίλου νεομ., Άθναγόρα όμ.
25	Τ	† Κοίμησις άγ. Άννης, Όλυμπίαδος διακ., Εΰπραξίας όσ.
26	Τ	† Παρασκευής μεγαλ., Έρμολάου ίερομ.
27	Π	† Παντελεήμονος μεγαλομ. ίαματικού, Χριστοδοΰλου ν.
28	Π	Προχόρου κ.λπ. διακ., Παΰλου όσ., Ειρήνης Χρυσοβ.
29	Σ	Καλλινίκου, Θεοδότης μ., Θεοδοσίου βασ., Κων/νου Κων/λεως
30	Κ	† ΣΤ' ΜΑΤΘΑΙΟΥ, Σίλα, Σιλουανού, Κρήσκεντος, Έπαινετοΰ άπ.
31	Δ	Εΰδοκίμου δικαίου, Ίωσήφ Άριμαθαίας

ΑΥΓΟΥΣΤΟΣ

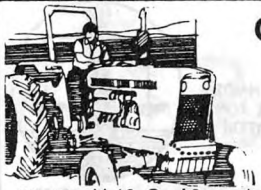
Ο ΗΛΙΟΣ
ΕΙΣ ΤΗΝ
ΠΑΡΘΕΝΟΝ

ωρ. ημ. 13.35 Μπήκε ο Αύγουστος, νάτον κι ο Χειμώνας ωρ. νυκ. 10.25

1	Τ	Πρόοδος Τιμ. Σταυροῦ, 7 Μακκαβαίων, (Αρχή νηστείας)
2	Τ	Στεφάνου πρωτ. (άνακ.), Φωτεινῆς ὁσ., Θεοδώρου νεομ.
3	Π	Ίσαακίου, Φαύστου, Δαλμάτου μ. ὁσ., Σαλώμης μυροφ.
4	Π	Τῶν ἐν Ἐφέσῳ ἁγίων 7 παιδῶν
5	Σ	Εὐσιγνίου, Ἄββακούμ νεομ., Εὐγενίου Αἰτ., Νόννης
6	Κ	† ΜΕΤΑΜΟΡΦΩΣΙΣ ΤΟΥ ΚΥΡΙΟΥ ΗΜΩΝ ΙΗΣΟΥ ΧΡΙΣΤΟΥ
7	Δ	Δομετίου, Σώζοντος μ., Θεοδοσίου, Νικάνορος, Δαβίδ ὁσ.
8	Τ	Αἰμιλίου, Μύρωνος ἀρχιεπ., Κρ., Ἀναστασίου νεομ.
9	Τ	Ματθία ἀπ. , Μαρίας πατρικίας
10	Π	Λαυρεντίου ἀρχιδ., Ξύστου Ρώμης, Ἴππολύτου
11	Π	Εὐπλου μ., Νήφωνος Κων/λεως, Σπυριδῶνος θαυμ.
12	Σ	Φωτίου, Ἀνικήτου, Παμφίλου μ.
13	Κ	† Η' ΜΑΤΘΑΙΟΥ , Μαξίμου ὁμ., Εὐδοκίας, Εἰρήνης, Δοσιθέου ὁσ.
14	Δ	Μιχαίου πρ., Συμεῶν νεομ., Μαρκέλλου ἱερομ.
15	Τ	† ΚΟΙΜΗΣΙΣ ΥΠΕΡΑΠΑΣ ΘΕΟΤΟΚΟΥ
16	Τ	Ἄγ. Μανδηλίου, Διομήδους, Ἀλκιβιάδου μ., Τιμοθέου Εὐρίπου
17	Π	Μύρωνος, Εὐτυχίου, Εὐτυχιανοῦ, Κασσιανῆς ὁσ., Θύρσου μ.
18	Π	Φλώρου, Λαύρου μ., Δημητρίου νεομ., Ἀρσενίου ἐν Πάρῳ
19	Σ	Ἀνδρέου στρατ., Θεοφάνους ὁσ.
20	Κ	† Θ' ΜΑΤΘΑΙΟΥ , Σαμουήλ πρ., Ἡλιοδώρου, Φωτεινῆς μ.
21	Δ	Θαδδαίου ἀπ., Βάσσης, Θεογνίου, Ἀγαπίου μ.
22	Τ	Ἄγαθονίκου μάρτυρος καὶ τῶν σὺν αὐτῷ
23	Τ	† Ἀπόδοσις Κοιμήσεως , Λούπου μ., Εἰρηναίου ἱερομ.
24	Π	Κοσμᾶ Αἰτωλοῦ , Εὐτυχοῦς μ., Διονυσίου Αἰγ.
25	Π	Τίτου καὶ Βαρθολομαίου ἀποστ.
26	Σ	Ἀδριανοῦ, Ναταλίας μ., Ἰωάσαφ ὁσίου
27	Κ	† Ι' ΜΑΤΘΑΙΟΥ , Ποιμένος ὁσ., Ἀνθούσης μ., Φανουρίου μ.
28	Δ	Μωϋσέως ὁσ., Διομήδους, Δάμονος, Λαυρεντίου μ.
29	Τ	† Ἀποτομή κεφαλῆς Τιμ. Προδρόμου , Θεοδώρας ὁσ. (νηστεία)
30	Τ	Ἀλεξάνδρου, Παύλου, Ἰωάν.Κων/λεως, Φαντίνου μ.
31	Π	† Κατάθεσις Τιμίας Ζώνης Ὑπεραγίας Θεοτόκου

ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΣ	
	Ο ΗΛΙΟΣ ΕΙΣ ΤΟΝ ΖΥΓΟΝ
ώρ. ημ. 12.20 Του Σεπτεμβρή οι βροχές, πολλά καλά μας φέρνουν ωρ. νυκ. 11.40	
1	Π † Αρχή Ίνδίκτου , Άμμούν διακ., 40 παρθένων, Άγγελή νεομ.
2	Σ Μάμαντος μ., Ίωάννου Κων/λεως νηστευτού
3	Κ † ΙΑ' ΜΑΤΘΑΙΟΥ , Άνθίμου ιερομ., Πολυδώρου νεομ., Φοίβης διακ.
4	Δ Βαθύλα ιερομ., Μωϋσέως Θεόπτου, Έρμιόνης μ.
5	Τ Ζαχαρίου προφ. & Έλισάβετ, Άβδαίου προφ.
6	Τ Άνάμνησις θαυμ. άρχαγ. Μιχαήλ, Εύδοξου, Καλοδότης μ.
7	Π Σώζοντος μ., Κασσιανής όσ., Εύόδου, Όνησιφόρου άπ.
8	Π † Γενέσιον Ύπεραγίας Θεοτόκου
9	Σ Ίωακείμ & Άννης , Σεθριανού μεγαλ.
10	Κ † ΠΡΟ ΤΗΣ ΥΨΩΣΕΩΣ , Μηνοδώρας, Μητροδώρας, Νυμφοδώρας μ.
11	Δ Θεοδώρας Άλεξ., Εύφροσύνου όσ., Δημητρίου, Εύανθίας μ.
12	Τ Αύτονόμου, Κουρνούτου ιερομ., Δανιήλ όσ.
13	Τ Κορνηλίου ιερομ., Ίεροθέου όσ., Άριστείδου μ.
14	Π † ΥΨΩΣΙΣ ΤΙΜΙΟΥ ΣΤΑΥΡΟΥ , Μακαρίου όσιομ.
15	Π Νικίτα μεγαλομ., Πορφυρίου μ., Βησσαρίωνος έπ.
16	Σ Εύφημίας μεγαλομ. , Μαρτίνου έπ.
17	Κ † ΜΕΤΑ ΤΗΝ ΥΨΩΣΙΝ , Σοφίας, Πίστewς, Έλπίδος, Άγάπης μ.
18	Δ Εύμενίου Γορτύνης, Άριάδνης μ.
19	Τ Τροφίμου, Σαββατίου, Δορυμέδοντος, Σωσάννης μ.
20	Τ Εύσταθίου μεγαλομ. , Ίλαρίωνος όσιομ., Ίωάννου όσ.
21	Π Κοδράτου Άθ., Ίωνά πρ., Εύσεβίου
22	Π Φωκά ιερομ., Ίσαάκ, Μαρτίνου μ., Κοσμᾶ
23	Σ † Σύλληψις Προδρόμου , Ραΐδος μ., Ξανθίππης, Πολυξένης όσ.
24	Κ † Α' ΛΟΥΚΑ , Θέκλης μεγαλομ., Παναγίας Μυρτιδ.
25	Δ Εύφροσύνης όσίας, Παφνουτίου όσιομ.
26	Τ † Ίωάννου Θεολόγου (μετάστασις)
27	Τ Καλλιστράτου μ., Άριστάρχου, Ζήνωνος, Μάρκου άπ.
28	Π Χαρίτωνος όσ., Ήλιοδώρου μ., Βαρούχ πρ., Νεοφύτου, Αύξεντίου όσ.
29	Π Κυριακού όσ., Πετρωνίας μ., Μαλαχίου όσιομ.
30	Σ Γρηγορίου ιερομ. Φωτιστού Άρμενίας, Ριψιμίας μ.

ΟΚΤΩΒΡΙΟΣ

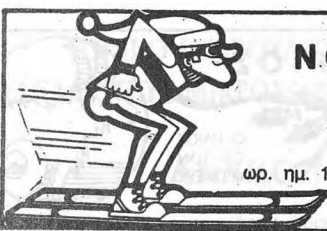

Ο ΗΛΙΟΣ
ΕΙΣ ΤΟΝ
ΣΚΟΡΠΙΟΝ

ωρ. ημ. 11.10 Οκτώβρης και δεν έσπειρες, οκτώ σωρούς δεν έκανες ωρ. νυκ. 12.50

1	Κ	† Β' ΛΟΥΚΑ, Άνανίου άπ., Ρωμανού μελ., Δομνίνου, Μιχαήλ μ.
2	Δ	Κυπριανού ίερομ., Ίουστίνης μ., Θεοφίλου όσ.
3	Τ	Διονυσίου άρεοπ. , Έλευθερίου, Ρουστικού μ.
4	Τ	Ίεροθέου Άθην., Κρίσπου Άπ., Δομνίνης μ.
5	Π	Χαριτίνης, Μαμέλχθης μ., Ίωάννου έπ., Εύδοκίμου όσ.
6	Π	Θωμά άπ. , Κενδέα όσ., Μακαρίου νεομ., Έρωτηΐδος
7	Σ	Σεργίου καί Βάκχου μ., Πολυχρονίου ίερομ., Ίουλιανού
8	Κ	† Γ' ΛΟΥΚΑ, Πελαγίας όσ., Ταϊσίας όσ., Άρτέμονος ίερομ.
9	Δ	Ίακώθου άπ. , Άνδρονίκου & Άθασασίας, Άβραάμ, Λώτ
10	Τ	Εύλαμπίου & Εύλαμπίας μ., Θεοφίλου όσ.
11	Τ	Θεοφάνους Γραπτοϋ, Νεκταρίου Κων., Ίωνά όσ., Φιλίππου διακ.
12	Π	Πρόβου, Άνδρονίκου, Ταράχου μ.
13	Π	Κάρπου, Παπύλου, Άγαθονίκης μ., Χρυσής νεομ.
14	Σ	Ναζαρίου, Γερβασίου μ., Προτασίου, Κελσίου μ., Ίγνατίου Μηθ.
15	Κ	† Δ' ΛΟΥΚΑ, ΠΑΤΕΡΩΝ, Ζ' ΣΥΝΟΔΟΥ, Λουκιανού νεομ.
16	Δ	Λογγίνου έκατοντ., Δομετίου κ.λπ. μ.
17	Τ	Ώσηέ πρ., Άνδρέου όσιομ.
18	Τ	† Λουκά Εύαγγελιστοϋ , Μαρίνου μ., Θεοδώρου, Συμεών όσ.
19	Π	Ίωήλ πρ., Ουάρου μ., Μνάσωνος έπ.
20	Π	† Άρτεμίου μεγαλομ. , Γερασίου όσ., Ματρώνης όσ.
21	Σ	Ίλαρίωνος, Χριστοδούλου όσ., Ίωάννου νεομ., Σωκράτους ίερομ.
22	Κ	† ΣΤ' ΛΟΥΚΑ, Άβερκίου Ίεραπ., Εύλαμπίου
23	Δ	† Ίακώθου άδελφοθ. , Ίγνατίου Κων/λεως
24	Τ	Άρέθα μεγαλομ., Σεβαστιανής μ.
25	Τ	Μαρκιανού, Μαρτυρίου μ., Ταβιθάς, Χρυσάφου, Χρυσάνθης μ.
26	Π	† Δημητρίου μεγαλομάρτυρος τοϋ Μυροβλήτου
27	Π	Νέστορος μ., Πρόκλης μ., Κυριακού Κων/λεως
28	Σ	† Άγίας Σκέπης Θεοτόκου, Εύνίκης μ., έν Ρεθύμνη νεομ.
29	Κ	† Ζ' ΛΟΥΚΑ, Άνασταςίας όσ., Άβραμίου, Μαρίας όσ.
30	Δ	Ζηνοβίου, Ζηνοβίας μ., Κλεόπα άπ., Θεράποντος μ.
31	Τ	Στάχους, Άπελλοϋ, Άμπλία άπ., Νικολάου νεομ., Έπιμάχου μ.

ΝΟΕΜΒΡΙΟΣ

Ο ΗΛΙΟΣ
ΕΙΣ ΤΟΝ
ΤΟΞΟΤΗΝ

ωρ. ημ. 10.00 Το Νοέμβρη και Δεκέμβρη,

:φύττει καταβολάδες ωρ. νυκ. 14.00

1	Τ	† Κοσμά Δαμιανού άναργ., Δαβίδ όσ., Ίακώβου όσιομ.
2	Π	Άκινδύνου, Πηγασίου, Άφθονίου, Έλπιδοφόρου μ.
3	Π	Άκεψιμά, Ίωσήφ, Άειθαλά μ., Γεωργίου μεγαλομ.
4	Σ	Ίωαννικίου όσ., Νικάνδρου έπ., Έρμαίου ιερομ.
5	Κ	† Ε' ΛΟΥΚΑ, Γαλακτίωνος & Έπιστήμης μ., Έρμά, Λίνου άπ.
6	Δ	Παύλου Κων/λεως, Λουκά όσ., Δημητριανού έπ.
7	Τ	Θεσσαλονίκης, Άλεξάνδρου μ., Έν Μελιτηνή 33 μ., Λαζάρου όσ.
8	Τ	† Σύνταξις Παμμεγίστων Ταξιαρχών Μιχαήλ και Γαβριήλ
9	Π	† Νεκταρίου Αιγ., Όνησιφόρου, Πορφυρίου μ., Συμεών μεταφ.
10	Π	Όλυμπά, Ροδίωνος, Σωσιπάτρου άπ., Τερτίου άπ.
11	Σ	† Μηνά, Βίκτωρος, Βικεντίου μ., Θεοδώρου Στουδ., Στεφανίδος μ.
12	Κ	† Η' ΛΟΥΚΑ, Ίωάννου έλεήμονος, Νείλου όσιου μυροβλ.
13	Δ	† Ίωάννου Χρυσοστόμου, Δαμασκηνού όσιομ.
14	Τ	† Φιλίππου άπ., Γρηγορίου Παλαμά, Κωνσταντίνου νεομ.
15	Τ	Γουρία, Σαμωνά, Άβίβου μ., Θωμά πατρ.
16	Π	† Ματθαίου Εύαγγελιστου, Ίφιγενείας μ.
17	Π	Γρηγορίου Νεοκ., Γενναδίου Κων/λεως
18	Σ	Πλάτωνος Ρωμανού, Ζακχαίου, Άναστασίου μ.
19	Κ	† Θ' ΛΟΥΚΑ, Άβδιού πρ., Άγαπίου, Άζη, Βαρλαάμ μαρτ.
20	Δ	Γρηγορίου δεκαπ., Πρόκλου, Μαξίμου, Άνατολίου πατρ.
21	Τ	† Εισόδια Ύπεραγίας Θεοτόκου
22	Τ	Φιλήμονος, Άπφίας, Άρχίππου, Όνησίμου άπ., Κλήμεντος έπ.
23	Π	Γρηγορίου, Άμφιλοχίου, Ίσχυριώνος έπ., Σισανίου όμ.
24	Π	Κλήμεντος Ρώμης, Πέτρου Άλεξ., Έρμογένους ιερομ.
25	Σ	† Αικατερίνης μεγαλομ., Μερκουρίου μεγαλομ.
26	Κ	† ΙΓ' ΛΟΥΚΑ, Άλυπίου, Στυλιανού, Νίκωνος όσ., Γεωργίου νεομ.
27	Δ	Ίακώβου Πέρσου, Ναθαναήλ όσ., Πιφνουτίου όσ.
28	Τ	Στεφάνου νέου, Είρηναρχου μ., έν Τιβεριοупόλει μ.
29	Τ	Παραμόνου, Φιλουμένου μ., Διονυσίου ιερομ.
30	Π	† Άνδρέου άπ. του Πρωτοκλήτου, Φρουμεντίου Αίθ.

ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΣ

Ο ΗΛΙΟΣ
ΕΙΣ ΤΟΝ
ΑΙΓΩΚΕΡΩ

ωρ. ημ. 9.00 Χειμωνιάτικη γέννα, καλοκαιρινή χαρά ωρ. νυκ. 15.00

1	Π	Ναούμ πρ., 'Ανανίου, Θεοκλήτου μ., Φιλαρέτου όσ.
2	Σ	'Αββακούμ πρ., 'Αβίου, Μυρόπης μ., Θεοφίλου, 'Ανδρέου όσ.
3	Κ	† ΙΔ' ΛΟΥΚΑ, Σοφονίου πρ., 'Αγαπίου, 'Αγγελή νεομ.
4	Δ	† Βαρθάρας μεγαλομ., Δαμασκηνού όσ., Σεραφείμ ιερομ.
5	Τ	† Σάββα ήγιασ., Διογένους μ., Νεκταρίου, Φιλοθέου όσ.
6	Τ	† Νικολάου Μύρων θαυματουργού, Νικολάου νεομ.
7	Π	'Αμβροσίου Μεδιολ., 'Αθηνοδώρου μ., Γρηγορίου
8	Π	Παταπίου όσ., Σωφρονίου, Σωσθένους κ.λπ. άπ., Παρθενίου μ.
9	Σ	† Σύλληψις 'Αγίας 'Αννης, 'Αννης προφ.
10	Κ	† Ι' ΛΟΥΚΑ, Μηνά, 'Ερμογένους, Εύγράφου μ., Θωμά όσ.
11	Δ	Δανιήλ, Λουκά, Νόμωνος, Λεοντίου όσ., Βασθαβά μ.
12	Τ	† Σπυρίδωνος Τριμ., θαυμ., 'Ιωάννου έπ.
13	Τ	Εύστρατίου, Αύξεντίου, Εύγενίου, Μαρδαρίου, Λουκίας μ.
14	Π	Θύρσου, Λευκίου, Φιλήμονος, Καλλινίκου μ.
15	Π	† 'Ελευθερίου ιερομ., 'Ανθίας μ.
16	Σ	'Αγγαίου πρ., Θεοφανούς βασιλ., Μοδέστου ιερομ.
17	Κ	† ΙΑ' ΛΟΥΚΑ, Δανιήλ πρ., Τριών Παίδων, Διονυσίου Αιγ.
18	Δ	Σεβαστιανού & Ζωής μ., Μοδέστου 'Ιεροσ.
19	Τ	Βονιφατίου, 'Αρεως, Εύτυχίου μ., 'Αγλαΐας Ρωμ.
20	Τ	'Ιγνατίου θεοφόρου, 'Ιωάννου νεομ.
21	Π	'Ιουλιανής καί σύν αύτῃ μ., Θεμιστοκλέους μ.
22	Π	'Αναστασίας μεγαλομ. φαρμ., Χρυσογόνου μ.
23	Σ	Τών έν Κρήτη 10 μ., Νικολάου νεομ.
24	Κ	† ΠΡΟ ΧΡΙΣΤΟΥ ΓΕΝΝΗΣΕΩΣ, Εύγενίας, 'Αχαϊκού, Βασίλλας μ.
25	Δ	† Η ΓΕΝΝΗΣΙΣ ΤΟΥ ΚΥΡΙΟΥ ΗΜΩΝ ΙΗΣΟΥ ΧΡΙΣΤΟΥ
26	Τ	† Σύναξις 'Υπεραγίας Θεοτόκου, Εύθυμίου Σάρδεων
27	Τ	† Στεφάνου πρωτομ., Θεοδώρου του Γραπτού
28	Π	'Εν Νικομηδεία δισμυρίων μ., Γλυκερίου μ., Σίμωνος όσ.
29	Π	Τών άναιρεθέντων νηπίων, Μαρκέλλου όσ., Γεωργίου έπ.
30	Σ	'Ανυσίας όσιομ., Φιλεταίου μ., Λέοντος όσ., Γεδεών
31	Κ	† ΠΡΟ ΦΩΤΩΝ, Μελάνης όσ., Ζωτικού ιερομ. όρφανοτρόφου

**ΤΟΠΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΜΙΚΡΟΥ ΧΩΡΙΟΥ (Δήμου Ποταμιάς)
ΑΔΕΛΦΟΤΗΤΑ ΜΙΚΡΟΧΩΡΙΤΩΝ «Η ΜΕΤΑΜΟΡΦΩΣΗ ΤΟΥ ΣΩΤΗΡΟΣ»**

ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ - ΠΡΟΣΚΛΗΣΗ

Το Τοπικό Συμβούλιο Δημ. Δ/τος Μικρού Χωριού (Δήμου Ποταμιάς) και η Αδελφότητα Μικροχωριτών καλούν όλους τους Μικροχωρίτες την προσεχή Τρίτη 17/8/99 και ώρα 7 μ.μ. στην Ετήσια Καλοκαιρινή Συγκέντρωση (των μελών και κατοίκων) στην Πνευματική Γωνιά (Σχολείο Παλαιού Χωριού) με τις ακόλουθες εκδηλώσεις:

1. Σύντομη ενημέρωση για τοπικά θέματα Μικρού Χωριού από τον Πρόεδρο του (Τοπ. Συμβ.) Α. ΚΟΥΤΣΟΥΚΗ

2. Σύντομη ενημέρωση για θέματα Αδελφότητας από τον Πρόεδρο Α. ΚΕΡΑΝΗ

3. Σύντομη ενημέρωση για θέματα Δήμου από τον Δήμαρχο κ. Ι. ΓΑΒΡΙΛΗ

Σύντομη ενημέρωση για θέματα Αθλ. Ομ. Μικ. Χωρ.

4. Συζήτηση - ερωτήσεις - απόψεις - προτάσεις, επί των εν λόγω θεμάτων

5. Απονομή βραβείου (Από τον Πρόεδρο του Τοπ. Συμβ.) στον καλύτερο Μαθητή ή Μαθήτρια Απόφοιτο Λυκείου ή Γυμνασίου από το κληροδότημα των οικογενειών και εις μνήμη των γονέων τους Μικροχωριτών, Ιωάννου-Κων/νου και θείου των Ξενοφώντα Δημ. ΖΟΡΜΠΑΛΑ.

6. Συνεστίαση στην πλατεία του χωριού με φαγητό κατά βούληση και μουσική με την φροντίδα του καταστήματος.

7. Χορός και ότι άλλο καλό ήθελε προκύψει.

(Στην εκδήλωση αυτή προσκαλούνται να πάρουν μέρος οι φίλοι και επισκέπτες του χωριού μας).

**ΟΙ ΠΡΟΕΔΡΟΙ
ΤΟΥ ΤΟΠ. ΣΥΜΒ. Δ/Δ ΜΙΚΡΟΥ
ΧΩΡΙΟΥ
ΑΘΑΝ. ΚΟΥΤΣΟΥΚΗΣ**

**ΤΗΣ ΑΔΕΛΦΟΤΗΤΑΣ
ΜΙΚΡΟΧΩΡΙΤΩΝ
ΑΘΑΝ. ΚΕΡΑΝΗΣ**

Η Πέμπτη άτυπη συνέλευση Μικροχωριτών 17 Αυγούστου 1999 στον παλαιό οικισμό

Με μεγάλη επιτυχία πραγματοποιήθηκε - όπως κάθε χρόνο - η θερινή άτυπη συνέλευση των κατοίκων του χωριού μας, στις 17 Αυγούστου. Φέτος ήταν η σειρά του παλαιού οικισμού να φιλοξενήσει τις εργασίες της συνέλευσης και στην Πνευματική Γωνιά κάτοικοι, φίλοι του Μικρού Χωριού και μέλη της Αδελφότητας, συγκεντρώθηκαν για να ενημερωθούν και να συζητήσουν, κι έπειτα να γλεντήσουν στην πλατεία.

Την έναρξη των εργασιών κήρυξε ο πρόεδρος του Δ.Σ. της Αδελφότητας, Θανάσης Κεράνης: "Καλώς ήλθατε στη σημερινή μας συγκέντρωση. Έχει καθιερωθεί στο τέλος κάθε καλοκαιριού να γίνεται αυτή η συγκέντρωση, να ανταλλάσσουμε γνώμες για τα προβλήματα που παρουσιάζονται στο χωριό και για τις λύσεις που δίνονται. Επίσης είναι μια ακόμα ευκαιρία να γνωριζόμαστε καλύτερα και εμείς και τα παιδιά μας και στο τέλος να γλεντάμε όλοι μαζί. Σήμερα στη συγκέντρωσή μας παρευρίσκεται ο νομαρχιακός σύμβουλος κ. Γ. Τσατσαράγκος, ο δήμαρχος Ποταμιάς, κ. Γιάννης Γαβρίλης, ο πρόεδρος του δημοτικού συμβουλίου, κ. Καλλάνης και τα δικά μας παιδιά, ο αντιδήμαρχος κ. Μπούρας και ο δημοτικός σύμβουλος του Μικρού Χωριού, Παντελής Φλώρος. Επίσης εδώ είναι και ο νομαρχιακός σύμβουλος, κ. Τσατσαράγκος. Εκτός από αυτούς έχουμε και το τοπικό συμβούλιο με τον πρόεδρο κ. Αθανάσιο Κουτσούκη, τον κ. Πασπαλάρη και τον κ. Ντζούφρα. Παρευρίσκεται, όπως πάντα, ο δραστήριος και αγαπητός ιερέας του χωριού μας, παπα Νίκος Αζακάς και πολλοί ξενητεμένοι μας. Και πάλι καλώς ήρθατε.

Πριν αρχίσει η συζήτηση θα ήθελα να προτείνω ως πρόεδρο της συνέλευσης τον κ. Τσατσαράγκο".

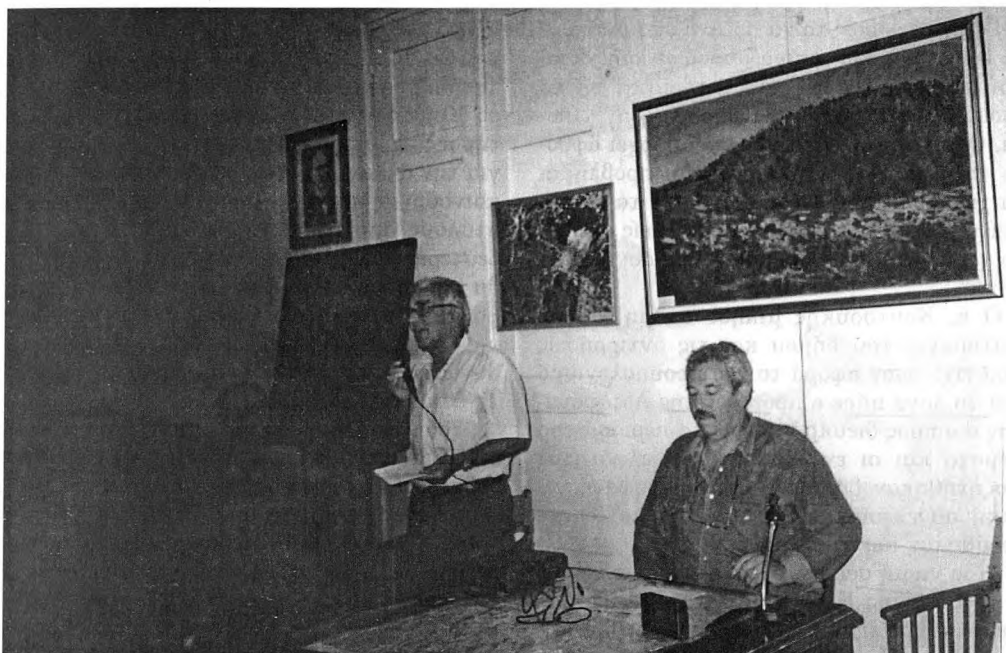
Η πρόταση έγινε δεκτή με χειροκροτήματα από τους παρευρισκόμενους και ο πρόεδρος της Αδελφότητας ανέγνωσε τα ονόματα των συγχωριανών - Σταύρος Δημητρίου Ζορμπαλάς, Πλουμή Παπασταματίου - σύζυγος του Μάχου Κομπορόζου και Μαρία Καλοτή - που από την τελευταία συνέλευση της

7ης Μαΐου μέχρι σήμερα έφυγαν από τη ζωή. Αφού τηρήθηκε ενός λεπτού σιγή, ο κ. Κεράνης έδωσε το λόγο στον προεδρεύοντα κ. Γιώργο Τσατσαράγκο, ο οποίος ανέφερε:

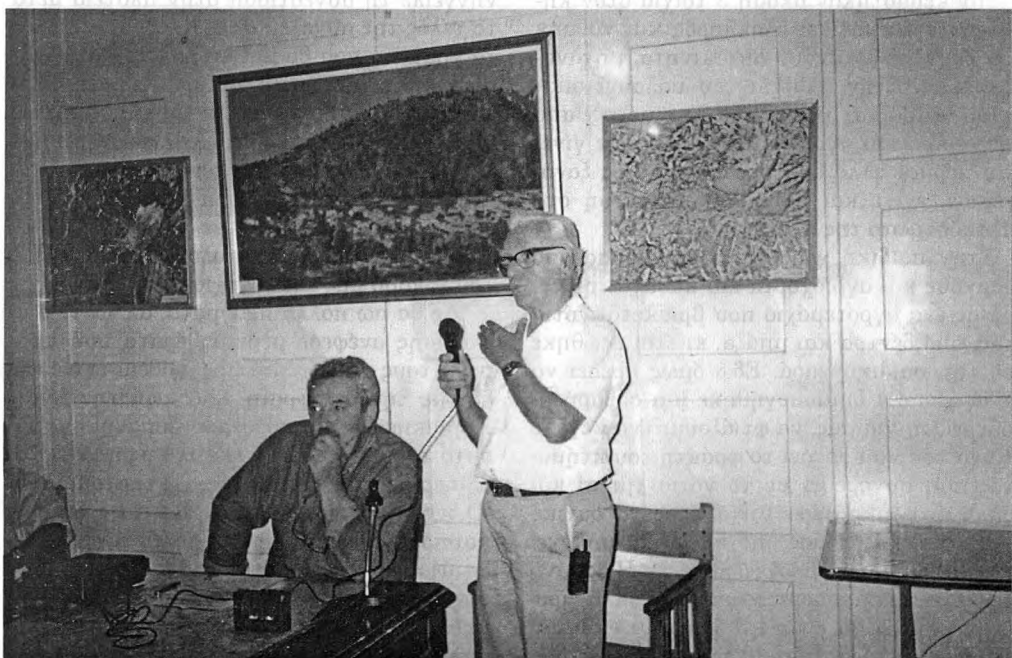
"Σας καλωσορίζω κι εγώ στη σύναξη αυτή, που πιστεύω ότι θα είναι πραγματικά καρποφόρα. Όλοι έχετε το λόγο και για κριτική αλλά και για προτάσεις, για αποτίμηση αυτών που έγιναν και επίσης για κριτική προσέγγιση αυτών που δεν έγιναν. Ξεκινάμε την ημερήσια διάταξη με την ενημέρωση για τα τοπικά θέματα από τον πρόεδρο του τοπικού συμβουλίου, κ. Θανάση Κουτσούκη".

Αφού καλωσόρισε με τη σειρά του τους παρευρισκόμενους, ο κ. Κουτσούκης άρχισε την εισήγησή του λέγοντας ότι για το 1998 υπήρχε προϋπολογισμός γύρω στα 30 εκατομμύρια από τα οποία οι πληρωμές στο τέλος της χρονιάς ήταν πολύ υψηλότερες - γύρω στα 40 εκατ. - γιατί έγιναν ορισμένα έργα τα οποία απορρόφησαν πολλά χρήματα και είχαν βοήθεια από το συμβούλιο της περιοχής. "Έγινε ένα έργο ύψους 12 εκατομμυρίων" ανέφερε, "και ήταν η αντικατάσταση της σωλήνας μεταφοράς από τα Πλατανάκια μέχρι το νέο χωριό, με γενναία ενίσχυση ύψους 7 εκατομμυρίων. Βέβαια ορισμένα έργα δεν έγιναν για να συμπληρωθεί αυτό το σημαντικό έργο που θεωρήσαμε πολύ πιο αναγκαίο όπως και οι συντηρήσεις και οι επισκευές, που πραγματοποιήθηκαν όλες".

Αναφέρθηκε επίσης στο θέμα των εκλογών και των παρεμβάσεων που έγιναν λόγω "κομματικών αλλά και προσωπικών επιδιώξεων από ορισμένους, οι οποίες είχαν σαν αποτέλεσμα να μην εκλέξει το Μικρό Χωριό και τρίτο σύμβουλο στο δήμο", αλλά και στις αντιδράσεις που υπήρξαν - και μέσα από το συμβούλιο - για τη δημοπράτηση του ξενοδοχείου, η οποία είχε όμως ευτυχή κατάληξη και θεωρήθηκε "επιτυχία όχι μόνο του Μικρού Χωριού αλλά ολόκληρης της Ευρυτανίας". Και συνέχισε: "Υπάρχουν ορισμένα πράγματα τα οποία εμείς οι ίδιοι οι χωριανοί παρ' όλο που γίνονται ανακοινώσεις δεν τις ακούμε και ορισμένοι κάνουν

Ο πρόεδρος της Αδελφότητας κ. Κεράνης ανοίγει τις εργασίες της συνέλευσης

Ο πάρεδρος του Μικρού Χωριού κ. Αθ. Κουτσούκης

αυθαιρεσίες όπως το να πετάνε σκουπίδια από δω κι από κει και να συσσωρεύουν αδιακρίτως καυσόξυλα και οικοδομικά υλικά στους δρόμους χωρίς να υπολογίζουν τίποτα. Οσον αφορά το νερό, ενώ υπάρχει άφθονο για πότισμα, δημιουργούνται προβλήματα χωρίς να υπάρχει λόγος. Αυτά τα επισημαίνουμε για να μη φθείρουμε εμείς οι ίδιοι το χωριό μας και παρουσιάζουμε άσχημη εικόνα”.

Ο κ. Κουτσούκης μίλησε ακόμη για τη λειτουργία του δήμου και τις αντιρρήσεις που είχε όσον αφορά το νέο προϋπολογισμό και το λόγο πήρε ο πρόεδρος της Αδελφότητας ο οποίος διευκρίνισε ότι τα περισσότερα θέματα και οι ενέργειες της Αδελφότητας συζητήθηκαν διεξοδικά στην πρόσφατη γενική συνέλευση της 7ης Μαΐου και δημοσιοεύθηκαν και στο περιοδικό.

“Για να μη σας κουράσω λοιπόν” συνέχισε ο κ. Θανάσης Κεράνης, “θα αναφερθώ στα νεότερα που είχαμε σ’ αυτό το μικρό διάστημα: Στην Πνευματική Γωνιά, όπως κάθε χρόνο έγινε ο καθαρισμός του προαυλίου και του κήπου από αγριόχορτα και θάμνους. Κατασκευάστηκαν ακόμη 3 τοιχία στον κήπο ώστε να κλείσει ολόκληρος και να μην μπορούν να μπαίνουν αυτοκίνητα, μηχανάκια κ.λπ. Στην πλατεία του παλαιού οικισμού καθαρίστηκε το επάνω μέρος από σκουπίδια και αγριόχορτα. Αυτό είχε γίνει και πέρυσι αλλά δυστυχώς και φέτος ξαναγέμισε, έγινε και μια μικρή επισκευή στο πλακόστρωτο της πλατείας.

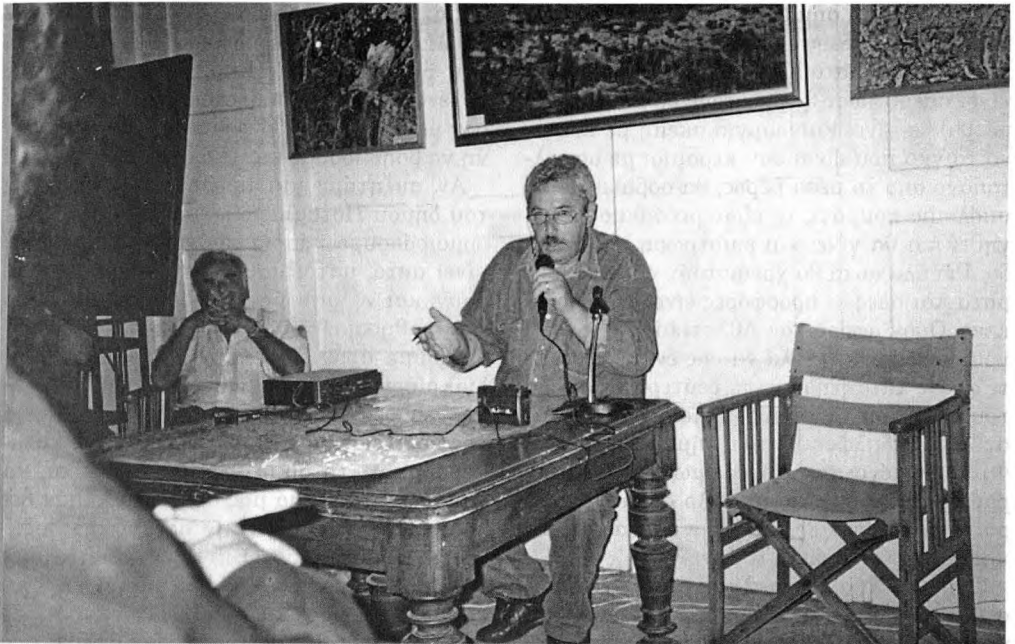
Στην παιδική χαρά έγινε καθαρίσμα από θάμνους και αγριόχορτα και καθαρίστηκε επίσης ένα αγροτεμάχιο που βρίσκεται νότια της, από δέντρα και μπάζα, κι έτσι ενώθηκε με την παιδική χαρά. Εδώ όμως πρέπει να αναφέρω ότι δημιουργήθηκε μια σοβαρή υποχρέωση για μας, να φτιάξουμε ένα μεγάλο τοίχο που να κρατάει το φράκτη του κτήματος που συνορεύει με το νότιο τμήμα και άλλο ένα μικρότερο τοίχο προς τα δυτικά που υπάρχει δρόμος από πάνω και υπάρχει περίπτωση με τις βροχές να πέσει. Η δαπάνη δεν έχει ακόμη οριστικοποιηθεί αλλά προβλέπεται ότι θα είναι μεγάλη. Αυτό το καινούργιο κομμάτι που ενώθηκε με την παιδική χαρά δίνει τη δυνατότητα να γίνει κι ένα γήπεδο μπάσκετ και όπως έδειξε η μέτρηση που έγινε, έχει τα μέτρα που χρειάζονται. Το

γήπεδο αυτό θα μπορεί να μετατρέπεται σε γήπεδο βόλεϊ και τένις αρκεί να γίνει και η κατάλληλη επίστρωση. Για τους ναούς Αγίας Κυριακής και Μεταμορφώσεως του Σωτήρος, στη μεν πρώτη δόθηκαν 300 χιλιάδες για την αλλαγή της περιφράξης που έγινε με καινούργια κάγκελα από μασίφ σίδηρο και στύλους από πελεκητή πέτρα ενώ για τη δεύτερη υποσχθήκαμε στον ιερέα μας ότι θα βοηθήσουμε για το βάψιμο με υδρόχρωμα. Πριν ολοκληρώσω για τους ναούς, θέλω να ευχαριστήσω και πάλι τον Γιώργο Παπαθανασίου ο οποίος και φέτος, έμαθα, ανέλαβε τη δαπάνη για τις πόρτες της Μεταμορφώσεως του Σωτήρος οι οποίες είχαν σαπίσει και θα τις αντικαταστήσει με καινούργιες: Συγχαρητήρια, πάντα άξιος και ευχόμεστε υγεία και σ’ αυτόν και στην οικογένειά του!”

Στη συνέχεια ο κ. Κεράνης ευχήθηκε να συνεχιστεί η αρμονική συνεργασία με το νέο δήμο όπως και με την κοινότητα και μίλησε για το ξενοδοχείο που έγινε πραγματικό στολίδι, αναβαθμίζοντας έτσι τον τουρισμό μας και ευχήθηκε να επωφεληθούν και οι άλλοι επιχειρηματίες του χωριού. Ακόμη προανήγγειλε τη συνεστιάση στην πλατεία μετά το τέλος της συνέλευσης και διευκρίνισε ότι τα χρήματα που θα μαζευτούν θα διατεθούν στον Αθλητικό Όμιλο Μικρού Χωριού. Ολοκληρώνοντας, ευχήθηκε υγεία και χαρά, μέχρι του χρόνου στην επόμενη άτυπη συνέλευση που θα γίνει στο νέο οικισμό και κάλεσε στο βήμα τον αιδεο. παπα Νίκο.

“Αν είσαι και παπάς, με την αράδα... δεν θα πας”, ξεκίνησε χαριτολογώντας ο ιερέας του χωριού μας και συνέχισε:

“Δε θα πω πολλά πράγματα, άλλωστε ο κ. Θανάσης ανέφερε μερικά θέματα που αφορούν τους ναούς. Μια προσπάθεια έγινε φέτος με την περιφράξη του ναού της Αγίας Κυριακής και το ποσό που δαπανήθηκε γι’ αυτό το λόγο είναι πάρα πολύ υψηλό, έφτασε περίπου και ξεπέρασε τα 2 εκατομμύρια. Ό,τι χρήματα είχαμε στο ναό τα ξοδέψαμε και προσπαθούμε τώρα να μαζέψουμε για να φτιάξουμε τον υπόλοιπο ελαιοχρωματισμό στη Μεταμόρφωση, γι’ αυτό και ό,τι μπορούμε να προσφέρουμε. Για ένα άλλο θέμα που πολλοί μου το επεσήμαναν και είναι η επισκευή της Παναγιάς που έχει εγκαταλειφθεί πολλά χρόνια και είναι το τελευταίο εκκλησάκι που δεν έχουμε επισκευάσει: Το ξεκίνη-

Ο πρόεδρος της συνέλευσης κ. Τσατσαράγκος

Ο αιδεσ. Παπα-Νίκος στο Βήμα.

μα και μάλιστα σημαντικό και γενναίο θα το κάνει ο κ. Αυγέρης ο οποίος θα μας βοηθήσει και τον ευχαριστούμε εκ των προτέρων. Θα γίνει υπερύψωση γύρω στους 60 πόντους με πέτρα, θα γίνει καινούργια σκεπή με κόκκινο τσίγκο που είναι σαν κεραμίδι με ασφαλτόπανο από το μέσα μέρος, θα σοβατιστεί το υπόλοιπο κομμάτι, το εξωτερικό θα αρμολογηθεί και θα γίνει και επίστρωση στο δάπεδο. Για όλα αυτά θα χρειαστούν αρκετά χρήματα και όλες οι προσφορές είναι ευπρόσδεκτες. Οσον αφορά τον Αθλητικό Όμιλο, σαν γραμματεύς, θα ήθελα να σας ενημερώσω ότι φέτος κατακτήσαμε τη δεύτερη θέση στο τουρνουά που έγινε στο πλαίσιο των πολιτιστικών εκδηλώσεων του δήμου Ποταμιάς. Φτάσαμε μέχρι τον τελικό όμως δεν καταφέραμε να πάρουμε το κύπελλο αλλά δεν πειράζει, το πήραμε βέβαια στην ομάδα των μικρών, στο τσικό όπως το λένε”.

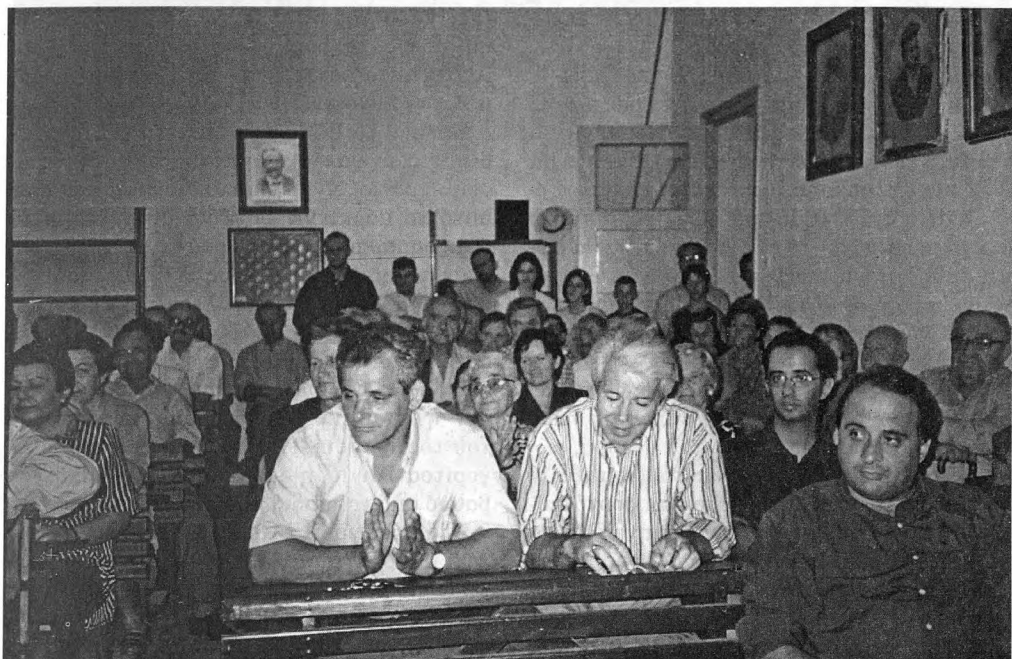
Ο παπα Νίκος ολοκληρώνοντας ευχαρίστησε τους παρευρισκόμενους και ο διευθύνων τη συζήτηση έδωσε το λόγο στον δήμαρχο Ποταμιάς, Γιάννη Γαβρίλη.

“Να σας ευχαριστήσω κατ’ αρχήν και εγώ και οι συνάδελφοί μου, για την εμπιστοσύνη που δείξατε στα πρόσωπά μας, να εκπροσωπήσουμε το δήμο μας αυτά τα τέσσερα χρόνια” ξεκίνησε να λέει ο δήμαρχος. “Να είστε σίγουροι ότι θα δώσουμε τον εαυτό μας για να δούμε το δήμο Ποταμιάς, όλα τα χωριά μας, να είναι πρότυπο στο νομό Ευρυτανίας και όχι μόνο. Θέλω να πιστεύω ότι ανοίγονται νέοι ορίζοντες όπου βέβαια χρειαζόμαστε τη συμπαράσταση τη δικιά σας και βέβαια υπάρχει κάποια νοοτροπία: Δεν πρέπει να συνεχιστεί αυτός ο τοπικισμός χωριών που υπήρχε. Μιλάμε πλέον για δήμο και πρέπει όλα τα χωριά να τα δούμε σαν χωριανοί. Ολοι πλέον έχουμε την ίδια ευθύνη των πράξεων μας σε όλα τα χωριά. Βέβαια πρέπει εμείς σαν Μικροχωρίτες και σαν Μεγαλοχωρίτες, τα δύο μεγάλα χωριά, να δούμε δύο πράγματα: Στο νέο θεσμό που καθιερώθηκε έγινε η συνένωση δέκα χωριών, απ’ τα οποία θέλω να πιστεύω ότι το μεγαλύτερο βάρος της ευθύνης για ό,τι θα γίνει σ’ αυτό τον τόπο, τουλάχιστον σ’ αυτή τη φάση, το φορτώνεται το Μικρό και το Μεγάλο Χωριό, γιατί αυτά τα χωριά έχουν έσοδα. Βέβαια ευχαριστώ τον πάρεδρο, που εγώ πίστευα ότι θα ήταν καταπέλτης απέναντι μου και με το

δίκιο του, σαν πρόεδρος του τοπικού συμβουλίου του Μικρού Χωριού, διότι απ’ αυτά που δικαιούται το Μικρό Χωριό δεν πήρε ούτε τα μισά. Θέλω όλοι να καταλάβετε ότι σαν μεγάλα χωριά θα φορτωθούμε την ευθύνη να βοηθήσουμε και τ’ άλλα χωριά.

Αν συζητάμε για προοπτική ανάπτυξης του δήμου Ποταμιάς δυστυχώς πρέπει να ισομοιράσουμε κάποια πράγματα και για να γίνει αυτό, αυτοί που έχουν πρέπει να δώσουν και σ’ αυτούς που δεν έχουν. Αυτό προσπαθήσαμε να κάνουμε κι αυτό θα επιδιώξουμε στην πορεία, να μην υπάρχουν διακρίσεις. Αυτά έγιναν σε πρώτη φάση, στην πορεία πιστεύουμε ότι με τη βοήθεια της πολιτείας θα δοθούν πόροι που θα καταφέρουμε με τη δική σας συμπαράσταση να φτάσουμε τα χωριά μας στο επίπεδο που θέλουμε. Πιστεύω ότι στην πορεία της συζήτησης, όπου χρειαστεί κι όπου θέλετε, μπορώ να δώσω περισσότερες διευκρινίσεις. Ευχαριστώ, να είστε καλά και θέλω να πιστεύω ότι στην πορεία της τετραετίας δεν θα σας διαψεύσουμε για την εμπιστοσύνη που μας δείξατε”.

Ο προεδρεύων της συνέλευσης κ. Τσατσαράγκος έθεσε το επόμενο θέμα της ημερήσιας διάταξης που ήταν συζήτηση, ερωτήσεις, απόψεις, προτάσεις για τα ζητήματα του χωριού και κάλεσε τους παρευρισκόμενους να συμμετάσχουν. Το λόγο πήρε πρώτος ο κ. Παπαθανασίου ο οποίος τόνισε ότι σε συνομιλία που είχε με την κ. Καραπιέρη - χήρα του αειμνηστού βουλευτή Ευρυτανίας - η οποία έχει καταλύσει στο ξενοδοχείο του νέου οικισμού, του μετέφερε τις καλύτερες εντυπώσεις, χαρακτηρίζοντάς το ως το καλύτερο που έχει μείνει ποτέ! Ακόμα ο κ. Παπαθανασίου μίλησε για την ανάγκη να ευπρεπισθεί η είσοδος του παλαιού οικισμού η οποία παρουσιάζει άσχημη εικόνα λόγω των μισογκρεμισμένων τοίχων καθώς και για ένα δρόμο που πηγαίνει από την πλατεία προς το σπίτι του Φλέγγα, ο οποίος μετά από κάποιο έργο που έγινε με την τοποθέτηση σωλήνων, είναι σε άσχημη κατάσταση. Ακολούθως, ο κ. Τάσος Φλέγγας ζήτησε από τον δήμαρχο να πληροφορήσει τη συνέλευση για τις ενέργειες που γίνονται ώστε να λειτουργήσει το υδροηλεκτρικό εργοστάσιο που έχει στοιχίσει γύρω στα 100 εκατομμύρια και ανέφερε ότι κάποια υπεύθυνη αρχή

Απόψεις της συνέλευσης

θα πρέπει να καταγγείλει τους τυχόν υπευθύνους για διαφυγόντα κέρδη.

Απαντώντας ο κ. Γαβρίλης διευκρίνισε:

“Είμαι στην ευχάριστη θέση να σας πω ότι είμαι σε συνεχή επαφή με τη Νομαρχία, η οποία έχει αναλάβει πλέον την Ευρυτανία Α.Ε. και προσωπικά ο κ. Θεοδωρόπουλος έχει αναλάβει το θέμα και θέλω να πιστεύω ότι το πολύ μέχρι το τέλος του έτους θα δώσει λύση για να τεθεί σε λειτουργία. Βέβαια είναι καθαρά υπό τη δική τους ευθύνη και πρέπει να βρουν τη λύση αλλά ο κ. Θεοδωρόπουλος δεσμεύθηκε προσωπικά”.

Το λόγο πήρε έπειτα ο κ. Αλέκος Φλέγγας, ο οποίος αφού επεσήμανε την απουσία νέων ανθρώπων στις συνελεύσεις του χωριού, ρώτησε για το ενδεχόμενο να τοποθετηθούν “σαμαράκια” στο δρόμο ώστε να προστατευθούν τα παιδιά που παίζουν στην πλατεία και παράλληλα ζητήσε να πληροφορηθεί για το τι γίνεται με το ΥΠΕΧΩΔΕ και τις άδειες, αφού το ΙΓΜΕ έχει δώσει έγκριση, ενώ προσφέρθηκε και ο ίδιος να πάρει πρωτοβουλίες στην Αθήνα.

Απαντώντας ο κ. Θανάσης Κουτσούκης, είπε ότι τώρα που έχει έρθει η Πολεοδομία και έγινε η οριοθέτηση του χώρου που ζητάμε να αρθούν οι περιορισμοί και είναι ο χώρος από την πλατεία προς το Νικολό, ρώτησε για την περιοχή πέρα απ’ την κατολισθήση και του απάντησαν ότι δεν περιλαμβάνεται στο δικό τους χάρτη διότι το ΙΓΜΕ την έβγαλε ακατάλληλη.

“Δηλαδή πρέπει να ξανάρθει πάλι το ΙΓΜΕ” συνέχισε ο κ. Κουτσούκης, “ν’ αρχίσει να κάνει μελέτες. Εκεί κάποια εταιρεία θέλει να κάνει αθλητικές εγκαταστάσεις και δεν μπορεί γιατί το ΙΓΜΕ την έχει βγάλει ακατάλληλη...”.

Παραμβαίνοντας ο κ. Θανάσης Κεράνης για το θέμα της κίνησης των αυτοκινήτων στο χωριό, είπε:

“Υπάρχει μια πρόταση δωρεάς, δυστυχώς δεν μπορούσαμε να την εκμεταλλευτούμε όσο ζούσε, από κάποιον που είχε την πρόθεση να χρηματοδοτήσει ένα δρόμο για να μη μπαίνουν καθόλου τα αυτοκίνητα, παρά μονάχα στην άκρη του χωριού, δηλαδή όπως έρχονται από την είσοδο, εδώ στου Ζορμπαλά να στρίβουν δεξιά και να βγαίνουν στα χαλάσματα. Μάλιστα εκεί είχε την πρόθεση να κάνει κι ένα πάρκινγκ. Δεν ξέρω, γιατί δεν

έχει και κληρονόμους, αλλά αν θέλουν οι συγγενείς, να βοηθήσουν σ’ αυτό το θέμα. Ανεξάρτητα πάντως απ’ αυτό, θα μπορούσαμε να το κάνουμε εμείς.

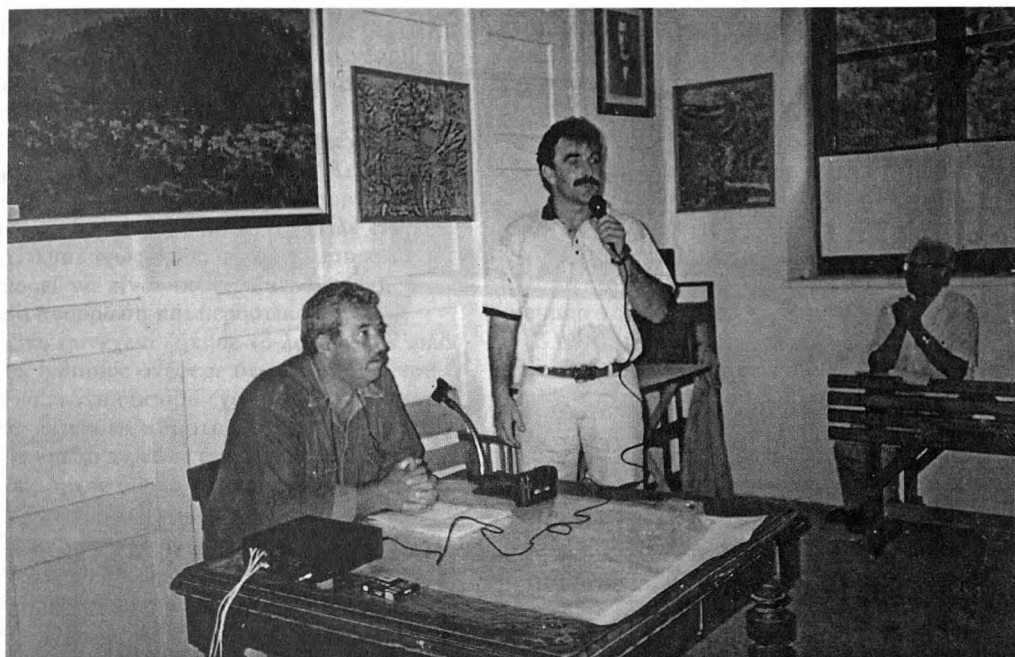
Εφόσον το ΙΓΜΕ δεν φαίνεται να δίνει άδεια για τα χαλάσματα κι αν δώσει θα περάσουν χρόνια, είναι μια ευκαιρία να κάνουμε αυτό το πάρκινγκ ώστε να μη χρειάζονται ούτε σαμαράκια. Θα μπορούν όλοι να σταματούν τα αυτοκίνητα τους ενώ ήδη υπάρχει και δρόμος που αν ασφαλτοστρωθεί και γίνει κι ένα μεγάλο πλάτωμα, θα είναι ιδανικά”.

Επόμενο θέμα της ημερήσιας διάταξης ήταν η απονομή βραβείου από τον πρόεδρο του τοπικού συμβουλίου, στην μαθήτρια Αγορίτσα Τσινιά, η οποία πήρε το μεγαλύτερο βαθμό από τα παιδιά που αποφοίτησαν.

“Το βραβείο αυτό προέρχεται από τόκους του κληροδοτήματος της οικογένειας Ζορμπαλά, δηλαδή από τα παιδιά του Κώστα, τα παιδιά του Γιάννη και τα ανίψια του Ξενοφώντα”, ανέφερε ο κ. Θανάσης Κουτσούκης. “Είχα την τύχη να γνωρίσω τους ανθρώπους αυτούς και να εργαστώ μαζί τους. Ήταν άνθρωποι με εξαιρετική μόρφωση ενώ και τα παιδιά, παρ’ όλο που δεν ζήσαν στο χωριό, το αγαπούν όσο κι εκείνοι. Προς τιμή τους τα παιδιά έκαναν τη δωρεά κι απ’ το 50% των τόκων δίνεται το βραβείο, το 35% κεφαλαιοποιείται και ανατοκίζεται και το 15% πηγαίνει υπέρ του δημοτικού μας σχολείου. Το φετινό βραβείο είναι 437.668 δραχμές και παρακαλώ να έρθει η δεσποινίς Τσινιά”.

Μετά την απονομή του βραβείου και αφού η βραβευθείσα δέχθηκε τα συγχαρητήρια των παρευρισκομένων, απευθύνθηκε με τη σειρά της προς το ακροατήριο:

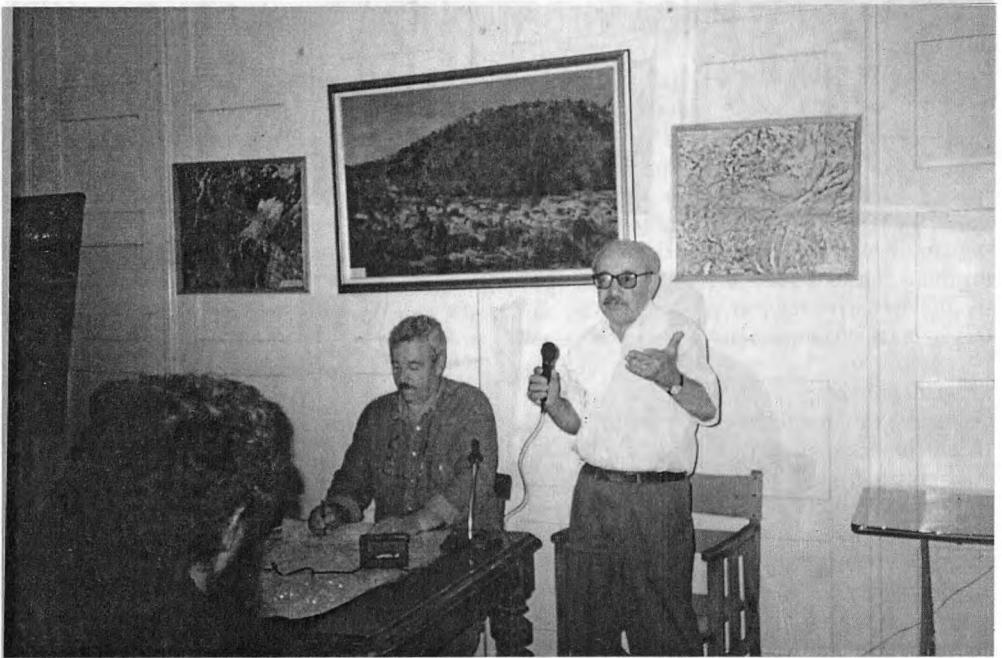
“Αιδεσιμώτατε, αγαπητοί δωρητές, κύριε δήμαρχε, κύριε πρόεδρε της Αδελφότητας, κύριε πρόεδρε του τοπικού συμβουλίου, κυρίες και κύριοι: Ευχαριστώ πολύ που με τιμήσατε με την παρουσία σας, εδώ, στην ξεχωριστή αυτή στιγμή για μένα. Ευχαριστώ επίσης τους δωρητές που με τίμησαν στη μνήμη του Μικροχωρίτη Ξενοφώντα Ζορμπαλά. Εύχομαι επίσης, στη δική μου θέση να βρεθούν κι άλλοι μαθητές από το Μικρό Χωριό, γιατί η βράβευση αυτή αποτελεί κίνητρο και για συνέχεια και παράλληλα ξεχωριστό γεγονός. Ευχαριστώ τέλος, την επιτροπή βράβευσης και όλους τους

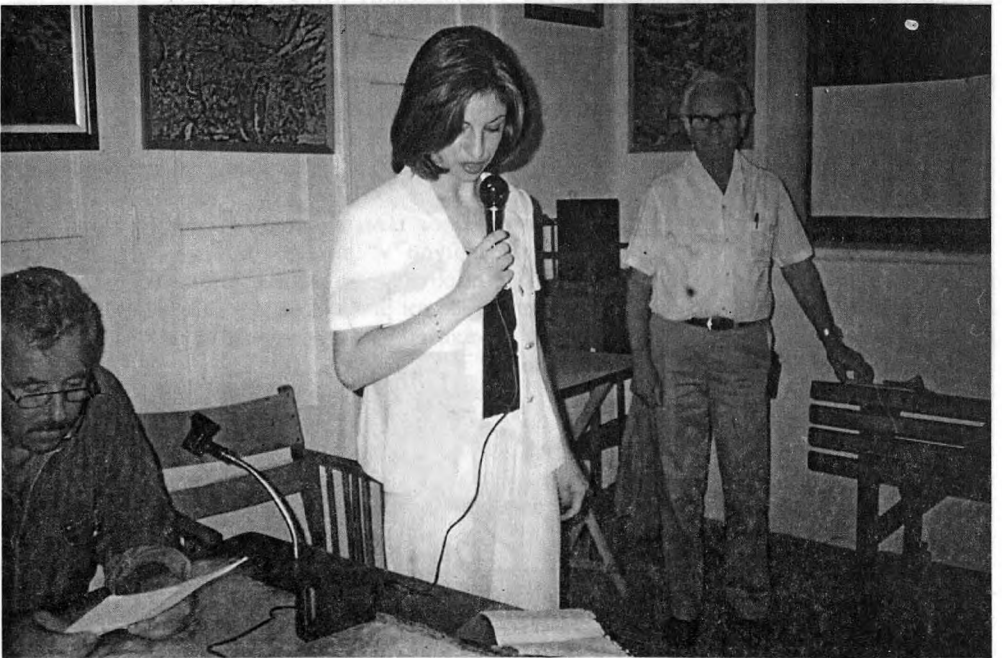
Ο δήμαρχος Ποταμιάς κ. Ι. Γαβρίλης

Ο κ. Παπαθανασίου απευθύνεται προς τη συνέλευση

Ο κ. Φλέγγας προτείνει στη συνέλευση

Η βραβευθείσα Αγορίτσα Τσινιά απευθύνει χαιρετισμό προς τη συνέλευση

παρευρισκόμενους”.

Μετά το χειροκρότημα για τη νεαρή απόφοιτη, ο πρόεδρος της Αδελφότητας έλαβε το λόγο.

“Πριν τελειώσει κάθε συγκέντρωση τα προηγούμενα χρόνια” είπε ο κ. Κεράνης, “είχαμε τον αγαπητό μας συγχωριανό Τέλη Θάνο που πάντοτε μας απήγγειλε ένα ποίημα. Δυστυχώς όμως φέτος χτύπησε και δεν μπορεί να είναι κοντά μας. Ευχόμαστε τα χείρα ανάρρωση και περαστικά”.

Στη συνέχεια ζήτησε το λόγο ο κ. Γιολδάσης, ο οποίος ανέφερε ότι στο κτίριο του ΟΤΕ στο νέο οικισμό έχει τοποθετηθεί κεραία που εκπέμπει κύματα και ζήτησε διευκρινίσεις για το αν είναι επικίνδυνη. Απαντώντας ο δήμαρχος διευκρίνισε ότι δεν είναι κεραία κινητής τηλεφωνίας που να δημιουργεί πρόβλημα αλλά λήψεως και εκπομπής για τη σταθερή τηλεφωνία και καθυσχάσε λέγοντας ότι δεν υπάρχει κανένα πρόβλημα. Τόνισε ακόμη ότι έχουν γίνει όλες οι ενέργειες και ελήφθησαν και γραπτώς οι διαβεβαιώσεις από τον ΟΤΕ ότι δεν έχει καμία σχέση με την κινητή τηλεφωνία - που ακόμη κι αν είχε δεν θα υπήρχε κανένα πρόβλημα για

την υγεία των κατοίκων. Ολοκληρώνοντας ο κ. Γαβρίλης ζήτησε για όποια προβλήματα υπάρχουν στο χωριό, οι κάτοικοι να απευθύνονται στο τοπικό συμβούλιο ώστε τα μέλη του με τη σειρά τους να τα μεταφέρουν στο δημοτικό συμβούλιο.

“Έτσι μας βοηθάτε. Τα προβλήματα τα δικά σας είναι μεγαλύτερος προβληματισμός για μας. Έτσι θα μας δώσετε κίνητρα να δούμε πιο ζεστά τα προβλήματα κι όπου μπορούσαμε να δώσουμε λύσεις”, κατέληξε.

Κλείνοντας ο προεδρεύων της συνέλευσης, κ. Γιώργος Τσατσαράγκος, ευχαρίστησε με τη σειρά του τους συμμετέχοντες και προανήγγειλε τη συνεστιάση.

Ακολούθησε η καθιερωμένη συνεστιάση στην πλατεία του παλαιού οικισμού - με άψογη εξυπηρέτηση από τον υπεύθυνο του κοινοτικού καταστήματος Κώστα Τσιλιά και το προσωπικό του - και χορός με τα ηχητικά του καταστήματος, ενώ τα χρήματα που συγκεντρώθηκαν στο χάρτινο κουτί στη μέση του χορού, δόθηκαν προς ενίσχυση του αθλητικού μας ομίλου. Και του χρόνου πάλι να είμαστε όλοι καλά και παρόντες να ανταμώσουμε στο νέο οικισμό!

Η πατρίδα

- Ξένε, που μόνος κι έρημος σε ξένους τόπους τρέχεις
πες μου ποιός είν' ο τόπος σου και ποιά πατρίδα έχεις;

- Στ' αγαπημένο μου χωριό πάντα χαρές και γέλια
στ' αλώνια τραγουδιών φωνές, ξεφάντωμα στ' αμπέλια,
κι όταν χορεύει η λεβεντιά της Πασχαλιάς τη μέρα,
βροντοχτυπάει το τούμπανο και κελαηδεί η φλογέρα.

- Στη μακρινή πατρίδα μου έχει ευωδιά και χάρη
το ταπεινότερο δενδρί, το πιό φτωχό χορτάρι.
Στους κλώνους της αμυγδαλιάς σμίγουν ανθοί και χιόνια
και φέρνουνε την άνοιξη γοργά τα χελιδόνια.

- Στων μαγεμένων της βουνών τα μαρμαρένια πλάγια
γλυκολαλούνε πέρδικες και κλαίει η κουκουβάγια.
Η ασημένα θάλασσα μ' αφρούς την περιζώνει
κι ο ουρανός με τ' άστρα του τη χρυσοστεφανώνει.

Γεωργίου Δροσίνη

**Κύριον Γιάννη Θ. Γαβρίλη
Δήμαρχο Ποταμιάς
Μεγάλο Χωριό Ευρυτανίας**

19 Νοεμβρίου 1999

Αγαπητέ κ. Δήμαρχε,

Τυχαία έπεσε στα χέρια μου προ καιρού φύλλο ημερήσιας εφημερίδας των Αθηνών, όπου διάβασα την ανακήρυξη διαφόρων χωριών και πόλεων της χώρας μας ως "μαρτυρικών" λόγω βέβαια των ανθρωπίνων κυρίως θυσιών που υπέστησαν από τις κατοχικές δυνάμεις στη διάρκεια της Εθνικής Αντίστασης.

Επειδή ηρωικές θυσίες υπέστησαν και τα χωριά μας Μικρό και Μεγάλο (ίσως τα μόνα στην Ευρυτανία) νομίζω ότι το θέμα αυτό πρέπει να απασχολήσει το Δημοτικό σας Συμβούλιο και να επιδιωχθεί η ανακήρυξη των δύο αυτών χωριών του Δήμου ως "μαρτυρικών" από το Υπουργείο Εσωτερικών με την έκδοση σχετικού Προεδρικού Διατάγματος.

Τα δύο χωριά έζησαν τις φοβερότερες εκθρικές θηριωδίες στην περιοχή με τις απανωτές πυρπολύσεις σπιτιών και σχολείων, τόσο από τους Ιταλούς όσο και από τους Γερμανούς. Είχαν συλληφθεί επίσης δεκάδες κατοίκων ως όμηροι και μερικοί εστάλησαν στις φυλακές Λαμίας. Το οδυνηρότερο όμως είναι ότι εκτελέστηκαν 13 απ' αυτούς στο Μικρό Χωριό, ένας στα Καστέλλια και μια γυναίκα πυρπολήθηκε σπίτι της. Η ηρωική εκείνη θυσία των 13 εθνομαρτύρων (24 Δεκεμβρίου 1942) ένωσε για πάντα τα δύο χωριά με πόνο και δεσμούς αίματος και στάθηκε ορόσημο για την ιστορία τους.

Οι μνήμες είναι ευτυχώς ακόμη ζωντανές και τα κείμενα αρκετά για να στηρίξουν την επιδίωξη της ανακήρυξης των δύο χωριών ως μαρτυρικών. Θυμίζω εδώ πρόχειρα μισή δωδεκάδα βιβλίων για την θυσία των εθνομαρτύρων που έγραψε με απαράμιλλο ερευνητικό ζήλο ο πρωτοπρεσβύτερος π. Κωνσταντίνος Βαστάκης, που μπορούν να αποτελέσουν το πλέον εύγλωττο τεκμήριο για την προσπάθεια αυτή. Επίσης το βιβλίο του αείμνηστου Π.Ι. Βασιλείου καθώς και 2-3 βιβλία που έχει εκδώσει η Αδελφότητα Μικροχωριτών και άλλα σχετικά δημοσιεύματα.

Πιστεύω ότι τόσο οι Πρόεδροι των δύο χωριών όσο και οι αντίστοιχοι πολιτιστικοί σύλλογοι θα συνδράμουν πρόθυμα την κοινή αυτή προσπάθεια για την ιστορική δικαίωση των δύο χωριών, η οποία από πλευράς πολιτείας δυστυχώς αγνοήθηκε ως τώρα ή δεν προσέχθηκε όσο έπρεπε. Τώρα είναι καιρός.

**Με τιμή
Καθ. Κλ. Σ. Κουτσούκης**

Εορταστικές εκδηλώσεις για τα είκοσι χρόνια από τα εγκαίνια του Ιερού Ναού Αγίας Κυριακής 6/7/99 - 7/7/99

Συμπληρώθηκαν φέτος είκοσι χρόνια από τα εγκαίνια του Ιερού Ναού Αγίας Κυριακής. Με την ευκαιρία αυτή η ενορία Μικρού Χωρίου πέραν των λατρευτικών εκδηλώσεων διοργάνωσε και έκθεση φωτογραφίας στο προαύλιο χώρο του Ιερού Ναού Αγίας Κυριακής.

Στις 6/7/99 έγινε πανηγυρικός εσπερινός, αρτοκλασία και λιτάνευση της ιεράς εικόνας. Το πρωί στις 7/7/99 'Ορθρος, Αρτοκλασία, Αρχιερατική Θεία Λειτουργία. Αρχιερατικών Μνημόσυνο από τον Σεβασμιώτατο Μητροπολίτη Καρπενησίου κ.κ. Νικόλαο εις μνήμην του μακαριστού ιερέως Δημητρίου Καραπάνου, των θυμάτων κατολίστησης και πάντων των συντελεσάντων εις την ανοικοδόμησιν του Ιερού Ναού Αγίας Κυριακής. Μετά το Μνημόσυνο ο εφημέριος του Ναού οικον. Νικόλαος Αζακάς αναφέρθηκε με σύντομα λόγια μνήμης για τον εορτασμό της ημέρας αναφέρθηκε με λίγα λόγια για αυτούς που έγινε το μνημόσυνο. Εν συνεχεία ο εφημέριος τίμησε εκ μέρους όλων των ενοριτών τον Σεβασμιώτατο Μητροπολίτη μας επιδιδοντάς του, εις ανάμνησιν του εορτασμού των είκοσι χρόνων από των εγκαίνιων, ένα ιερόν εγκόλπιον και εν συνεχεία τιμήθηκαν οι ιεροψάλτες του Ναού με ένα σταυρό κέρινο με ανάγλυφες παραστάσεις: 1) κ. Γεώργιος Τσατσαράγκος, 2) κ. Νικόλαος Ζάρας, 3) κ. Παναγιώτης Ζαχαρόπουλος, 4) κ. Δημήτριος Τάσιος, για την προσφορά τους στο αναλόγιο του Ιερού Ναού. Στη συνέχεια ο εφημέριος αναφέρθηκε για την έκθεση φωτογραφίας με θέμα: Εσημερία - Πτώση - Ανάταση.

Τις εκδηλώσεις αυτές τίμησαν με την παρουσία τους εκτός από τον Σεβασμιώτατο Μητροπολίτη Καρπενησίου κ.κ. Νικόλαο, πλήθος ιερέων, ο Νομάρχης Ευρυτανίας κ. Δημοσθένης Τσιαμάκης εκπροσωπούμενος από τον κ. Χρήστο Αρβανίτη, ο Διευθυντής Αστυνομίας κ. Τηλέμαχος Κωστάκης, ο διοικητής ασφαλείας κ. Νικόλαος Πολύζος, ο διοικητής αστυνομίας κ. Ιωάννης Κατσαρός,

ο διευθυντής Δασών Γεώργιος Καραγιώργος, ο δήμαρχος Ποταμιάς κ. Ιωάννης Γαβρίλης, ο πρόεδρος του Δημοτικού Συμβουλίου κ. Φίλιππος Καλλιάνης, ο αντιδήμαρχος κ. Βασίλειος Μπούρας, ο πρώην δήμαρχος Καρπενησίου ιατρός Δημήτριος Καρατσίκης, ο Δημήτριος Κρίκος ως εκπρόσωπος της αδελφότητας Μικροχωριτών "η Μεταμόρφωσις του Σωτήρος" ο ιστοριοδίφης κ. Δημήτριος Φαλλής ο οποίος εκφώνησε και τον πανηγυρικό της ημέρας, ο πάρεδρος κ. Αθανάσιος Κουτσούκης, και ο κ. Αυγέρης Αυγερόπουλος, πλήθος Μικροχωριτών και άλλων ευλαβών προσκηνυτών από άλλα χωριά.

Μετά το πέρας των εκδηλώσεων παρατέθηκε τράπεζα προς τιμήν των καλεσμένων στο νέο ξενοδοχείο Hellas Country Club.

Το Εκκλησιαστικό Συμβούλιο ευχαριστεί όλους όσοι με την παρουσία τους τίμησαν τον εορτασμό της μνήμης της Αγίας Κυριακής και τις εκδηλώσεις που έγιναν για την εικοσαετή επέτειο από τα εγκαίνια του Ιερού Ναού Αγίας Κυριακής.

Το Εκκλησιαστικό Συμβούλιο ενημερώνει τους Μικροχωριτές ότι φέτος έγινε η περίφραξη του Ιερού Ναού Αγίας Κυριακής με κάγκελα συμπαγή και ανά διαστήματα πέτρινες κολώνες.

Τέλος ανακοινώνει το Εκκλησιαστικό Συμβούλιο ότι θα γίνη μια προσπάθεια ανακαίνισης του Ναού της Κοιμήσεως της Θεοτόκου (Παναγιάς). 'Όσοι θέλουν να βοηθήσουν γι' αυτό το σκοπό μπορούν ν' απευθυνθούν στον Ιερέα π. Νικόλαο Αζακά τηλ.: 41318.

Το Εκκλησιαστικόν Συμβούλιον

Ο Πρόεδρος

ιερ. Νικόλαος Αζακάς

Τα Μέλη

Παντελής Φλώρος

Ευάγγελος Κακούρας

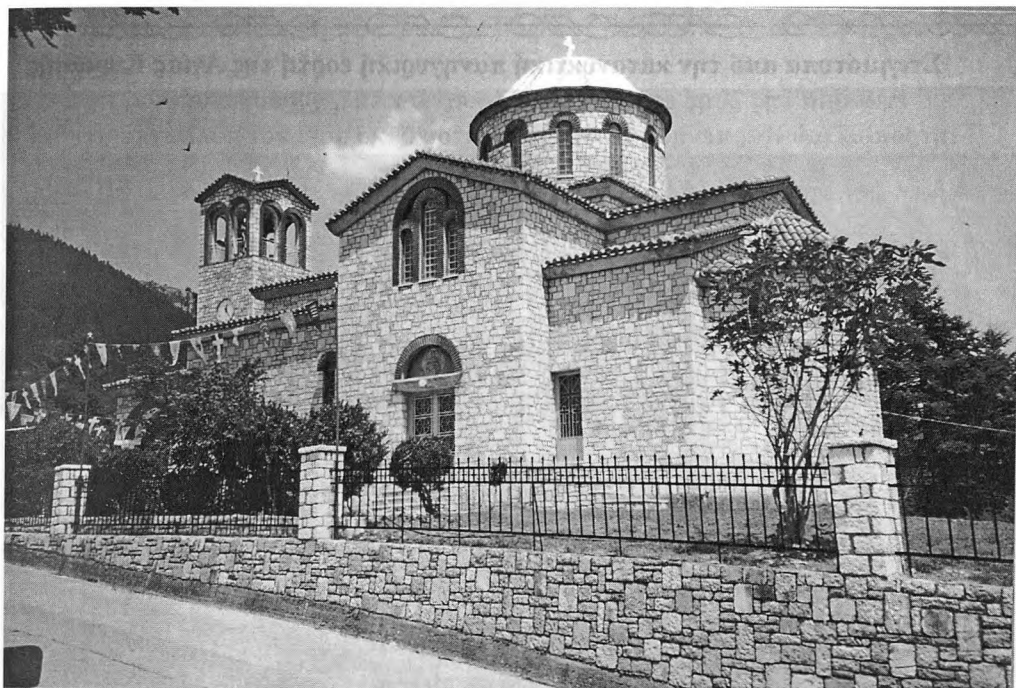
Ιωάννης Φούκας

Νικόλαος Μουτογιάννης

Η λιτάνευση της ιεράς εικόνας της Αγίας Κυριακής στις 6 Ιουλίου 1999

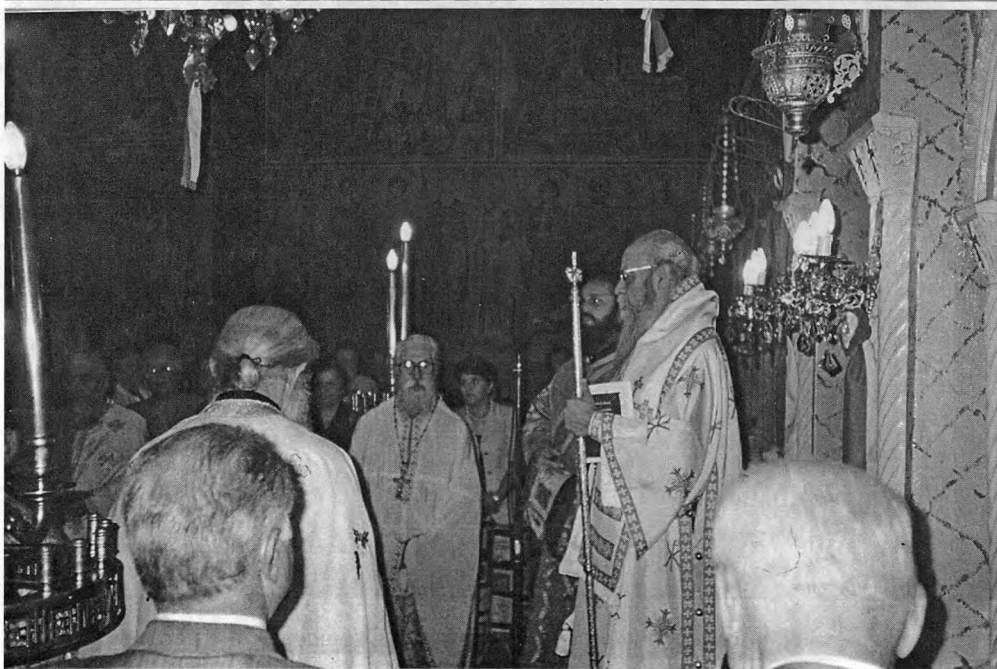
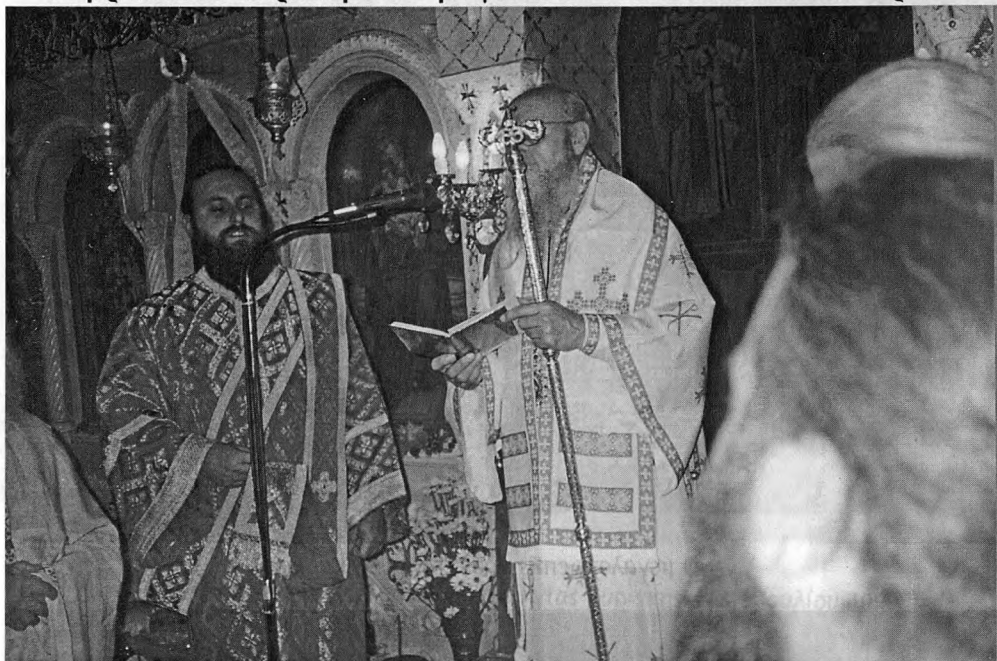

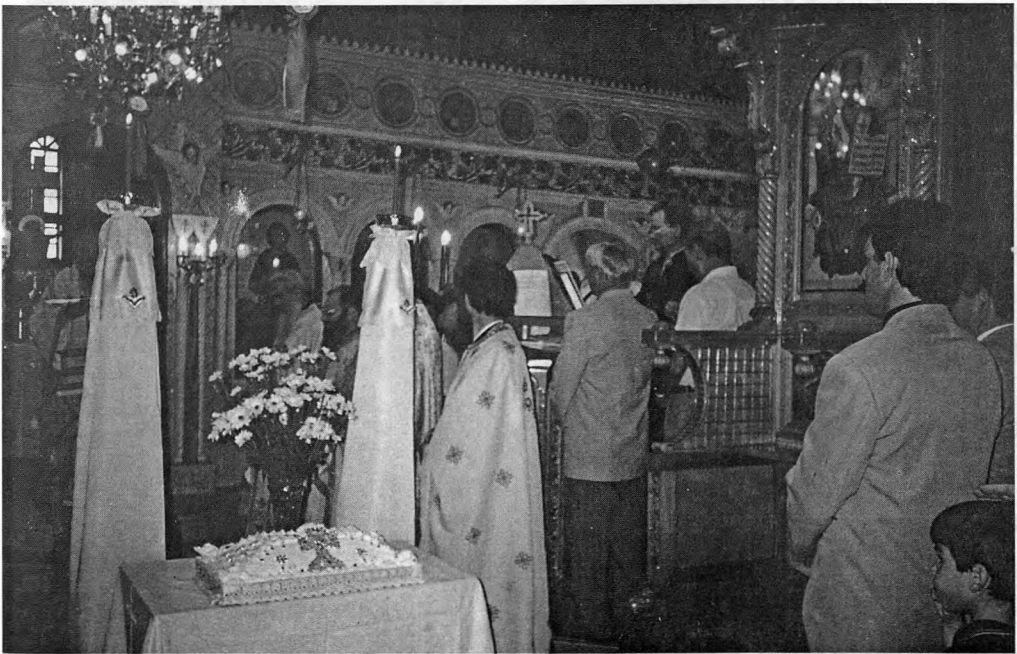
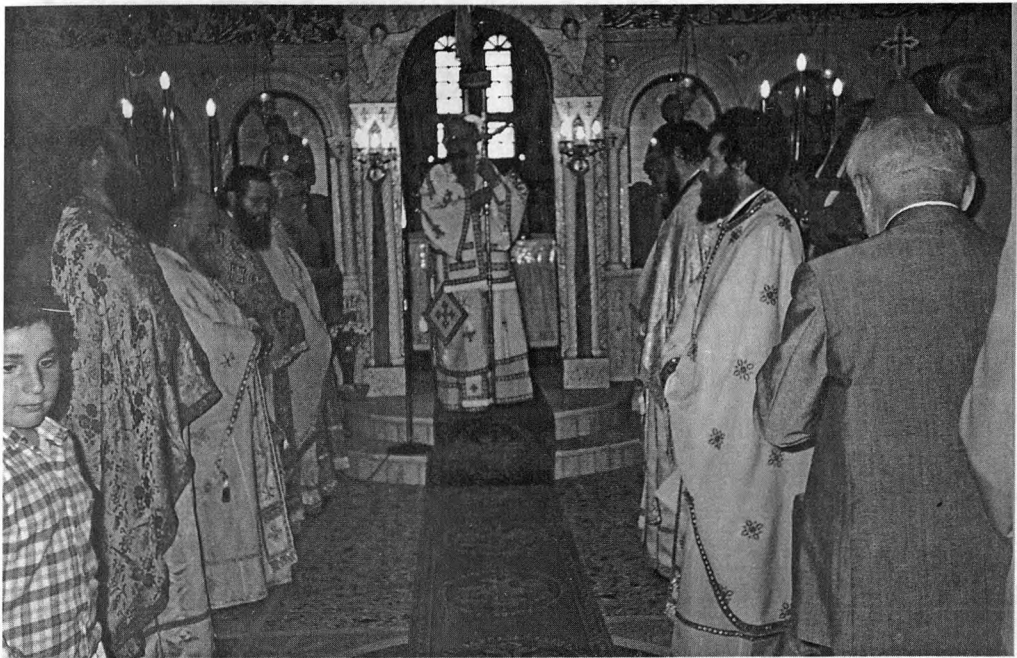
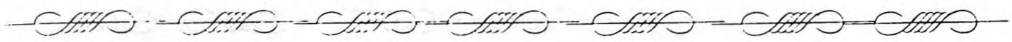
Ο μεγαλοπρεπής ναός της Αγίας Κυριακής

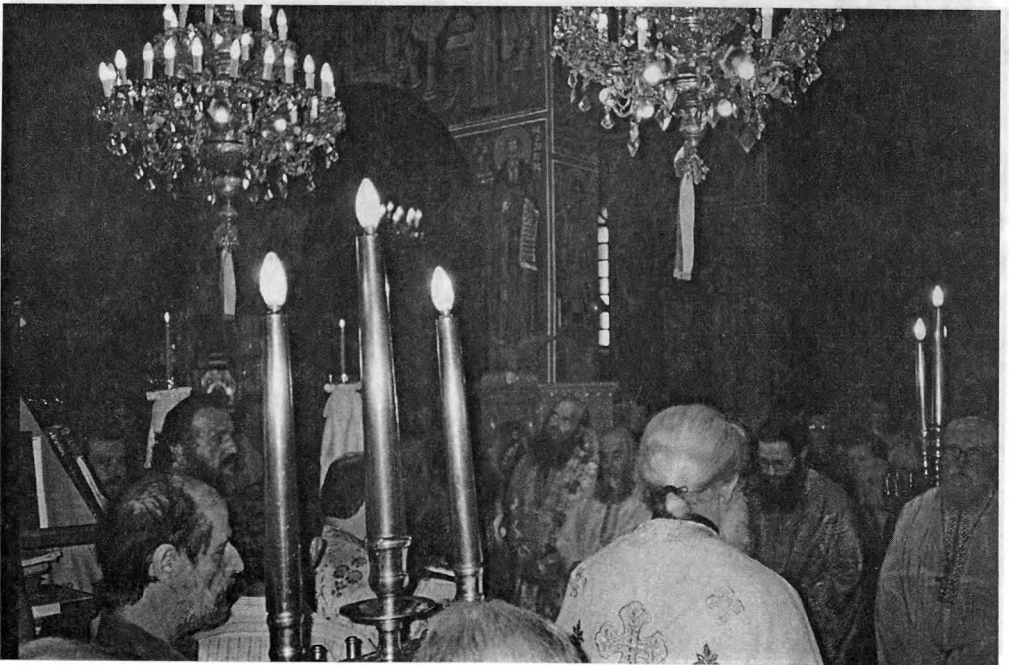

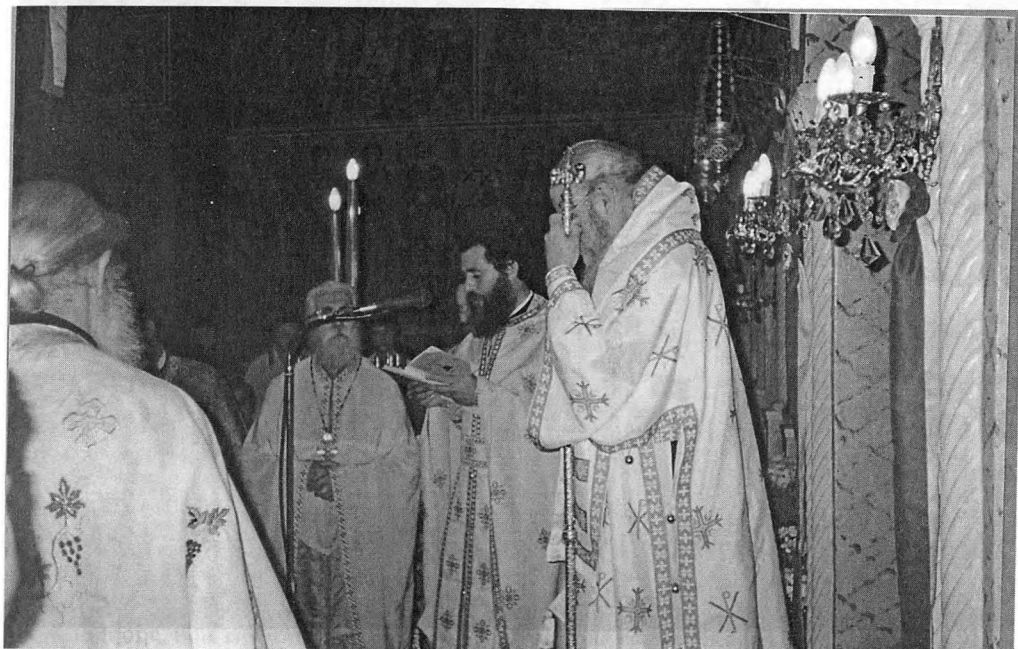
Η είσοδος του ναού, η εικόνα της Αγίας Κυριακής και ο άρτος

Στιγμιότυπα από την κατανυκτική πανηγυρική εορτή της Αγίας Κυριακής
επ' ευκαιρία της 20ης επετείου των εγκαινίων της, χοροστατούντος του
Μητροπολίτου Καρπενησίου σεβασμιωτάτου Νικολάου και πολλών ιερέων.

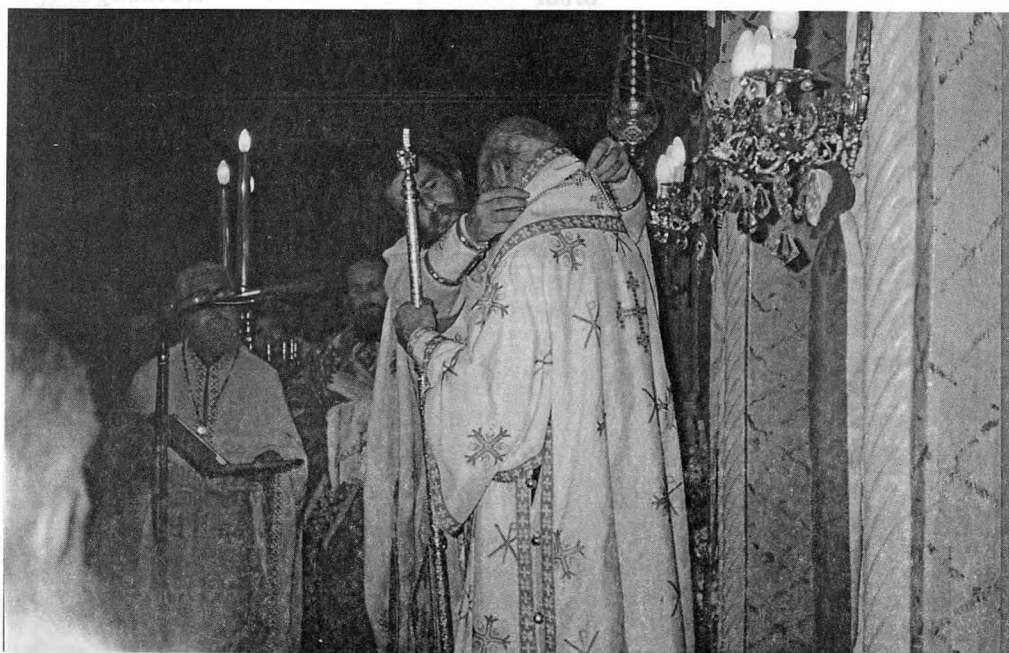

Λόγια μνήμης από τον αιδεσιμότατο Αζακά

Ο αιδεσιμότατος Αζακάς προσφέρει στο Σεβασμιότατο Μητροπολίτη κ.Νικόλαο αναμνηστικό εγκόλπιο

Ο αιδ. Αζακάς ξεναγεί τον Μητροπολίτη κ. Νικόλαο στην έκθεση φωτογραφιών

Από την έκθεση φωτογραφιών στο υπόστεγο του ναού της Αγίας Κυριακής από τη ζωή του Μικρού Χωριού και τη δράση των Μικροχωριτών

Λόγια μνήμης από τον εφημέριο του Ναού οικον. Νικόλαο Αζακά Μνήμη της Αγίας Κυριακής 7/7/1999

Με τη χάρη του Κυρίου συμπληρώθηκαν φέτος, Σεβασμιώτατε σεβαστόν ιερατείον, αξιότιμοι κύριοι και κυρίες, αγαπητοί μου αδελφοί, είκοσι χρόνια από τον εγκαινιασμό του ιερού Ναού της Αγίας Μεγαλοπαρθενομάρτυρος και Αθληφόρου Νύμφης του Χριστού Κυριακής.

Ημέρα μνήμης σήμερα της Αγίας Κυριακής η οποία με αγώνες απέκτησε τη βασιλεία των ουρανών.

Ημέρα μνήμης των ανθρώπων που με αγώνες και θυσίες κατόρθωσαν να κτίσουν τούτον τον Περικαλή Ναό.

Ημέρα μνήμης του μακαριστού ΠαπαΔημήτρη Καραπάνου που ήταν ο πρωτεργάτης του ιερού τούτου έργου.

Ημέρα μνήμης και για τα 13 θύματα της κατολίσθησης, που την αποφράδα εκείνη μέρα 13/1/63 καταπλακώθηκαν από τεράστιους όγκους χωμάτων.

Όπως με την Αρχιερατική Θεία Λειτουργία τιμήσαμε την εορταζόμενη σήμερα Αγία μας, έτσι και με το μνημόσυνο που πριν από λίγο τελέσατε, Σεβασμιώτατε, τιμούμε όλους αυτούς που προαναφέραμε.

Τιμούμε το μακαριστό Παπαδημήτρη τον ακούραστο εργάτη του Ευαγγελίου, που μετά την αποφράδα εκείνη μέρα της καταστροφής, συνήγαγε το ποίμνιό του, και μαζί με όλους τους χωριανούς βάλθηκε στην ανοικοδόμησή του νέου χωριού.

Χάρη στη δική του εργατικότητα, διορατικότητα, αδάμαστη θέληση, τετράγωνη λογική, αφοσίωση και σωματική αντοχή, το Μικρό Χωριό αξιώθηκε να αποκτήσει τον περικαλή τούτο Ναό.

Τιμούμε όλους επίσης τους ανθρώπους, που λείπουν σήμερα από κοντά μας, αλλά σκιρτά η ψυχή τους από αγαλλίαση στους ουρανούς που βρίσκονται, που με οποιονδήποτε τρόπο βοήθησαν στην ανέγερση του Ναού. Εδώ δεν πρόκειται να αναφέρω ονόματα των ευγενών αυτών ψυχών και ούτε θέλω να σημειώσω το ύψος της προσφοράς των.

Εδώ σημειώνω με λίγα λόγια, κάτω από

την ανωνυμία τον αγνό ψυχικό πλούτο, την αγάπη τους για το Ναό. Αυτό υπολογίζεται και αυτό δίνει στον καθένα μια τιμητική θέση στο σύνολο.

Αυτός ο πλούτος είναι το μεγαλύτερο κεφάλαιο της εκκλησίας.

Γι' αυτούς όλους τους κοιμηθέντας, ευεργέτες, δωρητές, αφιερωτές, επιτρόπους, εργάτες, θα δέεται η Εκκλησία μας κάτω από τους θόλους του Ναού τούτου υπέρ αναπαύσεως και σωτηρίας των ψυχών αυτών.

Μνημόσυνο τελέσαμε και για τα 13 θύματα της κατολίσθησης η οποία ήταν η αιτία να δημιουργηθεί το νέο χωριό και ο Ναός τούτος, εις μνήμην της Αγίας Κυριακής διότι Κυριακή ήταν η ημέρα εκείνη.

Όμως με τη χάρη του Θεού γιορτάζουμε σήμερα και τα είκοσι χρόνια από τότε που η Υμετέρα Σεβασμιότης εγκαινίασε το Ναό τούτο.

Η συμπλήρωση είκοσι χρόνων από τα εγκαινία αποτελεί σταθμό στην τοπική μας Εκκλησία, αλλά σταθμό και για σας Σεβασμιώτατε καθόσον είναι ο πρώτος ναός που σαν Επίσκοπος εγκαινιάσατε και μάλιστα προς τιμήν της Αγίας Κυριακής στις οποίας το Ναό επί εικοσιπενταετίαν, στα Σέρβια Κοζάνης υπηρετήσατε.

Στην εικοσαετία που πέρασε όπως και ο ίδιος θα έχετε διαπιστώσει ο ευπρεπισμός του Ναού δεν σταμάτησε, μας αξίωσε ο Κύριος πολλά να γίνουν, αλλά το πίο σημαντικό για μας είναι η αγιογράφηση του Ναού που με προσφορές των ευλαβών ενοριτών και μη αποπερατώθηκε.

Όμως δεν αρκούν αυτοί για να ακουσθεί το "αγιάσον Κύριε τους αγαπόντας την ευπρέπειαν του οίκου σου". Έχουμε ανάγκη στον πνευματικό μας αγώνα των προσευχών Σας για την σωτηρία μας.

Συμπληρώνονται φέτος Σεβασμιώτατε και είκοσι χρόνια αρχιερατικής διακονίας "στον ευλογημένο αυτό ιστορικό και μαρτυρικό τόπο της αγιοτρόφου και ηρωοτόκου Ευρυτανίας.

Το έργο σας είναι μεγάλο και σ' όλους μας

γνωστό και η ιδιαίτερη αγάπη σας προς την ενορία μας έκδηλη.

Σαν ενορία σας ευχόμαστε διά πρεσβειών της Αγίας μας ο Κύριος να σας χαρίζει δύναμη, θάρρος και υγεία για τη συνέχιση της αρχιερατικής Σας διακονίας και αποστολής.

Επί τη συμπληρώσει είκοσι ετών από τον εγκαινιασμόν του Ιερού Ναού της Αγίας Κυριακής η ενορία Μικρού Χωρίου εις ανάμνησιν σας αφιερώνει το ιερό τούτο εγκόλπιο εις ένδειξιν αγάπης και θεϊκού σεβασμού...”.

Και τώρα σας παρακαλώ Σεβασμιότατε να επιδόσετε εις τους καλικέλαδους ιεροψάλτας μας που με ζήλο υπηρετούν τόσα χρόνια στον Ναό από ένα σταυρόν κέρνινον με ανάγλυφες παραστάσεις από την ζωή και το μαρτύριο του Κυρίου μας, και προσευχηθείτε γι' αυτούς για υγεία, προκοπή και οικογενειακή ευτυχία.

Παρακαλώ

τον κ. Τσατσαράγκο Γεώργιο

Ζάρα Νικόλαο

Ζαχαρόπουλο Παναγιώτη

Τάσιο Δημήτριο

Τελειώνοντας αδελφοί μου θα ήθελα να σας πω ότι μαζί με το αντίδωρο θα πάρει ο καθένας σας από το χέρι του Σεβασμιωτάτου από μια εικόνα της Αγίας μας σαν ευλογία και ενθύμιο της σημερινής γιορτής.

Στον προαύλιο χώρο του Ναού όπως θα δείτε βγαίνοντας υπάρχει έκθεση φωτογραφίας με θέμα: ΕΥΗΜΕΡΙΑ - ΠΤΩΣΗ - ΑΝΑΤΑΣΗ. Η πρώτη φάση αναφέρεται στο Μικρό Χωριό και στους ανθρώπους του πριν την κατολίσθηση.

Η δεύτερη αναφέρεται στην κατολίσθηση.

Και η τρίτη με τον τίτλο ΑΝΑΤΑΣΗ ή ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ, αναφέρεται στην ανοικοδόμηση του Νέου Μικρού Χωριού και του Ναού της Αγίας Κυριακής της οποίας δι' ευχών του Σεβασμιωτάτου πατρός υμών, της πρεσβείας της επικαλούμεθα υπέρ υγείας και σωτηρίας πάντων υμών. Αμήν.

Η πηγή

Τρέχει γάργαρο νερό
στην πηγούλα δροσερό'
κι από κεί στ' αυλάκι μπαίνει
και κυλά και δε σωπαίνει...

Το διαβάτη, που περνά,
το νερό της να κερνά'
τούτο μόνο έχει έννοια
η πηγή η κρυσταλλένια.

Νύχτα - μέρα μοναχή
τραγουδά στην εξοχή
κι όλο το νερό το δίνει
η πηγή με καλωσύνη.

Τίποτε άλλο δε ζητά,
που μιλά κελλαριστά:
Νάχει και να περισσέει
και ποτέ να μη στερεύει.

Μαστοροπούλου Ειρ.

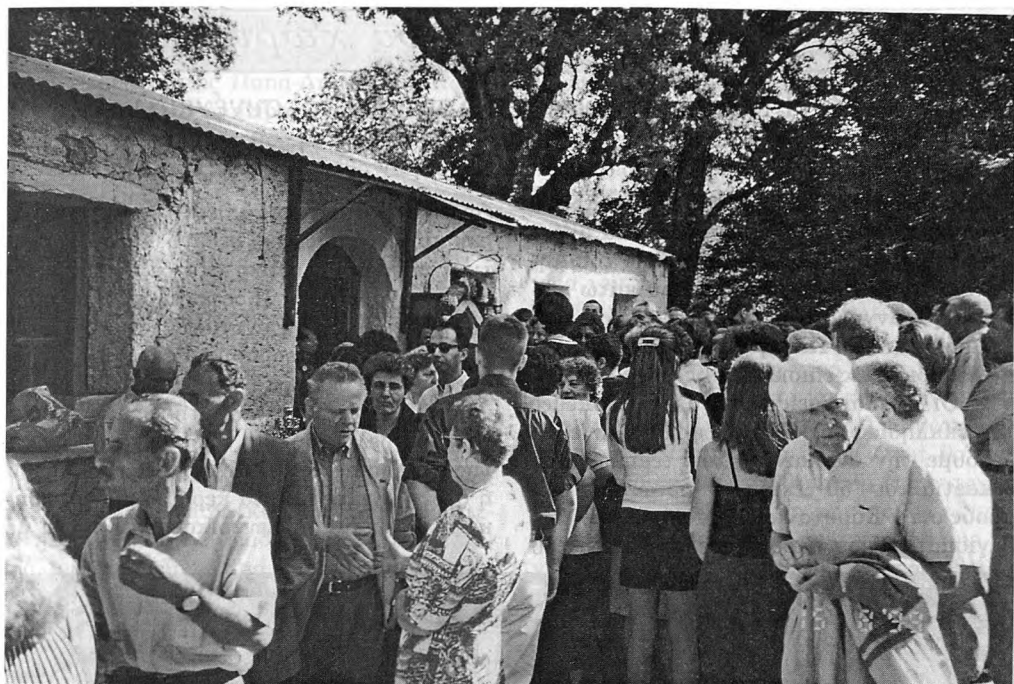
Τραγούδι του κρασιού

Χαρά μου και χαρά
Γλύτωσα μιά φορά
από κράνος βαρύ
κρεμμύδια και τυρί.

Της μάχης όξω η πίκρα!
Στο τζάκι θέλω αντίκρα
με γκαρδιακή παρέα
να κουτσοπίνω ωραία.

Και μέσα στη φωτιά
να ρίχνω δεματιά
ξερόκλαδα, από μένα
το θέρος μαζεμένα.

Βαλάνια και στραγάλια
στη θράκα ν' αναδεύω
και μέσα στην αγκάλια
τη σκλάβα να χαϊδεύω
την ώρα που η κυρά
θα λούζεται γερά.

Οι προσκυνητές στην Παναγιά στις 15 Αυγούστου

Ο εκκλησιασμός στον Αη Γιάννη 29 Αυγούστου

13. Η Μεταμόρφωση του Σωτήρος (δ' συνέχεια)

Γράφει ο Μένιος Κουτσούνης

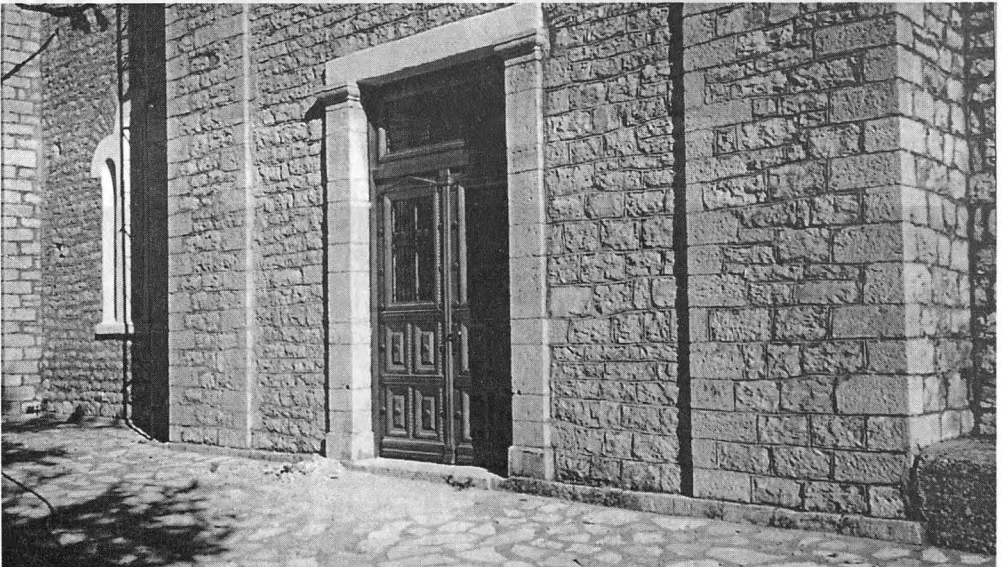
(Αναγκαία συμπλήρωση: Ανάμεσα στα προσκυνητάρια, που παρουσίασα στα προηγούμενα, είναι και το προσκυνητάρι του Αη-Γιάννη σε μια γωνιά του δρόμου κάτω από τον Αη-Γιάννη με τα κτητορικά γράμματα "Δαπάνη Αικ. Β. Παναγιώτου, 1964")

Οι κυριότερες επισκευές της

1. Οι ανακαινίσεις ή μεγάλες επισκευές της εκκλησίας της Μεταμόρφωσης, αν εξαιρέσουμε την ανακαίνιση του τέμπλου στη δεκαετία του '50 ξεκίνησαν μετά τους σεισμούς στην Ευρυτανία (1964-66). Λόγω των ραγισμάτων που παρουσίασε το δάπεδο του

έργο αυτό στο χωριό υπέστη κρίση σακχάρου και μετά από λίγο πέθανε (1967). Η σχετική μαρμάρινη πλάκα στα δεξιά της εισόδου του ναού μας πληροφορεί ότι η ανακαίνιση έγινε δαπάνη Ευγενίας Φλέγγα 1967.

2. Η επόμενη σοβαρή ανακαίνιση έγινε σχεδόν μια δεκαετία αργότερα (1983) με πρωτοβουλία της Αδελφότητάς μας. Αυτή τη φορά βελτιώθηκε η εσωτερική εμφάνιση της εκκλησίας και αλλάχθηκε εξ ολοκλήρου η στέγη. Εκτός από τα κεραμίδια ενισχύθηκε η μόνωση του κεντρικού θόλου της με

Ανακαινισμένες πόρτες του ιερού Ναού της Μεταμόρφωσης του Σωτήρος με δαπάνη του κ. Γιώργου Παπαθανασίου

ναού κρίθηκε αναγκαία η ενίσχυση των θεμελίων με τοιμέντο. Το έργο ανέλαβε και έφερε εις πέρας με επιτυχία ο Δημ. Σ. Δερματάς. Οικονομικά το ενίσχυσε η καπνοβιομηχανία Κεράνη ενώ το όλο έργο επέπτευσε ο πρόεδρος τότε της Αδελφότητας, αξιμνηστος στρατηγός Τάκης Πολύζος.

Μάλιστα αν δεν με απατά η μνήμη μου σε μια από τις επιτόπιες μεταβάσεις του για το

επένδυση τοιμέντου. Η ανακαίνιση βασίστηκε σε τεχνική έκθεση του μηχανικού Λαμίας Φ. Παπανάγνου, που φρόντισε να τον βρει ο εκεί συγχωριανός μας και αντιπρόεδρος της Αδελφότητας Παντελής Ν. Λιάπης. Μερικά προβλήματα κατά την εκτέλεση του έργου τα επιλύσαμε με επιτόπιες μεταβάσεις του Δ.Σ. στη Λαμία, κυρίως σε ό,τι αφορούσε την ποιότητα των υλικών του

έργου (ψημένα κεραμίδια κ.ά.).

Δυστυχώς πριν ολοκληρωθεί το έργο πέθανε ο αείμνηστος Παπα-Δημήτρης (Καραπάνος), που ήταν έμπειρος στα εκκλησιαστικά έργα και επιστατούσε το έργο, το οποίο εκτελέστηκε από τον εργολάβο Λαμίας Λ. Σαμαρά (1983).

3. Η πρόσφατη τρίτη ανακαίνιση έγινε μετά από 15 χρόνια υπό την συνεχή φροντίδα και εποπτεία του Παπα-Νίκου (Αζακά). Σημαντική ήταν η μόνωση όλων των θόλων της εκκλησίας με μολύβι και η αλλαγή των κεραμιδιών της στέγης (σε γαλλικά). Το έργο αυτό έγινε χάρις σε δωρεές πολλών, τα ονόματα των οποίων δημοσίευσε ο π. Νικόλαος σε προηγούμενο τεύχος του περιοδικού μας. Ακολούθησε η διαμόρφωση του μπροστινού χώρου της εκκλησίας που αποκατέστησε τον πέτρινο διάδρομο (στη θέση του παλιού) που οδηγεί από το καμπαναριό στην είσοδο της εκκλησίας με δωρεά του συγχωριανού μας Γιώργου Παπαστάθη, με χρήματα του οποίου αντικαταστάθηκαν επίσης και οι δύο μεγάλες πλαϊνές πόρτες της Μεταμόρφωσης. Η φύτευση καλλωπιστικών φυτών στη θέση των πανύψηλων δένδρων (λεύκες) που κόπηκαν γιατί ήσαν επιζήμιες για τα γύρω κτίσματα, χαρίζει φως και άνεση στον χώρο. Έτσι η εκκλησία της Μεταμόρφωσης με τον περιβάλλοντα χώρο δείχνει και πάλι την αρχοντιά και το μεγαλείο της σαν ένα σπάνιο αρχιτεκτονικό κόσμημα ολόκληρης της περιοχής.

4. Ανάγκη αγιογράφησης. Ωστόσο τόσο εξωτερικά όσο και εσωτερικά πρέπει να γίνουν ορισμένα ακόμη έργα που θα βελτιώσουν ακόμη περισσότερο την εμφάνιση αλλά και την ασφάλεια της εκκλησίας. Δυστυχώς παρά τον καθεδρικό χαρακτήρα που είχε από την ανέγερσή της, ο ναός της Μεταμόρφωσης ουδέποτε αγιογραφήθηκε, ούτε καν η θέση της Πλατυτέρας και του Παντοκράτορα. Αν γίνει κάποια, μερική ίσως αγιογράφηση η Μεταμόρφωση θα αλλάξει όψη και θα αποκτήσει τη ζεστασιά που της αξίζει. Είμαι βέβαιος ότι αυτό ανταποκρίνεται στο βαθύτερο αίτημα λατρείας των απανταχού Μικροχωριτών. Οι πάμπολλες δωρεές τους μαρτυρούν τον ξεχωριστό δεσμό όλων προς την εκκλησία που αγίασε, βάφτισε, πάντρεψε και αγκάλιασε μητρικά όχι μόνο τους προγόνους αλλά και τους περισσότερους Μι-

κροχωρίτες της γενιάς μας. Ας μην ξεχνάμε ότι την ημέρα της κατολίθωσης (13-1-1963) προστάτεψε όλους όσοι βρέθηκαν υπό τη σκέπη της.

5. Ένα άλλο έργο που πρέπει να γίνει είναι η διαμόρφωση του χώρου πίσω από το Ιερό της εκκλησίας και η ανακαίνιση του παλαιού κτίσματος που χρησίμευε ως αποθήκη. Η διαμόρφωση πρέπει να είναι συνέχεια του πλακόστρωτου κάτω από τον σχολικό κήπο, που έγινε με πρωτοβουλία και δαπάνη της Αδελφότητας προ ετών, βασικά για να απομακρύνει τα νερά από τα θεμέλια της εκκλησίας αλλά και να κάνει τον χώρο προσπελάσιμο όπως και πριν. Στη θέση του παλαιού κτίσματος, το οποίο όπως θα θυμούνται οι παλιοί, στη δεκαετία της κατοχής ετοιμαζόταν το συσσίτιο των παιδιών, πρέπει να γίνει νέο κτίσμα που να δένει με το γύρω χώρο. Αυτό θα πρέπει να περιλάβει α) ένα χώρο γραφείου στον ιερό, β) ένα χώρο για τις ανάγκες της εκκλησίας και γ) ένα χώρο αποθήκης της Πνευματικής Γωνιάς, που είναι απολύτως αναγκαίος για τις βασικές λειτουργικές της ανάγκες.

Κλείνοντας την ιστορία αυτή για τη Μεταμόρφωση θα πρέπει να πω αυτό που άκουσα από τη γιαγιά μου (παπαδιά) να λέει, ότι δηλαδή ο χώρος αυτός όπου υπάρχουν ακόμη 2-3 κυπαρίσσια ήταν πριν χτισθεί η νέα εκκλησία νεκροταφείο, στο οποίο έθαβαν τους ιερείς του χωριού. Το κλείσιμο αυτό ας είναι αφιερωμένο σ' αυτούς τους πνευματικούς πατέρες του Μικρού Χωριού που ξέρουμε ότι διετέλεσαν εφημέριοι στη Μεταμόρφωση από το 1821 και ύστερα. Αυτοί ήταν:

Παπα-Δημήτρης (1800-1835)
Παπα-Αναστάσης (Σιδέρης) 1810-1840
Παπα-Γιώργης (Μπιλέτας) 1850-1880
Παπα-Δημήτρης (Ζορμπαλάς) 1855-1880
Παπα-Χαρ. (Κωστόπουλος) 1880-1905
Παπα-Κώστας (Ευσταθίου
Παπακωνσταντίνου) 1895-1920
Παπα-Θανάσης (Παπαστάθης) 1920-1945
Παπα-Θωμάς (Παπανίκος) 1945-1946
Παπα-Βασίλης (Παπανίκος) 1946-1959
Παπα-Δημήτρης (Καραπάνος) 1960-1981
Παπα-Νίκος (Αζακάς) από το 1983

Οι ημερομηνίες είναι ενδεικτικές σύμφωνα με αφηγήσεις παλαιότερων και γραπτές μαρτυρίες.

Νομός Ευρυτανίας

Απ' όσα θυμάμαι

Αναμνήσεις

Γράφει ο Σταύρος Γεωργούλης

Αυτό που θα σας πω τώρα δεν θυμάμαι αν τ' άκουσα ή το διάβασα πουθενά. Μην με παρεξηγήσετε γιατί... λιανοαστοχάω τελευταία.

Ήτανε που λέτε κάποιος που καψουρευότανε κάποια χήρα κι όλο την έφερνε βόλτα από δω και από κει όπως ο κόκορας την κότα, αλλά εκείνη τίποτα.

Η στενή πολιορκία όμως κι ας ήτανε και από διπλανό χωριό έφερε τα αποτελέσματά της και κάποτε εκείνη... ενέδωσε, γιατί εδώ που τα λέμε ήταν και λεβέντης ο λεγάμενος, και με ένα χαμπέρι που τούστειλε κρυφά κι απόκρυφα τον καλούσε διά τα... περαπέρω.

‘Όλος χαρά ο λεβέντης μας καβαλίκεψε το γαϊδάρό του και μάλιστα ...”τ’ αντρίκια” και μια και δυο για το... κεχρί. Αυτό που λέμε σήμερα πονηρό ραντεβού, σιοτραγουδώντας το τραγουδάκι που ταίριαζε στην περίπτωση “Με κάλεσε μια αρχόντισσα Γαλανή Γαλαζιανή να πάω να δειπνήσω μαύρα μάτια να φιλήσω” κ.λπ.

Στο δρόμο που πηγαίνανε όμως σε κάποιο λειβάδι έβασκε αμέριμνη μια γαϊδούρα που όταν την είδε ο γαϊδαρος έκοψε ταχύτητα και ήθελε καλά και σώνει να μπει στο λειβάδι και να τη χαιρετήσει και δεν έλεγε να ξεκολλήσει και να πάει πιο πέρα. Του κάκου ο αφέντης που όπως ήταν επόμενο βιαζότανε, τούδωσε και ξύλο αρκετό, τον πήρε και με το καλό τίποτα αυτός. Παρ’ ότι γαϊδαρος ο ίδιος “μουλάρωσε” και δεν το κουνούσε. ‘Όπου στο τέλος ο αφέντης που τον έπρηξε η γαϊδουρινή επιμονή και υπομονή του γαϊδάρου γύρισε και λέει: ...”Δε μου λες ορέ... γαϊδουρογαϊδαρε το χαμπέρι που λάβαμε για σένα ήταν ή για μένα;”

Και η ιστορία δε λέει τι εξελίξη είχε το πράμα. Ενώ ασχολείται με ολόκληρα κατεβατά “περί όνου σκιάς”, περί όνου ραντεβού δεν λέει τίποτα πουθενά.

Για το συνάδελφό μου στα Κοινοτικά, τον Κοινοτικό Κλητήρα τον ΚυρτσοΝίκο έγραφα κι άλλες φορές τονίζοντας την τιμή που του έκανε ο ‘Όθωνας να φιλοξενηθεί στο σπίτι του. Σήμερα θυμήθηκα ότι για τις υψηλές γνωριμίες του ήταν περι-

φανος και για τη φιλική του σχέση με το Θανάση Κουμπουρόπουλο και είχε να το λέει πως στο Γραφείο του στο Υπουργείο είχε το ελεύθερο να μπαινοβγαίνει, να κουβεντιάζει και να πίνει τον καφέ του με τον κύριο Θανάση χρησιμοποιώντας για το ανεβοκατέβασμα στο Γραφείο την “Άλεβέτα” που θάτανε ασφαλώς το ασανσέρ.

Τώρα πώς το θυμήθηκα αυτό; Αιτία είναι ο φίλος μου ο Μάνθος με τον οποίο έκανα συχνά παρέα και θάχω να το λέω ότι μαζί του έζησα κάποιες ξένοιαστες στιγμές, με φαγοπότια σε ψαροταβέρνες, στο Τουρκολήμανο, στο Λυκαβηπτό, ακόμα και στο Μον Παρνές πριν γίνει Καζίνο, βασισμένες στην καλή παρέα και στη κουβαρδοσύνη του, αλλά όχι μόνο σ’ αυτή.

Κάποτε λοιπόν σ’ ένα ταξιδάκι μας στις Σπέτσες, αφού φάγαμε καλά, του θύμισα ότι κάπως έτσι επαναλαμβάνανε την ιστορία του ΚυρτσοΝίκου και του Κουμπούρα παίζοντας εγώ το ρόλο του ΚυρτσοΝίκου κι αυτός του Κουμπούρα. Σ’ άλλο μας ταξίδι στο γύρο της Πελοποννήσου βρεθήκαμε μετά τα Σπήλαια του Δυρού στην Καλαμάτα κι επειδή δε μας άρεσε το ντούκου ντούκου του τρένου των ΣΠΑΠ γυρίσαμε με ένα τοπικό αεροπλανάκι. Μάλιστα εμένα που με βλέπετε, τρόπος του λέγειν δηλαδή, ταξίδεψα και με αεροπλάνο όταν άλλοι πηγαίνανε ακόμα και στην Αμερική με βαπόρια κι άλλοι φοβούνται να μπουν ακόμα και στα σημερινά μεγαθήρια της Ολυμπιακής. Και πολλά άλλα έχω να θυμάμαι αλλά αυτά δεν έχουν τελειωμό.

Σε κάποιο προηγούμενο έγγραφο ότι πήγα σώγαμπρος στους Θαναίους. Σήμερα συμπληρώνω ότι τόσο πολύ δέθηκα μ’ αυτή την οικογένεια που πολλοί είναι εκείνοι που με χαιρετούν σαν κύριο... Θάνο ταυτίζοντάς με με τον ανέκαθεν φίλο μου και συμπαθή κατά τα άλλα κουνιάδο μου τον Τέλη, παρ’ όλες τις αδυναμίες του στην ποίηση, τους λόγους και τις απαγγελίες του. Αλλά με τα πολλά εδέσσε ν’ αλλάξει κι αυτό κάποτε και μάλιστα τώρα τελευταία που σε μια βόλτα μου αντάμωσα κάποιον γνωστό -αλλά ποιός, που και πως, τίποτα. Δεν ξέρω αν συμβαίνει και σε σας αυτό

αλλά εγώ σας τόπα ότι παραστοκάω τελευταία. Και με το φίλο που σας λέω όμως έπεσα στην περίπτωση. Με χαιρέτησε όπως ήταν επόμενο κι αυτός σαν κύριο Θάνο, αλλά τον κύριο Θάνο το... Γιατρό. Για να μην έχει παράπονο κι αυτός ότι τον ξεκάσαμε.

Στο Θανείο στην Καλλιθέα που κατά καιρούς φιλοξενήθηκε κόσμος και κοσμάκης μετά την απελευθέρωση βρεθήκαμε συγγάτικοι, ένεκα ο Πόλεμος και τα Δεκεμβριανά και με τη ΘανοΜάρω συγγενή των νοικοκυραίων. Εκεί τα λέγαμε για το χωριό μας και κει άφησε την τελευταία της πνοή και μάλιστα μέρα σ'μαδιακή. Ήταν η μέρα των εκλογών 30 Μαρτίου 1946. Μέρα που η καθοδήγηση είχε συστήσει αποχή από τις εκλογές κι εμείς "τοίς κείνων ρήμασι πειθόμενοι" συμμορφωθήκαμε.

Και όταν αργότερα καλούμασταν στο τμήμα "δι' υπόθεσίν μας" προσκομίζοντας και το εκλογικό μας βιβλιάριο στην ερώτηση γιατί δεν ψηφίσαμε στις εκλογές η μόνιμη απάντηση ήταν ότι στο σπίτι είχαμε πένθος - άλλο αν οι ερωτώντες τη δικαιολογία την ακούγανε βερεσέ.

Εδώ ήρθε η ώρα και για ένα ανέκδοτο της

Μάρως. Τη ρώτησε κάποτε η δασκάλα η Βράχα που έμενε στο σπίτι το Θανείο στο χωριό και η οποία, παρ' όλο που ήταν παντρεμένη, για το γνωστό μας μπάμπια Σπύρο εξακολουθούσε να παραμένει γνωστή ως "δεσποινίς Φαλίσ". Η κ. Βράχα λοιπόν θέλοντας να δοκιμάσει τη νοημοσύνη της τη ρώτησε: "Δε μου λες Μάρω αν έχεις 7 κοκόσιες και φας τις 3, πόσες θα σου μείνουν;" Και η Μάρω όλο ζάντζα της απάντησε: "Βασιλική μου εγώ τις κοκόσιες νε τις τρώω νε τις λογαριάζω". Μ' άλλα λόγια δε μασάω τα σάπια.

Πριν τελειώσω θάθελα να ζητήσω συγγνώμη αν κάποτε με τα σχόλια και τα γραφτά μου πίκρανα κάποιον άθελά μου. Θέλω να ισχύει και για μένα ο γνωστός στίχος του Παπαντωνίου "Άλλη ψυχή δεν έβλαψα στον κόσμο απ' τη δική μου". Ή ο άλλος του γεροβοσκού "Πόσα χρόνια πέρασα και είπε ο Θεός και γέρασα". Κακά τα ψέματα γιατί κάποτε ήρθε ο καιρός και σε μένα και γέρασα. Κι όταν βρεθείς κάποτε στο Ίδρυμα (Γηροκομείο) "Για αλλού μην ελπίζεις. Δεν έχει πια για σένα πλοίο δεν έχει οδό". Μου φαίνεται ότι κόλλησα κι εγώ την ποίηση από τον κουριάδο μου και σταματάω εδώ γιατί δεν μου πάει άλλο.

Ρουμελιώτικο

Αϊντε, καυμένη Ρούμελη, θαρθώ να ξαποστάσω
κοντά στα κρύα σου νερά και στα ψηλά σου
ελάτια,

πριν ου κλειστούν τα μάτια.

Θάρθω να δω βράχους, βουνά χωμένα μες στο
χιόνι

Να γύρω και να κοιμηθώ, σε γάργαρες
βρυσούλες

πούρχονται βλαχοπούλες,
με τις μπιρμπιλοκέντητες ποδιές
με τα γιορντάνια,

και με τα υφαντόκρουστα στην
κεφαλή μαντήλια,
να δω κεράσια χέλια.

Να πω τραγούδι κλέφτικο,
παλιό λησμονημένο.

Να δω ξεφτέρια σταυραϊτούς,
τοσκάλια ν' αγροικήσω
και να τα χαιρετήσω.

Χρόνια παλιά να θυμηθώ, κι ας είναι να
πονέσω.

Στους εγκρεμούς - όπως παιδί - να ρίξω το
λιθάρι,
να γίνω παλληκάρι.

Να κοιμηθώ σε χειμαδιά να πω γάλα 'πο
γίδα

Να σαλαγήσω πρόβατα που βόσκουν στα
θυμάρια
στ' αγκαθωτά πουρνάρια.

Και να ξυπνώ, στον ουρανό πριν σκάσει
ακόμα η πουλία
ν' ακούω τον πετροκότσοφα, πέρδικες να

λαλούνε
κουδούνια να βαρούνε.

Καϋμένη, μάνα Ρούμελη, θαρθώ να
ξαποστάσω

κοντά στα κρύα σου νερά, τι νοιώθω τα
στερνά μου
και σε πονεί η καρδιά μου.

Το Χριστουγεννιάτικο караβάκι

του Φάνη Κλεάνθη

Η αυλή ήταν ανάστατη από το πρωί. Το πλυσταριό που οι τρεις πιτσιρίκοι είχαν μεταβάλει αποβραδύς σε πρωτότυπο ναυπηγείο, -ήταν γεμάτο ξυλάκια, καλαμάκια -σπάγγους και κομμάτια από χρωματιστές κόλλες.

Οι νοικοκυρές, με τις σκούπες στο χέρι, περιμέναν να φύγουν οι μικροί θορυβοποιοί για ν' αρχίσουν το συγύρισμα.

Επί τέλους στις οκτώμισυ, έγινε η "καθέλυσις". Από την πόρτα του πλυσταριού ξεπρόβαλε ο Νότης, ένα αγόρι 12 χρονών, κρατώντας στο αριστερό του χέρι ένα τρίγωνο και στο δεξί ένα ραβδάκι.

- Άντε, πάμε! Έκαμε στους άλλους δυό.

Με το πρόσταγμα του βγήκαν από την πόρτα δυό ακόμα πιτσιρίκοι. Ο πιο μεγάλος -ο Νίκος- ήταν 9 χρονών κι ο πιο μικρός - ο Λελές -ήταν οκτώ. Στα χέρια κρατούσαν με καμάρι το караβάκι τους.

Στη μέση της αυλής στάθηκαν όλοι. Ο Νότης χτύπησε το τρίγωνο σήμαντρό του κι αμέσως βγήκαν απ' όλες τις πόρτες γιαγιάδες, κορίτσια και νήπια. Αμέσως άρχισε η "πρόβα τζενεράλε".

Καλήν εσπέραν άρχοντες

Κι αν είναι ορισμός σας...

Κι έλεγαν, έλεγαν οι τρεις πιτσιρίκοι ώσπου οι μανάδες των δυό πιά μικρών, βλέποντας ότι κόντευαν να τα χάσουν, τους έλεγαν:

- Άντε και του χρόνου!

- Και εις έτη πολλά, είπε με στόμφο ο Νότης.

Τράβηξαν προς την πόρτα καμαρωτοί.

- Νότη, μη ξεχάσεις να πάτε στις νουνάς του Νικάκη.

- Νότη, να προσέχεις να σκουπίζει τη μύτη του ο Λελές.

- Έννοια σας, έννοια σας.

Το ροζ караβάκι βγήκε από την αυλόπορτα που ο Νότης την τράβηξε φεύγοντας.

Με κουράγιο και με λαχτάρα ξεκίνησαν οι τρεις πιτσιρίκοι κι όργωσαν δρόμους και στενά, ακούραστοι. Ανέβαιναν ανηφοριές, περνούσαν πλατέες, έμπαιναν σε σπίτια, σε πολυκατοικίες, σε μαγαζιά. Οι τρεις παιδικές φωνούλες τους δεν απόκαμαν ν' αναγγέλουν "Χριστού την θείαν γέννησιν" σε άρχοντες και σε πληβείους.

- Και μάζευαν πενήνταράκια, δραχμές, δίφραγκα, τάλληρα ότι τύχαινε.

Είχαν κι ένα μεγάλο πήλινο κουμπαρά και μέσα κει έβριχναν τις εισπράξεις τους. Κάθε μετάλλινο νόμισμα που έπεφτε κουδουνιστά μέσα σ' αυτόν τους γέμιζε από ανείπωτη χαρά γιατί τους έφερνε πιο κοντά στην πραγματοποίηση των όσων είχαν ονειρευτεί.

Από τον κουμπαρά αυτόν θάβγαине πρώτα-πρώτα ένα τόπι, που θα τώχαν "μαζικό" κι οι τρεις -θάταν της "εταιρείας" όπως έλεγε ο Νότης- και που θάπαιζαν μαζί του και θα το χαίρονταν μήνες πολλούς, ώσπου να κουραστεί αυτό, ν' αποκάμει και να βγει "εκτός μάχης". Αυτοί δεν κουράζονταν από τα παιχνίδια ποτέ.

Ήταν ακόμη ένα αυτοκινητάκι που θα το κούρνιζε ο Λελές και θάτερχε σα δαιμονισμένο στο πλακόστρωτο πεζοδρόμιο, φέρνοντας απάνω του πότε πετραδάκια για να χιτζουν τα σπιτάκια, πότε κώμα αντί για ζάχαρι όταν θάπαιζε ο Λελές το "μπακάλικο" και πότε κουκλάκια και ζωγραφιές όταν θάπαιζαν τις "κουμπάρες" με την Αννούλα και την Πόπη.

Ύστερα ήταν τα μολυβένια στρατιωτάκια με τις σημαίες τους, τα ταμπούρλα τους, τα τουφέκια τους και τα κανονάκια τους, πεζοί και καθαλλάρεοι που θα τους είχε σ' ένα κουτί ο Νικάκης, θα τους έβγαζε, θα τους έστηνε και θάπαιζε μ' αυτούς ώρες ολόκληρες, στην αυλή στο βουνό. Θάφτιανε και βουνά χωμάτινα, κάστρα από πετραδάκια που θα ορμούσε και θα τα κυρίευε νικητής και τροπαιούχος ο μικρός μολυβένιος στρατός.

Και τέλος ήταν η φουσαρμόνικα, μια φουσαρμόνικα με πολλές φωνές που θα τη φουσουσε με τα παιδικά του χείλη ο Νότης καθισμένος στην πεζούλα της αυλόπορτας κι έχοντας τριγύρω του όλη τη μαρίδα της γειτονιάς, αγόρια και κορίτσια. Κι ανάμεσα σ' αυτά θάναι και η λιλίκα η αντικρυνή εντεκαχρονίτικη κοπελλούλα με τις τετράζανθες μπούκλες. Κι όλοι μαζί και πιά πολύ απ' όλους η λιλίκα θα τον κοιτάζουν με θαυμασμό στα μάτια το Νότη για την αξιωσύνη του και την τέχνη που θα φουσουσε τη φουσαρμόνικα και θ' ανάδινε ήχους γλυκούς κι απαλούς.

Κι οι δραχμές που θάκαναν χειροπιαστά όλα αυτά τα ονειρεμένα πράματα, ολοένα πληθύναν στον κουμπαρά που τον έβγαζε κάθε τόσο ο Νότης από το караβάκι, τον κουδούνιζε, τον ζύ-

γυαζε στην παλάμη του και λογάριζε, απάνω-κάτω, το περιεχόμενο.

Ήρθε και το μεσημέρι που βιαστικοί διακόψανε την περιουσία τους, τρεχάτοι πήγαν στα σπίτια τους, αρπιάχτά έφαγαν και, πριν ακόμα αποσώσουν το φαί τους βγήκαν πάλι με το караβάκι τους και τράβηξαν σ' άλλες γειτονιές.

Ήρθε τ' απόγευμα, ο ήλιος κόντευε να βασιλέψει κι αυτοί δεν εννοούσαν να παρατήσουν, μ' όλο πούχαν ξεπέσει σε φτωχογειτονιά και με το ζόρι ξεκολούσαν έστω κι ένα πενηνταράκι από τις γυναικούλες.

- Ακόμα τούτο το στενό να πάμε και θα πάψουμε, έλεγε ο Νότης.

Μα τα στενά δεν έχουν τελειωμό κι οι πισίρκοι είχαν πια αποκάμει.

- Ας μπούμε σε τούτο το σπιτάκι και δεν πάμε πια αλλού.

Έσπρωξαν τη μισάνοιχτη πόρτα της αυλής και μπήκαν.

- Να τα πούμε; φώναζε ο Νότης.

Απόκριση καμιά. Ωστόσο προχώρησαν στο βάθος, που ήταν μια πλιθόχτιστη καμαρούλα.

- Να τα πούμε; ξαναφώναζε.

Κάτι σαν μια αδύναμη φωνούλα ακούστηκε. Τράβηξαν μπροστά και μπήκαν στο χαμόσπιτο. Ένα χλωμό αγοράκι, ζαπλωμένο στο κρεββάτι του, τους φώναζε:

- Να τα πήτε, να τα πήτε...

Οι τρεις παιδικές φωνούλες άρχισαν:

Καλήν εσπέραν άρχοντες

Κι αν είναι ορισμός σας

Χριστού την θείαν γέννησιν

να πω σ' άρχοντικό σας...

Έλεγαν, έλεγαν, ώσπου είπαν όλο όσο είχαν μάθει απόζω.

Ο μικρούλης χτύπησε τα χεράκια του χαρούμενα.

- Μπράβο! μπράβο! και του χρόνου.

Ύστερα πρόσθεσε παραπονεμένα:

- Λεφτά δεν έχω να σας δώσω, η μάνα μου δεν ήρθε από τη δουλειά ακόμα, μα να πάρτε τούτο το πορτοκάλι και μοιραστήτε το.

Κι οι τρεις μαζί έκαναν ν' αρνηθούν.

- Όχι, όχι, δεν κάνει, είπε το χλωμό αγοράκι. Θα με στενοχωρέσετε πολύ άμα δεν το πάρετε κι ο γιατρός είπε πως δεν κάνει να στενοχωριέμαι.

Ο Νικάκης πήρε το πορτοκάλι κι άρχισε να το καθαρίζει.

- Άρρωστος είσαι; ρώτησε ο Λελές.

- Όχι, τώρα είμαι καλά. Μα ήμουν τρεις μήνες άρρωστος κι αδυνάτισα. Ο γιατρός είπε πως

μπορώ να τρώω και μπριζολάκια και βραστό κι αυγά κι απ' όλα. Μα η μαμά μου δεν έχει να μου παίρνει κρέας κάθε μέρα.

Οι τρεις πισίρκοι κοιτάχτηκαν.

- Πώς σε λένε; ρώτησε ο Νικάκης.

- Χρήστο.

- Χρηστάκη, δεσ να σου κάμωμε ένα δώρο; ρώτησε ο Νότης.

- Σαν τι;

- Να, ετούτο, και τούδωσε τον κουμπάρα.

- Όχι, δεν είναι σωστό, είπε ο Χρήστος.

- Πώς δεν είναι; απάντησε ο Νότης. Αύριο είναι η γιορτή σου. Αν δεν το πάρεις θα στενοχωρεθούμε πολύ κι εμείς κι ο Χριστός είπε να μην στενοχωριούνται τα παιδιά.

Τάπε όλα μονορούφι και κοκκίνησε. Άφησε τον κουμπάρα πάνω στο κρεββάτι και με μια ματιά του, ξεκίνησαν κι η τρεις να φύγουν.

- Και του χρόνου, Χρηστάκη. Εμείς θαρχόμαστε να σε βλέπουμε και να παίζουμε όταν δεν έχουμε σκολιό.

Άνοιξαν την πόρτα και βγήκαν. Διασκέλισαν με γοργά βήματα την αυλή κι έκλεισαν πίσω τους την αυλόπορτα.

Θάχαν προχωρήσει αρκετά, όταν τη σιωπή τους έκοψε ο Νότης.

- Δεν ήταν σωστό αυτό που έκαμα. Τα δικά σας μερδικά δεν είχα το δικαίωμα να τα δώσω.

- Καλά έκαμες, είπε ο Νικάκης με σοβαρό ύφος.

- Αμέ το караβάκι; είπε ο Λελές.

- Τι το караβάκι;

- Να, να το δώσουμε του Χρηστάκη να παίζει.

Μονομιάς γύρισαν κι οι τρεις πίσω και τράβηξαν γραμμή στο σπίτι. Ο Λελές άφησε το караβάκι στα χέρια του Νίκου κι έτρεξε πρώτος να μπει στην καμαρούλα. Έσπρωξε την πόρτα μα παρευθής έστρεψε το κεφάλι, φέρνοντας το δάχτυλο στο στόμα.

- Σσς! κοιμήθηκε!

Πήρε το караβάκι από τα χέρια του Νίκου και, περπατώντας ανάλαφρα, μπήκε μέσα και το ακούμπησε σ' ένα μπαούλο, πλάι στο κρεββάτι του χλωμού παιδιού.

* * *

Μεσ' στο χειμωιάτικο απόβραδο τρία παιδιά κατεβαίνουν τον πολύβουο δρόμο της γειτονιάς, αγκαλιασμένα, τραγουδώντας τα Κάλαντα.

Ο ήλιος είχε πια βασιλέψει. Μα ένας άλλος ήλιος έχει ανατείλει στα στήθεια των τριών μικρών κι έχει φωληάσει στις καρδιές τους:

Ο ήλιος της καλωσύνης.

Συνέδριο “Πτυχές του Εμφυλίου 1946-49”. Από την εναρκτήρια συνεδρίαση της 23/9/99.

Στην πρώτη σειρά από αριστερά διακρίνονται ο π. Νικόλαος Αζακάς, ο δήμαρχος Καρπενησίου Γιάννης Παπαδόπουλος, ο Νομάρχης Ευρυτανίας Δημοσθένης Τσιαμάκης, ο Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Καρπενησίου Νικόλαος, ο βουλευτής Ευρυτανίας Αθανάσιος Παναγιωτόπουλος, ο πρώην δήμαρχος Καρπενησίου Δημ. Καρατζίκης, ο πρώην Νομάρχης Ευρυτανίας Επαμεινώντας Μπλατσής κ.ά.

Στιγμιότυπο από την πρώτη συνεδρίαση. Διακρίνονται αριστερά οι καθηγητές Στ. Μπαμπανάσης (Παν/μιο Αιγαίου), Νίκη Καλτσόγια (Πάντειο), Ηλ. Θερμός (Μακεδονίας), Π. Παπαθανασίου (αξιωματικός), Γ. Μαργαρίτης (Κρήτης). Ορθιος μιλάει ο καθηγητής κλ. Κουτσούκης (το Παντείου Παν/μίου).

Εκλογικός κατάλογος του Δήμου Καρπενησίων της Επαρχίας Ευρυτανίας το 1865

Αύξων Αριθμ.	Όνομα και επώνυμον	Όνομα του πατρός	Επάγγελμα ή Ειδικότητα	Όμιλος
	ΧΩΡΙΟΝ ΜΙΚΡΟΝ			
587	Αθανάσιος Παναγιωτόπουλος	Ιωάννης	24 όπλοποιός	1841
588	» Κομπορόζος	Γεώργιος	38 κτηματίας	1830
589	» Μανταφάς	»	65 γεωργός	1810
590	» Γιουβάνης	Γεώργιος	48	1817
591	» Νικολόπουλος	Ιωάννης	38 φαρμακοποιός	1827
592	» Μαστρογεωργόπουλος	Κωνσταντίνος	27 γεωργός	1838
593	Ανδρέας Ζαχαρόπουλος	Γεώργιος	28	1836
594	Βασίλειος Κατσαούνης	»	48	1817
595	» Αιάκης	Δημήτριος	35	1830
596	» Μπούτσας	Νικόλαος	24	1841
597	» Πλάκας	Ιωάννης	45 χαλκός	1820
598	Γεώργιος Παναγιωτόπουλος	»	36 γεωργός	1829
599	» Αλεξανδρόπουλος	»	65	1800
600	» Ζαχαρόπουλος	»	55	1810
601	» Δεσματάς	Νικόλαος	33	1832
602	» Μηχρήτσας	»	57	1808
603	» Κυρίτσας	Νικόλαος	25	1840
604	» Θάνος	»	65	1800
605	» Μαστροζαχαρόπουλος	Ζαχαρίας	35 χαλκός	1830
606	» Μαστρογεωργόπουλος	Κωνσταντίνος	29 γεωργός	1836
607	» Γεωργούλης	Νικόλαος	25	1840
608	» Παπαδής	Ιωάννης	29	1836
609	» Σφύκις	Δημήτριος	40 έμπορος	1825
610	» Γρατσουνής	Κωνσταντίνος	37 γεωργός	1828
611	» Μαλτζός	»	28	1837
612	Δημήτριος Παναγιωτόπουλος	Ιωάννης	41	1824
613	» Κομπορόζος	Γεώργιος	30	1835
614	» Γιουβάνης	»	35	1826
615	» Αλεξανδρόπουλος	»	34	1831
616	» Κωστόπουλος	»	52	1813
617	» Πιστόλης	Ιωάννης	31	1834
618	» Πασπάλης	Κωνσταντίνος	28	1837
619	» Παπαδής	Ιωάννης	35	1830
620	» Κατσίδας	»	73	1792
621	» Πολύζος	»	76	1789
622	» Ζορμπάλης	Ιωάννης	63	1802
623	» Ζορμπάλης	»	27	1838
624	» Νικολόπουλος	»	35	1830
625	» Ζωγράφος	»	68	1797

626	» Σιδέρη;	Κωνσταντίνος	34	»	1831
627	» Μητσόπουλος	Ιωάννης	32	γραμματεὺς	1833
628	» Σιδέρη;	Γεώργιος	34	κτηματίας	1831
629	» Μαστρογεωργόπουλος	Κωνσταντίνος	24	γεωργός	841
630	» Δερματᾶς	Ζαχαρίας	23	»	842
631	» Χανακούλας		45	»	820
632	» Μπίκας	Ζαχαρίας	36	»	829
633	» Μάστορας;		65	χαλκῆς	800
634	» Καλαντσῆς		57	γεωργός	808
635	» Κοκκάλας		81	»	834
636	Ελευθέριος Μητσόπουλος	Ιωάννης	36	κτηματίας	829
637	Ζαχαρίας Δερματᾶς	Κωνσταντίνος	45	γεωργός	1820
638	» Μανίκας	Αναγνώστης	29	»	836
639	Ιωάννης Παναγιωτόπουλος		64	»	801
640	» Σιδέρη;	Γεώργιος	62	»	803
641	» Γιοβάνης;	»	44	»	821
642	» Πολύζος	Δημήτριος	37	»	828
643	» Κυρίτσης	Νικόλαος	34	»	831
644	» Μπούσγας	»	40	»	825
645	» Κατῆς	Γεώργιος	27	»	838
646	Ιωάννης Θανου	Γεωργίος	24	γεωργός	841
647	» Κυρίτσης	»	52	»	1813
648	» Κωστόπουλος;	»	27	»	1838
649	» Κατσακούνης	Βασίλειος	24	»	841
650	» Κομπούρας	Γεώργιος	33	»	832
651	» Παπαδῆς	Δημήτριος	59	»	806
652	» Μητσόπουλος		77	λοχάγος	1788
653	» Ζορμπαλάς		60	γεωργός	1805
654	» Νικόπουλος		70	»	1795
655	» Νικολόπουλος;	Νικόλαος	26	»	1839
656	» Παπαναστασίου	Αναστάσιος	33	»	1832
657	» Καλαντσῆς	Δημήτριος	29	»	1836
658	Κωνσταντίνος Ζορμπαλάς	»	26	»	1839
659	» Λωτῆρης		33	»	1832
660	» Κοκκάλας		36	»	1829
661	» Γιοβάνης;	Γεώργιος	35	»	1830
662	» Αλεξανδρόπουλος;	»	28	»	1837
663	» Κυρίτσης	Ιωάννης	24	»	1841
664	» Κωστόπουλος;	Δημήτριος	33	»	1838
665	» Κηρίνης	Γεώργιος	35	»	1830
666	» Πασπάλης		50	»	1815
667	» Πλάκας	Ιωάννης	45	χαλκῆς	1820
668	» Μπάτσας		45	γεωργός	1820
669	» Μαστρογεωργόπουλος		48	»	1817
670	» Παπαδῆς	Ιωάννης	27	»	1838
671	» Παπαναστασίου	Αναστάσιος	24	»	1841
672	» Μάστορας;	Δημήτριος	34	»	1831

673	» Γρατσούνης		70	Γεωργός	» 1795
674	Νικόλαος Παναγιωτόπουλος	Ιωάννης	28	»	» 1837
675	» Σιδέρης	»	38	»	» 1827
676	» Κομπορόζος	Γεώργιος	32	»	» 1833
677	» Δερματζής		52	»	» 1813
678	» Κυρίτσας	Γεώργιος	50	»	» 1815
679	» Θάνος	»	30	»	» 1835
680	» Κακούρας		29	»	» 1836
681	» Γεωργούλης		55	»	» 1810
682	» Μανίκας	Αναγνώστης	33	»	» 1832
683	» Σιδέρης	Γεώργιος	35	»	» 1830
684	» Γιούσμπασης		80	»	» 1785
685	» Νικολής		49	»	» 1816
686	» Ζωγράφος	Δημήτριος	30	»	» 1835
687	» Γρατσούνης	Κωνσταντίνος	33	»	» 1832
688	» Κατσός	Δημήτριος	34	»	» 1831
689	» Καλαντζής	»	35	»	» 1830
690	Παναγιώτης Πασπάλης		50	»	» 1815
691	Στέργιος Κωνσταντίνου		60	»	» 1805
692	Σταύρος Μοχρίτσας	Γεώργιος	23	»	» 1842
693	Τριαντάφυλλος Σιδέρης	Ιωάννης	23	»	» 1842
694	Χαράλαμπος Παπακυκολάου		41	»	» 1824
695	» Γιούσμπασης	Γεώργιος	45	»	» 1821
696	» Πολύζου	Δημήτριος	15	»	» 1830
697	» Γιούσμπασης	Νικόλαος	27	»	» 1838
698	» Παπαδάς	Ιωάννης	32	»	» 1833
699	» Μαρτζεωργόπουλος		27	»	» 1838

Εν Καρπενησίω τη 10 Μαρτίου 1865

Ο Δημαρχών Καρπενησιών Ιω. Καρφής

Ακριβές αντίγραφον. Καρπενήσιον 25 Μαρτίου 1865. (Τ.Σ.)

Το στεφάνι του γάμου

Πριν το φορέσει τόσο το ποθούσε
που τόχε με τη φλόγα της μαράνει
Στα μάτια της χρυσό λαμποκοπούσε
κι' ανθόφυλλα στον ύπνο της σκορπούσε.

Του γάμου τ' ονειρόπλεχτο στεφάνι.
Κι όταν μιά μέρα εθάμπωνε όλο χάρη
κλεμμένη απ' τα ασύγκριτα της κάλλη

Με τα ξανθά μαλλάκια της ζευγάρι
Εχγε δάκρυα σα μαργαριτάρη
κι ένοιωσε αγκάθια μόνο στο κεφάλι.

Μιλ. Μαλακάσης

Το αμπέλι

- Αμπέλι μου πλατύφυλλο
και κοντοκλαδεμένο,
για δεν ανθείς, για δεν καρπείς,
σταφύλια για δε βγαίνεις;
Μου χάλασες, παλιάμπελο
κι εγώ θα σε πουλήσω.

- Μη με πουλάς, αφέντη μου,
κι εγώ σε ξεχρεώνω.

Για βάλε νιούς και σκάφε με,

γέρονς και κλάδεψέ με.

Βάλε γριές, μεσόκοπες

να με βλαστολογήσουν.

Βάλ' και κορίτσια ανύπαντρα

να με κορφολογήσουν.

ΔΕΛΤΙΟ ΤΥΠΟΥ ΔΗΜΟΥ ΠΟΤΑΜΙΑΣ

Αναπόκριση: κ. Φίλιππος Καλλιάνης

Σας ενημερώνουμε ότι τα έργα που εκτελέστηκαν και αυτά που βρίσκονται σε εξέλιξη κατά τη χρονική περίοδο από 1-1 μέχρι 31-12-1999 στο Δήμο Ποταμιάς είναι αυτά που αναφέρονται στις συνημμένες καταστάσεις.

Μεγάλο Χωριό

1) Προμήθεια χρωμάτων και ταμπλώ μπασκετών με στεφάνι.

2) Τιμεντόστρωση δρόμου Κεφαλόβρυσου προς Μαντζιούτα.

3) Πλακόστρωση δρόμου προς Αγία Παρασκευή.

4) Σχάρες προς εκκλησία

5) Αντικατάσταση δικτύου ύδρευσης

6) Τοίχος Αγίου Αθανασίου

7) Εσωτερική Οδοποιία Ν. Δερματίου (τσιμεντόστρωση)

Μικρό Χωριό

1) Προσασία υδρομάστευσης πηγής στη θέση «ΧΕΛΙΔΟΝΑ»

2) Πλακόστρωση αυλής Ξενώνα Νέου Μικρού Χωριού

3) Κατασκευή τεχνικού στο δρόμο προς Ζερβό

4) Συντήρηση κεντρικών βόθρων

5) Προσασία υδρομάστευσης Κεφαλόβρυσου

6) Διαμόρφωση χώρου πλατείας έναντι Νασιόπουλου

Ανιάδα

1) Διάνοιξη δρόμου προς Ανιάδα

2) Καθαρισμός δρόμου προς Ανιάδα Δερματί

1) Διάνοιξη δρόμου Διπόταμα - Αγία Παρασκευή Δερματίου

Μουζίλο

1) Συντήρηση δικτύου ύδρευσης

2) Εσωτερική οδοποιία Μουζίλου

3) Υδρευση Μουζίλου

Νόστιμο

1) Τιμεντόστρωση δρόμου επικινδύνου τμήματος προς Καλύβια

2) Τιμεντόστρωση δρόμου από χοροστάσι

μέχρι οικία Νικόπουλου Λαγκάδι

Κηλαυσί

1) Συντήρηση δικτύου ύδρευσης

2) Αποκατάσταση ζημιών στον υδραύλακα Μαυρογιάννη

3) Εσωτερική οδοποιία

Καρίτσα

1) Πλακόστρωση δρόμου σχολείου

2) Καλλιέργεια πηγής Καρίτσας

Συγκρέλλου

1) Προμήθεια σωλήνων και μεταφορά νερού από τη θέση «Χαλικόβρυση μέχρι Αη Λιά»

2) Κατασκευή αποχετευτικού δικτύου και αλληλαγή σωλήνων ύδρευσης

3) Εσωτερική οδοποιία Συγκρέλλου

4) Διαμόρφωση κοινόχρηστων χώρων

5) Αποπεράτωση Δημοτικού καταστήματος Συγκρέλλου

Χελιδόνα

1) Συντήρηση δικτύου ύδρευσης

2) Κατασκευή φρεατίου - Βανών

3) Συντήρηση υδρομάστευσης

4) Τοίχος αντιστήριξης έναντι γέφυρας

5) Διάνοιξη και τιμεντόστρωση δρόμου από καφενείο Μαραγούσια μέχρι την εκκλησία.

Θεομηνία στο Δήμο μας

Μεγάλες οι καταστροφές που προκάλεσε η θεομηνία της 19ης Οκτωβρίου σε όλα τα χωριά του Δήμου μας και ειδικά στη Χελιδόνα η οποία την επόμενη ημέρα θύμιζε σεληνιακό τοπίο.

Άμεση η αντίδραση του Δημάρχου μας κ. Γ. Γαβρίλη και των συνεργατών του οι οποίοι προσπαθούσαν επί τρεις μέρες και μέσα από αντίξοες συνθήκες να ομαλοποιήσουν τη ζωή των Δημωτών μας, με πρωτόγona μέσα δείχνοντας για άλλη μία φορά την γύμνια των Καποδιστριακών Δήμων, οι οποίοι αγωνίζονται να ορθοποδήσουν χωρίς καν τα αναγκαία εφόδια.

Η παντελής έλλειψη μηχανολογικού εξοπλισμού, η απουσία της Τεχνικής Υπηρεσίας και η μη στελέχωση έμπειρου προσωπικού είναι μερικά από τα προβλήματα τα οποία πρέπει να γνωρίζετε και να είστε επιεικείς όταν διαπι-

στώνετε σε κάθε σας θέμα ολιγογρία από το Δήμο.

Υ.Γ. Ισως είναι ένα φάντασμα το οποίο προσπαθεί να αποκτήσει σώμα. Θα μπορέσει;

Χορευτικό Δήμου «Ποταμιάς»

Συγχαρητήρια και χίλια μπράβο στα παιδιά!!!

Ισως θα πρέπει να καταχωρηθεί στο βιβλίο Γκίνες το χορευτικό μας συγκρότημα το οποίο μέσα σε διάστημα ολίγων ημερών κατόρθωσε με την βοήθεια του χοροδιδασκάλου μας κ. Δ. Χρυσικού να παρουσιάσει ένα πλήρες πρόγραμμα παραδοσιακών χορών σε όλα τα χωριά που επισκεφθήκαμε στα πλαίσια των Πολιτ. Εκδηλώσεων.

Μόνο 636.000.000!!!

Αν είναι δυνατόν και αν μπορείς σαν Δήμος να υλοποιήσεις και να ικανοποιήσεις τις βασικές ανάγκες των δέκα Δημ. Διαμερισμάτων με το ποσόν των 636.000.000 δρχ., το οποίο θα δοθεί για την επταετία 2000-2006 όταν μόνο για έργα ύδρευσης και αποχέτευσης χρειάζονται 600.000.000!!!

Ετσι έχουμε και ένα περίσσευμα 36.000.000 δρχ. για να φυτέψουμε κανέναν δενδράκι.

(Το τεχνικό πρόγραμμα του Δήμου ανέρχεται στο ποσόν των 4.000.000.000!! δρχ. για την επταετία 2000-2006).

Είναι αλήθεια ότι πολλοί από εμάς υποστήριξαν τη συνένωση των πρώην Κοινοτήτων σε Δήμο με την προϋπόθεση όμως ότι η πολιτεία θα ενδιαφερθεί και θα επιδοτήσει τους Καποδιστριακούς Δήμους, ώστε να τους δοθεί η δυνατότητα με προγράμματα και επεμβάσεις να ζωντανέψουν και να αξιοποιήσουν τη φυσική τους ομορφιά και όχι μόνο. Παράλληλα με την τουριστική ανάπτυξη και την ανάδειξη της πολιτιστικής μας κληρονομιάς θα δίνουμε την ευκαιρία για νέες θέσεις εργασίας και την δυνατότητα να επιστρέψουν και αυτοί που τους υποχρέωσε η μιζέρια και η πείνα να ξενητευτούν.

Αντί όμως όλων αυτών η πολιτεία κάνει οικονομική πολιτική με τα έσοδα των μεγάλων χωριών!! τα οποία με αγώνες και στερήσεις (μέσω συλλόγων ή προσώπων) απέκτησε.

Τώρα είναι υποχρεωμένα να ενισχύσουν το Ταμείο του Δήμου, για να αποκτήσουν και τα μικρά χωριά τα απαραίτητα έργα υποδομής αλλά και τις προϋποθέσεις για βελτίωση των

συνθηκών διαβίωσης.

Ευχή όλων μας η πολιτεία να αναθεωρήσει την έως τώρα πολιτική της και να κάνει πράξη τις υποσχέσεις της για να μπορέσουν να ορθοποδήσουν οι Δήμοι.

Πολιτιστικές και Αθλητικές Εκδηλώσεις 1999 Δήμου Ποταμιάς

Με μεγάλη επιτυχία πραγματοποιήθηκαν οι πρώτες πολιτιστικές και αθλητικές εκδηλώσεις του Δήμου ΠΟΤΑΜΙΑΣ από 1η έως 13 Αυγούστου 1999.

Το πρόγραμμα αρκετά πλούσιο και ενδιαφέρον καλύπτοντας και τους πιο απαιτητικούς.

Παρ' όλο την οικονομική στενότητα που υπήρχε και τον ελάχιστο χρόνο που είχαμε μπροστά μας πρέπει να είμαστε ικανοποιημένοι εάν κρίνουμε από τα θετικά σχόλια.

Οι εκδηλώσεις πραγματοποιήθηκαν στα περισσότερα δημοτικά διαμερίσματα του Δήμου (το 2000 ευχόμαστε να γίνουν και στα 10 δ.δ.).

Τελειώνοντας θέλω να ευχαριστήσω και να αναφέρω όσους βοήθησαν και συνέβαλαν για την επιτυχία των εκδηλώσεων: Δ. Καλαποτλή, Β. Χατζηναντώνη, Π. Μπακατσιά, Γ. Τζούφρα, Αφούς Καθύβα, Ράδιο Καρπενήσι, Ράδιο Ευρυτανία, Δήμου Λαμιέων (και ειδικά τον πρόεδρο του Δ.Σ. Γ. Δούμα), Μ. Πριόβολο, Δ. Χρυσικό, Λ. Καζή και Κ. Χουλιάρα.

Αποτελέσματα Αθλητικών Εκδηλώσεων ΤΟΥΡΝΟΥΑ ΠΟΔΟΣΦΑΙΡΟΥ:

1) Αστέρας Καρπενησίου 2) Μικρό Χωριό 3) Μεγάλο Χωριό 4) Ερμής.

Νικήτρια ομάδα του τουρνουά αναδείχθη ο Αστέρας Καρπενησίου.

ΤΟΥΡΝΟΥ ΜΠΑΣΚΕΤ

1) Αστέρας Καρπενησίου 2) Μικρό Χωριό 3) Μεγάλο Χωριό 4) Μεν ιν κλακ

Νικήτρια ομάδα του τουρνουά αναδείχθη ο Αστέρας Καρπενησίου.

ΤΟΥΡΝΟΥΑ ΒΟΛΕΥ

1) Dreams 2) Spricergirls 3) Ανιάδα 4) Πιγκουίνι 5) Ασχέτοι

Νικήτρια ομάδα του τουρνουά αναδείχθη η ομάδα Dreams Μεγάλου Χωριού.

ΠΟΔΗΛΑΤΙΚΟΣ ΑΓΩΝΑΣ

Α' κατηγορία: Δημήτρης Ελευθερίου 3'19"

Β' κατηγορία: Γιάννης Σκαρπής 4'00"

Γ' κατηγορία (γυναικών): Παναγιωτίδου 4'04"

Εμφύλιος Πόλεμος: 50 χρόνια από τη λήξη του.

Με αφορμή τη συμπλήρωση 50 χρόνων από τη λήξη του εμφυλίου, που άφησε τόσες πίκρες και ανοιχτές πληγές πίσω του, αναδημοσιεύουμε δύο έγγραφα που αφορούν αίτηση που είχε υποβάλει (1976) ο συγχωριανός μας Παντελής Κ. Πλάκας και ζητούσε σύνταξη ως πατέρας δύο παιδιών, του Σπύρου και της Παρασκευής, που στρατολογήθηκαν από αντάρτες και σκοτώθηκαν σε μάχη. Δυστυχώς για τον αείμνηστο και συμπαθή συγχωριανό μας η απάντηση του κράτους ήταν αρνητική. Από σεβασμό στη μνήμη αυτού και των άτυχων παιδιών του, δίνουμε την αρνητική απάντηση αν και η έκθεση χωροφυλακής Ευρυτανίας φαίνεται ευνοούσε το σχετικό αίτημά του. Ακολουθούν τα κείμενα:

ΕΚΘΕΣΙΣ ΕΞΑΓΟΜΕΝΟΥ ΕΝΕΡΓΗΘΕΙΣΗΣ ΕΝΟΡΚΟΥ ΠΡΟΑΝΑΚΡΙΣΕΩΣ

1. Εν Καρπενησίω σήμερον την 12ην του μηνός Οκτωβρίου του έτους 1976, ημέραν της εβδομάδος Τρίτην και ώραν 09.00, ημείς ο Μοίραρχος ΜΑΥΡΟΕΙΔΗΣ Νικόλαος του Γεωργίου, Διοικητής του Αστυνομικού Τμήματος Καρπενησίου, ενεργήσας ένορκον προανάκρισιν προς εξακρίβωσιν του τόπου, χρόνου και των συνθηκών θανάτου των αδελφών Σπυριδωνος και Παρασκευής ΠΛΑΚΑ Παντελή, κατοίκων εν ζωή Μικρού Χωρίου Ευρυτανίας, δυνάμει του Νόμου 812/1943 και άρθρων 1 και 14 του ΑΝ 1512/1950 "Περί μεταρρυθμίσεως του Νόμου περί συντάξεων και της υπ' αριθ. 712/1019/1α από 6.8.76 διαταγής της Δ. Χ. Ευρυτανίας, εκ των ληφθεισών καταθέσεων και των λοιπών αποτελούντων την δικογραφίαν εγγράφων, συνήγαγον τα ακόλουθα:

α. Ο Παντελής Κων/νου ΠΛΑΚΑΣ, κάτοικος Μικρού Χωρίου Ευρυτανίας, ετών 85, Συν/χος ΟΓΑ δι' υποβληθείσης προς το Γενικόν Λογιστήριον του Κράτους αιτήσεως του, αιτείται την απονομήν συντάξεως διά τα φονευθέντα κατά το έτος 1947 τέκνα του, Σπυριδωνα και Παρασκευήν,

γεννηθέντα εν Μικρώ Χωρίων το μεν πρώτον το έτος 1928, το δε δεύτερον το έτος 1925, στρατολογηθέντα βιαίως ως ισχυρίζεται υπό των Κ/Σ κατά το έτος 1947.

β. Η Δ.Χ. Ευρυτανίας συνεπεία της υπ' αριθ. 712/1019/1α από 6.8.76 διαταγής της, κατόπιν της υπ' αριθ. 702/23/11α από 4.8.76 διαταγής της Α.Δ.Χ. Στερεάς Ελλάδος διέταξεν την υπηρεσίαν μου όπως ενεργήση ένορκον προανάκρισιν προς εξακρίβωσιν των συνθηκών του θανάτου των ανωτέρω, ως και εάν κατά το παρελθόν υπεβλήθη ετέρα αίτησις υπό του Παντελή ΠΛΑΚΑ, ως και εάν ενεργήθη κατά το παρελθόν ανάκρισις.

2. Ως προκύπτει εκ του Αρχείου του Α. Τ. Καρπενησίου, κατά το παρελθόν ουδεμία αίτησις υπεβλήθη και ουδεμία ανάκρισις ενεργήθη σχετικώς με την εξεταζομένην υπόθεσιν.

3. (α) Εκ των ληφθεισών μαρτυρικών καταθέσεων, σαφώς προκύπτει ότι, κατά το έτος 1947 οι Κ/Σ επέδραμον δις κατά του ΜΙΚΡΟΥ ΧΩΡΙΟΥ ΕΥΡΥΤΑΝΙΑΣ στρατολογήσαντες βιαίως νέους και νέας, μεταξύ των οποίων ήσαν αμφότερα τα τέκνα του Παντελή ΠΛΑΚΑ, κατοίκου νυν Μικρού Χωρίου, Σπυριδων και Παρασκευή.

(β) Ο Σπυριδων ΠΛΑΚΑΣ οδηγήθη εις την περιοχήν Κρανιάς χωρίου ΣΕΛΛΑ και εν συνεχεία εις το όρος Χελιδών περιοχής Αγίου Βλασίου Τριχωνίδος, εν έλαβε χώρα μάχη μεταξύ των Κ/Σ και Εθνικού Στρατού και κατά την οποίαν ο Σπυριδων εφονεύθη από βλήματα πυροβόλων της Αεροπορίας, ήτις είχε συνδράμει τον Εθνικόν Στρατόν. Την πληροφορίαν του θανάτου του Σπυριδωνος ΠΛΑΚΑ μετέδωσεν συλληφθείς υπό του Στρατού Κ/Σ διαβίων νυν εις Αυστραλίαν. (Οράτε κατάθεσιν ΜΙΧΟΥ Βασιλείου). Ουδεμίαν δράσιν είχαν αναπτύξει ο ΠΛΑΚΑΣ Σπυριδων, τόσο κατά των Κ/Σ, όσον και κατά του Ε-

θνικού Στρατού, δεδομένου ότι ούτος ήτο υπό την αυστηράν επιτήρησιν των Συμμοριτών και άοπλος.

(γ) Το εν τη αιτήσει του πατρός τούτου αναφερόμενον ότι ο υιός του Σπυριδών εφονεύθη υπό των Συμμοριτών, ως ύποπτος αποδράσεως, εξ ουδαμού προκύπτει.

(δ) Κατά την κατάθεσιν του Βασιλείου ΜΙΧΟΥ, όστις τότε υπηρέτει στρατιώτης και έλαβεν μέρος εις μάχας εναντίον των Κ/Σ εις περιοχάς του Νομού Ευρυτανίας η Παρασκευή ΠΛΑΚΑ βιαίως στρατολογηθείσα υπό των Κ/Σ, ως ανωτέρω προεκτίθεται, ωδηγήθη εις περιοχήν Βίνιανης Ευρυτανίας, ένθα το αυτό έτος (1947) Λόχος Εθνικού Στρατού συνεπλάκη με Κ/Σ και εζήτησεν από τούτους την παράδοσίν των. Μεταξύ των Κ/Σ ευρίσκοντο κατά τον ΜΙΧΟΝ τεσσαράκοντα (40) περίπου νεάνιδες, μεταξύ των οποίων και η Παρασκευή, αίτινες εν τη θέα των στρατιωτών εξεδήλωσαν την πρόθεσίν των να παραδοθώσιν καίτοι εφφορούντο υπό των Κ/Σ. Η πρόθεσις αύτη των νεανίδων ερέθισεν τους Συμμορίτας και ήρχισαν ούτοι να πυροβολούν κατά των στρατιωτών, ότε ούτοι ανταπέδωσαν τα πυρά και εφόνευσαν δύο (2) Κ/Σ και οκτώ περίπου κοραϊδας εκ των βιαίως στρατολογηθεισών. Εξ ενεργηθείσης ερεύνης επί των πτωμάτων των φονευθεισών νεανίδων υπό του ΜΙΧΟΥ Βασιλείου διεπιστώθη ότι μεταξύ τούτων ήτο και η Παρασκευή ΠΛΑΚΑ, ης τα οστά αργότερον συνελλέγησαν υπό του πατρός της μεταφερθέντα εις ΜΙΚΡΟΝ ΧΩΡΙΟΝ ένθα και ενταφιάσθησαν. Το γεγονός τούτο διαπιστούται και από τας καταθέσεις, αφ' ενός μεν του νυν Προέδρου Βίνιανης ΜΟΝΙΑ Σεραφεΐμ, αφ' ετέρου δε και υπό του κατά την εποχήν εκείνην τυγχάνοντος Προέδρου ΤΣΟΛΙΑ Γεωργίου.

(ε) Κατά ταύτα σαφώς προκύπτει ότι πράγματι τα τέκνα του Παντελή ΠΛΑΚΑ βιαίως στρατολογηθέντα υπό των Κ/Σ εθανατώθησαν υπό διαφόρους έκαστος συνθήκας εις συμπλοκάς μεταξύ των Κ/Σ και Εθνικού Στρατού, ουχί όμως ότι ανέπτυξαν ιδιαιτέραν τινά δράσιν εναντίον των Κ/Σ, εφ' όσον ευρίσκοντο υπό την αυ-

στηράν επιτήρησιν τούτων.

5. (α) Επειδή ο Σπυριδών και η Παρασκευή τέκνα του Παντελή ΠΛΑΚΑ εστρατολογήθησαν βιαίως υπό των Κ/Σ, εν έτη 1947, ότε ούτοι επέδραμον κατά του ΜΙΚΡΟΥ ΧΩΡΙΟΥ ΕΥΡΥΤΑΝΙΑΣ εις δύο διάφορα χρονικά διαστήματα.

(β) Επειδή ένεκεν της βιαίας στρατολογίας τούτων ήτις βιαία στρατολογία οφείλεται εις την επίτευξιν υπό των Κ/Σ πολεμικού αποτελέσματος, οδηγήθησαν εις τόπους μακρόθεν της καταγωγής των και εφονεύθησαν κατά λαβούσας χώραν συμπλοκάς μεταξύ Κ/Σ και Εθνικού Στρατού, ο μεν Σπυριδών ΠΛΑΚΑΣ εις περιοχήν Αγίου Βλασίου Τριχωνίδος, η δε Παρασκευή εις περιοχήν Βίνιανης Ευρυτανίας,

Διά ταύτα αποφαινόμεαι γνώμην καθ' ήν ο θάνατος των Σπυριδώνος και Παρασκευής ΠΛΑΚΑ δεν οφείλεται εις υπαιτιότητα τούτων ένεκα πράξεων τελεσθεισών υπ' αυτών αλλά εις την βιαίαν στρατολογίαν των υπό των Κ/Σ λόγω της κρατούσης τότε καταστάσεως αποσκοπούσης εις την επίτευξιν πολεμικού αποτελέσματος.

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ
ΓΕΝΙΚΟΝ ΛΟΓ/ΡΙΟΝ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ
ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΣΥΝΤΑΞΕΩΝ
Δ/ΝΣΙΣ 3η Κανονισμού
Στρατιωτ. και Πολεμικών Συντάξεων
ΤΜΗΜΑ Γ'
Αριθμ. Πράξεως 653
Εν Αθήναις τη 26 Ιανουαρίου 1977
ΠΡΑΞΙΣ
ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΥ ΠΟΛΕΜΙΚΗΣ
ΣΥΝΤΑΞΕΩΣ

(‘Αρθρ. 1 ΑΝ 599/1968)

Λαβόντες υπ' όψην:

1) Την από 3 Μαΐου 1976 αίτησιν του Παντελή Κωνσταντίνου Πλάκα, δι ης ούτος ισχυριζόμενος, ότι ο υιός του Σπυριδών Παντελή Πλάκα, επαιστρατεύθη εν έτει 1947 υπό των συμμοριτών και εφονεύθη το αυτό έτος διά πυροβόλου όπλου υπ' αυτών αιτείται τον κανονισμόν αυτώ συντάξεως.

2) Τας διατάξεις των περί απονομής των πολεμικών συντάξεων Νόμων.

3) 'Ότι, αρμοδίως επιλαμβανόμεθα της προκειμένης υποθέσεως, συμφώνως τω άρθρω 1 του ΑΝ 599/1968, η δ' υπό κρίσιν αίτησις υποβληθείσα εντός της υπό του άρθρου του Ν. 228 του 1975 προθεσμίας, εμπρόθεσμος τυγχάνει και εξεταστέα κατ' ουσίαν αποβαίνει.

4) 'Ότι, ως προκύπτει εκ του πορίσματος της εν έτει 1976 διενεργηθείσης επί της προκειμένης υποθέσεως ενόρκου διοικητικής ανακρίσεως, του βάσει της ανακρίσεως ταύτης εκδοθέντος υπ' αριθμ. 702/23/110 της 5 Νοεμβρίου 1976 πιστοποιητικού της Ανωτέρας Διοικήσεως Χωροφυλακής Στερεάς Ελλάδος, των καταθέσεων των κατ' αυτήν εξετασθέντων μαρτύρων και των λοιπών εν τω φακέλω επισήμων στοιχείων, ο Σπυριδών Παντελή Πλάκας, 'Έλληνη πολίτης εκ του αμάχου πληθυσμού, εγγεγραμμένος εις τα Μητρώα αρρένων της Κοινότητος Μικρού Χωρίου Ευρυτανίας υπ' αύξοντα αριθμόν 13 και έτος γεννήσεως 1928, εστρατολογήθη βιαίως υπό των επιδραμόντων κατά το έτος 1947 κατά του Μικρού Χωρίου συμμοριτών και οδηγήθη εις την περιοχήν Κρανιάς χωρίου Σελλά και εν συνεχεία εις το όρος Χελιδών περιοχής Αγίου Βασιλείου Τριχωνίδος, ένθα έλαβε χώρα μάχη μεταξύ των συμμοριτών και του Εθνικού Στρατού, κατά την οποίαν ο περί ου εφονεύθη από βλήματα πυροβόλων της Αεροπορίας, ήτις είχαν συνδράμει τον Εθνικόν Στρατόν. Ο ειρημένος ουδεμίαν δράσιν είχε αναπτύξει τόσον κατά των συμμοριτών όσον και κατά του Εθνικού Στρατού, δεδομένου ότι ουτός ήτο υπό την ασυτηράν επιτήρησιν των συμμοριτών και άοπλος. Το εν τη αιτήσει του πατρός τούτου αναφερομένου, ότι ο υιός του Σπυριδών εφονεύη υπό των συμμοριτών, ως ύποπτος αποδράσεως, εξ ουδαμού προκύπτει.

5) 'Ότι, κατά τας συνδεδεασμένας διατάξεις των άρθρων 1 του Νόμου 812 του 1943 και 1 του ΑΝ 1512 του 1950, δικαιούνται συντάξεως εκ του Δημοσίου Ταμείου, εξομοιούμενοι προς στρατιώτας και οι 'Έλληνες πολίται εκ του αμάχου πληθυσμού, οίτινες έχοντες συμπειληρω-

μένον το 14ον έτος της ηλικίας των ή αφ' ης συνεπλήρωσαν τούτο και ανεξαρτήτως φύλου, κατέστησαν ανάπηροι εκ τραυματών ληφθέντων συνεπεία βομβαρδισμού από Ξηράς, Θαλάσσης και Αέρος, καταβύθισεως πλωτών μέσων εν γένει, εκρήξεως βλημάτων ή εξ άλλων ατυχημάτων ή συμβάντων δυναμένων ν' αποδοθώσιν εις γεγονότα του πολέμου κατά το από 28 Οκτωβρίου 19/40 μέχρι της λήξεως της γενικής εμπολέμου καταστάσεως χρονικόν διάστημα και εφ' όσον υπέστησαν μειώσιν της προς εργασίαν ικανότητος τουλάχιστον 25% και δεν υφίσταται ως προς το πάθημα ίδιον του παθόντος βαρύ πταίσμα, περαιτέρω δε κατά τας διατάξεις του άρθρου 14 του προμνησθέντος ΑΝ 1512 του 1950 δικαιούνται βοηθήματος, κατά τας περί απονομής των πολεμικών συντάξεων διατάξεις και αι οικογένειαι των εκ δράσεως των συμμοριτών ή άλλων ανατρεπτικών στοιχείων φονευθέντων Ελλήνων πολιτών εκ του αμάχου πληθυσμού κατά το από 1ης Ιανουαρίου 1943 και εντεύθεν χρονικόν διάστημα.

6) 'Ότι κατά ταύτα, ο υπό τας προεκτεθείσας συνθήκας θάνατος του ειρημένου δεν επεσυνέβη υπό τους όρους και τας προϋποθέσεις των άρθρων 1 του Νόμου 812/1943 και 1 του ΑΝ 1512/1950 ουδέ υπό τους όρους και τας προϋποθέσεις του άρθρου 14 του ΑΝ 1512/1950, δεν γεννάται όθεν υπέρ του αιτούντος πατρός του δικαίωμα εις βοήθημα και η υπό κρίσιν αίτησίς του κατ' ακολουθίαν απορριπτέα τυγχάνει, ως νόμω αβάσιμος, αλυσιτελούς αποβαίνουσης της περαιτέρω ερεύνης περί της συνδρομής ή ου των λοιπών νομίμων προϋποθέσεων.

ΑΠΟΡΡΙΠΤΟΜΕΝ

Την περί κανονισμού βοηθήματος αίτησιν του Παντελή Κωνσταντίνου Πλάκα.

Ο Διευθυντής
Β. Κουντουριδής
Ακριβές Αντίγραφο
Ο Προϊστάμενος Διεκ/σεως

**ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ
ΓΕΝΙΚΟΝ ΛΟΓ/ΡΙΟΝ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ
ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΣΥΝΤΑΞΕΩΝ**

Δ/ΝΣΙΣ 3η ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΥ ΣΤΡΑΤΙΩ-
ΤΙΚΩΝ ΚΑΙ ΠΟΛΕΜΙΚΩΝ ΣΥΝΤΑΞΕΩΝ
ΤΜΗΜΑ Γ'

Αριθμ. Πράξεως 654

Εν Αθήναις τη 26 Ιανουαρίου 1977

ΠΡΑΞΙΣ
ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΥ ΠΟΛΕΜΙΚΗΣ
ΣΥΝΤΑΞΕΩΣ
(Άρθρ. 1 ΑΝ 599/1968)

Λαβόντες υπ' όψην:

1. Την από 3 Μαΐου 1976 αίτησιν του Παντελή Κων/νου Πλάκα, δι' ούτος ισχυριζόμενος, ότι η θυγάτηρ του Παρασκευή Παντελή Πλάκας, επεστρατεύθη εν έτει 1947 βιαίως υπό των συμμοριτών και εφνεύθη το αυτό έτος υπό αγνώστους συνθήκας, αιτείται τον κανονισμόν αυτόν συντάξεως.

2. Τας διατάξεις των περί απονομής των πολεμικών συντάξεων Νόμων.

3. Ότι, αρμοδίως επιλαμβανόμεθα της προκειμένης υποθέσεως συμφώνως τω άρθρ. 1 του ΑΝ 599/1968, η δ' υπό κρίσιν αίτησις υποβλήθεισάν εντός της υπό του άρθρου 1 του Ν. 228/75 προθεσμίας, εμπρόθεσμος τυγχάνει και εξεταστέα κατ' ουσίαν αποβαίνει.

4. Ότι, ως προκύπτει εκ του πορίσματος της εν έτει 1976 διενεργηθείσης επί της προκειμένης υποθέσεως ενόρκου διοικητικής ανακρίσεως, του βάσει της ανακρίσεως ταύτης εκδοθέντος υπ' αριθμ. 702/23/110Σ της Νοεμβρίου 1976 πιστοποιητικού της Ανωτέρας Διοικήσεως Χωροφυλακής Στερεάς Ελλάδος, των καταθέσεων των κατ' αυτήν εξετασθέντων μαρτύρων και των λοιπών εν τω φακέλω επισήμων στοιχείων, η Παρασκευή Παντελή Πλάκα, Ελληνίς πολίτης εκ του αμάχου πληθυσμού, εγγεγραμμένη εις τα δημοτολόγια της Κοινότητος Μικρού Χωριού Ευρυτανίας υπ' αύξ. αρ. 158/3 και έτος γεννήσεως 1925, εστρατολογήθη βιαίως υπό των επιδραμόντων κατά το έτος 1947 κατά του Μικρού Χωριού συμμοριτών και ώδηγήθη εις την περιοχήν Βίνιανης Ευρυτανίας, ένθα το

αυτό έτος (1947) Λόχος Εθνικού Στρατού συνεπλάκη μετά των συμμοριτών και εξήτησεν από τούτους την παράδοσίν των. Μεταξύ των συμμοριτών ευρίσκοντο τεσσαράκοντα (40) περίπου νεάνιδες και μετ' αυτών και η περί ης Παρασκευή Πλάκα, αίτινες επί τη θέα των στρατιωτών εξεδήλωσαν την πρόθεσίν των να παραδοθώσιν καίτοι εφρουρούντο υπό των συμμοριτών. Η πρόθεσις αύτη των νεανιδών ερέθισεν τους συμμορίτας και ήρχισαν ούτοι να πυροβολούν κατά των στρατιωτών, ότε ούτοι ανταπέδωσαν τα πυρά και εφόνευσαν δύο (2) συμμορίτας και οκτώ περίπου κορασίδας εκ των βιαίως στρατολογηθεισών. Εξ ενηργηθείσης ερεύνης διεπιστώθη, ότι μεταξύ των πτωμάτων των φονευθεισών νεανιδών, ήτο και το της ειρημένης πολιτιδος, ης τα οστά αργότερον συνελλέγησαν υπό του αιτούντος πατρός της μεταφερθέντα εις Μικρόν Χωρίον ένθα και ενεταφιάσθησαν.

5. Ότι, κατά τας διατάξεις των άρθρ. 2 και 3 του ΑΝ 1512/1950 δεν αναγνωρίζεται δικαίωμα βοηθήματος υπέρ της πατρικής οικογενείας εκ παθήματος ή θανάτου θήλεος τέκνου και αδελφής.

6. Ότι, εφ' όσον ο ως είρηται αυτών στηρίζει το αίτημα αυτού, περί παροχής βοηθήματος, εις το πάθημα της ως προεξετέθη θυγατρός του, δεν αποκτά δικαίωμα βοηθήματος κατά τας προμνησθείσας διατάξεις, κατ' ακολουθίαν η υπό κρίσιν αίτησίς του απορριπτέα τυγχάνει, ως νόμω αβάσιμος, αλυσιτελούς αποβαινούσης της περαιτέρω ερεύνης περί της συνδρομής ή ου των λοιπών νομίμων προϋποθέσεων.

ΑΠΟΡΡΙΠΤΟΜΕΝ

Την περί κανονισμού βοηθήματος αίτησιν του Παντελή Κωνσταντίνου Πλάκα.

Ο Διευθυντής
Βασ. Κουντουριδης

Ακριβές Αντίγραφον
Ο Προϊστάμενος Διεκπ/σεως

Για την αντιγραφή
Μένιος Κουτσούκης

Οι φίλοι του Μικρού Χωριού που επεσκέφθηκαν την Πνευματική Γωνιά το 1998-1999 επαίνεσαν την προσπάθεια της Αδελφότητας και της αφιέρωσαν τα καλά τους λόγια.

Δεν υπάρχουν όρια ' να περιγράψω
την ομορφιά τη φύση του Χωριού του
Θάμνου και τη σπουδαιότητα του ιστορικού
μνημείου του. - Μ. Παυλίδης / Ιωάννη 11-8-98

Επιμεληθήκαμε το Μικρό Χωριό
το καλοκαίρι του 1998 @ οι
εντυπώσεις μας ήταν άπεριγραπτες
Μπαϊράκωφου Στέφανος Μέλος Δ.Σ
'Επιμελητηρίου Περίου.

Μόνα κοινή άφωτα από την περιήγηση εν
Μικρού χωριού. Η ομορφιά της φύσης όμωσ δίνει
επίσης και το τίτλον!!

Κοσμοτίρα Τσαλατά - Στάση Παπαδόπουλου
Δευτέρα 31 Αυγούστου 1998. -

Γυρίεχθε πίσω τα ρολόι της Ιστορίας. Μας
ευστήριζε τόσο πολύ αυτή η εμπειροσύνη. Ευχα-
ριστούμε για τα όμορφα συναισθήματα που
πυκνώνονται την ψυχή μας!

27/7/98 Βαβίλη
Σαργείδη
Θεβλίμη

Χαίρω και συχαίρω τους κωμικούς διαί-
τους του άρλου Μιχρή Χωλιν. -

~~Πρωτ. Παναγιώτης~~

Η πρώτη συνεδρία επισύχθη στις 13 Ιανουαρίου του
1999 από τις ανειρημένες εννοιώσεις...

Σταύρος Ζερηνός Σέβδα Μισαϊλίδη

9/1/99 Νίκος-Αίμα-Αρόνης Μαρία
Θάνατος Ελένη ΔΛ

Είναι πολύ βουδία η εμδρα φωτογραφία,
δασ ευχαριστούμε για όλα αυτά, γιατί ερτ'δει
κι ερτ'σι οι νεότεροι να ερτ'ραβτ' τους αμνηστ'ε
ε' τους ερτ'ρους

1.5.1999 Σμικεε και κρατ'ιε τας παρα-
δόςεις, και τιν παραδότη. Πολι' έλαεζι
έρτ'ρα ε.ρ.ε.φ Στο διαρτ'ς. Σμικεε
Σχετ'ε ΜΑ οικ. Λοκομτ'α ΤΗ Πατρ'ιν

1 ΜΑΪΟΥ 1999 Η Ζαχαροποιικής κινητές
εορτή γιορτή, η δύναμη εκείνων που
εδώ βουν το αίμα τους για την Πατριδα
να μην χαθεί & εναντίον για κείνους
που αποθνήσκουν με εκείνους που δαί
αποθνήσκουν

Ευαγγ. Παπαδημητρίου
Παπαδημητρίου

- Ένα δραβό βρους κωμικών στο
Μουσικό χώρο γ' αίθουσα η Βυζυγιά

Παπαδημητρίου

27-6/99/

Είμαι πολύ υπερήφανη από τα έργα
από εσάς είναι η Αμαλία Κομύζου
κόρη του Γεωργίου Κομύζου κέρναι
η ψυχή μου από ηρό και ζαχαίδα
στο χώρο μας χωρίς ευχαριστώ
6-7-99 Α. Ζαχαρέζου

Επισκέφθηκα το Μικρό Χωριό
στις 27-6-1999 και νιώθω με μεγάλη
συγκίνηση καθώς παρατηρούσα
τα διάφορα κειμήλια και το μουσείο
γραμμείας της Εθνικής Αντίστασης της
αϊδανού των ηρωομαρτυρικών ετών
του χωριού, που νομίζω ότι
πρέπει να διατηρηθεί γιατί θυμίζει

[Signature]

Πιστεύω ότι το μουσείο που επισκέπτεται
σήμερα είναι ένα από τα σπουδαιότερα μνημεία
της Ελλάδας καθώς μέσα από αυτό αναβιώνουν
τα ήθη και τα έθιμα του ελληνικού λαού μέσα
από διάφορες παραδόσεις

Καρύδης Αλ Treeking

Είμαι υπερήφανος που γεννήθηκα στον
Άγιο τσίτσο τόπο που λέγεται Μικρό χωριό.
Πάντα να έχω ευχαρίστηση αλλά και διδάξεις
αναμνήσεις από το χωριό μου

Άρης Αθανασίου 31-7-99

Οι δραστηριότητες του Αθλητικού Ομίλου του Μικρού Χωριού

Α.Ο.Μ.Χ. - ΑΕΚ 9-1

Με τους καλύτερους οiwονούς ξεκίνησε το πρωτάθλημα η ομάδα μας. Εμφανώς ανώτερη συνέτριψε την ΑΕΚ με 9-1. Τα γκολ πέτυχαν Ν. ΛΙΑΠΗΣ 2, ΖΗΣΙΜΟΣ Φ. 2, ΑΖΑΚΑΣ Θ. 1, ΝΑΚΑΣ Γ. 1, ΠΛΑΣΚΑΣ Ν. 1, ΖΗΣΙΜΟΣ Τ., ΖΗΣΙΜΟΣ Β.

ΜΥΡΙΚΗ

- Α.Ο.Μ.Χ. 0-0

Από τη φιλόδοξη ΜΥΡΙΚΗ πάλι τα κατάφερε ο Α.Ο.Μ.Χ. και απέσπασε το βαθμό της ισοπαλίας αν και έπαιξε με πολλές ελλείψεις. Καλύτερος στο μεγαλύτερο διάστημα δεν κατάφερε να σκοράρει.

Α.Ο.Μ.Χ. -

ΔΟΞΑ ΡΑΠΤΟ-ΠΟΥΛΟΥ 0-1

Ο νόμος του ποδοσφαίρου επιβεβαιώθηκε για άλλη μία φορά. Δημιούργησε σωρεία ευκαιριών αλλά δεν μπόρεσε να στείλει τη μπάλα στα δύκτια. Και στις καθυστερήσεις δέχτηκε το γκολ που χάρισε τη νίκη στους αντιπάλους. Σημαντικό ρόλο έπαιξε η κακή διαίτησή.

ΑΠΟΚ

- Α.Ο.Μ.Χ. 3-1

Παιχνίδι για γερά νεύρα έγινε στο γήπεδο του Καρπενσιού με τον πρωτοπόρο και φαβορί για το πρωτάθλημα ΑΠΟΚ. Κατάφερε η ομάδα μας μέχρι το 82' το σκορ να είναι ισόπαλο 1-1 δημιουργώντας ένταση στους αντιπάλους και τον θαυμασμό από το φιλάθλο κοινό του νομού μας. Σκόρερ ο Νίκος Λιάπης για την

ομάδα μας.

Α.Ο.Μ.Χ. - ΠΑΛΙΟΚΑΤΟΥΝΑ 2-0

Τους βαθμούς της νίκης πήρε η ομάδα μας χωρίς να δώσει αγώνα αφού η αντίπαλος δεν προσήλθε να αγωνιστεί.

Ένα καλαίσθητο και πλούσιο σε εικόνες ημερολόγιο κυκλοφόρησε ο ΑΘΛΗΤΙΚΟΣ ΟΜΙΛΟΣ ΜΙΚΡΟΥ ΧΩΡΙΟΥ του 2000 προς ενίσχυση της δραστηριότητάς του το οποίο διατίθεται από τα μέλη του Δ.Σ. Παρακαλούμε τους Μικροχωρίτες και τους φίλους του Μικρού Χωριού να το προμηθευτούν και να μη λείψει από κανέναν σπίτι.

ΑΠΟΜΝΗΜΟΝΕΥΜΑΤΑ

Του Δημητρίου Σπ.Δερματά

Συνέχεια του προηγούμενου

Σιαντά τα γλέντια συμμετείχε και η σπουδά-
ζουσα νεολαία, γυμνασιοπαίδες, φοιτητές, από
αυτούς είχαμε κάμποσους. Εμείς οι μικρότεροι
πιτσιρικάδες που πηγαίναμε στο Δημοτικό. Ο κα-
ϋμός μας ήταν τότε θα μεγαλώσουμε να μας θέ-
λουν και μας στις παρέες. Αυτοί οι νεολαίοι ακό-
μα, εκτός τα γλέντια και τους χορούς, έφτιαχνε
και θέατρο με ηθοποιούς, πάντοτε και στους γυ-
ναικείους ρόλους άντρες. Θέατρα με καταπληκτι-
κή επιτυχία. Άρτια σκηνοθετημένα. Τα παιδιά
μπαίνανε στο ρόλο τους και η απόδοσή τους ήτα-
νε καταπληκτική. Θυμούμαι το έργο του Περισιάδη
την Γκόλφω, που παίχθηκε το 1925 ή '26. Από
τους νέους την εποχή εκείνη, σήμερα που γράφε-
ται το παρόν όλους μακαρίζετε Μπατσοδιονύση,
Κεράνη Νίκο, Κοκάλα Δημήτρη, Ζορμπαλά Γιάν-
νη, Χαμπερή Κώστα και άλλους που δεν θυμά-
μαι.

Η παράσταση έγινε στην πλατεία στο χάνι κω-
ντά στις βρύσες. Στήσανε τη σκηνή, φέρανε πολ-
λά σανίδια, και φτιάξανε πάγκους καθίσματα.
Μαζεύτηκε όλο το χωριό συν γυναιξί και τέκνοις
και παρακολούθησε κατασυγκινημένοι όλοι, από
την εξέλιξη του ειδικού και το δραματικό τέλος.
Ακόμα παίχθηκε και η Φατμέ η Τουρκοπούλα
και άλλα. Στη δεκαετία του 30 ξαναπαίζονταν
θέατρα σε ένα μάλιστα από αυτά έλαβα μέρος
και εγώ που βρέθηκα στο χωριό με άδεια από τη
Θεο/νίκη που δούλευα.

Φορώντας ένα φουστάνι το οποίο είχαμε πιά-
σει στο κάτω μέρος με μια παραμάνα, να φαίνε-
ται σαν τούρκικη φορεσία, αλλά η παραμάνα ξε-
κουμπώθηκε και φαινόταν το από μέσα σόβρακο
της μάνας μου το οποίο είχα φορέσει για την πε-
ρίπτωση και καλά έκανα. Γιατί έπειτα από αυτό
που συνέβη θα ήμουνα τελείως ακάλυπτος. Πά-
ντως με αυτήν την αποκάλυψη, γέλασε ο κόσμος
και έτσι βεβηλώθηκε η δραματική σκηνή του έρ-
γου.

Άλλα έργα που παίχθηκαν σε αυτό το διάστη-
μα, ήταν το Ζητείται υπηρέτης, και σ' αυτό συμ-
μετείχα. Το ρόλο του δασκάλου Παπακαμπιλιών
τον έπαιξε ο ξάδερφός μου Πάνος Παναγιωτό-
πουλος που ήταν φοιτητής. Επίσης παίχθηκε η

Στέλλα Βιολάντη με πρωταγωνιστή τον φίλο μου
Σταύρο Ζορμπαλά στο ρόλο της Στέλλας, και
μπροστά του από απόψεως ηθοποιίας η Κοτο-
πούλη δεν έπιανε μπάζα έρχοταν δεύτερη.

Αυτά τη δεκαετία του 30. Άλλο συχνό θέαμα
με συνεχή επιτυχία ήταν ο Καραγκιόζης, που
τον παρόστενε ο Κατσιγιάννης από το Γαύρο, ο
οποίος θεωρούτανε ένας από τους 2-3 καλύτε-
ρους στο είδος του στην Ελλάδα. Αυτός αυτοσχε-
δίαζε, συμπλήρωνε τα έργα και με γεγονότα του
χωριού και με την τρέχουσα πολιτική κατάσταση
και η επιτυχία του ήταν απόλυτη, επί δεκαετίες
ολόκληρες και γύριζε χωριά και πόλεις παιζο-
ντας τον Καραγκιόζη του.

Τώρα η ζωή μετά τον θάνατο της μάνας μας
εμένα και του αδερφού μου, ήτανε με τη φροντί-
δα της Μανιάς, και των θειάδων μου, Αθηνάς και
Παρασκευής. Εκείνη που μας αγαπούσε περισ-
σότερο ήταν η θεία μου Παρασκευή. Ήτανε νέα.
Σχεδόν η ωραιότερη κοπέλα όπως λέγανε τότε
του χωριού. Ευδιάθετη, πάντοτε με το χαμόγελο.
Μας φρόντιζε σα μάνα. Ήτανε όμως σε ηλικία
παντρειάς. Έρχοταν και τη ζητούσαν διάφοροι,
και πολλοί από αυτούς ευπαρουσίαστοι και ευ-
κατάστατοι. Αλλά δεν αποφάσιζε για κανέναν. Η
άλλη θεία μου η Αθηνά, ήταν και αυτή καλή ψυ-
χή, αλλά είχε μια μελαγχολία και μια αποστροφή
προς το γάμο και τις χαρές της ζωής. Ήτανε κλει-
σμένη στον εαυτό της. Ο καϋμός της και η φρο-
ντίδα της, ήτανε τα ζώα. Με αυτά μιλούσε. Με τις
γίδες, τα πρόβατα, τη γελάδα, τη γομάρα. Μας
αγαπούσε με τον τρόπο της. Εμείς δεν τάχαμε
και τόσα καλά μαζί της, γιατί δεν μας άφηνε να
κάνουμε κούνια, που την φτιάχναμε στο διάδρο-
μο του σπιτιού δηλαδή στη σάλα από ένα μαδέρι.
Και τούτο να μην φθίρονται οι τριχιές και κόβο-
νται, γιατί ήτανε τα εργαλιά της για τα ζώα.

Φυλάγαμε καιρό όταν έλειπε. Εφτιαχνα την
κούνια και φώναζα και τον ξάδερφό μου Πάνο
και το διασκεδάχαμε ώσπου να'ρθει η Αθηνά. Ε-
τσι περνούσε η ζωή μας με τα παιχνίδια που κά-
ναμε με τα ξαδέρφια μας, Πάνο, Μαργίτσα, και
μικρά Νίκο και Αντρέα, και τα γειτονόπουλα Κα-
νούτο και Παλιούρα. Με τα ξαδέρφια είμασταν
σχεδόν σαν μια οικογένεια. Και οι θειάδες μου

Λύμπο, και Κατερίνη δεν μας ξεχωρίζαν από τα δικά τους παιδιά. Επίσης τα χωράφια τα καλλιεργούσαν μαζί, οργώματα, σπαρσίματα κτλ. Στο σπάρσιμο βοηθάγαμε και μεις τα παιδιά, ρίχνοντας σπόρο στ' αυλάκια.

Εκτός από αυτό αρχίσαμε να αναλαμβάνομε και άλλες ευθύνες. Όταν σχολάγαμε από το σχολείο και οι γυναίκες είχαν άλλες δουλειές, πηγαίναμε εμείς με τα ζώα. Εγώ, ο Πάνος, η Μαργίτσα, τα συνοδεύαμε στο βουνό, και το καλοκαίρι στις διακοπές ήτανε η κύρια ασχολία μας. Πηγαίναμε σχεδόν όλη μέρα μαζί παρέα και με άλλα παιδιά. Μπουλούκια ολόκληρα, από γίδες, γελάδες. Μετά το θέρισμα των χωραφιών όπου βρισκανε άφθονη τροφή, αφού ήταν ελεύθερα να βόσκουν παντού.

Εμείς το ρίχναμε στο παιχνίδι και τραγούδι. Έτσι λοιπόν και μια καλοκαιρινή μέρα, τον Αύγουστο στις 14 του μηνός. Πήγαμε τα ζώα στη θέση Ανθρωπο στο βουνό. Τα αφήσαμε στα θερισμένα χωράφια και με μεις με τα τροβάδια μας με την μοιρόττα και τα νησίσιμα φαγητά που είχαμε, προχωρήσαμε, μέχρι τη στρούγκα του Γέρου Νταλάκα, που ήτανε κάτω από έναν ψηλό έλατο. Εκεί στον έλατο, βρήκαμε κρεμασμένα τα σύνεργα που έφτιαχνε ο μπάρμπα Νίκος το τυρί. Καρδάρες, καζάνι, τσαντίλες κτλ. και μέσα σε ένα δοχείο το γάλα της ημέρας μόλις αρμεγμένο. Αλλά το μπάρμπα Νίκο δεν τον βλέπαμε πουθενά. Ο πειρασμός για το γάλα ήτανε μεγάλος. Εμείς, επί 14 μέρες νηστεύαμε, για να μεταλάβουμε, ανήμερα της Παναγιάς. Αλλά είπαμε ο πειρασμός μας κυρίεψε, και έτσι τρώγαμε τις μοιρόττες μας στα σαγάνια του Μπάρμπα Νίκου. Το γεμίσαμε με γάλα ήτανε άβραστο και φάγαμε του καλού καιρού. Μετά αφού τον αναζητήσαμε βρήκαμε και τον μπάρμπα Νίκο, στη ρίζα στο βράχο στο επονομαζόμενο Κοτρώνι να κοιμάτε στον ίσκιο του. Και δεν μας έφτασε που φάγαμε το γάλα του ανθρώπου, ο Χαμπιεής ο Γιάννης άρχισε να τον κατουράει και ο μπάρμπας ξυπνώντας νόμισε ότι ήταν πρόβατο. Φώναξε πριου έρμον άι παρέκκ. Την άλλη μέρα σαν να μην συνέβη τίποτα. Κρατώντας το μυστικό της αμαρτίας μας, του αρτήματος και του κλεψίματος, πήγαμε και μεταλάβαμε, χωρίς να εξομολογηθούμε στον παπά. Και τούτο ίσως να χρωάθηκε στα πεπραγμένα αμαρτημάτα μας στα κατάστιχα του Παντοδύναμου.

Το χειμώνα και όταν δεν είχαμε σχολείο, Τετάρτη απόγευμα, Σάββατο απόγευμα, Κυριακές, τις 15 μέρες των Χριστουγέννων, ακόμα και την

άνοιξη όταν ήταν καλός καιρός, ήλιος, συνοδεύαμε τα ζώα του ο καθένας στον Άγιο Σώστη, που ήταν προσήλιο. Ο ήλιος κρατάγε μέχρι τις 5 το απόγευμα, ενώ στο χωριό βασιλευε από τις 11. Κράταγε δηλαδή 2 1/2 - 3 ώρες και σε άλλα σπίτια στον απάνω μαχαλά δεν χτύπαγε καθόλου για δύο μήνες περίπου ως το Μάρτη.

Στον Άγιο Σώστη λοιπόν χτυπάγαμε τα ζώα στον πλάτανο κάτω από την εκκλησία στην πλαγιά που κατεβαίνει ως το ποτάμι. Ακόμη και προς τα χαλικοχώραφα, και το ρίχναμε στο καλαμπούρι και στο παιχνίδι μέχρι τις 5 όπου ανέβαιναν τα ζώα και τα πέρναμε σαλαγόντας, και τραγουδώντας ως το χωριό. Τότε άρχιζαν και τα πρώτα σκιρτήματα, και ειδικά μεταξύ αγοριών και κοριτσιών τις περισσότερες φορές χωρίς επαφές κι αν γίνονταν τέτοιες ακίνδυνες χωρίς συνέπειες, αθώα φλερτ.

Τα χρόνια πέραναν. Στο σχολείο η απόδοσή μου ήταν μέτρια ως προς τα γράμματα, και η διαγωγή μου ήταν καλή εν συγκρίσει με άλλων που ήταν θεοπάλαβη. Για αυτό και δεν έφαγα και ποτέ ξύλο, από το Γιωργάκη. Εκτός από μια φορά. Από τον Τσέντο όμως, τις άρπαχνα όπως όλοι για ασήμαντες αφορμές και τις περισσότερες φορές αναίτια. Από το Γιωργάκη η αιτία ήταν η εξής. Είχαμε το μάθημα της καλλιγραφίας. Εγώ έφτιαχνα το λάμδα με διάφορες τοιριτσένζολες, και ως εκ τούτου χασομέριζα. Δεν κατάλαβα ότι ο δάσκαλος ήτανε στο διάδρομο και πίσω μου, και μούρθε μια καρπαζιά ολόξωφανα, και μου φάνηκε ο ουρανός σφοντίλι που λένε. Νόμισα ότι έπεσε το σχολείο. Από τον Τσέντο τις περισσότερες φορές τις άρπαχνα διότι καθυστερούσα την προσέλευσή μου το πρωί, και τούτο γιατί το σπίτι μας ήτανε το πιο μακρινό από το σχολείο.

Αργια καμιά φορά να σηκωθώ, τότε ξεκίναγα κλαίγοντας και τρέχοντας τον κατήφορο. Παρασύροντας όλα τα χαλιάδια (πέτρες) από τα Κανουτέικα ως την Πλατεία. Γιατί δεν είχε γίνει το Καλιτρούμι ακόμα και φτάνοντας στο σχολείο, τις περισσότερες φορές από το μεσαίο αυλάκι. Εμπαίνα μέσα τελευταίος. Ακόμα κάμποσες φορές όταν άρχιζε το μάθημα, οπότε με περιποιούταν δεόντος ο Τσέντος.

Εκείνο που μας κόστιζε περισσότερο από τις απαγορευτικές διατάξεις ήτανε ότι ο δάσκαλος Παπαδής, δεν μας άφηνε να πηγαίνουμε στις επισκέψεις, δηλαδή στα σπίτια που γιόρταζαν ονο-

μαστικές γιορτές. Αυτό ήταν μεγάλο πλήγμα για μας όλους, που περιμέναμε πως και πως νάρθουν αυτές οι γιορτές, να λαδωθεί το άντερό μας.

Πάντως η διαταγή αυτή παραβιάζεταν συχνά, πηγαίναμε κρυφά αλλά υπήρχαν οι μαρτυριάριδες. Οι σπιούνοι που τα λέγανε στο δάσκαλο και αρχίζαν οι ξυλοδαρμοί και τα επεισόδια μεταξύ μας. Το πολεμικό μας μένος παρ' όλη την απαγορευτική διαταγή του Γεωργάκη εκδηλώνεταν με τον πετροπόλεμο. Συνήθως το καλοκαίρι στις διακοπές. Με τις δυο φανατικές παρατάξεις, απάνω μαχαλιώτες και κάτω μαχαλιώτες. Στον επάνω μαχαλά αρχηγός ήταν ο Στα...γιάννης, με βοηθό τον Ζορμπαλοβασιλή και στους κάτω ο Φούκας Αριστείδης. Οι πολεμιστές ήταν τα μεγαλύτερα παιδιά, εμείς τα μικρότερα ήμασταν βοηθητικοί εντεταλμένοι για τον εφοδιασμό με πολεμοφόδια. Δηλαδή πέτρες αναλόγου μεγέθους. Ξύλα, μπαμπούνα, όταν έρχονταν σώμα με σώμα. Οπότε δεν έλειπαν και οι τραυματισμοί. Προ παντός οι τσιούμες στα κεφάλια, και τα διάφορα γραντζουνίσματα.

Αλλα παιχνίδια πιο ειρηνικά, ήταν τα συνηθισμένα. Κυνηγητό, κρυφτό, ακόμα το πεταρδάκι, που βάζαμε σε μια μικρή ίδια πέτρα (φίτσιος) επάνω πενταροδεκάρες. Από ορισμένη απόσταση με τις σιομάδες που ήταν πλακερές πέτρες 20-25 πόντους, φροντίζαμε με τη σειρά ο καθένας να χτυπήσει το φίτσιο με τη σιομάδα, να πέσουν κάτω τα χρήματα, και όσα ήταν κοντά στην σιομάδα τα κέρδιζε, όσα μένανε κοντά στο φίτσιο ξαναμπαίνανε απάνω σ' αυτόν και συνεχίζονταν το παιχνίδι όσπου να τα πάρουν.

Άλλο παιχνίδι ήταν τα σκατόλια. Πέντε μικρές πέτρες η μια πάνω στην άλλη, και χτυπάγαμε με τις σιομάδες ποιος θα τις ρίξει και όταν τις έριχνε κέρδιζε. Ακόμα ήταν η τσελίγκα. Γίνονταν ως εξής: με δύο ξύλα το ένα 20-25 πόντους το λεγόμενο τσελιγκόξυλο. Αυτό ήταν πελεκυμένο σης δύο άκρες να αφήνει κενό όταν είναι χάμω. Το μεγαλύτερο η τσελίγκα 60-70 πόντους, η οποία και χτυπάγε το τσελιγκόξυλο στην άκρη και αυτό έκανε το πρώτο πήδημα. Με το δεύτερο χτύπημα στον αέρα, πήγαινε μακριά, και όποιος το πήγαινε μακρύτερα κέρδιζε. Άλλο κερδοφόρο παιχνίδι ήταν το στριφτό. Ένα νόμισμα χαλκοματένιο προπαντός δεκάρα, ρίχονταν ψηλά, και όταν έπεφτε κάτω, το επάνω μέρος της αν ήταν γραμματα ή κορώνα κέρδιζε όποιος είχε δηλώσει το ανάλογο, που είχανε συμφωνήσει. Με το παιχνίδι αυτό διακινούνταν σημαντικά, για την τσέ-

πη μας ποσά, και όταν μας κυρίευε το πάθος του κέρδους, και υπήρχε γκινια, δεν λείπαν και οι μικροκλοπές από τα βαλάντια του σπιτιού, ή όπου αλλού ήτανε πρόσφορα και ο ανάλογος ξυλοδαρμός, όταν ανακαλύπτονταν η κλοπή.

Αυτά τα παιχνίδια, γίνονταν η αιτία, να καθυστερώ να γυρίσω στο σπίτι από την πλατεία, και το προαύλιο της εκκλησίας που γίνονταν τα περισσότερα. Νύχτωνα πολλές φορές έξω. Η μανιά και οι θειάδες μου, εκτός την ανησυχία που είχαν για μένα, ήθελαν να τρώνε νωρίς και να ξαπλώνουν να ξεκουραστούν από τις δουλειές της ημέρας. Όταν γύριζα αργά με μάλωναν πολλές φορές. Άλλες φορές με παίρναν με το καλό, και μου καθιστούσαν την προσοχή για να με φοβίσουν κιόλας διηγώντας μου ιστορίες για φαντάσματα και ίσκιους που βγαίνουν τη νύχτα και τρώνε τα παιδιά.

Μου λέγανε συγκεκριμένα ότι στο δέντρο του Κανούτου, βγαίνει ένας ίσκιος με τη μορφή ενός γέροντα. Επίσης πιο πέρα στον έλατο που είναι πανόστρατα, βγαίνει άλλος δαίμονας και αρπάζει τα παιδιά.

Με τη φαντασία μου των 8-9 χρόνων και επηρεασμένος από τις διηγήσεις που άκουγα πάλι από αυτές, και από τη γειτόνισά μας Χασιάλο που ήτανε μάγισσα και χαροζιχίτρα. Με κυρίευε φόβος. Αλλά έλα πάλι που τα παιχνίδια ήτανε πιο δελεαστικά και πάντοτε με έπειρνε η ώρα, νύχτωνα και άργηγα πάλι να συμμαζεζω σπίτι.

Πάντοτε όμως με κυρίευε τρόμος όταν έφταναν στα σημεία του δρόμου που ήταν ο δέντρος και ο έλατος. Σ' αυτό το σημείο των εκατό μέτρων περίπου φοβόμουνα. Σε άλλα μέρη ακόμα και στο νεκροταφείο, δεν δοκίμαζα κανένα φόβο. Ούτε και μέσα στο χωριό ό,τι ώρα και νάτανε.

Σκέφτηκα λοιπόν να απαλλαγώ από αυτό το φόβο, ότι από τι εξωδετερόνωντα τα φαντάσματα και οι δαίμονες; Από τις προσευχές και τα διαβάσματα που κάνει ο παπάς. Και έτσι λοιπόν μόλις έφτανα σ' αυτά τα επικίνδυνα σημεία, αρχίζα το πάτερ ημών ο εν τοις ουρανοίς, αγιασθήτω το όνομά σου ο Θεός άγιος ισχυρός άγιος αθάνατος, και ξανά πάλι από την αρχή και με την βοήθεια των προσευχών την έβγαζα καθαρή που λένε. Αφού τίποτε δεν συνέβαινε, γιατί επεμβαίνανε οι άγιοι. Πήρα θάρρος και συνέχιζα με αυτό το κόλπο να απουσιάζω ακόμα περισσότερο τη νύχτα.

Συνέχεια στο επόμενο

Ανάμνηση από το αποχαιρετιστήριο ταξίδι του πατέρα μου στη γενέτειρά του

Γράφει ο Λεωνίδας Γ. Τσέντος

Ήταν μέσα Ιουνίου του 1941, που ο πατέρας μου προαισθανόμενος ίσως ότι, λόγω ηλικίας δεν θα μπορούσε να πάει αργότερα στο χωριό που γεννήθηκε (Ζηλίστα Ναυπακτίας), μου εξέφρασε, στο χωριό που είμαστε το σημερινό 'Αγιο Νικόλαο (πρώην Λάσπη), την επιθυμία του, λέγοντάς μου τα εξής:

“Είσαι κουρασμένος παιδί μου από το Αλβανικό μέτωπο και το σκέπτομαι αυτό, αλλά, αν μπορούσες, θα ήθελα να με συνοδεύσεις για 5-6 συνολικά ημέρες, να πάμε στη Ζηλίστα και εν συνεχεία στην Αρτοτίνα, γιατί θέλω ν' αποχαιρέτησω τους συγγενείς μου, αλλά και τα δυο αυτά χωριά”.

Σημειωτέον ότι η Ζηλίστα απέιχε από τη Λάσπη 8 ώρες η δε Αρτοτίνα 2 ώρες πιο πέρα και τα 2 χωριά με δρόμο μονοπάτι.

Είπα στον πατέρα μου, είναι περίπου 40 μέρες που γύρισα από το μέτωπο και έχω αρκετά ξεκουραστεί, αύριο, μεθαύριο, πότε θέλεις, να ξεκινήσουμε.

Το δρομολόγιο ήταν Λάσπη - τοποθεσία Κοκκάλια - χωριά Πουγκάκια - Παλιοχώρι - Γαρδίκι Φθιώτιδας - Παλούκοβα - Ζηλίστα.

Του εξήγησα όμως ότι και η διαδρομή και η ηλικία του είναι μεγάλη (ήτανε τότε 82 ετών), ο δρόμος ανώμαλος και πρέπει να πάρουμε ένα αγωγιάτη από το χωριό με το αλόγο του. Αλλωστε του είπα, έχω λεπτά από το μισθό, που έπαιρνα στο μέτωπο ως αξιωματικός.

Ξεκινήσαμε πρωί και όταν φθάσαμε στο χωριό Παλούκοβα, που απέιχε 2-2 1/2 ώρες από τη Ζηλίστα, μου είπα, από εδώ και πέρα, μπορούμε να πάμε με τα πόδια και να γυρίσει αυθημερόν ο αγωγιάτης στη Λάσπη.

Παρ' όλο που με τον αγωγιάτη είχαμε συμφωνήσει διαδρομή 2 ημερών, επειδή ο πατέρας μου, από τη χαρά του μόλις αντίκρισε το χωριό του, αισθανόταν ικανός να διανύσει τον υπόλοιπο δρόμο με τα πόδια, έδωσα, στο χωριανό μου αγωγιάτη, όλο το ποσό που είχαμε συμφωνήσει, με την ευχή μου να έχει καλή διαδρομή και στην επιστροφή.

Από το σημείο που είμαστε δίπλα στο χω-

ριό Παλούκοβα, έπρεπε να διανύσουμε την κατηφορική διαδρομή μιας ώρας να φθάσουμε στο τέρμα της, όπως και έγινε, που είναι το ποτάμι Εύηνος (Φειδαρης), να περάσουμε το ποτάμι και μετά ν' ανηφορήσουμε, άλλη μία ώρα στην απέναντι πλαγιά, για να φτάσουμε στη Ζηλίστα.

Το πρόβλημα που αντιμετώπισαμε ήτανε το πέρασμα του ποταμού.

Το βάθος του νερού δεν ήταν περισσότερο από 20 πόντους.

Αποφασίσαμε, με τον πατέρα μου, να βγάλουμε παπούτσια και κάλτσες, να τα βάλουμε στον τροβά που είχαμε και να περάσουμε, το λίγο αυτό νερό, σε απόσταση 8-10 μέτρων, ξυπόλυτοι.

Μόλις όμως προσπαθήσαμε, αυτή τη λύση, ο πατέρας μου, που ήταν καλός πεζοπόρος με παπούτσια, δεν μπορούσε να πατήσει στις πέτρες ξυπόλυτος, γιατί είχε ευαισθησία στα πέλματα.

Η άλλη σκέψη, να περάσουμε το νερό με τα παπούτσια, αποκλείστηκε κι αυτή, γιατί, θα καταστρέφονταν από το νερό, τα παπούτσια.

Σκέφτηκα αμέσως τη λύση, αφού ο πατέρας μου, σ' όλα τα χρόνια που τον είχα ζήσει ως τότε, δεν ήταν ποτέ, όταν ζυγίζονταν, περισσότερο από 42-44 οκάδες, να τον περάσω στον ώμο μου, όπως και έγινε.

Ήταν μια λύση, την οποία δέχτηκε ο μακαρίτης, λόγω αδήριτης ανάγκης και το έλεγε μετά σ' όλους τους συγγενείς, “ας είναι καλά ο Λεωνίδας, βρήκε τη λύση να με περάσει στο ποτάμι, στον ώμο του”.

Μετά το ποτάμι, κάνοντας την ανηφορική, μιας ώρας περίπου, διαδρομή, φθάσαμε στη Ζηλίστα.

Στο χωριό ήταν, ως συνήθως το καλοκαίρι, με την οικογένειά του, για εξοχή, ο δεύτερος αδελφός του πατέρα μου, συνταξιούχος δάσκαλος κι εκείνος, σου είχαν λίγα χρήματα να συναντηθούνε.

Η συγκίνηση, και για τους δύο, ήταν αναπόφευκτη, γιατί ήταν αγαπημένα αδέρφια.

Μείναμε εκεί 2-3 ημέρες και μετά, (από έ-

να δακρύβρεκτο αποχωρισμό, για τον πατέρα μου διπλό και για τον αδελφό του και για το χωριό το οποίο, ένιωθε ότι δεν θα το ξανάβλεπε) ξεκινήσαμε για την Αρτοτίνα στην οποία φθάσαμε κατόπιν πορείας δύο ωρών.

Εκεί ήταν παντρεμένη μια αδελφή του πατέρα μου με ένα γιατρό, Κωνσταντίνο Διάκο εγγονό αδελφού του ήρωα Αθανάσιου Διάκου.

Σημειώνεται, σαν παρένθεση, ότι η κυβέρνηση Ελευθερίου Βενιζέλου, με διάταξη Νόμου, απένειμε, στο γιατρό Κων. Διάκο, τιμητική σύνταξη, διότι ήταν ο πλησιέστερος εν ζωή, απόγονος του ήρωα, η οποία σύνταξη, μετά το θάνατο του Κων. Διάκου, μετεβιβάσθη στη χήρα σύζυγό του Ελένη (αδελφή του πατέρα μου) μέχρι του θανάτου της.

Στην Αρτοτίνα μείναμε και εκεί 2-3 ημέρες.

Ενα μεσημέρι, κατά τη διάρκεια του φαγητού, επειδή είχε αρχίσει ήδη η διπλή κατοχή Ιταλών και Γερμανών, η θεία μου εξέφρασε ανησυχία, τι θα κάνουμε, γιατί σίγουρα θ' αντιμετωπίσουμε έλλειψη τροφίμων κτλ.

Από αυτή την ανησυχία, (που θα είχε αρχίσει ν' απασχολεί βεβαίως τους περισσότερους Έλληνες) ο θεός μου ο οποίος δεν ήταν μόνο γιατρός, ήταν ωστόσο και ιατροφιλόσοφος, έλαβε αφορμή, ν' αναπτύξει τη φιλοσοφία του, λέγοντας:

“Φιλοσοφώ καμιά φορά Γιώργη και λέγω: Διατί ο Θεός έπλασε τον άνθρωπο και για να ζήσει, πρέπει να οργώσει, να σπείρει, να ποτίσει, να θερίσει, ν' αλωνίσει, να αλέσει, να ζυμώσει, να ψήσει για να εξασφαλίσει την τροφή του και να μην είναι η μοναδική τροφή του ανθρώπου, το νεράκι.

Να πίνεις νεράκι και να ζεις”.

Ο πατέρας μου του είπε, ότι εάν θα είχαμε μοναδική τροφή το νεράκι, δεν θα θυμόμασταν ποτέ το Θεό, ο οποίος έφκιαζε τα πάντα εν σοφία, με μια νομοτέλεια την οποία θαυμάζουν, ακόμα και μερικοί που δεν πιστεύουν στο Θεό.

Αλλά οι όμορφες ώρες και μέρες δεν διαρκούν πολύ.

Μετά 3 μέρες παραμονή και στην Αρτοτίνα, ένα πρωινό, κατά σύμπτωση, Κυριακής, ξεκινήσαμε με τον πατέρα μου για τη 10ωρη επιστροφή στη Λάσπη, με προγραμματισμένη διανυκτέρευση στο Γαρδίκι.

Προηγήθηκε φυσικά μια συγκίνηση αποχαιρετισμού του πατέρα μου προς την αδελφή του και το γαμπρό του, και εν συνεχεία κατηγορήσαμε την πλαγιά, από την Αρτοτίνα προς το ποτάμι Εύηνο (Φειδαρη) αλλά από άλλο σημείο που υπήρχε γέφυρα.

Μετά το ποτάμι αρχίζει η ανηφορία, μιας ώρας περίπου, φθάνοντας στο χωριό που λέγεται Σιτίστα και είναι ακριβώς απέναντι από την Αρτοτίνα.

Οι καμπάνες χτυπούσαν ώσπου να σχολάσουν οι εκκλησίες και από τα δύο χωριά, και νιώσαμε ευχάριστα, γιατί η έναρξη της πορείας μας συνέπεσε με θρησκευτικές κωδωνοκρουσίες.

Λόγω της ανηφορίας, μέχρι τη Σιτίστα, ο πατέρας μου είπε μόλις ξεπεράσουμε το χωριό, να κάνουμε μια στάση να καπνίσει το τσιγάρο του.

Πράγματι κάναμε στάση όχι μόνο για το τσιγάρο, αλλά για να βγάλει το μαντήλι του, και αρμενίζοντάς το - χωρίς να υπάρχει ορατότης προσώπων, λόγω αποστάσεως - να χαιρετάει μ' αυτό το χωριό Αρτοτίνα, με δάκρυα στα μάτια.

Του είπα μη στενοχωριέσαι πατέρα, του χρόνου εγώ θα σε συνοδεύσω πάλι να κάνουμε το ίδιο δρομολόγιο.

Είχε όμως συνειδητοποιήσει, όπως έδειχνε η συμπεριφορά του, ότι αυτό ήταν πράγματι το τελευταίο του ταξίδι, στα δύο αυτά χωριά.

Σκέπτομαι πάντοτε, τι τύψεις θα ένιωθα σε όλη τη ζωή μου, εάν, από αναβολή ή από ένα οποιοδήποτε άλλο εμπόδιο, λόγω και της κατοχής, δεν ικανοποιούσα την επιθυμία αυτή του αξέχαστου πατέρα μου, όταν αυτός ο πατέρας με ένα πενιχρό μισθό δασκάλου και με 9 εννιά παιδιά δεν δίστασε να υποβληθεί σε παντοειδείς θυσίες, με τη συμπαράσταση, στο μέτρο του δυνατού και της αξέχαστης μητέρας μου, για να μορφώσει εμάς τα παιδιά και να μας εξασφαλίσει όχι μόνο το ζην αλλά και το ευ ζην.

Ας με συγχωρήσουν οι αναγνώστες, γιατί το αποχαιρετιστήριο ταξίδι του πατέρα μου, ήταν φορτισμένο από συγκίνηση και αναγκαστικά, η σωστή περιγραφή του, (η οποία αποτελεί και απότιση φόρου τιμής στη μνήμη του) δεν μπορούσε παρά να έχει και αυτή κάποια φόρτιση.

ΣΕΙΣΜΟΣ: Πώς θα προφυλαχθείτε σωστά!

Με αφορμή την έντονη σεισμική δραστηριότητα που παρατηρείται τον τελευταίο καιρό στον ελλαδικό χώρο, γεγονός που έχει ανησυχήσει πάρα πολύ τους κατοίκους, δημοσιεύουμε τις οδηγίες που δίνει ο οργανισμός αντισεισμικής προστασίας προς τους πολίτες.

Αυτό το κρίνουμε απαραίτητο ώστε να ξέρει ο καθένας τι πρέπει να κάνει πριν το σεισμό, κατά τη διάρκειά του αλλά και ποιά πρέπει να είναι γενικότερα η συμπεριφορά των πολιτών τις κρίσιμες ώρες μετά το χτύπημα του Εγκέλαδου.

Το πρώτο βήμα είναι η ετοιμότητα. Η προετοιμασία είναι το κλειδί. Ενημερώστε όλη την οικογένειά σας. Συζητήστε το με τους φίλους σας. Προστατεύετε έτσι τη δική σας ζωή ή κάποιου αγαπημένου σας προσώπου. Διαβάστε προσεκτικά τις παρακάτω απλές και χρήσιμες οδηγίες του Οργανισμού Αντισεισμικού Σχεδιασμού και Προστασίας.

A. Τι πρέπει να κάνετε από τώρα:

* Πρέπει να ξέρετε από που και πως κλείνει ο γενικός διακόπτης για το ηλεκτρικό ρεύμα, για το γκάζι, και για το νερό.

* Να ξέρετε τα τηλέφωνα που είναι χρήσιμα σε ώρα ανάγκης.

* Να έχετε προμηθευτεί μερικά πράγματα που είναι απαραίτητα σε περίπτωση έκτακτης ανάγκης: φάρμακα, φορητό ραδιόφωνο μπαταρίας, φακό κ.λπ.

* Να βάλετε σε χαμηλές θέσεις τα μεγάλα και βαριά αντικείμενα και όσα μπορούν εύκολα να σπάσουν. Να στερεώσετε γερά τα ράφια. Να στηρίζετε καλά τα ψηλά ή βαριά αντικείμενα ή έπιπλα. Να μην κρεμάσετε βαριά πράγματα στους τοίχους γύρω από τα κρεβάτια.

* Να έχετε συζητήσει και να ξέρετε όλοι στην οικογένειά σας τι πρέπει να κάνετε στην περίπτωση του σεισμού.

B. Τι πρέπει να κάνετε την ώρα του σεισμού:

1. Αν βρεθείτε έξω από κτίριο, μείνετε έξω. Αν βρεθείτε μέσα, μείνετε μέσα. Στους σεισμούς οι περισσότεροι τραυματισμοί γίνονται την ώρα που μπαίνουμε στα κτίρια ή που βγαίνουμε απ' αυτά.

2. Αν βρεθείτε μέσα, σταθείτε μακριά από έπιπλα ή αντικείμενα που μπορεί να πέσουν.

* Μπείτε κάτω από ένα γερό τραπέζι ή κάτι ανάλογο.

* Σταθείτε κάτω από την κάσα εσωτερικής πόρτας.

* Μείνετε μακριά από τα παράθυρα.

* Μη βγαίνετε στα μπαλκόνια.

* Μην τρέχετε προς την έξοδο.

3. Μη χρησιμοποιείτε την ώρα του σεισμού ποτέ το ασανσέρ.

Κινδυνεύετε να εγκλωβιστείτε στην περίπτωση που θα κοπεί το ρεύμα.

4. Αν βρεθείτε έξω, μείνετε μακριά από κτίρια, δέντρα και ηλεκτροφόρα καλώδια. Μεγάλος είναι ο κίνδυνος έξω από τις εισόδους των κτιρίων και κοντά στους εξωτερικούς τοίχους από τα γκρεμίσματα που πέφτουν.

5. Μην μπαίνετε μέσα σε κτίρια για να προστατευθείτε. Μείνετε σε ελεύθερους χώρους.

6. Μην πλησιάζετε τις ακτές. Ύστερα από σφοδρό σεισμό μπορεί να δημιουργηθούν κύματα με μεγάλη ταχύτητα και ύψος.

7. Αν κυκλοφορείτε με αυτοκίνητο, σταματήστε και μείνετε μέσα σ' αυτό.

Γ. Τι πρέπει να κάνετε μετά το σεισμό:

* Αν κάπου πιάσει φωτιά, σβήστε την αμέσως.

* Εξετάστε προσεκτικά τις παροχές του ηλεκτρικού ρεύματος, του γκαζιού και του νερού. Αν παρατηρήσετε βλάβη, κλείστε τους κεντρικούς διακόπτες.

* Προσπαθήστε να μη χρησιμοποιήσετε το τηλέφωνό σας και το αυτοκίνητό σας για να μη δημιουργηθεί "τηλεφωνικός πανικός" και "μποτιλιάρισμα" στους δρόμους. Έτσι διευκολύνετε την κίνηση των ομάδων διάσωσης και την κυκλοφορία των αυτοκινήτων που προσφέρουν βοήθεια.

* Μη δοκιμάζετε να μετακινήσετε βαριά τραυματισμένα άτομα, παρά μόνο αν βρίσκονται σε άμεσο κίνδυνο να τραυματιστούν περισσότερο.

* Μην αγγίζετε ηλεκτροφόρα καλώδια πεσμένα στο έδαφος, ούτε τα αντικείμενα που ακουμπούν στα καλώδια. Υπάρχει κίνδυνος ηλεκτροπληξίας.

* Μετά από έναν ισχυρό σεισμό ακολουθούν και άλλοι μετασεισμοί, που πολλές φορές είναι αρκετά δυνατοί και μπορούν να προξενήσουν ζημιές.

Γι' αυτό μείνετε μακριά από κτίρια που έχουν πάθει βλάβες ή αν είναι απαραίτητο να μπειτε μέσα σ' αυτά, μη μένετε πολλή ώρα.

Οι μετασεισμοί μπορεί να προξενήσουν μεγαλύτερες βλάβες ή και την κατάρρευση τους.

* Να είσαστε προετοιμασμένοι και για άλλες σεισμικές δονήσεις.

Δ. Η προσωπική σας συμπεριφορά:

1. Οι ώρες που ακολουθούν ύστερα από έναν καταστρεπτικό σεισμό είναι πολύ κρίσιμες. Είναι ώρες που απαιτούν ψυχραιμία, θάρρος και περίσκεψη.

2. Κρατηθείτε ήρεμοι. Ο πανικός δημιουργεί θύματα.

3. Σκεφτείτε πριν όλες τις συνέπειες που μπορεί να έχει κάθε ενέργειά σας.

4. Μετά το σεισμό ακολουθήστε πιστά τις οδηγίες και των κρατικών μέσων ενημέρωσης.

5. Μη δίνετε πίστη σε φημολογίες και μην τις διαδίδετε. Συχνά δημιουργούν σύγχυση και πανικό.

6. Ανταποκριθείτε στις εκκλήσεις για εθελοντική βοήθεια, αλλά μην πηγαίνετε στις σεισμόπληκτες περιοχές χωρίς να σας το ζητήσουν.

7. Συνεργαστείτε με τους υπεύθυνους για την ασφάλεια του κοινού. Είναι αναγκαίο.

8. Συνεργαστείτε με τους γείτονες για να προλάβετε πυρκαγιές και για να βοηθήσετε τραυματισμένους, ηλικιωμένους, άρρωστους και παιδιά. Είναι απαραίτητο.

9. Και μην ξεχνάτε ποτέ ότι ο πιό αποτελεσματικός τρόπος να επιζήσετε σε περίπτωση σεισμού είναι το να είστε ΠΡΟΕΤΟΙΜΑΣΜΕΝΟΙ και ΚΑΤΑΤΟΠΙΣΜΕΝΟΙ.

Οδηγίες για προστασία στο σπίτι σας.

* Αντικαταστήστε τα βαριά αντικείμενα που κρέμονται πάνω από κρεβάτια, με ελαφρότερα.

* Ελέγχετε συχνά τη στέγη, την καπνοδόχο και τα κεραμίδια, για να διαπιστώσετε τη στερεότητά τους.

* Στερεώνετε τους θερμοσίφωνες με μεταλλικά στηρίγματα.

* Στερεώστε γερά τα φωτιστικά σας.

* Στερεώστε τα βαριά και ψηλά έπιπλα με στηρίγματα στον τοίχο.

* Βάλτε τα εύθραυστα αντικείμενα σε χαμηλά και ασφαλή μέρη.

* Απομακρύνετε από τις εξόδους τα βαριά αντικείμενα και αυτά που στηρίζονται σε ρόδες και μπορούν μόνο τους να μετακινηθούν.

* Τοποθετήστε τους πυροσβεστήρες σε προσιτά μέρη του σπιτιού.

* Διατηρείτε για περίπτωση ανάγκης ξηρά τρόφιμα και κονσέρβες, πόσιμο νερό, φάρμακα για τις Πρώτες Βοήθειες, φακό, φορητό ραδιόφωνο και μπαταρίες.

* Βάλτε μανταλοσύρτες ασφαλείας στα ντουλάπια για να αποτρέψετε το άνοιγμά τους.

* Χρησιμοποιείτε εύκαμπτους συνδέσμους για τη σύνδεση των συσκευών με τις εγκαταστάσεις.

* Εντοπίστε από πριν τις θέσεις του γενικού διακόπτη του ηλεκτρικού, του γκαζιού και του νερού, για να μπορείτε γρήγορα να τους κλείσετε σε περίπτωση ανάγκης.

* Μην τοποθετείτε γλάστρες σε σημεία που υπάρχει κίνδυνος να πέσουν.

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΕΡΓΩΝ Ο.Α.Σ.Π.

Ηρωικό

*Αιτέ, πατέρα μου λαέ, χαλκόστηθε δεν προσκυνάς
της διαιώνιας πάλης μας υφάδι και στημόνι.
Ω μάρτυρες ανώνυμοι, έρχεται ώρα που για σας
πύργος γερός υψώνεται, καθώς Λαέ μου πολεμάς
σφυρηλατώντας τα κορμιά στης λευτεριάς τ' αμόνι.*

*Σε ράχες, διάσελα, πλαγιές, ουρανοφιλήτες κορφές
ανθίζουν οι βελανιδιές κι ο σγουρομάλλης πρίνος.
Στη θαλπωρή άγριων βουνών, του τραγουδιού μας οι στροφές
θα γίνουν άρματ' αλαφρά -στη λευτεριά σπονδές-
κι από τον μούστο ας γεννηθεί απύς, καινούργιος οίνος.*

Στέργιος Δημούλης

Ιστορίες του χωριού

Ο Λαγός του Νικολού

† Σταμ. Σταμ.

- Μπαστούνι!
- Ατού!
- Καρό!
- Μπαστούνι!
- Νταπ!
- Ντουπ!

Από καιρό πολύ τρωγόντουσαν ο πάρεδρος και ο δάσκαλος του χωριού περί του “ποιός είνε ο πρώτος της περιφέρειάς κυνηγός”.

- Φορτώματα τα φέρνου!
- Τα ξιπάτουσα!

Ο ανταγωνισμός αυτός τους έφερε σ’ ένα σημείο, που να μη χωνεύη ο ένας απ’ αυτούς τον άλλον. Εύδι ο Νταραβήρας, φωτιά ο Σαϊλός.

Γκρινιάζανε “σε ύπνο και σε ζύπνο”.

- Η κατσαρόλες της Μαργετινάς του Παρέδρου, λέγαν και πιστοποιούσαν η γειτόνισσες, ποτέ δεν έπαυσαν να τσιτσιρίζουν, τα κατορθώματα του Νταραβήρα. “Πεντοβολούσαν τα σιφάδα, εκεί μέσα και η λειχουδιές”.

- Ου μην αλλά, έλεγε και ο δικολάβος του χωριού, και η εξέχουσα του Σαϊλού γαστήρ, σαν μαυσωλείον εμαρτύρει, πόσα εξέχοντα τετράποδα και πτερωτά, ετάφησαν κεί μέσα!

Γιορτή εκείνη τη ημέρα. Με άσπρες και χιονάτες φουστανέλλες, οι χωρικοί, εβγήκαν στο χωριό, κρατώντας βασιλικούς και δυσμαρίνια.

Στο καφενείο, το μόνο και μοναδικό, του Μπακονάσου, που οι προεστοί εσύχναζαν του τόπου, ο Νταραβήρας με τον δάσκαλο, ανταμώναν.

Δεν χωνευόντουσαν αλλά και δεν ξεχώριζαν. Ήθελεν ο ένας να είνε με τον άλλον μαζί, να του λήη τα κατορθώματά του και να τον σκάζη με τις επιτυχίες του.

- Παιζουμε ιένα πικετάκι;
- Πρόθυμους...
- Ιφτά λαγούς ιβάρυσα!
- Ουχτώ ιγώ!

- Ιννιά η αφεντιά μ’!
- Δέκα τ’ λόγου μ’!
- Ατού!
- Μπαστούνι!
- Είμι κυνηγός, ουόχι ψέμματα!
- Σε υπερέχου!

- Η φιλονεικία άρχισε να πέρνη διαστάσεις σοβαρές. Ο Ευροτήρης και ο Κωτσοτάσος, επενέβησαν.

- Τι τρώϊστε σαν τα ζαγάρια. Ιδού του ρόϊδου, ιδού κι τού πήδημα! Τραβάτι αύριου κι οι δυώ, κι όποιους βαρέσει τσ’ περισσότηρου!

- “Ή πιτάν ή δεν πιτάν”, πρόσθεσε κι ο Κωτσοτάσος, θυμηθείς το αρχαίο Σπαρτιατικό ρητό.

- Ιέναν θα βαρέσου αλλά λέουντα!
- Ουόχι να μην βαρέσης τουν Πάπα!...

Την άλλη ημέρα ο Νταραβήρας, αρειμάνιος σηκώθηκε. Μπαρρούτις, φυσικλίκια, παγούρια, τσάντες, ότι θές.

- Να πης του δασκάλ’ ουότι τουν ιέχου τραπέζι το γιώμα. Θα βαρέσου των λαγών τούν καπιτάνιου σήμυρα για να τουν χορτάσου!

Είπε φεύγοντας στη γυναίκα του. Ξεκίνησε.

Χαραυγή ακόμα, γλύκα και ζύπνημα της ζωής σε ζώα και φυτά. Πουλιά φτερουγίζαν μέσ’ στα δένδρα, και δροσιές κρεμόντουσαν τρεμουλιαστές από τα φύλλα των κλαριών. Ο Νταραβήρας εγύρισε όλα τα κατατόπια, επήρε όλα τα λαγοπατήματα, σταμάτησε σε όλα τα καρτέρια, αλλά λαγός δεν εύρισκε.

- Πάει μη ντρόπασι ου δάσκαλους!

Κι’ απηλπισμένς πήγε να πιή νερό στην Αραπόβρυσι με τον παχύ τον ίοκιο...

Εκεί ο Χαζο-Νικολός, ο Ντάβανος, ένας “χαζοπρεμέτης” του χωριού, με λερωμένη φουστανέλλα και με σκούφια που γυάλιζε, σαν χάλκινη από την λίγδα, εκαθώτανε’

- Πώς ιδώ, ουρ’ Ντάβανε;

- Ίένα λαγό πάου να πουλήσου!
 - Λαγόόό είπες! Πού τον βάρισες μουρέ;
 - Ίδω πά κατ' στη "Ριμντζίνα".
 - Κι τον πουλάς, κι πόσου;
 - Καρμιά πενηνταριά δραχμές.
 - Πάρτις και να τον πας στην Παριδρίνα, να τον φκιάση στον ταβά. "Μπικρή - μιζέ", γιατί έχου ικίνουν τον κουρούνη τον ψευτουκυνηγό, τραπέζι σήμιρα... Να φάη λαγό ου μαύρους που μας κάνει τον κυνηγό!...

Στο δρόμο, να και τον συναντάη τον Ντάβανο και ο Σαϊλός ο δάσκαλος. Θηρίο μέσα στα ντουφέκια του, σκυλί μονάχο, γιατί από λαγό, δεν βρήκε ούτε αχνάρι.

- Πουρνάρι δεν αφήκα, ούτε πατουλιά! Χαθήκαν σήμερα, οι αναθεματισμένοι! Που πας ουρέ Νικολό; Καλ'-μέρα!

Ο Χαζο-Νικολός τα έχασε. Τι να πη; 'Έξυσε το κεφάλι του.

- Να πουλήσου, ένα λαγό τιράπαχου!
 - Πόσου ουρέ Νικολό; Πού τον βάρισες;
 - Ίδω παρακάτ' σι κάτι βάλτους μέσα!
 - Κι πόσου του πουλάς, ουρέ Νικολό;

Πόσο τον πουλάει; Μα αυτός τον είχε πουλήσει στο Νταραβήρα. Να το πη, ή να τον ξαναπουλήσει; Σαν κουτοπόνηρος όμως που ήταν, τ' αποφάσισε. 'Έξυσε πάλι το κεφάλι του και είπε:

- Πενήντα δραχμούλες, μοναχά, κυρ δάσκαλε!

- Πάρτις και τράβα στη δασκάλα γρήγορου! Στιφάδου να τον φκιάση. Θα φάη ου πάριδρους στον σπίτι μας! Να αρτηθή λαγό, ου μαύρους μια φορά!...

Ο Χαζο-Νικολός, για να μην τ' ανακατέψη άσχημα και με τους δύο, μόλις επήγε στο χωριό, δεν πήγε ούτε στον παρέρου, ούτε στους δασκάλου. Πήγε στον Κλωτσοτήρα τον μικρομπακάλη, πούλησε τον λαγό, για τρίτη φορά και έφυγε από το μονοπάτι, για να μη τον συναντήσουν οι κυνηγοί.

Αυτοί πάλι, ανταμωθήκανε στη βρύσι κ' εκεί τα λέγανε:

- Σκότουςα έναν λαγό, σήμερις αλλά τι λαγό! Γουρνόπουλου ήταν ου έρμουσε!

- Αμ ιγώ έναν! Να τόσουν σαν τραϊ! Μπαμ, μια κι κάτω! Μια κουλουτούμπα έκαμι!...

- Κι να δης που, πάρα μάτ' να βαρέσου το

σκυλί!

- Αμ' ιγώ! από τα ζερβά τουν είδα!

- Δεν έχει δάσκαλε θα φάμι στου σπίτ' του γιώμα!

- Επιμένου στο δικό μου!

- Αδύνατου! Αδύνατου!

- Λαγό έχουμι. Θα μιτανουήσης!

Πάσαν άρνησιν θα την ικλάβου προυσβουλήν!

- Αφού επιμένεις μετά χαράς!...

Ετράβηξαν και οι δύο καμαρωτοί - καμαρωτοί για το χωριό. Από τώρα εγλύφανε τα δάχτυλά τους.

- Μια μαστιχούλα για την όρεξι!

- Ουόπους ιπιθυμείτι!

Μια και δυό στο σπίτι έπειτα.

- 'Έγειν' ου λαγός;

Η Παρεδρίνα εξεπλάγη.

- Ποιός λαγός;

- Ούρ' του λαγό που σ' έστειλα!

- Με ποιόν τουν έστειλες;

- Με τον Χαζό-Νικολό τουν Ντάβανου!

Και τι λαγός! Θριφτάρι ήτανε!...

- Η Παρεδρίνα εσταυροκοπιώτανε.

Τότε ο δάσκαλος κατάλαβε. Είχε αγοράσει τον λαγό του Νταραβήρα. Δάγκασε τα χείλη του, να μη γελάση και είπε:

- Δεν πειράζ' κυρ πάρεδρε, τρώμε το δικό μου το λαγό. Ίέχου ένα στιφάδου, που να γλύφης τα δάχτυλά σου.

'Άλλα όμως σταυροκοπήματα κι εκεί.

Ούτε η δασκάλα είχε λάβει τίποτα.

- Και όμως τουν απέστειλα!

- Ίγώ όμως δεν παρέλαβα τίποτις κι καθουλουκληριάν!

Τότε και οι δυώ ηννόησαν. Ο Ντάβανος τους είχε κοροϊδέψει.

- Α τον παληάνθρωπο! μουγγρίσανε και τρέξανε στον Σαραβαλιά τον υπενωμοτάρχη.

- Ίρχόμεθα ακράτητοι να ιπιδώσουμι μήνυσι, κατά του απατιώνος!

- Του ληστου!

- Του λουπουδύτου!

- Διπλούν έγκλημα και δη ικ προυμιλέτης! Κι έγεινεν η μήνυσις.

Σε λίγον καιρόν μια κλήσις έφερεν τον Ντάβανο ενώπιον του δικαστηρίου ν' απολογηθή διά τη πράξιν. 'Ένα γαλάζιο χαρτάκι του έλεγε να παρουσιασθή "εντός της νομί-

μου προθεσμίας άλλως κ.τ.λ.”.

Ο Ντάβανος τα έχασε.

Να πας στον δικηγόρου! του είπε κάποιος χωριανός.

Ο Ντάβανος ετράβηξε να πάη στον κ. Τζουτζέ, τον πρώτο δικολάβο του χωριού.

- Για στάσου, είπεν ο Τζουτζές, μόλις άκουσε την υπόθεσι. Σαν πολύ ανάποδα τα πράγματα. Για να δούμε, τι λεν και τα χαρτιά!

Μα τα χαρτιά, τίποτε το πειστικό δεν λέγανε.

- Απελπισία, επέλλισε ο δικολάβος! Σανίδα σωτηρίας, δεν βλέπω πουθενά, παρά...

- Παρά;

- Παρά σ' εσένα.

- Σ' εμένα;

- Ναι. Δεν σε λένε “Χαζο-Νικολό”; Να κάνης, το λοιπόν, τον χαζό και συ, ειδ' άλλως κακό που έπαθες, καυμένε!...

- Δηλαδή;

- Δηλαδή, άμα σε ρωτάν οι δικασταί συν να ξύνης το κεφάλι σου, ν' ανοίγης το στόμα σου, σαν χάχας και να μурμουριζής. Μπορείς;

- Χου! άλλου τύπουτας!

‘Ετσι κ' έγινε. Το δικαστήριο “πεισθέν περί της τελείας του κατηγορουμένου ηλιθιότητος τον απήλλαξε”.

- Ε, βλέπεις πως τα καταφέραμε, του είπεν ο δικολάβος, αν και η υπόθεσις ήταν πολύ στραβή κι ανάποδη. ‘Ετσι να κάνης πάντα. ‘Αϊντε τώρα, φέρε τα λεπτά.

Ο Νικολός δεν του απήντησε. ‘Αρχισε μοναχά, να ξύνη το κεφάλι του και να μурμουριζή. Ο δικηγόρος του ξανάπε:

- Μωρέ τα λεπτά σου λέω.

- Μμμμμ!

- Βρε τον κουτό και μένανε μου κάνεις...;

- Μμμμμ!

- Δεν φταις εσύ, φταίω εγώ που σε δασκάλεψα, του είπ' ο δικολάβος βλασφημώντας κι έφυγε μουτζώνοντάς τον.

- Να!

- Μμμμμ!

Αυτό το νόμισμα ήτανε η μόνη αμοιβή του δικηγόρου.

‘Όπως και αν έχει όμως το πράγμα, ο Νταβαβήρας και ο Σαϊλός ο δάσκαλος, ποτέ για το κυνήγι πεια, δεν ξαναφιλονείκησαν!

Κι αυτό το ξέρει όλο το χωριό!...

Τραγούδι της ξενιτιάς

Την ξενιτιά, την ορφανιά, την πίκρα, την αγάπη,

τα τέσσερα τα ζύγιασαν, βαρύτερα είν' τα ξένα.

Ο ξένος εις την ξενιτιά πρέπει να βάνει μαύρα,

για να ταιριάζει η φορεσιά με της καρδιάς τη λάβρα.

Ξενιτεμένο μου πουλί και παραπονεμένο,

η ξενιτιά σε χαιρέται κι εγώ 'χω τον καημό σου.

Τί να σου στείλω, ξένε μου, τί να σου προβοδήσω;

Μήλο αν σου στείλου σέπεται, τριαντάφυλλο μαδιέται,

σταφύλι ξερογιάζεται, κυδώνει μαραγκιάζει.

Να στείλω με τα δάκρυά μου μαντήλι μουσκεμένο,

τα δάκρυα μου είναι καυτερά, και καίνε το μαντήλι.

Τί να σου στείλω, ξένε μου, τί να σου προβοδήσω;

Σηκώνομαι τη χαραυγή, γιατί ύπνο δεν ευρίσκω,

ανοίγω, το παράθυρο, κοιτάζω τους διαβάτες,

κοιτάζω τις γειτόνισσες και τις καλοτυχίω,

πώς λαχταρίζουν τα μικρά και τα γλυκοβυζαίνουν.

Με παίρνει το παράπονο, το παραμύθι αφήνω,

και μπαίνω μέσα, κάθομαι, και μαύρα δάκρυα χύνω.

Τα δικά μας βουνά

Χρυσ. Λιόντη

Απέραντα είναι τα βουνά της Ευρυτανίας. Υψώνονται περήφανα με τις ψηλές κορφές, η Καλιακούδα, η Χελιδόνα, το ξακουστό Βελούκι και πέρα η Βουλγάρα, το Καυκί κι όλα τα τιμημένα βουνά των Αγράφων. Νιώθεις περηφάνεια, δέος και χαρά, που η ψυχή σου αναπερνώνεται όταν τ' αντικρίζεις. Όλα τούτα τα βουνά της Νότιας Πίνδου έχουν μια άγρια ομορφιά, που σε συνεπαίρνουν. Τα μεγάλα ποτάμια, με τα παλιά και τα καινούργια γιοφύρια, δίνουν μια εικόνα με σπάνια ομορφιά.

Παντού γάρφαρες πηγές και λαγκάδια με τρεχούμενα νερά, που τα καλοκαίρια απόλαυση είναι ο δροσερός ίσκιος κάτω απ' τα έλατα. Περιπατώντας για λίγες στιγμές, χάνεσαι μέσα στην πυκνή βλάστηση κι αν ξανοικτείς λίγο περισσότερο, σε φυλακίζουν οι απότομες χαράδρες, τα ρουμάνια κι όλα τ' αδιαπέραστα. Κάτω απ' τα ψηλά έλατα, εκεί σιμά και τα κοντόδεντρα με την ψηλή τη φτέρη, εκεί είναι οι φωλιές των αγριμιών, εκεί κρύβονται τα ζουλάπια.

Επάνω στις άδεντρες ψηλές κορφές, στα ισιώματα και στις πλαγιές εκεί που τα καλοκαίρια είναι τα μεγάλα του βουνού λιβάδια, έντονα είναι τα χρώματα των λουλουδιών. Βιασικιά έρχεται εδώ η άνοιξη. Μόλις λιώσουν τα χιόνια ξεπροβάλλουν ανθισμένες οι μωβ χιονίστρες και οι γαλανές ανεμώνες. Και τις ημέρες του Πάσχα, ευωδιάζουν οι κίτρινες πασχαλούδες, που όλοι εμείς οι ντόπιοι τις λέμε "δακράκια" της Παναγιάς. Αφού ζεστάνει ο καιρός κι έρθει το καλοκαίρι, ανθοβολούν τα πολύχρωμα αγριογαρίφαλα, οι γαλάζιες καμπανούλες, οι καφετιές κουδουνίστρες και οι χιονάτες μαργαρίτες. Και θα σε συνοδεύει η μοσκοβολιά του μόσχου, της αγριορίγανης, του τσαγιού και από τόσα άλλα βουνίσια αγριολούλουδα, που χύνουν άρωμα, προσφορά σε κείνους που θα

βρεθούν εκεί κοντά. Αζίζει μια εκδρομή. Πρέπει ν' ανέβεις, να κοπιάσεις και να ιδροκοπήσεις για να γευτείς τούτα τα κάλλη. Παντού εδώ, υπάρχει ομορφιά που μένει μέσα σου, σε κάθε κίνηση του νου. Πλούσιο είναι και το μυροβόλο οξυγόνο, που είναι ο ιστός της ζωής, μυστήριο αίνιγμα της φύσης, για να κατευθύνει την παράξενη ανθρώπινη φύση.

Κι όταν χτυπούν οι κεραυνοί σε τούτα εδώ τα μέρη, ακούγονται παράξενα. Γιατί σιμίγει η βροντή και ο αντίλαλος, στις άγριες τις χαράδρες, που σιγοντάρει η μια βοή, στην άλλη δίνει νότα κι απανωτές από μακριά κι από κοντά, κάνουν ουράνια μελωδία, που ξεστρατίζονται οι καρδιές, θεριεύουν και αντρείεύουν.

- Ψηλά τη σηκώνουν την Ευρυτανία τα βουνά. Ψηλά ως τον ουρανό και την κάνουν όμορφη νυφούλα του χιονιά κι όταν έρχεται η άνοιξη γίνεται σαν νεράιδα, με καταπράσινη φορεσιά και με του ήλιου τα χαμόγελα, προβάλλει τα στολίδια της, λαμπρό το ουράνιο τόξο.

Εγώ είμαι άνθρωπος του βουνού. Γέννημα και θρέμμα του βουνού. Νομίζω ότι αγέννητος έβλεπα βουνά. Από της μάνας μου την κοιλιά, που λέει ο λόγος, είχα αγάπες με τα βουνά. Βυζασταρούδι μπουσουλούσα πάνω στα βουνά. Κι όταν έδεσεν του κορμιού μου η ορμή, στην ώρα της νιότης, πάνω στα βουνά και στα λαγκάδια περπάτησα. Το μομποτίσιο ψωμί με λαχτάρα καρτερούσα, ένας μιάς φαμίλιας απ' τα εννιά νηστικά στόματα. Ο πόλεμος με βρήκε πάνω στα βουνά. Έκανα κι εγώ πορεία μέσα στη φωτιά του πολέμου, κοντά στο θάνατο.

Τούτα τα βουνά, τόσο πολύ τ' αγαπώ, τόσο πολύ τα αισθάνομαι δικά μου, που μου 'ρχεται στο νου να πέσω καταγής και να τ' αγκαλιάσω!!! Τούτη η πατρίδα είναι η δική μου πατρίδα, που μια μέρα θα γονατίσω κι εγώ... και θα γίνω ένα με τούτη τη γη.

Η Αρχαία Ευρυτανία

† Του Ευρυτάνου ιστορικού Πάνου Βασιλείου

Η αρχαία Ευρυτανία που δεν γνωρίζουμε πως ονομάζονταν προομηρικά, ως χώρα του επώνυμου βασιλιά της Ευρύτου, ο οποίος ανήκει στους μυθικούς αρχαίους ήρωες και χαρακτηρίζεται ως άριστος τοξότης, τουλάχιστο από τον 5ο π.Χ. αιώνα και δόθε, με το ίδιο όνομα φαίνεται ότι περιέχονταν κυρίως στον χώρο των τ. δήμων Ευρυτάνων, Αρακινθίων, και του Δήμου Καρπενησιού. Είχε γείτονες της προς Β. τους Δόλοπες, προς Α. τους Αιινάτες, προς Δ. τους Απεραντιούς, προς Ν.Δ. τους Θεοσιείς, προς Ν. τους Αιτωλούς, και προς Ν.Α. τους Οφιονείς. Τα προς Ν. και Ν.Α. σύνορά της δεν είναι εύκολο να καθορισθούν με ακρίβεια, γιατί λέγεται, ότι έφθασαν κάποτε και ως τις Βορ. όχθες της λίμνης Τριχωνίδας συμπεριλαμβανομένου και του Θέρμου και ακόμη και του Αγρινίου, την πεδιάδα του οποίου δεν κατώρθωσαν να κατακτήσουν οι ορεισίβιοι πολεμιστές των άγριων ευρυτανικών βουνών, γιατί βρήκανε συμπαγή την αντίσταση των κατοίκων του Αιτωλικού κάμπου. Η αρχική ονομασία της Ευρυτανίας περισσότερο πρέπει να οφείλεται στα άφθονα καλοτρεχούμενα νερά της “εύρυτος χώρα”, παρά σε άλλες που υπάρχουν εκδοχές.

Το σημερινό χώρο του Νομού κατείχαν κατά τον 5ο π.Χ. αιώνα εκτός από τους Ευρυτάνες, οι Δόλοπες, οι Αγραίοι και οι Απεραντιοί. Όμως τίποτε δεν ξέρουμε για τα μακρονότερα προχριστιανικά περασμένα του Ευρυτανικού χώρου και των κατοίκων του, γιατί ούτε οι ολίγες πηγές των αρχαίων συγγραφέων, ούτε η Μυθολογία μας δίδουν σαφείς πληροφορίες, ούτε οι κατοπινοί ερευνητές μπόρεσαν να αφαιρέσουν τους σκοτεινούς πέπλους που σκεπάζουν τα προχριστιανικά περασμένα και να παρουσιάσουν κάτι το θετικό, κάτι το καινούργιο για την ορεινή και απόμωρη αυτήν περιοχή. Και το χειρότερο ότι ως τα σήμερα ο ευρυτανικός χώρος μένει επιστημονικά και κυρίως από την πλευρά της σκαπάνης του αρχαιολόγου, μάλιστα για την προχριστιανική την εποχή, εντελώς ανερευνήτος. Οχι λίγες φορές και στα περασμένα χρόνια και στις μέρες μας ακόμη οι χωρικοί Ευρυτάνες βρήκαν σκάβοντας τα χωράφια τους σε χώρους προχριστιανικά κατοικημένους, ένα σωρό αντικείμενα οικιακής ιδί-α χρήσεως, αλλά και αγαλμάτια που κατά το

πλείστον, καθώς αναφέρει ο Woodhouse, πήραν το δρόμο του μυστικού εξαφανισμού των! “Τύχη αγαθή” γλύτωσε από την αρχαιοκαπηλία ο ωραίος χάλκινος κισσοστεφανωμένος Διδύσσοσ του Γλά της Χόχλιας που βρέθηκε στα 1935 και αποτελεί σήμερα ένα από τα αξιολογότερα εκθέματα του Αρχαιολογικού Μουσείου της Αθήνας και είναι ίσως το πρώτο αντιπροσωπευτικό εύρημα της αρχαιολογικά, καθώς είπαμε, εντελώς ανερευνήτης Ευρυτανίας. Αρχίζοντας λοιπόν από τον Όμηρο, μαθαίνουμε για κάποιον βασιλιά Εύρυτο που είχε κάπου ανάμεσα στα ευρυτανικά κατασβραχα πρωτεύουσα του την Οιχαλία. Μάλιστα λέγεται ότι την Οιχαλία αυτήν ίδρυσε ο Μελανέας βασιλιάς των Δρυόπων, που της έδωσε το όνομα της γυναίκας του Οιχαλίας ή Στρατονίκης. Πολλά από τα σημερινά Ευρυτανικά χωριά κοντά στα οποία υπάρχουν ανερευνήτοι αρχαιολογικοί χώροι (οικισμοί, τείχη, φρούρια) διεκδικούν την αρχαία αυτήν ευρυτανική πρωτεύουσα με πιθανότερη εκδοχή πως βρισκονταν στα Φειδάκια. Ένα όμως που τελευταία ανεκάλυψε τοπωνύμιο στους Δομιανούς την “Αντάνια” μας υποχρεώνει σε αλλαγή γνώμης επί των ως τα τώρα, για την πιθανή τοποθεσία της Οιχαλίας στο Καρπενήσι, στα Φειδάκια, στις Κορυσχάδες, στο Κρίκελλο ή αλλιού, που αναφέρονται από διαφόρους συγγραφείς. Αλλά προτού ασχοληθούμε με την Αντανία θα πρέπει να σημειωθεί ότι με το όνομα εν “Εύρυτος” αναφέρονταν πέντε βασιλιάδες, με το όνομα δε Οιχαλία έξι αρχαίες πολιτείες, ήτοι η φθιωτική (Τραχίνα), η θεσσαλική, η ερετριική, η αρκαδική, η μεσσηνιακή και η ευρυτανική! Μάλιστα ο Όμηρος μιλώντας για τους Θεσσαλούς αρχηγούς τους δύο λαμπρούς γιατρούς γιους του Ασκληπιού, τον Ποδαλείριο και τον Μαχάωνα, που με 30 βαθεία πλοία πήραν μέρος στην εκστρατεία κατά της Τροίας, αναφέρει ότι “όσοι κατοικούσαν στην Τρίκην και στην κρημνώδη Ιθώμη και όσοι εξουσίαζαν την Οιχαλίαν την πόλιν του Οιχαλιώτη Ευρύτου”, ήσαν κάτω από τις διαταγές των δυό που αναφέραμε γιατροών αρχηγών. Όστε και εδώ δεν μας δίδεται καμμία σαφής πληροφορία που θα βοηθούσε στον τοπογραφικό προσδιορισμό της αρχαίας πρωτεύουσας της θεσσαλικής έστω Οιχαλίας, πολύ δε περισσότερο της ευρυτανικής, εκτός εάν πρόκειται για την ίδια υπό-

θεση που δεν μπορούμε ατεκμηρίωτα να υποστηρίξουμε. Ακόμη είναι υποχρεωμένος κανείς να σκεφθεί ότι στον καιρό της εκστρατείας εναντίον της Τροίας, πάλι ο ευρυτανικός χώρος άνηκε σε διάφορους κατακτητές, καθώς ήσαν οι Θεσσαλοί, οι Αιτωλοί, οι Ηπειρώτες που πήραν μέρος σε κείνη την εκστρατεία. Άλλωστε, σύμφωνα με την ίδια πηγή τους Αιτωλούς οδηγούσε με 40 πλοία ο Θδός στη δικαιοδοσία του οποίου δεν ξεύρουμε αν και τότε, όπως σε κατοπινούς αιώνες, δεν υπάγονταν και οι Ευρυτάνες. Πάντως ο Γουνέας από την Κύφο, της οποίας μοναδικό τοπωνύμιο στην Ελλάδα και ανερευνήτος ο σε πλούσια αρχαία ευρήματα από τους χωρικούς, χώρος της, βρίσκεται κοντά στη Μαυρομμάτα - Ευρυτανίας (Έλσιανη), οδηγούσε 22 πλοία και ότι τον ακολουθούσαν ο Ενιάνες και οι ανδρειωμένοι πολεμιστές Περγραιβοί (δηλ. οι Βορειοφθιώτες και οι Ηπειροθεσσαλοί). Η πληροφορία αυτή μαζί με το τοπωνύμιο “Κύφου” που δεν μπόρεσαν τόσο αιώνες να σβύσουν, ξεκαθαρίζει το ζήτημα της συμμετοχής των κατοίκων του αρχαίου ευρυτανικού χώρου στην εκστρατεία της Τροίας.

Αλλά στην εκστρατεία αυτή έλαβε μέρος και ο αρχηγός των Δολόπων Φοίνικας υπό τον Αχιλλέα της Φθίας, ο οποίος είχε 50 πλοία και εξουσίαζε, εκτός του Φοίνικα με τους Δόλοπες, και εκείνους που κατοικούσαν στο Πελασγικό Άργος (Κρεμαστή Λάρισα), στην Άλο (Φάρσαλα), στην Αλόπη (Λοκρίδα) και στην Τραχίνα (πρωτεύουσα της Φθίας). Έτσι νομίζουμε ότι δεν χρειάζονται άλλες αποδείξεις για να αντικρούσει κανείς τον Στράβωνα που υποστηρίζει ότι δεν πολέμησαν οι Δόλοπες στην Τροία, γιατί τάχα δεν παρουσιάζονται κάπου να διακρίθηκαν. Αλλά αν οι Δόλοπες δεν αναφέρονται για “διακεκριμένες” πολεμικές πράξεις, οι Ευρυτάνες δεν παρουσιάζονται πουθενά στο έργο του μεγαλύτερου ποιητή όλων των αιώνων, και όμως με αυτό δεν θα πει ότι δεν πήραν μέρος στην εκστρατεία αυτή. Γιατί όντας ή υπό τους Θεσσαλούς ή υπό τους Μυρμιδόνες ή υπό τον Γουνέα, που θεωρώ πιθανότερο, ή τον Θδάντα, χωρίς άλλο, πολέμησαν στην Τροία, πολέμησαν και υπήρξαν οι ορεισίβιοι εκείνοι έξοχοι πολεμιστές “άγνωστοι στρατιώτες” στη μάχη και στο θάνατο, καθώς άγνωστη μας είναι κατά το πλείστον και η ζωή τους ανάμεσα στους αιώνες. “Σακεσφόροι γαρ πάντες Αιτωλοί, τέκνον λόγχαϊς τ’ ακονιστήρες ευστοχωτάτα” μας λέει ο Ευριπίδης στις “Φοίνισσες” του. Και φυσικά δεν

μπορούσαν νάναι διαφορετικοί οι λαοί της Αιτωλίας μια και ζούσαν με το κυνήγι για τη ληστεία. Και κατά τον Αριστοτέλη: “Οι δε από θήρας ζώσι και θήρας έτεροι ετέρας, οίον οι μεν από ληστείας...”. Ήταν λοιπόν δυνατό να μη συμμετείχαν οι γενναίοι εκείνοι πολεμιστές του σημερινού ευρυτανικού χώρου (Ευρυτάνες, Αγραίοι, Δόλοπες, όπου και οι Κτημένιοι και Απεραντοί), στην πανελλήνια εκείνη πολεμική επιχείρηση; Συνεχόμενα φτάνοντας στον 4ο π.Χ. αιώνα από μια πληροφορία του Θουκυδίδη μαθαίνουμε κάτι το θετικό για τους άγριους και πολεμικούς Ευρυτάνες. “Το γαρ έθνος μέγα μεν είναι το των Αιτωλών και μάχιμον, οικούν δε κώμας ατειχίστους και ταύτας δια πολλού και σκευή ψιλή χρώμενον ου χαλαπόν απέφαινον, πριν ξυμποηθήσαι, καταστραφήναι. Επιχειρείν δ’ εκέλευον πρώτον μεν Αποδωτούς, έπειτα δε Οφιονεύσι και μετά τούτους, Ευρυτάσιν, όπερ μέγιστον μέρος εστί των Αιτωλών, αγνωστότατοι δε την γλώσσαν και ωμοφάγοι εισίν ως λέγονται. Τούτων γαρ ληφθέντων ραδίως και τάλλα προσχωρήσειν”. Σημειωτέον ότι η πληροφορία αυτή που έδωκαν οι Μεσσήνιοι της Ναυπάκτου το 429 π.Χ. είχαν ειδική σκοπιμότητα, δηλαδή να ξεγελάσει το Δημοσθένη στρατηγό των Αθηναίων για να επιτεθεί κατά των προς τα Β.Α. και Β. φίλων των Αιτωλών Λοκρών και Ευρυτάνων που ήσαν εχθροί των ως άνω πληροφοριοδοτών Μεσσηνίων της Ναυπάκτου. Και ο ταλαίπωρος ο Δημοσθένης την έπαθε, γιατί με την ελίθεση που έκαμε κατά των Λοκρών και Ευρυτάνων υπέστη πανωλεθρία.

Τα αφορώτα την αρχαία Ευρυτανία δεν είναι δυνατόν να συμπεριληφθούν στο στενό χώρο ενός άρθρου, όσο κι αν θα θελήσει κανείς να είναι περιληπτικός. Γιαντό θα συμπληρώσω το παρόν σημείωμά μου με τα σπουδαιότερα από τα ενδιαφέροντα την αρχαία Ευρυτανία, διερευνώντας μερικά από τα μυθολογικά της, από τα οποία, καθώς και από μερικές άλλες πληροφορίες παλιών συγγραφέων, θα μπορούσαμε, αμυδρά έστω, να διαφωτίσουμε το σκοτεινό εκείνο μακρινό παρελθόν.

Αλλά ποίος ήταν αυτό ο Εύρυτος της ευρυτανικής Οιχαλίας ο βασιλιάς; Μήπως ο πατέρας της όμορφης Ιόλης που ταυτίζεται με τον ομώνυμο βασιλιά της μεσσηνιακής ή της ερετρικής Οιχαλίας και που αναφέρει και ο Στράβωνας στα “Γεωγραφικά” του; Οπωσδήποτε, μια και κάποιος από τους μυθολογικούς Ευρύτους αθέτησε το λόγο τους στον Ηρακλή παρ’ ότι ο δεύτερος νίκησε

αυτόν ή και τους γιους του στην τόξευση και δεν τούδωκε ως σύζυγο την κόρη του Ιόλη, ο Ηρακλής σε πρώην ευκαιρία επετέθη, κυρίεψε και κατέστρεψε την Οιχαλία, σκότωσε δε τον Εύρυτο (κατ' άλλους τον ένα ή και τους τέσσερις γιούς του), αιχμαλώτισε την Ιόλη, την οποία είχε αγαπήσει και που στο τέλος πήρε γυναίκα του ο γιός του Υλλος, γιατί η Δηϊάνειρα, από ζηλοτυπία και παρεξηγημένη σκοπιμότητα, φαρμάκωσε τον σύζυγο της Ηρακλή, δίδοντάς του να φορέσει τον δηλητηριασμένο μανδύα, τον οποίο της χάρισε ο Κένταυρος Νέσσοσ. Αλλά αυτά αποτελούν μια ολόκληρη ιστορία: Ο Ηρακλής με τη γυναίκα του τη Δηϊάνειρα, γιατί σκότωσε τον Εύνομο, συγγενή του πεθερού του Οινέα, αναγκάστηκε να εγκαταλείψει την Αιτωλία και να πάει με τη γυναίκα του στην Τραχίνα, της οποίας βασιλιάς ήταν ο Κήνκας. Για να περάσουν τον Εύηνο, υποχρεώθηκαν εκ περιτροπής να ανεβούν στην ράχη του Κένταυρου Νέσσοσ. Ο Κένταυρος, όταν μετέφερε την Δηϊάνειρα από τη μια στην άλλη όχθη και μόλις έφτασε στα μισά του ποταμού, θέλησε να προσβάλει την τιμήν της. Ο Ηρακλής τότε τεντώνει το τόξο του και τρυπάει την καρδιά του Νέσσοσ με το δηλητηριασμένο του βέλος. Ο Νέσσοσ, προτού πεθάνει, έπεισε την Δηϊάνειρα και μάζεψε το αίμα πούτρεχε από την πληγή του, για να κατασκευάσει μανυτό φίλτρο με μαγική δύναμη, που θα κέρδιζε την αγάπη του άνδρα της, σε περίπτωση που εκείνος θα προτιμούσε κάποιαν άλλη. Όταν λοιπόν επέστρεφε ο Ηρακλής από την καταστροφή της Οιχαλίας και έφτασε στο ευβοϊκό ακρωτήριο Κήναιο, όπου υπήρχε ναός, για να ευχαριστήσει τον Δία με θυσίες, έστειλε στην Τραχίνα τον σύντροφό του Λίχα με την εντολή να του φέρει τον εορταστικό λευκό του χιτώνα που θα φορούσε για να κάνει τις θυσίες. Ο αθυρόστομος Λίχας, γνωστοποίησε τα περί έρωτα του Ηρακλή με την Ιόλη, οπότε η Δηϊάνειρα, μεθυσμένη από ζηλοτυπία, έδωσε τον λευκό χιτώνα, αφού πρώτα τον ράντισε με το υγρό θανατηφόρο φίλτρο που έφτιαξε σύμφωνα με τις οδηγίες του Νέσσοσ, για να επαναφέρει, καθώς πίστευε, σαυτή τον έρωτα του ανδρός της. Μόλις όμως, ο Ηρακλής φόρεσε τον χιτώνα, ένοιωσε τρομερούς πόνους, οπότε κατάλαβε την αιτία της συμφοράς του, και τον μεν Λίχα, σαν προδότη και συκοφάντη, πέταξε στη θάλασσα, με αποτέλεσμα να ξεφυτρώσουν από αυτή σε κείνο το χώρο τα γνωστά που υπάρχουν και σήμερα νησάκια των Λι-

χάδων, αυτός δε, μπόρεσε και έφτασε ως την κορυφή της Οίτης, όπου, με βοήθεια του Ποϊάντα, πατέρα του Φιλοκτήτη, άναψε φωτιά, για να καεί και να πεθάνει μια ώρα γρηγορότερα. Κύματα από καπνό ανέβηκαν στον ουρανό, η φωτιά έβγαζε φλόγες και το σώμα του ήρωα θα έλυωνε, αν ένα σύγγεφο δεν κατέβαινε με εντολή του Δία να τον αρπάξει και να τον ανεβάσει, ανάμεσα σε βροντές και αστραπές, στα θεϊκά του Ολύμπου παλάτια. Ύστερα από την θριαμβευτική αυτή αποθέωσή του, ο Ηρακλής έμεινε αθάνατος κοντά στον Δία και στους άλλους θεούς, ενώ η Ηρα συμφιλιώθηκε μαζί του και μάλιστα τούδωκε ως σύζυγο την κόρη της, τη νεαρή Ήβη, ώστε του λοιπού να χαίρεται τη συνανατροφή των αθανάτων και, μέσα στις θεϊκές απολαύσεις, νάχει την αιώνια ανάπαυση σαν ανταμοιβή για την ένδοξη, λαμπρή και κοπιαστική ζωή πούκανε ανάμεσα στους θνητούς.

Αλλ' όσο κι αν έχουν κάποια βάση και εξήγηση τα μυθολογικά αυτά ιστορήματα, θα ήταν πολύ τολμηρό να τα θεωρήσουμε σαν ιστορικά γεγονότα και να θελήσουμε να αντλήσουμε πληροφορίες για τον Εύρυτο και για την καταστροφή της Οιχαλίας από τον Ηρακλή, άσχετα με το τέλος του ή με το θάνατο σχετικό έργο του Σοφοκλή που περιγράφει στις "Τραχινίες" του τα οδυνηρά επακόλουθα που υπέστη από τον δηλητηριασμένο εκείνο μανδύα, ο μυθικός ήρωας, το παντοδύναμο τέκνο του Δία και της Αλκμήνης.

Ο Στράβωνας, γράφοντας για τις Οιχαλίες, μας άφηκε τα εξής: "Και Οιχαλία κόμη της Ερετρικής λείψανον της αναμεθείσης πόλεως υπό Ηρακλέους, ομώνυμος τη Τραχινία και τη Αρκαδική ην Ανδανίαν εκάλεσαν και τη εν Αιτωλία περί τους Ευρυτάνας". Εδώ το όνομα της αρκαδικής Οιχαλίας (υπάρχει και η μεσσηνιακή), που λέγονταν Ανδανία, μας υποχρεώνει να σταματήσουμε σε ένα ομώνυμο ευρυτανικό τοπωνύμιο "Αντάνια", που αφορά αρχαίο οικισμό περί το βουνό Κόμπουλο των Δομινών Ευρυτανίας.

Στον επώνυμο χώρο του υπάρχει πόσιμο νερό και πλείστα δείγματα ότι ο τόπος αυτός κάποτε ήταν κατοικημένος. Οι Δομινίτες, λένε, ότι βρήκανε αρκετά αρχαία αντικείμενα, έτσι που έρχεται αυτόματα το ερώτημα: Να ήταν άραγε εκεί η αρχαία Οιχαλία, που με το συσχετισμό της Αντάνιας υποχρεωνόμαστε να αποδεχθούμε σαν τη νέα επικρατέστερη άποψη ή σε άλλους ανερεύνητους αρχαιολογικούς χώρους της Ευρυτανίας;

Δεν θα κατορθωθεί, επί τέλους, να φτάσει η φωνή μας στα όρα των αρμοδίων, για να γίνουν ανασκαφές και σε μερικούς από τους πολλούς αρχαιολογικούς ενδιαφέροντος χώρους της Ευρυτανίας; Στου “Κύφου”, π.χ., υπάρχουν λίαν αξιόλογα ψηφιδωτά και σοβαρά δείγματα αρχαίας πολιτείας. Μήπως μπορεί κανείς να αποκλείσει, ότι εκεί βρισκόνταν το παλάτι του Γουνέα που με τους Αγραφιώτες (Αγραίους, Απεραντούς) της εποχής του, πήρε μέρος στην τρωική εκστρατεία; κ.λ.π. Στη Χόχλια, όπου βρέθηκε το περίφημο αγγαλιότιο του αρχαίου Διόνυσου, ποιά πολιτεία των αρχαίων υπήρχε; Υστερα έχουμε ενδιαφέροντες αρχαιολογικούς χώρους: Στην Ανδρόνοβα (Παλιόκαστρο), στις Κορυσχάδες, στη Φουρνά (Κάστρο), στον Αγ. Βλάση, στου Κύφου που αναφέραμε, στο Κερασόχωρι (Καραούλι), στου Μπιλοκομίτη, στην Αγ. Τριάδα Κτημενίων (Παλιοχώρι), στους Δομιανούς (Αντανία), στη Βίβιανη (Τούρκου), στην Αν. Φραγκίστα (Παλαιοχώρια), στους Σταύλους Δομνίστας (Φαντίνου) κλπ. Ακόμη υπάρχουν φρούρια, τείχη κλπ. στα χωριά Βελαώρα, Σιβιάτα (Σεβαστούπολη Ελληνικά), Βούλπη, Λεπιανά (Αγνάντιο), Τατάρνα (Τσούκα), Πρασιά (Ζελενίτσα), Κορυσχάδες, Αρωνιάδα, Στένωμα, Μοναστηράκι (Αγραίων), Κρίκελλο, Ασπρόπυργος, Ψιανά, Κλαψί, Μεγ. Χωριό κλπ.

Αλλά και από αρχαιολογικής θρησκευτικής πλευράς είναι αξιοερευνήτη η Ευρυτανία, γιατί σύμφωνα με μια πληροφορία του Αριστοτέλη στην “Ιθακησίων πολιτεία” του και του Νικάνδρου στα “Αιτωλικά” του, για τους Ευρυτάνες ως κράτος Αιτωλικό, που πήραν τάχα την ονομασία τους από τον Εύρυτο, αναφέρεται κάποιος μαντείο του Οδυσσέα, που βρισκόνταν κάπου στην Ευρυτανία. Που; Μήπως περί τον Μπρουσό; Μήπως στη σπηλιά της Αποκλειστρας;

Ενδιαφέροντα σχόλια για το έργο του Λυκόφρονος έχει κάμει ο Ισ. Ι. Τζέτζης (“Σχόλια εις Λυκόφρονος”, Λευκίνα 1811, τ. 2ος σιχ. Λυκ. 420 κεξ., σ. 592 κεξ.). Εκεί αναφέρεται και ο Τυμφρηστός, που θεωρείται ως πόλη και βουνό της φθιωτικής Τραχίνιας. Μάλιστα, λέγεται, ότι πήρε το όνομα από κάποιον ομώνυμο του βασιλιά (Τυμφρηστό) ή μάλλον από το γιο του Ηρακλή, τον Τέφραντα, ενώ η πιθανότερη εξήγηση είναι ότι πήρε το όνομα αυτό, γιατί από μακριά μοιάζει το χρώμα της τέφρας (Τεφραστός, Τεφρηστός, Τυ-

μφρηστός), που θεωρείται και το σωστότερο, χωρίς όμως να υπάρχει δικαιολογία πως κατέληξε Τυμφρηστός. Αλλά το κεφάλαιο της ιστορίας της αρχαίας Ευρυτανίας δεν μπορεί, καθώς είπα και προηγουμένα, να χωρέσει στα περιορισμένα πλαίσια ενός σημειώματος, γιατί είναι ποικίλα τα περιεχόμενά του, και αρκετά μεγάλη η σχετική, όσο κι αν δεν είναι διαφωτιστική, βιβλιογραφία του, ένα ελάχιστο μόνο τμήμα της οποίας παρουσιάζουμε εδώ, μικρές ρίχνοντας αχτίδες στα σκοτάδια των μακρινών περασμένων.

Για τους αρχαίους Ευρυτάνες, τους Αγραίους, τους Απεραντούς, (που μεταπελευθερωτικά του 1821 τους τοποθέτησαν όχι σωστά στον ευρυτανικό χώρο, γιατί ο χώρος του τ. δήμου Αγραίων ανήκε στην αρχαιότητα στους Απεραντούς και αντίθετα του τ. δήμου Απεραντίων στους Αγραίους), και τους Δόλοπες, οι οποίοι μαζί αποτέλεσαν την αρχαία υπό τους Αιτωλούς Επίκτητο Αιτωλία, είπα μερικά στο νέο μου έργο.

“Η επισκοπή Λιτζάς και Αγραίων κλπ.” σελ. 26 κεξ., όπου περιέχεται περιγραφή των σοβαρότερων πολεμικών πράξεων των λαών αυτών στη διαδρομή των αιώνων. Ετσι, εκεί, ανάμεσα σε άλλα, αρκετά αναφέρονται για την ηρωική άμυνα και επίθεσή τους κατά των αιμοβόρων Γαλατών επιδρομέων του Βρέννου το 279 π.Χ. στους οποίους προξένησαν μεγάλη φθορά στη θέση Κοκκάλια της ράχης Λάσπης - Κρικέλλου και κατά των Βουλγάρων του Σαμουήλ στα 996 μ.Χ. στο βουνό Βουγγάρα, όπου υπέστησαν από τους Ευρυτάνες πανωλεθρία και κατόπιν της οποίας το βουνό αυτό φέρνει ως τα σήμερα το όνομα των επιδρομέων. Αλλά ειδικότερα αξιοσημείωτο θεωρώ, ότι οι πρόγονοί μας εκείνοι προτιμούσαν την απομόνωσή τους στα άγονα κατόβραχα και στα πλούσια και άγρια δάση τους, και ακόμη τις ποικίλες και μύριες στερήσεις, παρά να μην αναπνέουν τον ελατομυρωμένο αγέρα των βουνών τους και να μην πίνουν τα κρουσταλλένια νερά των πηγών τους και, τέλος, το σπουδαιότερο, ότι κατόρθωσαν οι απλοί ορεσίβιοι εκείνοι άνθρωποι, παρ’ όλα τα δεινά τους, να διατηρήσουν τη γλώσσα, τη θρησκεία, τα ήθη και έθιμά τους, να μην έλθουν σε επιμειξία με τους κατακτητές, και γενικά, διατηρώντας το έντοικτο αγαθό της λευτεριάς για την οποία όχι λίγες φορές αγωνίστηκαν, να μη χάσουν τον ελληνικό εαυτό τους.

Η Ορθοδοξία στη Μαδαγασκάρη

Ένα σύντομο Οδοιπορικό στη Μαδαγασκάρη

Γράφει ο Νίκος Νταφύλλης

Β' μέρος: οι μεγάλες περιοδοίες

Συνέχεια από το προηγούμενο

Πριν αρχίσουμε το ταξίδι μας στις δύο μεγάλες περιοδοίες, η μία προς τα Νότια της Μαδαγασκάρης πριν τα Χριστούγεννα και η άλλη προς τα Βόρεια την Πρωτοχρονιά, θα ήταν ίσως αναγκαίο να γνωρίσουμε τα πιο βασικά σχετικά με τη Μαδαγασκάρη.

Είναι το τέταρτο σε έκταση μεγάλο νησί του κόσμου 587.041 τετραγωνικά χιλιόμετρα, περίπου πέντε φορές όσο η Ελλάδα μας. Ευρίσκεται στο Νοτιοανατολικό μέρος της Αφρικανικής Ακτής. Ο πληθυσμός της σύμφωνα με τις υποτιθέμενες στατιστικές των τελευταίων χρόνων υπολογίζεται στα 14 εκατομμύρια. Χωρίζεται σε 5 τμήματα. Το κεντρικό, το ανατολικό, το δυτικό, το βόρειο και το νότιο. Το κάθε τμήμα έχει διαφορετικές κλιματολογικές συνθήκες, διαφορετική βλάστηση και μορφολογία εδάφους.

Το κεντρικό μέρος αποτελεί το 60% του νησιού. Βρίσκεται σε υψόμετρο από 800 με 1400 μέτρα. Η πρωτεύουσα το Ανταναναρίβο έχει υψόμετρο 1200 μέτρα. Όταν όμως βρισκεσαι εκεί νομίζεις ότι είσαι κοντά στη θάλασσα. Το κλίμα είναι τροπικό και διαφέρει από περιοχή σε περιοχή.

Ο πληθυσμός της χώρας αποτελείται από 18 διαφορετικές φυλές με διαφορετικές διαλέκτους. Η φυλή των Μερίνα που αποτελεί σχεδόν το 53% του πληθυσμού βρίσκεται στο κεντρικό μέρος του νησιού.

Το 1960 η Μαδαγασκάρη έγινε ανεξάρτητο κράτος. Μέχρι τότε ήταν αποικία της Γαλλίας. Το 50% σχεδόν του πληθυσμού δεν έχει θρησκεία, είναι ειδολολάτρες. Το 45% περίπου είναι χριστιανοί, ως επί το πλείστον Καθολικοί και Προτεστάντες και το 5% περίπου είναι Μουσουλμάνοι.

Η γλώσσα τους είναι Μαλαγκάσι σε διαφορετικές διαλέκτους. Η επίσημη διάλεκτος είναι των Μερίνα. Η Γαλλική ήταν η επίσημη γλώσσα του κράτους. Σήμερα ομιλείται από τους μεγαλύτερους και τους μορφωμένους. Τα προϊόντα είναι προπαντός γεωργικά, ρύζι,

καφές, κακάο, τσάι, βανίλια και ψάρια).

Οι πρώτοι Έλληνες έφθασαν εδώ τον 8ο αιώνα ως επί το πλείστον Ναυτικοί νησιώτες. Σήμερα ζουν μόνο τέσσερις Ελληνικές οικογένειες στο Μαντζούγκα, πέντε στο Ανταναναρίβο και δύο στο Τουλιάρ, στα νότια της Μαδαγασκάρης.

Κατά καιρούς για την εξυπηρέτηση των θρησκευτικών αναγκών της εκεί Ελληνικής παροικίας πέρασαν από τη Μαδαγασκάρη διάφοροι ιερείς για μικρά χρονικά διαστήματα. Ο Αρχιεπίσκοπος Κύπρου Μακάριος ο Γ' επιστρέφοντας από τα νησιά Σιεχέλες όπου ήταν εξόριστος ελειτούργησε στον Ιερό Ναό της Κοίμησης της Θεοτόκου στο Ανταναναρίβο. Ποτέ κατά το παρελθόν δεν έγινε προσπάθεια Ιεραποστολής και για το λόγο αυτό μέχρι της αφίξεως του πρώτου Ιεραποστόλου εξ Αυστραλίας Νεκταρίου ούτε ένας ιθαγενής Ορθόδοξος δεν υπήρχε σε όλο το νησί. Σήμερα ο αριθμός των ιθαγενών Ορθοδόξων κατηχουμένων και βαπτισμένων περνά τις 15.000 και καθημερινά αυξάνεται.

Όλα αυτά και πολλά άλλα έχουν επιτελεσθεί σε διάστημα μόνο τεσσάρων περίπου ετών εντελώς εκ του μηδενός. Αν όλα αυτά δεν είναι θαύμα, τί θα μπορούσε άλλο να είναι; Όμως το θεάρεστο αυτό έργο αντιμετωπίζει τεράστιες ελλείψεις και προβλήματα. Προβλήματα οικονομικά, ψυχολογικά, κοινωνικά, προβλήματα υγείας, διατροφής και διαμονής, καθώς και προβλήματα περιβάλλοντος. Οι μεγάλες αποστάσεις με την ανύπαρκτη σχεδόν συγκοινωνία και το προβληματικό οδικό δίκτυο μαζί με τις αντιξοές καιρικές συνθήκες δημιουργεί σοβαρά εμπόδια και μεγάλες καθυστερήσεις στη μετακίνηση καθώς και στη σωστή διεκπεραίωση των προγραμμάτων.

Η ΠΡΩΤΗ ΜΑΣ ΠΕΡΙΟΔΕΙΑ

Πρώτες Βαπτίσεις

Είναι Δευτέρα 1-12-97 πέντε η ώρα το πρωί. Ο Σίλλας, ο οδηγός του LAND ROVER, μας

περιμένει να ξεκινήσουμε για το χωριό Σουαβιναρίβο. Με τις πολλές του ιδιότητες ο Σίλλας είναι το δεξί χέρι του Επισκόπου. Είναι ο οδηγός του αυτοκινήτου, είναι ο διερμηνέας που μιλά αρκετά καλά Γαλλικά, Αγγλικά, και βεβαίως τη γλώσσα τους τα Μαλάγγασι. Είναι ο φωτορεπόρτες με τη φωτογραφική του μηχανή και τη Videocamera. Είναι ο ψάλτης και ο νεοκόρος στις περιοδείες καθώς και ο Ταμίας.

Είναι η πρώτη μου εμπειρία στις περιοδείες που αρχίζουν σήμερα και για πρώτη μου φορά θα εκπληρωθεί η επιθυμία μου να γίνω ανάδοχος εννέα παιδιών ιθαγενών. Η συνοδεία μας αποτελείται από τον Σίλλα, το Θεοφιλέστατο, τους αδελφούς Βρούσγου Νίκο και Θωμά, εικονογράφους από την Αδελαιίδα Αυστραλίας, τον κύριο Δημήτριο Λεοντάρη επίσης από Αδελαιίδα, τον Κατηχητή Εφρέμ, τα ορφανά παιδάκια Νεκτάριο, Ματίνα και Θεοδοσία και από εμένα.

Ο δρόμος είναι τρομακτικά ανώμαλος, στενός με μεγάλες λακούβες γεμάτες νερό και λάσπη που κάνει το αυτοκίνητο πολλές φορές να γλιστρά στην αντίθετη κατεύθυνση. Τελικά χρειάζονται επτά ολόκληρες ώρες για να διανύσουμε την απόσταση των 60 περίπου χιλιομέτρων.

Οι κάτοικοι του χωριού, σχεδόν όλοι κατηχούμενοι Ορθόδοξοι μας περιμένουν με τραγούδια έξω από την ενόκτιστη Εκκλησία. Είναι ο Άγιος Τίτος, την ανέγερση του οποίου έχει αναλάβει η Μητρόπολη Χανίων Κρήτης. Πρόεδρος του χωριού είναι ο ιθαγενής καθηγητής Σαμουήλ που έχει λάβει τα πάντα στην ενορία του. Εδώ θα σημειώσω ότι ο Σαμουήλ είναι από τους πρώτους που βαπτίσθηκαν στο χωριό αυτό. Κάθε δεύτερη ημέρα καταβαίνει στην πρωτεύουσα και διδάσκει Ελληνικά στους Κατηχητές. Σπούδασε στη Μαδαγασκάρη και με κρατική υποτροφία ήρθε στην Αθήνα και τελείωσε Ελληνική Φιλολογία. Ίσως άλλο ένα θαύμα και αυτό από τα τόσα που βλέπει κανείς κάθε στιγμή εδώ στη Μαδαγασκάρη.

Μετά τη Θεία Λειτουργία ετοιμάσθηκε το σιδεροβάρελο, κολυμβήθρα, και βαπτίσθηκαν 39 άτομα. Μικρά και μεγάλα έψαλλαν στα Ελληνικά το "Όσοι εις Χριστόν εβαπτίσθητε...". Ήταν κάτι που θα μείνει για πάντα στη μνήμη μου. Ο Θεοφιλέστατος μοίρασε στο τέλος στα παιδάκια καραμέλες και τους υποσχέθηκαμε ότι θα ξαναεπιστρέψουμε με-

τά τα Χριστούγεννα. Επρεπε να φύγουμε όσο το δυνατόν πιο γρήγορα γιατί ετοιμαζόταν για βροχή. Αν δεν προφθάναμε να περάσουμε απέναντι από τη μικρή πεδιάδα πριν αρχίσει η βροχή, ίσως να βρισκόμασταν εκεί για πολλές ημέρες, όπως έγινε και άλλες φορές. Η επιστροφή μας ήταν πιο δύσκολη γιατί άρχισε να πέφτει καταρακτώδης βροχή από τα μέσα της διαδρομής.

ΠΡΩΤΗ ΜΕΓΑΛΗ ΠΕΡΙΟΔΕΙΑ ΣΤΑ ΒΟΡΕΙΑ ΤΗΣ ΜΑΔΑΓΑΣΚΑΡΗΣ

Παρασκευή 5-12-97 πέντε το πρωί ξεκινάμε για Μαντζούγκα. Είναι μια ωραία παραθαλάσσια πόλη και απέχει περίπου 500 χιλιόμετρα από το Ανταναναρίβο. Θα χρειασθούμε περίπου δεκαπέντε ώρες να φθάσουμε. Εδώ παλιά υπήρχε ζωντανή Ελληνική Κοινότητα όπου το 1953 έχτισε ωραία Εκκλησία τον Άγιο Νικόλαο. Σήμερα υπάρχουν μόνο τέσσερες Ελληνικές οικογένειες και περίπου 250 ιθαγενείς Ορθόδοξοι. Εκατόν ογδόντα περίπου χιλιόμετρα πριν το ΜΑΝJΟΥΓΑ υπάρχει το χωριό ΜΑΝΟΥΝΓΑ. Εδώ υπάρχει οργανωμένη Ενορία με περισσότερα από 300 άτομα κατηχούμενοι και βαπτισμένοι. Η Επιτροπή Εξωτερικής Ιεραποστολής της Ιεράς Αρχιεπισκοπής Αυστραλίας στην Αδελαιίδα ανέλαβε όλα τα έξοδα ανέγερσης ωραίας εκκλησίας του Αγίου Αλεξάνδρου.

Λειτουργεί επίσης κανονικό τρίταξιο σχολείο με εκατό περίπου παιδιά. Όλο το χωριό μας περιμένει με τραγούδια έξω από την εκκλησία. Μοιράσαμε ρούχα και καραμέλες στα παιδάκια και αναχωρήσαμε γιατί είχαμε καθυστερήσει και έπρεπε να βρισκόμαστε στο ΜΑΝJΟΥΓΑ πριν νυχτώσει.

Εβδομήντα περίπου χιλιόμετρα πριν το ΜΑΝJΟΥΓΑ βρίσκεται το χωριό ΑΒΟΝΔΡΑΜΑΝΕΣΙ. Είναι η πρώτη Ορθόδοξη ενορία ιθαγενών στη βόρεια αυτή περιοχή. Οι κατηχούμενοι και βαπτισμένοι φθάνουν περίπου τα 400 άτομα. Εδώ έχει χτισθεί μεγαλοπρεπής Ιερός ναός των Αγίων Κωνσταντίνου και Ελένης. Δίπλα στην εκκλησία χτίσθηκε ωραιότατο σχολείο με τρεις μεγάλες αίθουσες και υπόστεγο άρτια εξοπλισμένο. Έχει επίσης ανοιχθεί μεγάλο πηγάδι που εξυπηρετεί τις ανάγκες του χωριού. Στο μεγάλο αγρόκτημα γύρω από την εκκλησία έχουν φυτευθεί διάφορα οπωροφόρα δένδρα.

Φθάσαμε στο Μαντζούγκα αργά το βράδυ και κοιμηθήκαμε στον ξενώνα των Καθολικών. Την άλλη ημέρα ανήμερα του Αγίου Νι-

κολάου τελέσθηκε Αρχιερατική θεία Λειτουργία στον πανηγυρίζοντα εκεί ναό. Ο πατήρ Νικόλαος έχει εγκατασταθεί εδώ κανονικά πριν δύο περίπου εβδομάδες και έχει αναλάβει όλες σχεδόν τις ενορίες της Βόρειας περιοχής.

Την Κυριακή 7-12-97 επισκεφθήκαμε πρωί πρωί το ABONONDRAMANESI. Μαζί μας ήρθε και ο πατήρ Νικόλαος. Τελέσαμε τη θεία Λειτουργία ιερουργούντος του Θεοφιλεστάτου. Μοιράσαμε ρούχα στους ανθρώπους της ενορίας από αυτά που στέλνει τακτικά η Επιτροπή Εξωτερικής Ιεραποστολής Αδελαΐδας. Διανυκτερεύσαμε στο MANJUGA και την άλλη μέρα την ίδια ώρα όπως πάντα 5 το πρωί πήραμε το δρόμο της επιστροφής για ANTANANARIVO.

Ανήμερα του Αγίου Σπυριδώνος την Παρασκευή 12-12-97 επισκεφθήκαμε το χωριό ABUITAVA, το οποίο απέχει 120 περίπου χιλιόμετρα. Υπάρχει οργανωμένη ενορία με εκκλησιαστική και σχολική επιτροπή. Εδώ βρίσκεται υπό κατασκευήν μεγαλοπρεπής ιερός ναός του Αγίου Σπυριδώνος, την ανέγερση του οποίου έχει αναλάβει εξ ολοκλήρου η ενορία του Αγίου Σπυριδώνος UNLEY Αδελαΐδας. Υπάρχουν πάνω από 300 κατηχούμενοι και βαπτισμένοι. Μαζί μας βρίσκεται και ο πατήρ Ιωάννης. Τελέσθηκε πανηγυρική θεία Λειτουργία την οποία παρακολούθησε όλο το χωριό. Έγινε διανομή ρούχων και ο Θεοφιλέστατος έκανε κήρυγμα το οποίο ο πατήρ Ιωάννης διερμήνευσε στη γλώσσα του.

ΔΕΥΤΕΡΗ ΜΕΓΑΛΗ ΠΕΡΙΟΔΕΙΑ ΣΤΑ ΝΟΤΙΑ ΤΗΣ ΜΑΔΑΓΑΣΚΑΡΗΣ

Τετάρτη 18-12-97 πέντε το πρωί αναχώρησα με προορισμό την πόλη TOULIAR στα νότια μέρη της Μαδαγασκάρης. Η πόλη αυτή είναι παραλιακή και απέχει 1000 περίπου χιλιόμετρα από το ANTANANARIVO. Στην περιοχή αυτή βρίσκονται οι περισσότερες αλλά και οι πιο φτωχότερες ενορίες της Επισκοπής. Στο μέσο της διαδρομής για Τουλιάρ βρίσκεται η πόλη FIANARATSOU σκεπασμένη πραγματικά στο πράσινο. Διανυκτερεύσαμε στους ξενώνες των Καθολικών και εδώ. Είναι πολύ δύσκολο να βρει κανείς κατάλληλο μέρος να φάει και να κοιμηθεί. Εδώ πρόκειται να κτισθεί ιερός ναός των Αγίων Αποστόλων Πέτρου και Παύλου, σχολείο και ξενώνας όπου θα εγκατασταθεί τακτικός ιερέας ο οποίος θα αναλάβει τη Νότια Επισκοπική περιοχή.

Την άλλη μέρα συνεχίσαμε το δρόμο μας για Τουλιάρ. Η μορφολογία του εδάφους σε όλη τη διαδρομή κατα διαστήματα αλλάζει συνεχώς. Αλλού νομίζεις ότι βρίσκεσαι κάπου στην Αφρική, αλλού κάπου στην Αίγυπτο, αλλού κάπου στην Αυστραλία, αλλού ότι βρίσκεσαι κοντά στα Μετέωρα και αλλού κάπου στην Αριζόνα της Αμερικής. Αλλού νομίζεις ότι βρίσκεσαι κάπου στην έρημο όπου δεν υπάρχει νερό και βλάστηση και αλλού βλέπεις ορμητικά ποτάμια να παρασύρουν το κόκκινο χώμα της γης αλλάζοντας κάθε τόσο την όψη της περιοχής.

Αργά το βράδυ φθάσαμε στο χωριό SAKAVELANI. Εδώ πριν δύο περίπου χρόνια ιδρύθηκε η πρώτη Ορθόδοξη ενορία του Νότου. Όλοι οι κάτοικοι του χωριού γύρω στα 290 άτομα είναι Ορθόδοξοι κατηχούμενοι. Αύριο θα γίνουν οι πρώτες βαπτίσεις στο Νότο. Υπάρχει εκκλησία, χορτοκαλύβα, ο Άγιος Ματθαίος. Λειτουργεί κανονικό σχολείο με πολλά παιδιά κάθε μέρα στην εκκλησία. Το μεγαλύτερο πρόβλημα εδώ, καθώς και σε όλα σχεδόν τα χωριά του Νότου, είναι η έλλειψη νερού. Γίνονται ενέργειες για άνοιγμα πηγαιδίων. Οι κάτοικοι κουβαλούν σε κουβάδες το νερό από πολλά χιλιόμετρα μακριά.

Κατεβάσαμε τον Κατηχητή Εφρέμ να προετοιμάσει τα της θείας λειτουργίας και των βαπτίσεων για την άλλη ημέρα. Εμείς συνεχίσαμε το δρόμο μας προς Τουλιάρ. Σε μικρή απόσταση από το χωριό SAKAVELANI βρίσκεται το χωριό AKLIBERENKI. Υπάρχει εκκλησία, χορτοκαλύβα, η Αγία Βαρβάρα. Στο πρόγραμμα είναι να χτισθεί και σχολείο. Υπάρχουν 218 κατηχούμενοι που περιμένουν να βαπτισθούν. Το βράδυ διανυκτερεύσαμε στο Τουλιάρ στους ξενώνες των Καθολικών. Ο κύριος Παριανός Ευάγγελος μας υποδέχθηκε στο σπίτι του. Η καταγωγή του είναι από τη Λήμνο. Είναι εργολάβος και ζει με τη μαύρη σύζυγό του και τα δύο αγόρια του, τα οποία ασχολούνται με το εμπόριο ψαριών και θαλασσινών. Είναι οι μόνοι εναπομείνοντες Έλληνες στη Νότια περιοχή.

Την άλλη μέρα Σάββατο πρωί επιστρέψαμε στο SAKAVELANI. Αμέσως μετά τη θεία λειτουργία βαπτίσθηκαν Ορθόδοξα 61 άτομα. Είχα και εδώ τη μεγάλη τιμή και ευλογία Θεού να γίνω ανάδοχος 30 ατόμων. Επρεπε να γίνουν όλα πολύ γρήγορα γιατί η ζέστη αφ' ενός ήταν τρομερή και αφ' ετέρου θα έπρεπε να επισκεφθούμε άλλα επτά χωριά της περιοχής την ίδια μέρα.

Επιστρέψαμε στο AKLIBERENKI και από εκεί στο Τουλιάρ. Επισκεφθήκαμε το χωριό MPERAVI, το οποίο βρίσκεται περίπου 10 χιλιόμετρα από το Τουλιάρ. Υπάρχουν 188 κατηχούμενοι που ασχολούνται όλοι με το πάρεμα. Εδώ αγοράστηκε οικόπεδο για να χτισθεί εκκλησία. Πιο κοντά στο Τουλιάρ είναι το χωριό TSOUHOUBOURI. Εδώ έχουμε σήμερα 156 κατηχούμενους. Ο κύριος Ανδρέας Θεμιστοκλέους από την Κύπρο έχει αναλάβει το χτίσιμο της Εκκλησίας του Αποστόλου Ανδρέα. Σύμφωνα με το πρόγραμμα εδώ θα γίνει κεντρική Ενορία με σχολείο και ξενώνες. Ήδη σήμερα ο πατήρ Εφρέμ έχει εγκατασταθεί εδώ και θα εξυπηρετεί τα γύρω χωριά.

Μετά από διαδρομή μιάς ώρας φθάσαμε στο χωριό MPESELI. Εκανε τρομερή ζέστη. 280 περίπου κατηχούμενοι μας περίμεναν με τραγούδια στον ίσκιο δύο μεγάλων δένδρων. Ο Επίσκοπος Νεκτάριος έθεσε τον θεμέλιο λίθο του ιερού ναού της Αγίας Θεοδοσίας που θα χτισθεί εδώ. Σε μικρή απόσταση από εδώ βρίσκεται το χωριό Μπέγουϊ με 205 κατηχούμενους. Σύντομα και εδώ πρόκειται να χτισθεί εκκλησία. Κατόπιν επισκεφθήκαμε το χωριό Αντζαμπάκι. Εδώ υπάρχει ένα από τα πιο οργανωμένα σχολεία που στεγάζεται σε μεγάλη χορτοκαλύβα, η οποία χρησιμεύει και για Εκκλησία. Ο αριθμός των κατηχούμενων ξεπερνά τα 400 άτομα. Πρόκειται να χτισθεί και εδώ εκκλησία και γίνονται μελέτες για το άνοιγμα πηγαδιού. Κατόπιν επισκεφθήκαμε στα γρήγορα άλλα δύο μικρότερα χωριά. Παντού κάναμε διανομή ρούχων.

Αφού διανυκτερεύσαμε στο Τουλιάρ πήραμε το δρόμο της επιστροφής. Στο SAKAVELANI πρωί πρωί τελέσαμε τη θεία λειτουργία. Περνώντας από το χωριό ANTSANIRA τακτοποιήθηκε το θέμα αγοράς οικοπέδου για την ανέγερση ιερού ναού. Υπάρχουν πάνω από 150 κατηχούμενοι. Στο χωριό ANTRANOVOURI μας περίμεναν πάνω από 100 άτομα κατηχούμενοι. Περιμένουν να χτισθεί εκκλησία και να βαπτισθούν.

Στο χωριό ΜΑΗΒΟΥΒΟΥΚΑ μας περίμεναν πάνω από 500 άτομα. Οι κατηχούμενοι ξεπερνούν τους 320. Είναι ένα από τα μεγαλύτερα χωριά της περιοχής. Υπάρχουν εκτός από τους Χριστιανούς και πολλοί φανατικοί ειδωλολάτρες. Σύντομα θα χτισθεί ιερός ναός της Παναγίας Σουμελά με δωρητή οικογένεια

από την Αδελαΐδα Αυστραλίας.

Το απογευματάκι φτάσαμε στο χωριό AMPATAKA. Όλοι οι κάτοικοι του χωριού είναι Ορθόδοξοι κατηχούμενοι. Εδώ θα χτισθεί ιερός ναός του Αγίου Γερασίμου από δωρητή της Αδελαΐδας. Διανυκτερεύσαμε ξανά στην πόλη FIANARENTSON και την άλλη μέρα Τρίτη 23-12-97 βράδυ φθάσαμε στο ANTANANARIVO. Πάνω από διακόσια άτομα, παιδιά του Ορφανοτροφείου, κατηχητές και φτωχοί της γειτονιάς μας περίμεναν για την καθιερωμένη Χριστουγεννιάτικη γιορτή που είχαν ετοιμάσει οι κατηχητές με το ζεύγος Καρυτσιώτη. Τα παιδάκια τραγούδιαν διάφορα Χριστουγεννιάτικα τραγούδια, είπαν ποιήματα και έπαιξαν διάφορα σκέτες. Στο τέλος της γιορτής έγινε διανομή ρούχων και παιχνιδιών σε όλα τα παιδιά που παρευρέθηκαν.

Την άλλη μέρα Παραμονή των Χριστουγέννων, επισκεφθήκαμε για δεύτερη φορά το χωριό SOUANINARIVO. Αφού τελείωσε η Θεία Λειτουργία μαζί με τους 164 ήδη βαπτισμένους πιστούς, έλαβαν τη θεία Κοινωνία και τα 39 άτομα που βαπτίστηκαν στην προηγούμενη επίσκεψή μας. Αργά το απόγευμα φθάσαμε στη βάση μας.

Πέμπτη 25-12-97. Ανήμερα Χριστούγεννα. Μετά την πανηγυρική θεία Λειτουργία έλαβε χώρα το καθιερωμένο Χριστουγεννιάτικο τραπέζι, στο οποίο παρεκάθησαν πάνω από τριακόσια άτομα.

Το Σάββατο 27-12-97 με χρήματα που πρόσφερε ο Ιεραποστολικός σύλλογος Φυλακισμένων η Οσία Ξένη Θεσσαλονίκης, με επικεφαλής τον ιερέα π. Γερβάσιο Ραφτόπουλο ετοιμάσαμε φαγητό για τους 300 περίπου φυλακισμένους των φυλακών Ανταναναρίβο τους οποίους επισκεφθήκαμε. Επισκεφθήκαμε τις φυλακές "Κόλαση" εννέα η ώρα το πρωί. Τόση ήταν η χαρά των φυλακισμένων που μας υποδέχτηκαν στη μεγάλη αυλή με χειροκροτήματα και τραγούδια. Είχαν προετοιμάσει ολόκληρη γιορτή με τραγούδια στα Γαλλικά, στα Αγγλικά, στα Ελληνικά και στη γλώσσα τους. Με ποιήματα και σκετες σε ένα άριστα οργανωμένο πρόγραμμα που κράτησε τρεις περίπου ώρες. Πολλοί μας πλησίασαν ευγενικά και αφού μας ευχαρίστησαν, μας είπαν ότι αυτοί που έχουν πάνω από δεκαπέντε χρόνια στις φυλακές, δεν θυμούνται να είχαν ποτέ τους φάει στις φυλακές τόσο ωραίο και

πολύ φαγητό.

Την Κυριακή 28-12-97 μεταβήκαμε για δεύτερη φορά το χωριό FOUNENANSOU. Κατηχητής εδώ ήταν ο Παύλος. Σήμερα είναι ο ιερέας της ενορίας αυτής. Πάνω από 200 άτομα παρακολούθησαν τη θεία λειτουργία και κοινωνισαν των Αχράντων Μυστηρίων. Υπάρχουν έτοιμα τα σχέδια να χτισθεί εκκλησία και σχολείο στο ωραίο κτήμα που τελευταία οι κάτοικοι του χωριού πρόσφεραν στην επισκοπή.

ΤΡΙΤΗ ΜΕΓΑΛΗ ΠΕΡΙΟΔΕΙΑ

(Η δεύτερη στα Βόρεια της Μαδαγασκάρης)

Τετάρτη 31-12-97 πέντε το πρωί, όπως πάντοτε, ξεκινάμε για Μαντζούγκα. Κοντά στο χωριό SONIADAYANA, 64 χιλιόμετρα από το Ανταναναρίβο βρίσκεται ο τόπος όπου τον περασμένο χρόνο το αυτοκίνητο της Ιεραποστολής τουμπάρισε και ως του θαύματος στάθηκε στην άκρη του γκρεμού. Περνώντας από το σημείο αυτό κάθε φορά σταματούσε για να κάνουμε το σταυρό μας.

Φθάσαμε στο Μαντζούγκα 3 η ώρα το πρωί ξημερώνοντας πρωτοχρονιά. Λειτουργήσαμε στον Άγιο Νικόλαο. Το μεσημέρι ο πάτερ Νικόλαος μας συνόδευε στις φυλακές ανηλίκων. Τους προσφέραμε φαγητό και ρούχα για όλους.

Το απόγευμα επισκεφθήκαμε τον ιερό ναό των Αγίων Κωνσταντίνου και Ελένης στο ABOVONDRAMANESI.

Διανυκτερεύσαμε ξανά στο Μαντζούγκα και την άλλη ημέρα πήραμε το δρόμο της επιστροφής για Ανταναναρίβο.

Τις άλλες ημέρες που ακολούθησαν μέχρι και την Πέμπτη 8-12-98 συνεχίσαμε τα μαθήματα πιο εντατικά.

Παρασκευή 9-1-98 βρίσκομαι στο αεροδρόμιο του Ανταναναρίβο και πετώ με το αεροπλάνο για Αθήνα μέσω Ναϊρόμπι - Ντουμπάι - Βυρητό και Κύπρο. Θα επισκεφθώ έστω και για μια ώρα το όμορφο και λατρευτό χωριό μου.

Θα περπατήσω μέχρι τον Άγιο Σώστη με παρέα το συγχωριανό και φίλο Παναγιώτη Μουτογιάννη. Θα επισκεφθώ το Νεκροταφείο στο Νικόλο για να χαιρετήσω όλους αυτούς που έφυγαν. Θα σταθώ και θα πω ένα μεγάλο ευχαριστώ και θα κλάψω στον τάφο του διδάσκαλού μου, αιμνήστου Αριστείδη Γιουρνά. Θα πω λίγο κρύο νερό από τον Πλάτανο και τέλος αφού θα φάω το κουλούρι που έχω στην τσάντα μου μέσα στο πατρικό μου σπίτι,

θα κλάψω άλλη μία φορά και με δάκρυα θα χαιρετήσω τον τόπο που γεννήθηκα, τον τόπο που πάντα έχω στην καρδιά μου και τη σκέψη μου, για να επιστρέψω σε λίγο στη μακρινή Αυστραλία.

Εδώ τελειώνει το οδοιπορικό μου στη Μαδαγασκάρη. Ενα οδοιπορικό που αν είχα το χρόνο να εξιστορήσω με λεπτομέρειες θα χρειαζόμουν ίσως πολλά κιλά χαρτί και αρκετό μελάνι. Ενα οδοιπορικό που στους δύο αυτούς μήνες γνώρισα τόσα και απέκτησα τέτοιες εμπειρίες που όλα μου τα άλλα χρόνια δεν είναι αρκετά. Ενα οδοιπορικό που σε απογειώνει από τα επίγεια στα επουράνια.

ΕΠΙΛΟΓΟΣ

Φτάνοντας στο τέλος του οδοιπορικού μου, μια πίκρα μένει μέσα στην καρδιά κάθε ανθρώπου που θέλει να είναι άνθρωπος. Πίκρα γιατί συνάνθρωποί μας, αδελφια μας, παιδιά του Θεού πεθαίνουν κάθε λεπτό σ' αυτή τη χώρα. Κι αυτή τη στιγμή πολλά θα είναι τα θύματα που αφήνουν την τελευταία τους πνοή σε κάποια χορτοκαλύβα, σε κάποιο δρόμο ή χαντάκι, στους ριζώνες, στην έρημο, στα ψηλά βουνά και στα πλημμυρισμένα ποτάμια. Κι ένα αβάσταχο γιατί, γιατί να συμβαίνουν όλα αυτά πλανιέται μέσα μας. Είναι αδύνατο να μείνει κανείς ασυγκίνητος μπροστά στη φρίκη αυτού του ολέθρου, που είναι μια καθημερινή πραγματικότητα στη Μαδαγασκάρη.

Από την άλλη όμως πλευρά δεν μπορεί κανείς να μη θαυμάσει το μεγαλείο του Θεού και το θαύμα που συντελείται αυτή τη στιγμή απ' άκρον σ' άκρο της Μαδαγασκάρης.

Αγαπητοί μου. Αυτά τα πρόσωπα των ανθρώπων που έζησα, βρίσκονται συνέχεια μπροστά μου. Βλέπω τα πλήθη των πιστών της Μαδαγασκάρης να ψάλλουν, να γονατίζουν και να παρακαλούν με θερμή πίστη το Θεό. Αυτά τα όμορφα παιδικά πρόσωπα με τα ζεστά χαμόγελα θα υπάρχουν, όσο θα μπορούμε να τα βοηθήσουμε να αντιμετωπίζουν την πείνα, τη δίψα και τις αρρώστιες. Σε μας έχουν εναποθέσει τη ζωή τους.

Έχεις εσύ τίποτε να δώσεις και να κάνεις; Αν ναι άνοιξε τώρα την καρδιά σου και πρόσφερε αν χρειασθεί γερά και από το υστέρημά σου. Και νάσαι βεβαιός πως ο Χριστός θα είναι πάντοτε κοντά σου.

Ανταναναρίβο Μαδαγασκάρης 8-1-98
Νίκος Νταφύλλης

Νέα από την Ευρυτανία

Γιατί όχι στη Ρούμελη;

(Αναδημοσίευση από την εφημερίδα
ΕΛΕΥΘΕΡΟΤΥΠΙΑ)

Κύριε διευθυντά, με έκπληξη, συνοδευόμενη μάλιστα από έντονη “αγανάκτηση”, ανέγνωσα την ανταπόκρισή του από την Τρίπολη του Νίκου Θεοδωράκη σχετικά με την ίδρυση του “Πανεπιστημίου Πελοποννήσου”, στην “Ε” της 12/6/99. Η αναφερόμενη “αγανάκτηση”, που τολμώ να πω κατέληξε σε “οργή”, δεν έχει βέβαια να κάνει με την ίδρυση ενός ακόμη Πνευματικού Ιδρύματος που τόσο ανάγκη έχει η πατρίδα μας, για τους πολλούς και γνωστούς λόγους που δεν είναι της ώρας να αναφέρω και για τους οποίους δύσκολα θα διαφωνούσε κάθε νοήμων Έλληνας πολίτης. Έχει όμως να κάνει με ορισμένες “ανακρίβειες” (που θέλω να ελπίζω ότι οφείλονται όχι σε πρόθεση, αλλά σε ελλιπή ενημέρωση) του ανταποκριτή και σχετίζονται με την επιλογή της συγκεκριμένης περιφέρειας της χώρας, ως τόπου ίδρυσης ενός ακόμη πανεπιστημίου.

Όπως είναι γνωστό, η περιοχή της Πελοποννήσου διαθέτει ήδη ένα από τα μεγαλύτερα εκπαιδευτικά ιδρύματα της χώρας, στην Πάτρα, με μια πληθώρα τμημάτων και σχολών Ανώτατης Εκπαίδευσης (ΑΕΙ: από Ιατρική και Πολυτεχνική Σχολή μέχρι προσφάτως τμήματα Φιλοσοφίας και Θεατρολογίας), καθώς και ένα μεγάλο αριθμό τμημάτων ΤΕΙ. Είναι επίσης η έδρα του νεοσύστατου Ανοικτού Πανεπιστημίου. Το ίδιο άλλωστε συμβαίνει και στην Κρήτη, η οποία διαμορφώνεται - και καλώς βέβαια πράττει - σε ένα από τα σημαντικότερα εκπαιδευτικά και ερευνητικά κέντρα της Ευρώπης. Το ερώτημα όμως που ανακύπτει είναι το εξής: Τι γίνεται με τις άλλες περιοχές και περιφέρειες της Ελλάδας, στις οποίες δεν λειτουργεί “ούτε ένα” τμήμα ΑΕΙ; Αυτές δεν δικαιούνται “να έχουν στον ήλιο μοίρα”; Ο συνεργάτης σας λανθασμένα αναφέρει ότι η Πελοπόννησος αποτελεί τη “μοναδική από τις 13 περιφέρειες της χώρας που δεν διαθέτει ΑΕΙ”. Από όσο όμως είμαι σε θέση να γνωρίζω η μοναδική περιφέρεια της χώρας που δεν διαθέτει ΑΕΙ είναι η ευρύτερη περιφέρεια της Ρούμελης, ειδικά οι νομοί της Ευρυτανίας και της Φωκίδας, οι οποίες είναι από τις φτωχότερες στην Ελλάδα και χρόνια καταδικασμένες

στον πολιτιστικό και οικονομικό μαρασμό και την κοινωνική απόγνωση. “Επιτρέπεται” βέβαια η λειτουργία κάποιων παραρτημάτων ΤΕΙ “Δασοπονίας” ή “Ιχθυοκαλλιέργειας”, για παράδειγμα στο Καρπενήσι, αλλά μέχρι εκεί. Από εκεί και πέρα η “ανάπτυξη” της περιοχής εξαντλείται στον τουρισμό των τριημέρων ή του Σαββατοκύριακου. Έτσι φαίνεται κατανοούν τον όρο “Πολυκεντρική Ελλάδα” οι πολυποικίλοι εκφραστές του Αθηνοκεντρικού Κράτους: δηλαδή όπως εκάστοτε τους “συμφέρει”. Δεν είναι βέβαια αμελητέες οι ευθύνες και συλλογικότερων οργάνων (Πνευματικό Κέντρο Ρουμελιωτών, Ομοσπονδία Ευρυτανικών Συλλόγων, Σύλλογος Ευρυτάνων Επιστημόνων κ.ά.), οι εκπρόσωποι των οποίων -σε αγαστή αρμονία- με τους κατά τόπους πολιτικούς ιθύνοντες και αντιπροσώπους “κοιμούνται τον ύπνο του δικαίου” ανήμποροι να υπερβούν τις μικροκομματικές σκοπιμότητες σε επίπεδο “συσχετισμού δυνάμεων” και τις προσωπικές τους “εξυπηρετήσεις”.

Τι μπορεί και τι πρέπει να γίνει; Η πρόταση που ακολουθεί είναι ενδεικτική και αφορά την περιοχή της Ευρυτανίας, απ’ την οποία άλλωστε κατάγομαι.

Να ιδρυθεί “εδώ και τώρα” αυτόνομη Σχολή Θεολογίας στον Προυσό Ευρυτανίας, στο πλαίσιο ίσως ενός ευρύτερου Πανεπιστημίου Ρούμελης. Τόσο η ιστορία όσο και η σημερινή παρουσία του Μοναστηριού στην περιοχή δικαιούνται μια συστηματικότερη μελέτη και έρευνα, που θα αναδείξει την προσφορά της όχι μόνο στην ύπαιξη αλλά και στην πολιτιστική συνέχεια του Ελληνισμού.

Οι κτιριακές εγκαταστάσεις σε μεγάλο βαθμό ήδη υπάρχουν (οικοτροφείο και κτίρια Κατσάμπα), ενώ τα “ελάχιστα” χρήματα -σε σχέση μ’ αυτά που σπαταλώνται και “επενδύονται” καθημερινά για κάθε είδους “παρα-λογισμό”- που απαιτούνται για τη λειτουργία μιας τέτοιας Σχολής, μπορούν να βρεθούν είτε από τα κρατικά είτε από τα κοινοτικά ταμεία (3ο ΚΠΣ). Αρκεί βέβαια κάποιος επιτέλους να συνειδητοποιήσουν τις ευθύνες τους και να σταθούν στο ύψος των περιστάσεων.

Με τιμή

Γιώργος Τσιαντίς

(Εκ Χελιδόνας Ευρυτανίας ορμώμενος)

Διδάκτωρ Φιλοσοφίας, Πανεπιστημίου Αθηνών

Επιστολές προς την Αδεφρότητα

Ευχαριστήριο

Θέλω να εκφράσω ένα μεγάλο ευχαριστώ στους γιατρούς, το νοσηλευτικό προσωπικό του Νοσοκομείου Καρπενησίου για τη φροντίδα και την περιθαλψη που μου πρόσφεραν όσες μέρες, χρειάστηκε να νοσηλευτώ εκεί για ξαφνική μου ασθένεια.

Ιδιαίτερα ευχαριστώ και συγχαίρω το Διευθυντή, τους γιατρούς Τσιλίκη, Οικονόμου και Κερατσίκη, για το ενδιαφέρον και την περιποίηση που προσέφεραν σε μένα, αλλά και την όλη οργάνωση και τέλεια λειτουργία του Νοσοκομείου, που εγώ προσωπικά και όλοι οι ασθενείς διαπίστωσαν.

Μένω στη Νέα Υόρκη των ΗΠΑ, πρώτη φορά έτυχε να χρειασθώ νοσηλεία στην Ελλάδα και έμεινα κατάπληκτη από το ζεστό, φιλικό περιβάλλον, την καθαριότητα, την προθυμία, για εξυπηρέτηση και κυρίως την ανθρωπιά και την αδιάκοπη μέριμνα, για τη γρήγορη και καλή ανάρρωση των ασθενών.

Αγαπώ τον τόπο που γεννήθηκα και είμαι περήφανη που υπάρχουν τέτοιοι χώροι και τέτοιοι άνθρωποι.

Μαριάνθη Κ. Πριοβόλου

Καρπενήσι 6 Ιουλίου 1999

Αγαπητοί μου

Έλαβα το 66/99 τεύχος του περιοδικού σας "Μικροχωρίτικα Γράμματα" με την καταχώρηση σ' αυτό της αγγελίας για την απώλεια της αγαπημένης μου και αξέχαστης Ιουλίας, και Σας ευχαριστώ πολύ και Σας και τον κ. Χρυσοστ. Λιόντη που σας έδωσε το κείμενο στο οποίο πράγματι δεν γράφει

υπερβολές.

Στη μνήμη της αείμνηστης συζύγου μου προσφέρω στο περιοδικό σας 10.000 και 2.000 ως συνδρομή.

Όσο για τη συμμετοχή των κοριτσιών Μικρού Μεγάλου Χωριού στην Εθνική Αντίσταση είμαι γνώστης ο ίδιος διότι εκτός από τη Ναυσικά Παπαδάκη που γνώρισα στο Στένωμα το Φλεβάρη του 1943 που πήγαμε για την ίδρυση της ΕΠΙΟΝ μου έτυχε να νοσηλευθώ στο Νοσοκομείο του Μεγάλου Χωριού με σοβαρό τραύμα στο στήθος, το χειμώνα 1944 και δεν θα ξεχάσω την περιποίηση των κοριτσιών. Θυμάμαι και ονόματα αλλά δεν θα τ' αναφέρω τώρα, να μην επιβαρύνω τις σελίδες του περιοδικού σας σε περίπτωση δημοσίευσεως της παρουσίας.

Θα μου επιτρέψετε όμως να σταθώ επ' ολίγο στο ήθος και την ευπρέπεια της αείμνηστης Ιουλίας. Της είπα τότε ότι κάνουν χαρτιά για αναγνώριση της Εθνικής Αντίστασης και ίσως χορηγηθούν συμβολικά και συντάξεις. Η απάντησή της ήταν η παρακάτω, καίτοι γνώριζε ότι ήμουν μέλος της Επιτροπής Κρίσεως Αγωνιστών Εθνικής Αντίστασης Ν. Ευρυτανίας και όλα τα μέλη θα συνυπέγραφαν την απόφαση διότι δεν ήταν κάτι το παράνομο.

Μου είπε λοιπόν ότι "Στην Εθνική Αντίσταση δεν ήμουν μόνο εγώ ήταν όλα τα κορίτσια και πολλά έχασαν και τη ζωή τους. Και αν είναι να πάρουν κάτι από το κράτος ας πάρουν εκείνες που στερούνται το καθημερινό τους ενώ εμείς δόξα τω Θεώ το έχουμε". Στη θέση της αμφιβάλλω αν άλλη έκανε το ίδιο. Η χριστιανική της αγωγή και τα φιλανθρωπικά της αισθήματα δεν της επέτρεπαν ν' αποτελέσει εξαίρεση στην κατανομή του εθνικού εισοδήματος ας πούμε, λες και θα το αφαιρούσε από κάποια άλλη. Και βεβαίως η ζωής μας δεν θ' άλλαζε σε τίποτα. Μόνο μια ηθική ικανοποίηση ήταν.

Εδώ τελειώνω και συγγνώμη αν το παράκανα. Και πάλι ευχαριστώ.

**Με ιδιαίτερη εκτίμηση
Κωστ. Ν. Κρουσιτάλλης**

Συνέχεια προηγούμενου

ΙΑ'. ΤΑ ΕΠΙ ΤΟΥ ΠΟΤΑΜΟΥ ΣΑΓΓΑΡΙΟΥ

Όταν επιστρέφοντες περάσαμε τον Σαγγάριον ε-τάχθημεν όπισθεν αυτού με μάλλον τομέα. Κάναμε διαδρομήν παραπλεύρως του ποταμού. Συναντήσα-με μίαν Μοίραν βαρέως Πυροβολικού συρομένην από βουβάλια. Ο γνωστός μου ταγματάρχης διοικη-τής δεν έβλεπε τον άμεσον κίνδυνον που διέτρεχε. Όταν οι Τούρκοι που κατήρχοντο έφθανον απένα-ντι με ολίγους πυροβολισμούς θα ακινητοποιούσαν την Μοίραν και θα την εκάναμε. Έτρεξα και του είπα να στραφή αμέσως προς δυσμάς αριστερά να μπη σε κανένα αυλώνα και να καλυφθή.

Την επομένη μας ειδοποίησαν ότι οι Τούρκοι πέρασαν το ποτάμι.

Ο Σαγγάριος ήτο μάλλον στενός και βαθύς. Είχαν ρίξη δύο λευκές διά γεφύρι. Εκεί ήτο ένας εκτετα-μένος καλαμώνας, όπου εκαλύφθησαν οι διελθό-ντες.

Ευρήκα τον Ζήρα, ο οποίος μου είπεν ότι μίαν διλοχίαν έχει διαθέσιμον και την ετοίμασε δι' αντε-πίθεσιν. Σε λίγο εξόρμησεν αλλά το γυμνόν έδαφος που είχε να διανύση ως τον καλαμώνα θα ήτο 1500 μ. τουλάχιστον. Οι θαυμάσιοι εκείνοι άνδρες καίτοι βαλλόμενοι δεν εσταμάτησαν πουθενά. Τα Πυροβο-λικά εκατέρωθεν έβαλλαν όταν έφθασαν εις τον κα-λαμώνα οι Τούρκοι ηγέρθησαν και ετράπησαν εις φυγήν. Άλλως τε σκοπός των δεν ήτο να δώσουν μάχην.

Τότε ειδομεν το πλήθος των και ετρομάξαμεν μη γίνουν οι ιδικοί μας ανάρπαστοι τόσον πειό λίγοι ήσαν. Αλλά οι Τούρκοι συνέχισαν φεύγοντες. Ε-μαυροδόλησεν ο καλαμώνας. Το π/βολικόν μας ήτο ορειβατικόν με το Γαλλικόν υλικόν που είχε μηδαμι-νά αποτελέσματα. Συνεκέντρωσε την προσπάθειάν του να καταστρέψη το γεφύρι ώστε να αποκοπούν οι φεύγοντες και συλληφθούν αιχμάλωτοι.

Και το μεν γεφύρι δεν απεκόπη αλλά τα πυρά αυτά απηγόρευαν την προσέγγισιν των Τούρκων, οι οποίοι εν τη απελπισία των ερρίπτοντο εις τον ποτα-μόν.

Σαν να είχαν αδειάση σακκιά κολοκύθια εφαινό-ντο τα Τούρκικα κεφάλια. Ζήτημα αν εγλύτωσε κα-νένας.

Είχε πολύ Πεζικόν ο Κεμάλ. Πράγματι τα έμπεδά του ανεπλήρουν τας απωλείας. διαρκούσης της μά-χης προσήλθε και άλλη Μεραρχία ώστε και με τας

† Του στρατηγού Δημ. Π. Πολύζου

δύο Μεραρχίας της Κιλικίας είχε σταθεράν υπερο-κλήν επί των Ελλήνων.

Ο Σαγγάριος όθεν είναι μία ελληνική Δόξα και διη από τας μεγαλυτέρας.

Απέδειξε την ακμαίαν εθνικήν αλκήν.

με καλλιτέραν διοίκησιν θα είμεθα οι νικηταί. Και με τας δυσμενείς συνθήκας που εμαχόμεθα. Και τώ-ρα διεκόψαμεν την μάχην οικειοθελώς και πλήρεις πολεμικής αλκής, ως απεδείχθη.

Και όμως έλληνες κατέβαλον σατανικήν προσπά-θειαν να αμαυρώσουν την αίγλην του. Και η Κων-σταντινούπολις, της οποίας εκεί εκρίνετο η τύχη, ήτο Η σφοδρότερον αντιμαχομένη.

Οι Τούρκοι απειραθήσαν και αλλαχού διάβα-σιν του ποταμού. Θαυμάζει κανείς την επιμονήν με την οποίαν εφήρμωζαν τα πορίσματα της τακτικής, ως και την ανωτέρας Στρατηγικής. Οι ανώτεροι ιδία Είχον σπουδάση εις την Γερμανίαν. Δεν εκύταζεν αρχαιότητα ο Κεμάλ. εβλέπαμεν εις τα δελτία αντι-συνταγματάρχας διοικητάς Μεραρχιών, αλλά με σω-ρείαν προσόντων. Ημείς κουβαλήσαμεν όλην την αρχαιολογίαν. προσόν ήτο μόνον η αρχαιότης. Ο επαγγελματισμός ήτο το κύριον χαρακτηριστικόν του Ελληνικού Στρατού. Τα στελέχη του Ελληνικού στρατού ενί λόγω ήσαν κατώτερα των Τουρκικών,

ΜΑΧΗ ΤΟΥ ΑΦΙΟΝ ΚΑΡΑΧΙΣΑΡ. Σεπτέμβριος 1921

Οκτώ Μεραρχίας έστειλεν Ο Κεμάλ κατά του Α-φιόν Καραχισάρ, αγνοήσας τον Ελληνικόν Στρατόν που ήτο ακόμη εις τον Σαγγάριον. Μεγαλειώδης πλευρική καταδίωξις. Εις το Αφιόν ευρίσκετο μόνον η Τετάρτη Μεραρχία.

Η Στρατιά διέθεσε το Α. Σώμα Στρατού με τας τρεις Μεραρχίας του.

Σκέψις κυριαρχούσα ήτο να αποκρουσθή Ο Τούρκος. δεν εκυριάρχησεν η σκέψις της Μάχης-συντριβής.

Ημείς πήγαμεν έως τον Σαγγάριον αναζητούντες τον Τουρκικόν Στρατόν και τώρα μας ήλθεν εις τα πόδια μας, να συντριφώμεν τας 8 Μεραρχίας θα ήτο αποφασιστικόν πλήγμα διά τον Κεμάλ.

Έπρεπε να σταλή ανεδοιόσιως και το Σώμα Στρατού και με μεγαλύτερον άνοιγμα κυκλώσεως.

Το Α. Σ. Στρατού διεξήγαγε σκληρούς αγώνας, διότι Οι Τούρκοι ήσαν περσοότεροι. Ο πρωϊκός Φράνκου Μέραρχος της 1ης Μεραρχίας συνήτησε

μεγάλης δυσκολίας με τα στρατεύματά του διά τας συνεχείς θυσίας που τους επέβαλλε.

Διέθεσε λοιπόν η Στρατιά και το Β. Σ. Στρατού και του έδωσε άξονα επιθέσεως ατυχή. Δηλαδή την Κοιλιάδα Γιαπουλντάκ η οποία θα ωδήγει εις τα ώτα του Α. Σ. Στρατού αντί να ευρεθώμεν ανοικτά εις τα πλευρά των Τούρκων. κατερχόμενοι προς νότον με την Μεραρχίαν αριστερά και την 13ην δεξιά υπό τον Τρικούπην Σωματάρχην αντί του πρίγκηπος κατέστη από της δευτέρας ημέρας κατέστη προφανές το μειονεκτικόν της κατευθύνσεώς μας.

Και οι δύο Στρατηγοί με εξουσιοδότησαν να κάμω ότι μπορώ να διορθωθώ αυτό το σφάλμα. εκάλεσα τον υπίλαρχον Της Ημιλαρχίας και μου έδωσε δείγματα ότι θα κάμην το παν διά να αποφύγη το Στρατοδικεϊόν διά την πράξιν του. Άμπια ντάγ, τον εφιλοτίμησα και του ανέθεσα να ανεύρη οδδουσιν επί του ομαλού Σαλμαλί Ντάγ η οποία να οδεύη προς ανατολάς, αντί της προς νότον που ακολουθούμεν τώρα.

ο υπίλαρχος δεν πήγε πουθενά. Συμβουλευθή κάποιον της Στρούγκας. Το πρωί δεν ανευρίσκετο πουθενά. Ευρέθημεν εις το Αγιαζίν πίσω από την Πρώτη Μεραρχίαν, δηλαδή άχρηστοι...

Εις την Στρατιάν υπήρχε κάτι το ηποπαθές.

Πόσον επιθυμητός ήτο ο ατρόμητος Κωνσταντίνος της Κρέσνας. Τώρα Παρεμερίσθη και κατέκειτο πυρέσσων εις την Προύσαν.

Οι Τούρκοι Παρέμειναν σχεδόν εις τας θέσεις των μέχρι του τέρματος του πολέμου. Σκέψις να επιτεθώμεν εκμεταλλευόμενοι την ολιγοχρόνιον έσσω υπεροχήν μας καμμία. Μίαν ευκαιρίαν που μας παρείχεν η μεγαλομανία του Κεμάλ την εκάσαμεν. η ηποπάθεια υπήρχε περισσότερο εις το επιτελείον του παρά εις τον Παπούλαν.

ΤΑ ΠΟΛΙΤΙΚΑ

Τω 1919 δεν υπήρχε πλέον Μεταξάς ούτε Κωνσταντίνος να σταματήσουν τον Βενιζέλον και δι' αυτό ερρίφθη ανεμπόδιτος εις την Τραγικήν περιπέτειαν, το όνειρό του. Μέγας οραματιστής. όχι όμως ρεαλιστής, η εσωτερική κατάστασις τον εξεβίαζε να εμφανίση κάτι μεγάλο.

πίστευεν εις το άστρον του. Δεν επέδειξε τον λόγον του παλαιού πρωθυπουργού Θεοτόκη κρίνοτος τας επιτυχίας του 1912-1913: Ο θεός υπήρξε Φιλέλλην: Εάν δεν εγίνετο ο Βουλγαρικός πόλεμος, τον οποίον δεν ήθελε, θα είχομεν με τους βουλγάρους σύνορα Το 14ον χιλιόμετρον απέξω από την Θ/νκην. Επίσης εάν δεν ευφλυόυτο οι Βούλγαροι να κτυπήσουν τους Σέρβους δεν θα μας ήνωναν εις πόλεμον. Επίσης εάν δεν υπήρχε Κωνσταντίνος δεν

θα ενικόμεν.

Με όσην επιστημονικότητα έχω το τονίζω προς μίμησιν εις τους επιγιγνομένους Δεν έχει κανείς παρά να ειδή τους μετέπειτα πολεμικούς μας αρχηγούς εκ των οποίων Ο μεν βενιζελικός έχασε Σώματα Στρατού και Μεραρχίας εις επιχειρήσεις και δεν επιμώρησε κανένα. Ο δε αντιβενιζελικός ουδέ ένα συνταγματάρχην απουσιάζοντα από συστήματος από την Μάχην μπορούσε να τιμωρήση ούτε ένα δειλόν επιτελή του να εκδιώξη.

Με τον Κωνσταντίνον επαινούμενα ή μαστιγούμενα κοιτούσαν με φερά τα σπείλην. οι μελοθάνατοι του Σαγγαρίου τον αποζητούσαν. Τούτο έμαθα μετά τον Σαγγάριον.

ο Βενιζέλος λοιπόν ωσανεί απαλλαγείς της πιεστικής εισβολής του Κωνσταντίνου παρεμέριζε τους στρατιωτικούς συμβούλους, ως ο Πάγκαλος Π.Χ.

Είχε σαφείς και πολλαπλάς προειδοποιήσεις από την Γαλλίαν π.χ.

Εις το υπ' αριθ. 11686 από 26.3.1920 τηλεγράφημά του προς τον Υπουργόν των Εξωτερικών λέγει: ότι η Γαλλία δεν είναι διατεθειμένη να επαναλάβη τον πόλεμον διά τα ελληνικά ζητήματα. Απίτησα αυτά ότι ουδέποτε διανοήθην να ζητήσω τοιαύτην συνδρομήν και ετόνισα ότι η Ελλάς διά του εν τη Ασία στρατού της όχι μόνον τας Ελληνικά διεκδικήσεις δύναται να επιβάλη, αλλ' ότι είναι ο κυριώτερος παράγων επιβολής εις τους Τούρκους πάντων των όρων καταρτιζομένης Συνθήκης ειρήνης,

Αυτά τα έλεγε προς τον Γάλλον Πρωθυπουργόν.

Προς την Αγγλίαν. Εις το τηλεγράφημα του Βενιζέλου της 6.3.1920 αναφέρεται

Σήμερον εκλήθην υπό του υπουργού Στρατιωτικών, όστις μοι ειπέ τα εξής παρόντος και του Άγγλου Αρχηγού του επιτελείου Στρατάρχου Ουίλσον: Πρωθυπουργός μοι ανέθεσε να σας ερωτήσω αν είσθε διατεθειμένος, εν περιπτώσει κινήσεως της Τουρκίας να αποδεχθή τους όρους της Συνθήκης να επιβάλλετε σεις αυτούς σεις αυτούς και Στρατιωτικώς. Συνέστησε δε να αναμετρήσωμεν και πάλιν καλώς τας δυνάμεις ημών ώστε να μη αναλάβωμεν έργον υπερβαίνον ταύτας απίντησα ότι αναλαμβάνομεν όσον αφορά τα επιδικαζόμενα ημίν μέρη, την επιβολήν εις την Τουρκίαν των όρων της συνθήκης.

Εις άλλο τηλεγράφημα του Ιουνίου 1920 προς τον Αντιπρόεδρον της Κυβερνήσεως λέγει: Αναμετρήσας περιστάσεις εδύλωσα προς αυτόν (τον Πρωθυπουργόν της Αγγλίας) ότι αναλαμβάνω διά του στρατού ημών να συντρίψω τον Στρατόν του Κεμάλ.

Πρέπει να θαυμάσωμεν το μεγαλείον Των προ-

σπαθειών αυτών του Βενιζέλου. Αλλά ηγωνίζετο διά χαμένον εκ γενετής υποθήσειν.

Ο Λόυδ Τζώρτζ, Διά τον οποίον κάθε ελληνική Ψυχή διατηρεί με συγκίνησιν την ανάμνησίν του, γράφει εις τα απομνημονεύματά του: Η Ελλάς επροδόθη από τους περισσότερους των Συμμάχων, και κατεδικάσθη την ημέραν ακριβώς, ήν κατελάμβανε την Σμύρνην. Ο Ελληνικός Στρατός δεν είχε ποτέ εις την Μ. Ασίαν συμμάχους ούτε προ των εκλογών, ούτε μετ' αυτάς.

Εις τον απεριφράστως μεγαλειώδη αγώνα που διεξήγεν είχε και γκάφες. Καλόν να το γνωρίζουν οι παθολογικοί θαυμασταί.

Ο Πίτερ Ράϊτ εις το αλλαχού αναφερθέν σύγγραμά του Γράφει σχετικώς εις τη Γερμανικὴν μετάφρασιν: Πρόκειται διά τον χειμώνα 1917-1918 ὅτε η Ρωσσία Η Ρουμανία εσυνθηκολόγησαν και αγωνία συνείχε τος συνέδρους του Αωτάτου κικού Συμβουλίου: BEI DER EPSTEN SITZUNG DES OBERSTEN KRIEGSRATES HIELT NIZELOSEINEN LANGEN/UBER EINESTUNDE WAHRENDEN VORTRAG UBER HELLAS; SEI GROSSE IN VERGAGENHEIT: GEGENWART UND ZUKUNFT: UND DIE EINZIGE AN WORT WAR. WAR DIE Knappe TROKENE FRAGE GENERAL ROBERTSONS: WIE YIEL DIVISIONEN SIE UNS ZUM FRUMAHR STELLEN.

Κατά μετάφρασιν: Κατά την πρώτην Συνεδρίασιν Του Ανωτάτου Συμβουλίου ο Βενιζέλος ὠμίλησε επί μίαν ὥραν περί της Ελλάδος του μεγαλείου της κατά το παρελθόν, το παρόν και το μέλλον, Μοναδική δε ἀπάντησις ήτο η Ξηρά ερώτησις του στρατηγού Ρόμπερτσον: Πόσας Μεραρχίας μπορείτε να μας διαθέσετε την άνοιξιν;

Άλλη απαγοίτευσις του Βενιζέλου είναι κατά το 1926 ὅταν ο Καφαντάρης ως Υπουργός των Οικονομικών της Οικουμενικής κυβερνήσεως διεπραγματεύετο εις το Παρίσι με την Αγγλίαν και Γαλλίαν τον διακανονισμόν του πολεμικού χρέους, τότε εσκέφθη ο Καφαντάρης να επικαλεσθή τον Βενιζέλον μήπως με το γόπτρόν του εβελπίωνετο η δημιουργημένη κατάστασις με τας παραλόγους αξιώσεις του Πουανακρέ και του Τσάμπερλαιν. Η απαγοίτευσις του τον ήγεν εις οξείας αντιδράσεις και τύψεις διά το Ελληνικόν δράμα που προεκλήθη χάριν αυτών των λεγομένων Συμμάχων.

Οι Σύμμαχοι.

Συμμαχίαν ουδέποτε εδέχθησαν να συνάψουν αυτοί που ονομάζομεν Συμμάχους. Συμμαχία προϋ-

ποθέτει ανάληψιν εκατέρωθεν ὠρισμένων υποχρεώσεων. Αυτό δεν έγινε ποτέ. Εζήτησεν ο Γούναρης Συμμαχίαν το 1915 διά να εξέλθη της ουδετερότητας με βασικόν ὄρον την εξασφάλισιν της ακεραιότητος και επ' ουδενί λόγω εδέχθησαν συζήτησιν. Τα υπό των δικαστών-δολοφόνων δε επαναλαμβανόμενα εις την δίκην των εξ περι διαλύσεως των Συμμαχιών ήσαν μωρολογήματα.

Διά τα νεώτερα δε που επανελήφθησαν τα ίδια λέγομεν τα εξής: Ο Πρωθυπουργός της Μέσης Ανατολής Τσουδερός εις το βιβλίον του γράφει: Τον Ιούλιον 1941 κοινή συνεννοήσει με πολλούς Έλληνας μετέβημεν εις το Λονδίνον. Εκεί εξέθεσα τα Ελληνικά ζητήματα και Α) να υπογραφη Συμμαχία. Αι θυσίαι του Ελληνικού Λαού του δίδουν το δικαίωμα τούτο. τα ὅσα είπατε εις τον Μεταξάν την άνοιξιν του 1939 που σας επρότεινε Συμμαχίαν σήμερα δεν ισχύουν.

Β) Να συζητήσωμεν τα ανταλλάγματα που θα δοθούν εις την Ελλάδα. Διότι υπάρχει και η εκθρική προπαγάνδα, η οποία εκμεταλλεύεται τας παραλείψεις

Εις αυτά απήντησαν πανομοιοτύπως και οι τρεις μεγάλοι της Αγγλίας δηλαδή: Τσώρτσιλ ο Ήντεν και ο Κάνιγκαν μόνιμος υφυπουργός των Εξωτερικών.

Πηγαίνετε να ετοιμάσετε στρατόν να πολεμήσετε τα άλλα είναι μεταπολεμικά τμήματα.

Με την Τουρκίαν έκαμαν συμμαχίαν το 1939.

Αλλά με ημάς διατί να κάμουν Συμμαχίαν; Αι μυστικά Υπηρεσίαι της Αγγλίας Διοικούσαν τον Ελληνικόν λαόν. Είχον τῶσον εύκολα ψυχολογήσει τον Έλληνα Ώστε ήσαν πιστευτοί και ὅταν ἔλεγον μωρολογίας.

Οι επίσημοι αντιπρόσωποι της αγγλικής πολιτικής εσέβοντο τους λαούς, παρ' οίς ήσαν διαπιστευμένοι.

Στοιχειώδης αξιοπρέπεια επιβάλλει να παύσωμεν να πιπιλίζωμεν την λέξιν: Σύμμαχοι: σαν επαίται - πτωχοί συγγενείς.

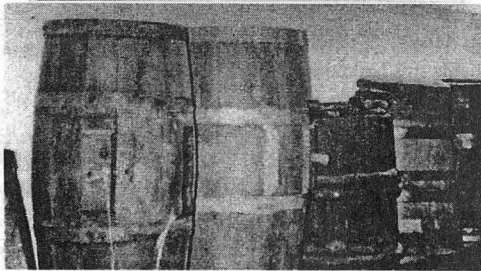
Η λεβαντινοποίησης των Ελλήνων είναι το μεγάλο σκαλί προς την αποσύνθεσιν της Ελληνικής εθνότητος.

ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΤΗΣ Μ. ΑΣΙΑΤΙΚΗΣ ΕΚΣΤΡΑΤΕΙΑΣ

Μόλις απειβιάσθημεν εις την Σμύρνην έγιναν τα έκτροπα της προκυμαίας. Πού πηγαίναμε με παρατάξεις και διά δοξολογίας ενώ ο εκθρός μας περίμενε διά μάχην επεξετάθημεν εις την Γραμμήν των Σεβρών ὅπου εοσημειώθησαν το εν μετά το άλλο τα ατυχήματα της Μαινεμένης, της Περγάμου, του Αϊδινίου.

Συνεχίζεται

Βιβλιοπαρουσιάσεις

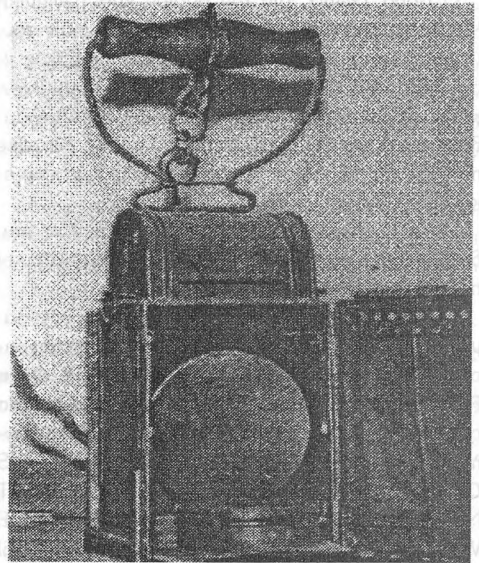
*Βαρέλια διαφόρων μεγεθών που
χρησιμοποιούν για αποθήκευση προϊόντων
(ΛΑΟΓΡΑΦΙΚΟ ΜΟΥΣΕΙΟ ΜΙΚΡΟΥ
ΧΩΡΙΟΥ ΕΥΡΥΤΑΝΙΑΣ)*

Εντυπα που λάβαμε

ΔΙΑΚΟΣ, Τρίμηνη έκδοση της Αδελφότητας "Αθανασίου Διάκου" Ιούλιος - Σεπτέμβριος 1999

ΛΕΠΙΑΝΙΤΙΚΑ ΝΕΑ, Τριμηνιαία έκδοση του Συλλόγου Λεπιανιτών Ευρυτανίας, Ιούλιος - Σεπτέμβριος 1999

ΚΡΙΚΕΛΟ ΕΥΡΥΤΑΝΙΑΣ: Διμηνιαίο δελτίο του Συλλόγου των εν Αθήναις και απασταχού Κρικελιωτών ο "Άγιος Νικόλαος" Σεπτέμβρης - Οκτώβριος 1999

Μιχάλη Σταφυλά: Η πικρή γεύση της αλήθειας. Β' έκδοση, 1999.

Ακουράστος ο διακεκριμένος Ευρυτάνας λογοτέχνης Μιχάλης Σταφυλάς, με την ευκαιρία των 50 χρόνων από τη λήξη του εμφυλίου, μας δίνει 100 λογοτεχνικές ψηφίδες, με τις οποίες αναπαριστά με περισσή λιτότητα εικόνες που μαγεύουν με περιστατικά από τον μεγάλο πόλεμο, τον αγώνα της Εθνικής Αντίστασης, τον εμφύλιο σπαραγμό και προ παντός τη βία και τον κατατρεγμό που ακολούθησαν. Τα αποφευγθαιμικά και περιεκτικά αυτά κομμάτια, καταστάλαγμα σοφίας και οδυνηρής εμπειρίας, θυμίζουν εικόνες ηρωισμού αλλά και διαστροφής της καθημερινής μας ζωής, με διωγμούς αγωνιστών, φίλων και συγγενών.

Να ένα κομμάτι:

- Γιατί φορές μαύρα;
- Σκοτώθηκε ο γιος μου.
- Κι εμένα.

Αγκαλιάστηκαν κι έκλαψαν μαζί. Ούτε που ρώτησαν σε ποια μεριά πολεμούσαν τα παιδιά τους. Ήταν μανάδες βλέπετε...

Υπάτη. Φύλλα επικοινωνίας και πολιτιστικής καλλιέργειας. Περιοδική έκδοση του Συνδέσμου Υπαταίων. Αρ. φ. 37-41, Ιούνιος 97 - Ιούνιος 99.

Εντυπωσιακή έκδοση του Συνδέσμου Υπαταίων, την οποία χρόνια τώρα επιμελείται

ο γνωστός ρουμελιώτης συγγραφέας Θεόκτιστος Λαϊνάς. Ξεχωρίζουμε το άρθρο του ίδιου για την ανακήρυξη της Υπάτης σε μαρτυρική πόλη καθώς και ενδιαφέροντα άρθρα γνωστών ρουμελιωτών λογοτεχνών, ποιητών και συγγραφέων. Εκλεκτά κείμενα στα οποία παρελαύνει όχι μόνο η ιστορία και η πνευματική ζωή των Υπαταίων αλλά και ολόκληρης της Ρούμελης.

Ριζά Αγγρινιωτών. Περιοδική έκδοση του Συλλόγου των εν Αθήναις Αγγρινιωτών. Αρ. τεύχους 34, Ιούνιος 1999.

Ο εκλεκτός συνάδελφος Γιάννης Καψιμάλης από το Πανεπιστήμιο Αθηνών, σε μια τυχαία συνάντησή μας, που μου έλεγε πόσο πολύ του άρεσε το Μικρό Χωριό που το επισκέφθηκε πρόσφατα, με φίληψε το τελευταίο τεύχος της εντυπωσιακής αυτής έκδοσης του παραπάνω Συλλόγου, στον οποίο ο ίδιος είναι γεν. γραμματέας. Η ύλη του κυριαρχείται από τις ποικίλες εκδηλώσεις και τη δράση του Συλλόγου των Αγγρινιωτών με πλούσιο φωτογραφικό υλικό, καθώς και του Αγγρινίου, με άξιο δήμαρχό του τον κ. Σιώκο που είναι Ευρυτάν. Υπάρχουν, ωστόσο, καλοβαλμένα ενδιαφέροντα άρθρα πνευματικών ανθρώπων όπως του Δ. Γιάκου, Μ. Σταφυλά κ.ά. Επίσης και πολλές σελίδες αφιερωμένες σε εκτενείς παρουσιάσεις αξιόλογων βιβλίων ελλήνων και ξένων συγγραφέων κ.ά.

Βιβλία Ευρυτανικού ενδιαφέροντος για τον εμφύλιο πόλεμο

Βασιλείου Ν. Κουκούτση: 1946-1949: Εννοια και Χαρακτήρας μιας Ελληνικής Τραγωδίας, Αθήνα 1999, σελ.100

Ο ευρυτάν κ. Κουκούτσης, δικηγόρος, που μας έχει δώσει ως τώρα αξιόλογα βιβλία όχι μόνο νομικού αλλά και ιστορικοπολιτικού περιεχομένου στο τελευταίο του έργο ασχολείται με τον πόλεμο του 1946-49, τον οποίο ο ίδιος αποκαλεί "αποσχιστικό" πόλεμο που απέβλεπε δηλ. στην απόσχιση ελληνικών εδαφών, ιδιαίτερα της Μακεδονίας και προσάρτησή τους σε γειτονικές χώρες. Στο βιβλίο του αυτό προσπαθεί να τεκμηριώσει τόσο με επίσημα κείμενα του Υπουργείου Εξωτερικών, όσο και με δηλώσεις και κείμενα επίσημων οργανώσεων και προσωπικοτήτων του διεθνούς κομμουνιστικού κινήματος από το 1921 και ύστερα (Ρώσσοι,

Βούλγαροι, Γιουγκοσλάβοι, Σκοπιανοί (Μακεδόνες), Έλληνες κομμουνιστές κ.ά.). Ωστόσο δεν είμαι απόλυτος αλλά προκαλεί σε διάλογο τους ειδικούς για να μελετήσουν το θέμα βαθύτερα. Το βιβλίο του το χωρίζει στα κεφάλαια: 1) Ανταρτοπόλεμος ή Αντισυμμοριακός Πόλεμος, 2) Εκκληση για Ιστορική Έρευνα, 3) 29η Αυγούστου 1949 - Αντιστασιακός σταθμός της πρόσφατης ιστορίας μας, 4) Ο τετραετής πόλεμος (1946-1949) ήταν εμφύλιος πόλεμος; 5) Ιστορική αναδρομή. Το βιβλίο προλογίζει ο στρατηγός έ.α. Ιωάννης Ν. Αντωνάκης. Είναι επίκαιρη μελέτη που οι ιστορικοί του εμφυλίου θα την βρουν ασφαλώς ενδιαφέρουσα.

Κώστα Σ. Λάζου: Ο Γολγοθάς του Καρπενησίου (19/1 - 8/2, 1949) Αθήνα, 1999, σελ. 110.

Ο κ. Λάζος δεμένος συναισθηματικά με το Καρπενήσι, στο οποίο έζησε έξι χρόνια ως μαθητής και αργότερα λίγα χρόνια ως πρωτοδιόριστος δάσκαλος ανέλαβε ένα δύσκολο και οδυνηρό έργο. Να μας περιγράψει με ιστορικά ντοκουμέντα και αυθεντικές μαρτυρίες αυτό που αποκαλεί "Γολγοθά του Καρπενησίου" δηλαδή τα όσα υπέφερε κατά τη διάρκεια του εμφυλίου και προ παντός την πολιορκία και κατάληψή του από τους αντάρτες (19-1-1949). Αναφέρεται λεπτομερειακά στην αμυντική του οργάνωση υπό τις διαταγές των εκάστοτε στρατιωτικών διοικητών και τον τρόπο ανακατάληψης του Καρπενησίου από τον κυβερνητικό στρατό. Δεν παραλείπει ωστόσο να παραθέσει και αποσπάσματα των πρακτικών της δίκης που ακολούθησε για τον καταλογισμό ευθυνών από το έκτακτο στρατοδικείο. Μια σοβαρή τεκμηριωμένη ερευνητική εργασία, η πρώτη που αφορά την ταραχώδη αυτή περίοδο στην Ευρυτανία και ιδιαίτερα τα τραγικά γεγονότα του Καρπενησίου. Οι Μικροχωρίτες έχασαν στα γεγονότα αυτά τον ως τότε πρόεδρό τους Κώστα Μπακογιάννη, καθώς και τη Φρόσω και την κόρη της Ελένη Τσαπέρα που ξεπάγιασαν μαζί με άλλους στις ράχες Τυμφρησιού προσπαθώντας να αποφύγουν τη σύλληψή τους από τους αντάρτες.

Η εργασία του κ. Λάζου ψύχραιμα και αντικειμενικά, χωρίς ακρότητες, προσπαθεί να καταγράψει την αλήθεια και γι' αυτό είναι σημαντική η συμβολή της στην ιστορία του εμφυλίου πολέμου της Ευρυτανίας.

Συνδρομές που έχουν εισπραχθεί από 1/6/99-31/12/99

Α/Α Ονοματεπώνυμον	Ποσόν	Συνδρομές στην		Συνδρομές στο	
		Αδελφότητα		περιοδικό	
1. Ζήσιμος Παναγ.	1.000			1999	
2. Τάσιος Σπύρος	2.000			1999	
3. Λιοντίης Χρυσόστομος	5.000			1999	1999
4. Τοιμπογιάννη Αγαπούλα	3.000			1999	1999
5. Λεκκού Ιουλία	10.000	1997/1998	1997/1998	1999	1999
6. Ευγένιος και Νούλα Τομπολίδη	10.000	1997/1998	1997/1998	1999	1999
7. Μυτιλιδης Κώστας	6.000	1998	1998	1999	1999
8. Κυρίτση Χαρίκλεια	3.000			1999	1999
9. Βενέτης Παναγ.	5.000			1999	1999
10. Καρανίκας Δημήτρης	5.000			1999	1999
11. Γιουρνά Πιπίτσα	3.000			1999	1999
12. Πάλλας Αντώνης	1.000			1999	1999
13. Κατσιγιάννης Χρήστος	1.000			1999	
14. Μπάρλας Πέτρος	5.000			1999	1999
15. Τοιινιάς Κώστας	5.000			1999	1999
16. Παναγιώτου Αριστοτέλης	5.000			1999	1999
17. Μαιτσούκας Θανάσης	2.000		1998		1998
18. Παπαδοπούλου Αθηνά	5.000			1999	1999
19. Στογιάννη Αθηνά	5.000			1999	1999
20. Τοιινιάς Χρήστος	1.000			1999	
21. Μουχρίτσας Μιχάλης	5.000			1999	1999
22. Γιαννόπουλος Σπύρος	7.000			1999	1999
23. Γεωργακόπουλος Φώτης	3.000			1999	1999
24. Γιαννόπουλος Σπύρος	3.000			1999	1999
25. Ζάρα Φωτεινή	5.000			1999	1999
26. Μούτσελου Παναγιώτα	3.000			1999	1999
27. Κομπορόζου Ευαγγελία	5.000			1999	1999
28. Φλετούρης Αθανασ.	1.000			1999	
29. Κεχριμπάρης Σπύρος	2.000		1998		1999
30. Φουσέκης Δημ.	1.000			1999	
31. Ζαχαρόπουλος Γιώργος	3.000			1999	1999
32. Παπαδόπουλος Γιάννης	3.000			1999	1999
33. Κρουστάλλης Κώστας	12.000			1999	
34. Δημήτρης Δερματάς	3.000			1999	
35. Φλώρος Γιάννης	3.000		1999	1999	
36. Νίκος Παπαδημητρίου	3.000		1999	1999	
37. Παπαδημητρίου Δήμητρα	3.000		1999	1999	
38. Φλέγγας Αναστάσιος	3.000		1999	1999	
39. Φλέγγας Δημήτρης	3.000		1999	1999	
40. Αιδεσιμότητας Λάμ. Βάσος	2.000			1998	1999
41. Καραϊσκος Νίκος	4.000			1998	1999-2000
42. Βουτσάς Παντελής	1.000			1999	

43. Αϊβαλιώτη Ελισσάβητ	3.000		1999		1999
44. Γιάννης και Μαρία Ανουσά	6.000	1998	1999		1999
45. Γιαννακόπουλος Κώστας	1.000				1999
46. Πλάκας Χρήστος	5.000	1998	1999	1998	1999
47. Φωτίου Καλλιόπη	5.000	1998	1999	1998	1999
48. Κομπορόζος Θανάσης	3.000	1998	1999	1998	1999
49. Σιδέρη Βαγγελιώ	1.000				1999
50. Γκιώνης Γιάννης	3.000	1998	1999	1998	1999
51. Δημητρώπουλος Θανάσης	3.000	1998	1999	1998	1999
52. Κωστόπουλος Μιχάλης	3.000	1998	1999	1998	1999
53. Σκορδάς Δημ.	2.000			1998	1999
54. Ντελή Βασιλική	2.000			1998	1999
55. Γρούμπας Γιώργος	2.000			1998	1999
56. Πασπαλάρης Φίλιππος	5.000	1998	1999	1998	1999
57. Αιδεσ. Νίκος Αζακάς	5.000	1998	1999	1998	1999
58. Κακούρα Μαρία \$50	15050		1999		1999
59. Βούλα Τσουκανά	3.000		1999		1999
60. Γαλανούδη Μαριάνθη	5.000		1999		1999
61. Κομπορόζος Τρύφωνας	3.000		1999		1999
62. Δημ. Κατσούδας	3.000		1999		1999
63. Ζώρζος Παρασκευάς	5.000		1999		1999
64. Ελένη Χρ. Θάνου	5.000		1999		1999
65. Νίνα Νικητάκη	5.000		1999		1999
66. Σταύρος Γεωργούλης	5.000		1999		1999
67. Δημ. Μπούρας	3.000		1999		1999
68. Γιώργος & Βίκη Μπακατοιά	20.000	1998	1999	1998	1999
69. Στέργιος Δημούλης	5.000		1999-2000		1999-2000
70. Αναστασία Δημ. Δερματά	7.500		1999		1999
71. Μαρίνα Δημ. Δερματά	7.500		1999		1999
72. Αγγελής Παναγιώτης	3.000		1999		1999
73. Σοφός Γιώργος	6.000	1998	1999	1998	1999
74. Λιαροκάπη Ελένη	3.000		1999		1999
75. Ανδρεοπούλου Ελένη	3.000		1999		1999
76. Πριοβόλου Μαριάνθη (\$50)	14.875		1999		1999
77. Κυρίτση Ροδάνθη (\$50)	15.000		1999		1999
78. Ζυγιάρη Ευφροσίνη (\$50)	15.000		1999		1999
79. Δημήτρης Ζαχαρόπουλος	14.875		1999		1999
80. Κατσούλη Ροδούλα	3.000		2000		2000
81. Παναγιώτης Ζωγράφος (\$50)	14.546	1999		1999	
82. Καρανδρέας Απόστολος	3.000		1999		1999
83. Παναγιωτοπούλου Άννα	1.000				1999
84. Ελένη Μήτσιου	3.000		1999		1999
85. Κώστας Ψυχογιός	3.000		1999		1999
86. Βασιλική Αρναούτη	3.000		1999		1999

Δωρεές εις μνήμη που έχουν εισπραχθεί από 1/6/99-31/12/99

Α/Α Ονοματεπώνυμο	Αιτιολογία	Ποσόν
1. Γιάννα Τρικαλινού	εις μνήμη αδερφού Σταύρου Ζορμπαλά	10.000
2. Γιουρνά Πιπίτσα	εις μνήμη συγγενών της	10.000
3. Κυρίτση Χαρίκλεια	εις μνήμη γιου της Κ. Κυρίτση	20.000
4. Κανούτου Ρένα	εις μνήμη μητέρας της Βασιλικής Τσινιά	5.000
5. Μπάκη Πόπη και παιδιά της	εις μνήμη αδερφού και θείου Σταύρου Ζορμπαλά \$ 100	29.549
6. Αϊβαλιώτου Ελισσάβετ	εις μνήμη συζύγου της Νίκου	10.000
7. Πλάκα Μαργίτσα	εις μνήμη συζύγου της Θανάση Πλάκα για τον Ι.Ν. Μεταμορφώσεως του Σωτηρός	20.000
8. Αϊβαλιώτου Ελισσάβετ	εις μνήμη γονέων και συγγενών της	5.000
9. Κωστόπουλος Μιχάλης	εις μνήμη Ευγενίας Μαστρογεωργοπούλου	7.000
10. Θάνου Νίκη	εις μνήμη αδερφού Σταύρου Ζορμπαλά	10.000
11. Θάνου Χρ. Ελένη	εις μνήμη συζύγου της Χρίστου Θάνου	30.000
12. Σταύρος Γεωργούλης	εις μνήμη Κώστα Ζορμπαλά, Πλουμής Κομποροζου και Σταύρου Ζορμπαλά	100.000
13. Δημήτρης και Όλγα Λιάπη	εις μνήμη Νικήτα Κουτσούκη	151.328
14. Αναστασία, Δημήτρης και Μαρίνα Δερματά	εις μνήμη συζύγου και πατέρα Γιάννη Δερματά	200.000
15. Ολγα Παπαδημητρίου	εις μνήμη συζύγου της Δημητρίου 40 χρόνια από τον θάνατό του	50.000
16. Κυρίτση Ροδάνθη	εις μνήμη Ευγενίας Μαστρογεωργοπούλου,	
Χρ. Γιαννακοπούλου, Αριστείδη Γιουρνά και Φωτεινής Παπαδοπούλου		60.000
17. Παπακωνσταντίνου Μαρία	εις μνήμη Πλουμής Κομποροζου	10.000
18. Πανώρη Αικατερίνη	εις μνήμη Πλουμής Κομποροζου και Χρ. Γιαννακόπουλου	15.000
19. Αρναούτη Βασιλική	εις μνήμη Πλουμής Κομποροζου	5.000
20. Κανούτου Ρένα	εις μνήμη μητέρας της Βασιλική Τσινιά	5.000

Διάφορες δωρεές προς την Αδελφότητα

Α/Α Ονοματεπώνυμο	Αιτιολογία	Ποσόν
1. Σταύρος Γεωργούλης	για τη διαμόρφωση της παιδικής χαράς του παλιού οικισμού και αγοράς νέων οργάνων	1.000.000
2. Αγορά από άγνωστο,	βιβλίου Δημ. Δερματά	5.000
3. Κατσούδας Ιωάννης,	αγορά βιβλίου Δημ. Δερματά	5.000
4. Κομποροζος Θανάσης	για σκοπούς της Αδελφότητας	3.000
5. Κώστας και Χρήστος Τριανταφύλλης	για parking στα χαλάσματα	100.000
6. Επισκέπτες Πνευματικής Γωνιάς	για τη συντήρησή της	6.000
7. Γιάννης Π. Δερματάς	αγορά 2 βιβλίων Δημ. Δερματά	10.000
8. Από άγνωστο	αγορά βιβλίου Δημ. Δερματά	5.000
9. Αργυροπούλου Μαρία	για σκοπούς της Αδελφότητας	5.000

Κατάλογος δωρητών Ιερών Ναών Μικρού Χωρίου από 12/12/97 έως 28/10/99

1. Σπυρίδων Γιαννόπουλος	15.000
2. Ιωάννης Παπαδόπουλος	30.000
3. Αναστασία Σ. Δερματά εις μνήμην συζύγου Σωτηρίου	30.000
4. Μαρία Στάμου εις μνήμην πατρός Σωτηρίου Δερματά	20.000
5. Βούλα Ι. Δερματά	10.000
6. Μαρίκα Κουτσούκη εις μνήμην συζύγου Νικήτα	60.000
7. Νικόλαος Παπαδημητρίου εις μνήμην Νικήτα Κουτσούκη	10.000
8. Όλγα Παπαδημητρίου εις μνήμην Νικήτα Κουτσούκη	10.000
9. Χρυσούλα Ν. Μαραγούσια εις μνήμην Γεωργίου Χρυσούλας Δημητρίου και Μαρίας	50.000
10. Αναστασία Δερματά εις μνήμην συζύγου Σωτηρίου	30.000
11. Αγαπούλα Τοιμπογιάννη εις μνήμην συζύγου Ιωάννη	20.000
12. Σπυρίδων Γιαννόπουλος	15.000
13. Αθανάσιος Ι. Κουτσούκης διά μικροφωνικήν εγκατάστασιν	100.000
14. Γεώργιος Μοναστηριώτης	100.000
15. Αναστασία Σ. Δερματά εις μνήμην συζύγου Σωτηρίου	40.000
16. Καλλίτσα Κοντογιώργου	5.000
17. Παναγιώτης Μουτογιάννης	30.000
18. Ντελή Βασιλική εις μνήμην συζύγου Δημητρίου	20.000
19. Μαρία Μήτσα	5.000
20. Αναστασία Σ. Δερματά, και Γεώργιος και Μαρία Στάμου εις μνήμην Σωτηρίου Δερματά	40.000
21. Αδελφότης Μικροχωριτών για την κατασκευή κιγκλιδωμάτων του Ι. Ν. Αγίας Κυριακής	300.000
22. Γεώργιος και Μαρία Κακούρα δι' αγοράν αναλογίου Ι. Ν. Αγ. Κυριακής	500.000
23. Αναστασία Ζαχαροπούλου εις μνήμην γονέων και συζύγου	30.000
24. Παναγιώτης Ν. Ζωγράφος εις μνήμην γονέων Νικολάου και Σωτηρίας	20.000
25. Σταύρος και Αντιγόνη Γεωργούλη, εις μνήμην προγόνων και συγγενών διά τον Ι. Ν. Μεταμορφώσεως του Σωτήρος	1.000.000
26. Σταύρος και Αντιγόνη Γεωργούλη εις μνήμην γονέων προγόνων και συγγενών διά τον Ι. Ν. Αγίας Κυριακής	1.000.000
27. Σπύρος Χονδρός εις μνήμην Σεραφεΐμ, Μαργίτσας, Ιωάννου και Αικατερίνης για τον Ι. Ναό Μεταμορφώσεως του Σωτήρος	3.000 δολ.
28. Γεώργιος Παπαθανασίου για την πλακόστρωση του Ι. Ν. Μεταμορφώσεως	2.000.000
29. Γεώργιος Παπαθανασίου για την κατασκευή τριών θυρών του Ιερ. Ν. Μεταμορφώσεως του Σωτήρος εις μνήμην γονέων Αθανασίου Ιερέως, Φωτεινής πρεσβυτέρας	2.100.000
30. Σταυρούλα Δ. Δερματά για την Παναγιά	10.000
31. Βασιλική Ματσούκα για την Παναγιά	10.000
32. Αλεξάνδρα Α. Μπούρα για το εξωκκλήσι της Αγ. Αικατερίνης	40.000
33. +Φωτεινή Παπαδοπούλου = προερχόμενα από δωρεά της εις μνήμην της προς τον Ιερών Ναόν Αγίας Κυριακής	5.000 δολ.
34. +Φωτεινή Παπαδοπούλου = προερχόμενα από δωρεά της εις μνήμην της προς τον Ιερών Ναόν Μεταμορφώσεως του Σωτήρος	5.000 δολ.
35. Αυγέρης Αυγερόπουλος διά την αγοράν ενός απορροφητικού Μαναλιού για Ι. Ν. Αγίας Κυριακής	1.000.000
36. Αθανάσιος και Βασιλική Νικοπούλου δι' αγοράν δύο σκαλιστών πολυθρονών	130.000

Ευχαριστούμε όλους όσους προσφέρουν από τον ιδρώτα τους για την συντήρηση των Ιερών μας Ναών και τους ευχόμαστε ο Θεός να τους χαρίζει Υγεία, Προκοπή και κάθε ευτυχία.

Το Εκκλησιαστικόν Συμβούλιον

*Ο εφημέριος
Ιερεύς Νικόλαος Κ. Αζακάς - Οικονόμος*

*Παντελής Φλώρος
Ευάγγελος Κακούρας
Ιωάννης Φούκας
Νικόλαος Μουτογιάννης*

Λίγα λόγια γι' αυτούς που έφυγαν

Η μνημόνευση προσφιλών προσώπων στη στήλη αυτή γίνεται με φροντίδα των οικειών οι οποίοι θα πρέπει να μας δίνουν το κείμενο με τα απαραίτητα στοιχεία και μια φωτογραφία.

Η Φωτεινή Σπύρου Παπαδοπούλου: αυτοβιογραφείται

συνέχεια από το προηγούμενο

Ο Νίκος ήταν πάρα πολύ καλός στα γράμματα και στις αταξίες. “Αι, ωρέ γιαγκάζικο!” τον μάλωνε η μητέρα μας και τον κυνηγούσε να τον δείρει μετά από κάθε αταξία του. Στο σπίτι το φαγητό δεν μας έλλειψε, πολύ περισσότερο που η γιαγιά μας Ολυμπιάδα (το γένος Κατσούδα από το Μεγάλο Χωριό) ήταν η μαγείρισσα του χωριού. Μαγείρευε για γάμους, βαφτίσια και γλέντια και συχνά έφερνε και κανένα περισσευόμενο μεζέ στο σπίτι. Το πιο συχνό φαγητό μας ήταν η πίτα και μάλιστα η ζυμαρόπιτα (την έλεγαν και μουτζωτή, γιατί για να την στρώσουν καλά στο ταψί την πάταγαν από πάνω με ανοιχτή παλάμη). Ο Νίκος ο καημένος είχε βαρεθεί να τρώει ζυμαρόπιτες κι έτσι μια μέρα που γύρισε από το σχολείο πεινασμένος και ρώτησε τη “μανιά” (έτσι λέγαμε τη γιαγιά μας) τι φαγητό είχαμε, θύμωσε τόσο πολύ που άκουσε ότι “πάλι” ζυμαρόπιτα είχαμε, που οργισμένος πήδηξε με τα τσαρούχια (κυριολεκτικά!) μέσα στο ταψί με την πίτα και βέβαια με μεγάλο κόπο τον αδύναμο της γιαγιά μου, που του είχε και μεγάλη αδυναμία, από τα χέρια της μητέρας μας. Μαζί με το φίλο του τον Κώστα Φούκα και άλλα παιδιά ανέβαιναν τη Μεγάλη Παρασκευή πάρα πολύ πρωί ψηλά στη Φιδόπλατη και μάζευαν δακρύκια για να στολίσουν τον επιτάφιο.

Λοιπόν, όταν ο Νίκος τελείωσε το ελληνικό σχολείο, ο θεός μας Σπύρος Κεράνης τον πήρε μαζί του στην Πόλη για να τον βάλει σε δουλειά. Όμως ο Νίκος άλλα είχε στο μυαλό του. Έτσι όταν ο θεός Σπύρος τον ρώτησε σαν τι δουλειά νομίζει ότι θα μπορούσε να κάνει, ο Νίκος απάντησε ότι δεν πήγε εκεί για δουλειά, παρά για να εξακολουθήσει το σχολείο και να μάθει κι άλλα γράμματα. “Και τότε ποιός θα βοηθάει τη μάνα σου και την αδελφή σου, αν δε δουλεύεις εσύ να τους στέλνεις χρήματα;” “Εσύ, θεέ, που βοηθούσες όλα αυτά τα χρόνια. Εγώ θα πηγαίνω το πρωί στο σχολείο και το βράδυ θα δουλεύω”. Ο θεός γέλασε, τον χτύπησε στην πλάτη χαϊδευτικά και του απάντησε: “Εντάξει, παιδί μου. Κι εγώ αυτό ήθελα να ακούσω από σένα”. Και την άλλη μέρα πήγε και τον έγραψε στη Δουλειά του Γένους Σχολή. Ο Νίκος ήταν πρώτος μαθητής, αλλά το βράδυ εκτός από το διάβασμα, εργαζόταν “μπακαλόγατος” σ’ ένα μπακάλικο για να βοηθάει κι εμάς στο χωριό και κοιμόταν στο άθλο πηγάρι του μαγαζιού μαζί με τα εμπορεύματα και τα ποντίκια.

Έμεινε εκεί ώσπου ήλθε η ηλικία του να υπηρετήσει στο στρατό εκείνη τη δύσκολη εποχή, που

ο πόλεμος κράτησε πολλά χρόνια και κατέληξε στη Μικρασιατική καταστροφή. Στο στρατό υπηρέτησε ως βοηθητικός και ήταν νοσοκόμος στον “Ευαγγελισμό”. Εκεί είδε να φέρνουν νεκρό από αδελφοκτόνο όπλο τον Ίωνα Δραγούμη, καθώς έλεγε.

Τη μέρα που απολύθηκε από το στρατό, δεν είχε πού να πάει να κοιμηθεί και φυσικά, ούτε χρήματα για ξενοδοχείο κι έτσι πήγε και κοιμήθηκε το βράδυ στο Πεδίο του Άρεως και για πιο μαλακά διάλεξε μια πρασιά με μπουζία! Το πρωί ξύπνησε με μουσκεμένα ρούχα, ψηλό πυρετό και μια γερή πνευμονία. Στο χωριό ήρθε άρρωστος, αλλά τελικά ξεπέρασε την αρρώστεια και μετά από πάρα πολλά χρόνια τον είχαμε επιτέλους κοντά μας. Μου φάνηκε πολύ ωραίος, ήταν ξανθός και γαλανός, σαν τη γιαγιά μας Ολυμπιάδα, ενώ εγώ είχα σκούρο χρώμα και σκούρα, πολύ σγουρά μαλλιά. Ήμουν περηφάνη που είχα τέτοιον αδελφό. Μου είχε λείψει τόσα χρόνια. Μια φορά με πήρε και πήγαμε στο πανηγύρι στα Κουμάσια. Ήταν η πρώτη και τελευταία φορά που πήγα κι εγώ σε πανηγύρι με τον αδελφό μου και καμάρωνα. Χόρεψα μπροστά εκείνη τη φορά, γιατί είχα τώρα μαζί μου τον αδελφό μου να πληρώσει τους οργανοπαίκτες. Ο Νίκος χόρευε ωραία και είχε ωραία φωνή. Σ’ εκείνο το πανηγύρι τον άκουσα να τραγουδάει για πρώτη φορά. Άρχισε πρώτος το τραγούδι “Αυτό τ’ αστέρι το λαμπρό που πάει κοντά στην Πούλια” κι εξακολούθησε μόνος του και μετά το πήρανε κι οι άλλοι στην παρέα και μαζεύτηκαν όλοι ένα γύρω να τον ακούσουν και τότε εγώ άρχισα να κλαίω από τη χαρά, το καμάρι και τη συγκίνηση. Μετά έφυγε και δεν ξαναπήγαμε πια μαζί σε πανηγύρι κι εγώ γύρισα πικραμένη στο γνωστό παράθυρο στο κυρτσέικο σπίτι πάνω από την πλατεία του χωριού...

Ο Νίκος έφυγε με την ιδέα να ξαναγυρίσει στην Πόλη κοντά στο θείο Σπύρο, αλλά περνώντας από τον Πειραιά συναντήθηκε με το Γιώργο Κεράνη, που τότε δούλευε στην καπνοβιομηχανία του Φούκα και τον έπεισε να μείνει κι εκείνος εκεί, όπως και έγινε. Αργότερα άνοιξαν μαζί μια μικρή δουλειά όπου έφτιαχναν τσιγάρα και σιγά-σιγά με πολύ σκληρή δουλειά κι αφάνταστες στερήσεις κατάφεραν να τη μεγαλώσουν και να την κάνουν μία μεγάλη καπνοβιομηχανία. Ο Γιώργος Κεράνης είχε εμπορικό πνεύμα, αλλά δεν ήξερε πολλά γράμματα - μόλις που είχε τελειώσει το δημοτικό σχολείο - ενώ ο Νίκος που είχε πάει στη Μεγάλη του Γένους Σχολή στην Κωνσταντινούπολη, ήξερε και έγραφε και μιλούσε στην καθαρεύουσα. Έτσι πήγαινε εκείνος στις Τράπεζες και στα Υπουργεία, όταν χρειαζόταν και μιλούσε όπως ταίριαζε

σε τέτοιες περιπτώσεις. Θυμάμαι πως όταν παντρεύτηκα με το Σπύρο, με πήρε και ήρθαμε στην Αθήνα και φυσικά πήγαμε στον Πειραιά να δούμε το Νίκο. Εκείνος είχε κάποια δουλειά στην Τράπεζα και πήγε μαζί του και ο Σπύρος. Όταν γύρισαν, ο Σπύρος γέλασε πονηρά και μου είπε: “Ξέρεις; Ο Νίκος μιλάει δύο γλώσσες!” Εγώ νόμισα ότι εννοούσε ότι μιλούσε γαλλικά, αλλά ο Σπύρος μου εξήγησε ότι ο Νίκος μιλούσε... στην καθαρεύουσα με τον τραπεζίτη και ότι ο ίδιος δυσκολεύτηκε να τον καταλάβει! “Ο Νίκος μιλάει άλλη γλώσσα με τους μορφωμένους και άλλη με μας τους χωριάτες!” μου είπε γελώντας.

Ο Νίκος ήταν ένας άνθρωπος που ήθελε να βοηθάει όσο μπορούσε όποιους είχαν ανάγκη. Ξέρω ότι βοήθησε πολλούς και από το σόι μας και άλλους. Παντρεύτηκε το 1931 τη Μαργαρίτα Νικολάου Δερματά και απέκτησαν τρία παιδιά. Ήταν πολύ εργατικός και έξυπνος, καλός στα γράμματα, του άρεσε ό,τι ήταν όμορφο, του άρεσε η φύση, η μουσική και αγαπούσε πάρα πολύ το χωριό του, μα και ό,τι είχε σχέση με την Ευρυτανία. Όταν καταστράφηκε το χωριό από την κατολίωση, κατάφερε και πήρε άδεια για να πανελλήνιο έρανο για την ανοικοδόμηση του Μικρού Χωριού. Όταν ο άντρας μου θέλησε να φτιάξει στο χωριό του τα Φιδάκια ένα δημοτικό σχολείο, ο Νίκος με προθυμία ανέλαβε τη φροντίδα του χτισίματος. Και εκείνα τα χρόνια ούτε δρόμος υπήρχε για τα Φιδάκια, ούτε τίποτε. Πήγαιναν με το μηχανικό για να επιβλέψουν το χτίσιμο με γαιδούρια και αργότερα, όταν ο Σπύρος έδωσε χρήματα και άνοιξαν το δρόμο, πήγαιναν με τζιπ χωρίς να υπολογίζει κόπο και ταλαιπωρία.

Τώρα ας συνεχίσω τη δική μου ιστορία. Ήταν άνοιξη του 1926. Ήμουν 21 χρονών και όπως είπα και παραπάνω σε ηλικία γάμου. Τότε, λοιπόν, ήρθε από την Αμερική στο Μικρό Χωριό ο Σπύρος Παπαδόπουλος από τα Φιδάκια Ευρυτανίας. Καταγόταν από πολυμελή, φτωχή οικογένεια και είχε μεταναστεύσει από πολύ νέος στην Αμερική, όπου είχε προκόψει. Εκεί είχε παντρευτεί και είχε αποκτήσει ένα γιο, αλλά ο γάμος του δεν κράτησε πολύ και αποφάσισε να γυρίσει στην πατρίδα για να βρει “παπούτσι από τον τόπο του”, όπως έλεγε. Στο χωριό μας έμενε ο μεγαλύτερος αδελφός του Γιάννης, που είχε παντρευτεί τη χήρα Βασιλική Κακούρη (Κακρογιάννα, την έλεγαν στο χωριό) και είχαν ένα αγόρι στη δική μου ηλικία. Η Βασιλική με αγαπούσε και έλεγε ότι ήθελε να με κάνει νύφη της, όμως ο γιός της Παναγιώτης πέθανε όταν ήταν 20 χρονών. Όταν ήρθε στο χωριό ο Σπύρος, άρχισαν, όπως ήταν φυσικό, τα προξενιά. Τα κουτσομπολιά οργιάζαν. Άλλος έλεγε θα πάρει την τάδε κι άλλος την άλλη και το χωριό βρήκε θέμα για συζήτηση. Μια μέρα ήμουν στο χωράφι μας στο Πουρί και βλέπω μια παρέα να περνά στο μονοπάτι. Μαζί ήταν και ο Σπύρος. Ψηλός, ωραίος, με αέρα. Μου άρεσε. Θυμήθηκα που έλεγαν ότι ήταν παντρεμένος και χώρισε. Σκέφτηκα μέσα μου: “Ποια ήταν αυτή η γυναίκα που

άφησε τέτοιο άντρα; Και ποια θα είναι η τυχερή που θα τον πάρει!” Τον εαυτό μου δεν τον σκέφτηκα καθόλου τότε, γιατί ήταν άλλα κορίτσια στο χωριό που προηγούνταν, αλλά μου χτύπησε στο μάτι.

Η νύφη του η Βασιλική του έλεγε να μην υποσχεθεί πουθενά γάμο, αν δε δει ένα κοριτσάκι που ήθελε να του δείξει. Επρόκειτο για μένα, γιατί εκείνη μαζί με τη Ζάχαινα, τη γειτόνισσά μας, μου είχαν ετοιμάσει το προξενιό, αλλά δεν πρόλαβαν, γιατί ο Σπύρος έκανε μόνος του την επιλογή του. Πλησίαζε το Πάσχα και του υποσχέθηκε να του δείξει το “κοριτσάκι” στην εκκλησία ή στα πανηγύρια που θα ακολουθούσαν. Ανήμερα το Πάσχα μετά την Αγάπη, όπως συνηθιζόταν, μαζεύτηκαν οι χωριανοί στην πλατεία, όπου θα γινόταν χορός, κι εγώ κατά πως το συνηθίζα, πήγα στο σπίτι του παππού και της γιαγιάς Κυρίτης κι επειδή δεν είχε θέση στο μπαλκόνι, πήγα και κάθησα στο παράθυρο ν’ αγναντέψω το χορό. Τότε βλέπω το Σπύρο να έρχεται στην πλατεία, να κοιτάζει ένα γύρω και περισσότερο στο δικό μου το παράθυρο και να φεύγει πάλι για το σπίτι του αδελφού του. Όπως μου είπε αργότερα, πήγε στη Βασιλική και της είπε: “Ένα κορίτσι κάθεται σ’ ένα παράθυρο κι αν μου τη δώσουν και με θέλει, θα την παντρευτώ”. Τα έχασε η Βασιλική. “Έλα να μου τη δείξεις” του είπε. Τους είδα να έρχονται μαζί και να κοιτάζουν προς το μέρος μου. Από το παρατηρητήριό μου δεν μου ξέφευγε τίποτε, αλλά δεν κατάλαβα ότι κοιτάζαν εμένα. Τον πήρε μετά εκείνη από το χέρι και γύρισαν στο σπίτι της. Τότε τον αγκάλιασε και τον φίλησε και του είπε: “Σπύρο μου, αυτό ήταν το κοριτσάκι που σου έλεγα κι εγώ!” “Πώς θα κάνουμε να τη δω από κοντά; Τι έθιμα υπάρχουν εδώ;” τη ρώτησε. “Ασε, Σπύρο μου, θα τα κανονίσω εγώ” του είπε.

Την άλλη μέρα, Δευτέρα του Πάσχα, η Βασιλική ήρθε στο σπίτι μας και έφερε το χαμπερί στη μητέρα μου ότι ο Σπύρος Παπαδόπουλος με ζητάει για γυναίκα του. Η μητέρα τα έχασε. “Τι λες, Βασιλική μου, εγώ δεν έχω κορίτσι για παντρεία. Η Φωτεινή μου είναι μικρή για το Σπύρο και δεν έχει και προίκα. Ο Νίκος μου τώρα άρχισε να δουλεύει. Δεν έχει λεφτά να προικίσει την αδελφή του”. Γιαννούλα μου, ο Σπύρος δε θέλει προίκα. Η ηλικία δεν πειράζει. Είναι καλός και η Φωτεινούλα θα περάσει καλά”. “Καλά” της λέει η μητέρα μου “αλλά να ρωτήσω και το κορίτσι τι λέει”. Εγώ καθόμουν στην κουζίνα. Τους είχα πάει το γλυκό, το ποτό και τον καφέ και τις άφησα στον οντά (έτσι λέγαμε το δωμάτιο που δεχόμασταν τους ξένους) να τα πούνε. Ήρθε, λοιπόν, η μητέρα μου στην κουζίνα και μου λέει: “Ξέρεις, Φωτεινή, γιατί ήρθε η Κακρογιάννα; Την έστειλε ο κουνιάδος της ο Σπύρος να σε ζητήσει, γιατί θέλει να σε παντρευτεί. Προτού της απαντήσω, να ξέρεις ότι είναι πολύ μεγαλύτερος από σένα, είχε παντρευτεί στην Αμερική, χώρισε κι έχει ένα παιδί. Τι λες; Τον θέλεις;” Εμένα ο Σπύρος από την πρώτη φορά που τον είδα στο Πουρί μου είχε

αρσεί. Ήταν 17 χρόνια μεγαλύτερος από μένα, αλλά αυτό δεν το υπολόγισα. Απάντησα, λοιπόν, στη μητέρα μου ότι δεν με πειράζουν αυτά κι εγώ τον παίρνω. “Τότε να τους πω να έρθουν αύριο το βράδυ;” Ήρθαν την άλλη μέρα οι τρεις τους, ο Σπύρος, ο Γιάννης και η Βασιλική. Εγώ, αφού τους χαιρέτησα, έκανα τα συνηθισμένα κεράσματα και έφυγα από τον οντά. Εκείνοι μίλησαν για διάφορα πράγματα και μετά φώναξαν και μένα. Ήθελαν φαίνεται ν’ ακούσουν αν έχω φωνή! “Φωτεινή”, μου είπε τότε ο αδελφός του ο Γιάννης, “ο Σπύρος θέλει να σε παντρευτεί. Εσύ τον θέλεις;” “Τον θέλω” είπα αμέσως και έτρεμα. Σχεδόν κόντευα να πέσω από τα πόδια μου. “Τότε, λοιπόν, να αρραβωνιαστείτε;”. “Ναι” λέει ο Σπύρος “αλλά εγώ δεν είμαι έτοιμος. Δεν έχω μαζί μου δαχτυλίδι”. “Δεν πειράζει” λέει ο Γιάννης “έχω εγώ”. Και βγάζει από το δάχτυλό του ένα δαχτυλίδι με κόκκινη χάντρα (αργότερα έμαθα ότι ήταν μασωνικό!). Ο Σπύρος μου το πέρασε στο δάχτυλο και με φίλησε κι εγώ ντρεπόμουν τόσο πολύ, που δεν καταλάβαινα τι γινόταν. Έτσι αρραβωνιάστηκε την Τετάρτη και την Παρασκευή που ήταν της Ζωοδόχου Πηγής και γινόταν το πανηγύρι του Αη-Σώστη, συνεννοήθηκαν να πάμε όλοι μαζί στον Αη-Σώστη. Ανταμωθήκαμε στο χάνι κοντά στις βρύσες και με πήρε από το χέρι σαν να ήμουν κανένα παιδάκι κι έτσι παρουσιάστηκε στον Αη-Σώστη. Το νέο ήταν σαν να έπεσε κεραυνός, άλλοι χάρηκαν κι άλλοι στενοχωρήθηκαν. Στις 23 Μαΐου παντρευτήκαμε και φύγαμε για την Αθήνα. Εκεί βρήκαμε το Νίκο, που εργαζόταν τότε στην καπνοβιομηχανία του Φούκα. Ο Σπύρος ήθελε να αγοράσω και να ράψω ρούχα. Τι είχα εγώ τότε ένα φτωχό κορίτσι από το χωριό; Ρώτησε το Νίκο για καμιά ροδίστρα και ο Νίκος σκέφτηκε ότι στο θέμα αυτό θα μπορούσε να μας βοηθήσει η γυναίκα του ξαδέρφου μας Σωτήρη Γιαννακοπούλου, η Άννα. Πραγματικά η Άννα μας πήγε στα μαγαζιά όπου αγοράσαμε υφάσματα και μετά μας σύστησε ροδίστρα που μου έγραψε δύο ωραία φορέματα. Επιστρέψαμε στο χωριό και ετοιμαστήκαμε μια να φύγουμε πριν το φθινόπωρο. Επειδή τότε τα πλοία έκαναν περισσότερο από μήνα να φτάσουν από την Ελλάδα στην Αμερική, ο Σπύρος, που φοβήθηκε μήπως αρρωστήσω στη θάλασσα, προτίμησε να πάμε με το τρένο Σερπλόν στη Γαλλία και από εκεί με το πλοίο στη Νέα Υόρκη. Στη Γαλλία είχαμε τον πρωτεξάδερφό μας το Μιχάλη Κωστόπουλο παντρεμένο με γαλλίδα, τη Μαρία, μια χαριτωμένη και φιλόξενη γυναίκα, που πραγματικά δεν ήξερε τι να πρωτοκάνει για να μας περιποιηθεί. Δυστυχώς δεν μπορούσαμε να συνεννοηθούμε απ’ ευθείας μαζί της και μας έκανε ο Μιχάλης το διερμηνέα. Της ζητήσαμε να πάμε να φωνάσουμε μαζί κι έκανε τέτοιες χαρές σαν να επρόκειτο να φωνάσει για τον εαυτό της. Αγόρασα, λοιπόν, όμορφα ρούχα, παντό με γούνα, φορέματα, παπούτσια, γάντια, σαλόνι και καπέλο, που πρώτη φορά φόρεσα στη ζωή μου.

Μετά από λίγες μέρες φύγαμε για την Αμερική

με το μεγαλύτερο και καλύτερο πλοίο της εποχής, το Δεβιάθαν. Εμένα όλα μου φαινόταν σαν παραμύθι. Κάναμε πέντε μέρες να φτάσουμε στην Νέα Υόρκη. Εκεί μια η ζωή μου άλλαξε τελείως. Από το μικρό μου χωριουδάκι βρέθηκα στην πιο μεγάλη πόλη του κόσμου, τη Νέα Υόρκη. Από Φωτεινή έγινα Fanny! Γνώρισα την οικογένεια του Σπύρου: τα αδελφια του και το γιο του τον Donald, που τον αγάπησα σαν παιδί μου και με αγάπησε κι εκείνος πολύ. Με τη συμπαράσταση του Σπύρου δεν άργησα να προσαρμοστώ. Ξεκινήσαμε από τη γλώσσα. Θέλησα να πάω στο σχολείο να μάθω σωστά ό, τι έπρεπε να μάθω. Τέλειωσα πρώτη με άριστα. Μετά θέλησα να μάθω να ντύνομαι και να φέρομαι σωστά. Άλλο σχολείο. Κι εκεί πήρα άριστα και βραβείο. Πήγα σε σχολείο για να μάθω να διακοσμή το σπίτι μου. Παντού με πείσμα και δουλειά τα κατάφερα καλά. Και όταν μια μέρα ο Σπύρος είπε ότι η ταμίας που είχε στο εστιατόριο έπρεπε να φύγει, πρότεινα να αναλάβω εγώ καθήκοντα ταμιά! Έμεινα στο ταμείο πάνω από 20 χρόνια. Και πόσοι δεν πέρασαν από το εστιατόριό μας! Ακόμη και άνθρωποι της μαφίας, που θέλησαν να εκμεταλλευτούν “αυτόν τον παλιοέλληνα!” Όμως του Σπύρου το έλεγε η καρδούλα του και τελικά δεν τους πέρασε το δικό του και αναγκάστηκαν να μας αφήσουν ήσυχους να δουλέψουμε και να προκόψουμε με το δικό μας τρόπο. Το εστιατόριό μας ήταν σε καλό σημείο. Πέρασαν από εκεί πάρα πολλοί Έλληνες και κυρίως Ευρωπαίους συμπατριώτες. Δεν ήταν λίγοι που μας έλεγαν ότι το πρώτο φαγητό που έφαγαν στην Αμερική ήταν στο δικό μας μαγαζί. Άλλοι πάλι μας έλεγαν ότι θεωρούσαν το εστιατόριό μας δεύτερο Ellis Island! Το 1949 αποφασίσαμε ότι δουλέψαμε πια αρκετά και το πουλήσαμε. Αγαπήσαμε τον τόπο όπου εργαστήκαμε και προκόψαμε, αλλά δεν ξεχάσαμε ποτέ τον τόπο της καταγωγής μας και τους συγγενείς μας. Βοηθήσαμε όσο μπορούσαμε. Γύρω στα 180 άτομα μετανάστευσαν στην Αμερική μετά από δική μας πρόσκληση. Και η πρόσκληση σήμαινε τότε και προσωπική εγγύηση για την τακτοποίηση και την αποκατάστασή τους. Ο Σπύρος βοήθησε πάρα πολύ το χωριό και τους συγγενείς του. Έφτιαξε στα Φιδάκια ένα πραγματικά ωραίο δημοτικό σχολείο, χρηματοδότησε την κατασκευή του υδραγωγείου και του δρόμου. Όποιος του ζητούσε βοήθεια και συμπαράσταση την είχε. Θυμόταν τα δικά του στερημένα παιδικά χρόνια, όταν πήγαινε στο σχολείο χωρίς πλάκα και κοντύλι, γιατί δεν μπορούσε η οικογένειά του να τα αγοράσει, και μάθαινε γράμματα γράφοντας στη στάχτη του τζακιού με το δάχτυλο.

Ο Σπύρος πέθανε ξαφνικά το 1966, αφήνοντας ένα μεγάλο κενό στη ζωή μου. Για 14 χρόνια πήγα και έζησα στην Αθήνα, κοντά στον αδελφό μου και την οικογένειά του, που τόσο αγαπώ και τόσο με αγαπούν και πέρασα πολύ ωραία παρακολουθώντας τα παιδιά του και τα εγγόνια του να μεγαλώνουν και να προκόβουν. Το γιο της Ρένας, το Θεοδόση, εγώ τον περπάτησα!

Όταν χάσαμε το Νίκο το 1970, άρχισα να σκέφτομαι ότι δεν θα αργήσει να έρθει και η δική μου σειρά. Ήμουν πια σε προχωρημένη ηλικία. Απόφαση και θέλησή μου είναι, όταν φύγω από τη ζωή, να βρεθώ πάλι κοντά στον άνθρωπο με τον οποίο έζησα μια ωραία, γεμάτη ζωή. Κι έτσι αποφάσισα να γυρίσω πίσω στην Αμερική”.

Επιλόγος στην αυτοβιογραφία της Φ. Παπαδοπούλου

Εδώ τελειώνει η αφήγηση της Φωτεινής Σ. Παπαδοπούλου. Το 1981, σε ηλικία 76 ετών, εγκαταστάθηκε στην πόλη Asheville της Β. Καρολίνας, όπου έκτισε ένα όμορφο δικό της σπίτι. Από τότε επισκέφτηκε την Ελλάδα πολλές φορές και επίσης την επισκέφτηκαν πολλές στο Asheville η νύφη της Μαργαρίτα Κεράνη, τα ανήψια και τα μικρανήψια της. Ταξίδευε ακόμη και μόνη της από το Asheville στην Αθήνα, αλλάζοντας 3 αεροπλάνα, για να δει τους δικούς της. Για τελευταία φορά ήρθε στην Ελλάδα το Σεπτέμβριο του 1996. Δε σταμάτησε ποτέ να σκέφτεται και να βρίσκει ιδέες, να σχολιάζει κοινωνικά και πολιτικά γεγονότα, να διαφωνεί ή να συμφωνεί ανοιχτά και θαρραλέα.

Το Μικρό Χωριό ήταν μία από τις μεγάλες αγάπες και αδυναμίες της. Πάντα ανταποκρινόταν με μεγάλη προθυμία σε οποιαδήποτε έκκληση για οικονομική βοήθεια. Όταν ξεκίνησε η αιογράφηση της εκκλησίας της Αγίας Κυριακής στο Νέο Μικρό Χωριό, ανέλαβε να χρηματοδοτήσει την αιογράφηση του τρούλου και των Ευαγγελιστών. Με τη σκέψη της στα παιδιά, βοήθησε στην αγορά και εγκατάσταση στο προαύλιο του δημοτικού σχολείου μιας παιδικής χαράς. Βοήθησε οικονομικά την επισκενή της εκκλησίας της Μεταμόρφωσης του Σωτήρος στο Παλιό Μικρό Χωριό λέγοντας χαρακτηριστικά: “Είχα κουβαλήσει κάποτε πέτρες για το χτισμό της, τώρα μπορώ να βοηθήσω και για την επισκενή της”. Παρούσα σε κάθε έκκληση της Αδελφότητας των Μικροχωριτών για οικονομική βοήθεια, είχε προτείνει να χρηματοδοτήσει την κατασκευή ενός χώρου σταθμεύσεως αυτοκινήτων, στην είσοδο του Παλιού Χωριού, ώστε να σταματήσει η διέλευση των αυτοκινήτων από το γραφικό “Χάνι”, που υποβαθμίζει την πλατεία και ενέχει ακόμη και κινδύνους ατυχημάτων. Δυστυχώς, η ωραία ιδέα της σκόνηται στο δαίμονα της γραφειοκρατίας και παρόλες τις προσπάθειες της Κοινότητας δεν έχει πραγματοποιηθεί. Μέσω του ελληνοαμερικανικού σωματίου “Οι Θυγατέρες της Ευρυτανίας”, του οποίου υπήρξε δραστήριο μέλος, δημιουργήθηκε με δική της πρωτοβουλία στο Καρπενήσι ένα ειδικό πρόγραμμα παροχής οδοντιατρικής περίθαλ-

ψης σε φτωχά ηλικιωμένα άτομα της Ευρυτανίας. Η ίδια κατέθεσε ως πρώτο κεφάλαιο το ποσό των \$ 10.000, που στη συνέχεια αυξήθηκε με δωρεές και άλλων Ευρυτάνων ελληνοαμερικανών, που ακολούθησαν το παράδειγμά της για την αξιοποίηση του προγράμματος αυτού.

Με τη διαθήκη της δεν έχασε ούτε το Μικρό Χωριό, ούτε την Ευρυτανία γενικότερα. Αφήνει από \$ 5.000 στην εκκλησία της Μεταμόρφωσης του Σωτήρος του Παλιού Χωριού, στην εκκλησία της Αγίας Κυριακής του Νέου Χωριού και στο Ηουχαστήριο της Οσίας Μαρίας της Αιγυπτίας στο Νέο Μικρό Χωριό, το οποίο πάντα ενίσχυε οικονομικά. Και τέλος, έχοντας η ίδια τόση αγάπη για μάθηση, όπως περιγράφει στην προσωπική της ιστορία, κληροδότησε στο Δήμο Καρπενησιού το ποσόν που θα εισπραχθεί από την πώληση του σπιτιού της στο Asheville της Β. Καρολίνας στην Αμερική, για τη δημιουργία και συντήρηση ξενώνα, που θα φιλοξενεί φτωχούς μαθητές από τα γύρω χωριά, που σπουδάζουν στο Γυμνάσιο ή Λύκειο του Καρπενησιού.

Στην τελευταία της κατοικία, στο νεκροταφείο Mount Olivet στη Νέα Υόρκη, δίπλα στον αγαπημένο της σύζυγο Σπύρο Παπαδόπουλο, φερμένο από την Ελλάδα από τις ανιψιές της, Ιωάννα Μπαμπανικολού και Ρένα Παπαθανασιάδη, κόρες του αδελφού της Νίκου Αθ. Κεράνη, που πήγαν να την αποχαιρετήσουν, τη συντροφεύει λίγο χώμα από τη γενέθλια γη, χώμα ελληνικό, με την ευχή να κάνει πιά ελαφριά την αμερικάνικη γη που τη σκεπάζει.

Επιμέλεια: Ρένα Παπαθανασιάδη

ΑΦΡΟΔΙΤΗ ΖΟΡΜΠΑΛΑ - ΜΩΡΑΙΤΗ 1907-1999

Στις 5 Μαΐου 1999, έφυγε ήσυχα από κοντά μας σε ηλικία 92 ετών η Αφροδίτη Ζορμπαλά.

Γεννήθηκε στις 10 Οκτωβρίου 1907 στην Κωνσταντινούπολη και αμέσως μετά με την μητέρα της επέστρεψε στο Μικρό Χωριό όπου έζησε μέχρι το 1927.

Σε νηπιακή ηλικία ορφάνεψε από την μητέρα της Καλλιόπη Σιδέρη Ζορμπαλά και μακριά από τον ξενιτεμένο πατέρα της Δημήτριο Ζορμπαλά μεγάλωσε και γαλουχήθηκε από την θεία της Δέσποινα Κοκκάλα.

Τα χρόνια αυτά στο πρώτο τέταρτο του αιώνα έζησε τις δυσκολίες αλλά και τις ομορφίες του χωριού μας. Μαζί με όλους του χωριού κουβάλησε και εκείνη από το ποτάμι

άμμο για να κτιστεί ο Ιερός Ναός Μεταμορφώσεως του Σωτήρος, έτσι ριζώθηκε μέσα της η μεγάλη αγάπη για το Μικρό Χωριό και τους ανθρώπους του που δεν έσβησε ποτέ

μέχρι και την τελευταία της πνοή.

Σε ηλικία 20 ετών παντρεύτηκε τον ομογενή μας από την Αμερική Βασίλειο Παπαδόπουλο και πήγε στην Αμερική, Νέα Υόρκη.

Απέκτησε τρία παιδιά, τον Χρήστο (Chris), την Παρασκευή (Vivian) και τον Γιάννη ο οποίος πέθανε νεογέννητος.

Το 1942 διεζεύχθη και το 1944 παντρεύτηκε με τον Γρηγόριο Μωραΐτη και απέκτησε ένα παιδί τον Ευστάθιο (Stathe).

Το 1966 πέθανε ο άνδρας της και το 1969 μετακόμισε στην Φλόριντα μέχρι το 1990, όπου επέστρεψε στη Νέα Υόρκη και έζησε κοντά στα παιδιά της από τα οποία ευτύχησε να δει οκτώ εγγόνια και εννέα δισέγγονα.

Σε όλο αυτό το διάστημα είχε στενές σχέσεις με συγγενείς και άλλους Μικροχωρίτες της Αμερικής, έχοντας πάντα την σκέψη της στο χωριό μας το οποίο επισκέφθηκε πολλές φορές και πάντα προσέφερε ό,τι μπορούσε.

Ποτέ δεν θα ξεχάσουμε την ανοιχτόκαρδη και γελαστή αυτή γυναίκα και ποτέ δεν θα ξεχάσουμε τον αδαμάντινο χαρακτήρα της

και την ξεκάθαρη και ελικρινή σκέψη της.

Ας είναι ελαφρύ το χώμα που την σκεπάζει.

Γιάννης Ζορμπαλάς

ΜΑΡΙΑ ΚΑΛΤΣΗ 1916-1999

Γεννήθηκε το 1916 στη Μαυρομάτα Ευρυτανίας. Το 1938 παντρεύτηκε με το συγχωριανό της Κων/νο Καλτσή. Το 1949 μετά το τέλος του Εμφυλίου εγκαταστάθηκε στο Μικρό Χωριό Ευρυτανίας μαζί με το σύζυγό της, τα παιδιά της και την κουινιάδα της Σοφία. Απέκτησε 7 παιδιά και 15 εγγόνια.

Εργάστηκε πολλά χρόνια στην Αθήνα και μετά τη σύνταξη επέστρεψε στο χωριό.

Ήταν ιδιαίτερα αγαπητή στο χωριό, καλή σύντροφος, μητέρα και γιαγιά. Τα τελευταία 5 χρόνια λόγω ενός εγκεφαλικού που την καθήλωσε στο κρεβάτι επέστρεψε στην Αθήνα όπου και ζούσε με τα παιδιά της και τον σύντρόφό της. Ο σύζυγός της Κων/νος Καλτσής έφυγε από τη ζωή το 1997.

Η Μαρία Καλτσή έφυγε από κοντά μας στις 17 Ιουλίου του 1999 στο σπίτι της στο Μικρό Χωριό όπως ήταν η επιθυμία της.

Ας είναι ελαφρύ το χώμα που την σκεπάζει και να είναι αιώνια η μνήμη της. Θα σε θυμόμαστε πάντα με αγάπη.

SUN & SEA

TRAVEL AGENCY

- Αεροπορικά εισιτήρια για όλο τον κόσμο • Συνέδρια - Εκθέσεις
- Οργανωμένες εκδρομές • Διαβατήρια - Βίζες

Στις οικονομικότερες τιμές!!

ΔΕΣΠΟΙΝΑ ΓΙΟΥΡΝΑ - ΒΟΥΓΑΜεσογείων 6, Τηλ.: 7799.261, 7799. 558

Ξενοδοχείο Εστιατόριο Καφετέρια
«Η ΧΕΛΙΔΩΝΑ»

Δ/ση ΚΩΣΤΑΣ ΤΣΙΝΙΑΣ

Θέα προς το Βελούχι

Παραδοσιακή φιλοξενία εξυπηρέτηση
Παλιό Μικρό Χωριό Πληρ. τηλ. 0237-41221

ΤΟ ΧΩΡΙΑΤΙΚΟ

Ψησταριά

Εστιατόριο - Χωριάτικη Κουζίνα

ΒΑΣΙΛΙΚΗ ΝΑΣΙΟΠΟΥΛΟΥ

Νέο Μικρό Χωριό Τηλ. 0237/41257/41103

ΕΝΟΙΚΙΑΖΟΝΤΑΙ ΔΩΜΑΤΙΑ

Α' κατηγορίας

ΑΖΑΚΑ ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ

**ΕΝΟΙΚΙΑΖΟΝΤΑΙ ΠΟΛΥΤΕΛΗ
ΔΩΜΑΤΙΑ**

Νέο Μικρό Χωριό, Πληρ. Τηλ. 0237/41318

COUNTRY CLUB

HELLAS HOTEL

ΑΝΤΩΝΗΣ ΤΣΙΑΜΠΟΚΑΛΟΣ

Hotel Manager

Μικρό Χωριό - Καρπενήσι, Τ.Κ. 360 75

Τηλ.: 0237/41570-6, Fax: 0237/41577

ΕΝΟΙΚΙΑΖΟΝΤΑΙ
ΠΟΛΥΤΕΛΗ ΔΩΜΑΤΙΑ
ΡΙΝΑ ΤΑΣΙΟΥ

Νέο Μικρό Χωριό Πληρ. Τηλ. 0237/41349

ΦΩΤΕΙΝΗΣ ΖΑΡΡΑ

ΕΝΟΙΚΙΑΖΟΝΤΑΙ
ΠΟΛΥΤΕΛΗ ΔΩΜΑΤΙΑ

Νέο Μικρό Χωριό Πληρ. Τηλ. 0237/41236/41433

Ψησταριά - Ταβέρνα

Χωριάτικη κουζίνα

ΒΑΣΙΛΗΣ ΜΠΟΥΡΑΣ

Νέο Μικρό Χωριό Πληρ. τηλ. 0237-41300

Ταβέρνα «Η ΓΩΝΙΑ»

ΓΙΑΝΝΑΚΟΠΟΥΛΟΣ ΓΕΩΡΓΙΟΣ

Ετοιμα φαγητά της ώρας

ΕΝΟΙΚΙΑΖΟΝΤΑΙ

ΠΟΛΥΤΕΛΗ ΔΩΜΑΤΙΑ

Νέο Μικρό Χωριό Πληρ. τηλ.: 0237 41303

Ξενώνας

«Το ρίζωμα»

ΘΕΟΔΩΡΟΥ ΜΠΟΥΡΑ

Νέο Μικρό Χωριό

τηλ. (0237-41170) FAX: (0237-41486)

Κάποιοι ανάμεσά μας, έχουν πιο Ανεπτυγμένο «ένστικτο» Υπεροχής:

Panthera Leon.
κυρίαρχη υπεροχή στο χώρο του.

ΚΕΝΤΡΟ
ΤΕΧΝΩΝ

ΠΛΑΚΑ

- ΓΡΑΦΙΣΤΙΚΗ & ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΗΣΗ
- ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΗ & ΔΙΑΚΟΣΜΗΣΗ
- ΚΟΣΜΗΜΑ - ΜΙΚΡΟΓΛΥΠΤΙΚΗ
- ΣΥΝΤΗΡΗΣΗ ΕΡΓΩΝ ΤΕΧΝΗΣ
- ΚΑΛΕΣ ΤΕΧΝΕΣ
- ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΑ

ΔΙΕΘΝΗ ΚΟΛΛΕΓΙΑΚΑ ΤΜΗΜΑΤΑ - ΣΧΟΛΕΣ
Πτυχίο Higher National Diploma (HND)

ΠΑΤΗΣΙΩΝ 65 ΑΘΗΝΑ

Τηλ.: 82. 50. 552 - 82. 35. 667